۱۳۹۴ لمريز کال

ketabton.com - The Digital Library

زه کابل یم

ketabton.com - The Digital Library

پیلامه

د لښکرونو ملك ته وایه

په مړو مورې شوې که لانور کوې جنګونه

له شلو کلونو څخه زیات وخت تېر شو، چې زمورې په غمځپلي هېواد افغانستان کې د جګړې اور لمبې په غړغندو دي او زمورې ټوله معنوي او مادي شتمني يې له ستوني تېره کړه او زمورې هېواد ته غرض لاسونه را اوږده شول.

زمورې مسلمان ملت د نړیوالو استکباري او ښکېلاکي ځواکونو د رقابت ښکار شو او ددې رقابت ټول مادي او معنوي زیانونه مورې ته راورسېدل، هېواد مو کنډواله شو، اقتصادي منابع مو فلج شول، هېوادوال مو څه له مینځه ولاړل، څه معیوب او معلول شول، مېرمنې کونډې او ماشومان مو یتیمان او یسیران شول؛ اوس د بل په دروازو د سوال کچکول ګرځوي او د هر کس او ناکس نه د خیر تمه کوي.

چا زمورې هېواد ته د انټرناسیونالیستي وروري تر پردې لاندې خپلې لښکرې رادننه کړې او څوك هم د ((جهاد)) نړیوالې دوستان او اسلامي

ketabton.com - The Digital Library

خواخوږي شول، خو نتیجه دا شوه چې هېواد په تش کنډر بدل شو او دود شوي او لاش شوي پالیز په څېر هر چا په کې خپله هخپله برخه واخیسته.

زمور د هېواد غربي او جنوب شرقي ګاونډیانو د خپلو ملي ګټو د ساتنې لپاره او د حفظ ما تقدم په منظور داسې ډلې ټپلې جوړې کړې چې په ډېره بعیده راتلونکې کې هم تري زمور د هېواد د ملي منافعو په تاوان او په خپله ګټه کار واخیستلای شي، زبرځواکونه هم د خپلو ستراتیژیکو ګټو د تامین لپاره ددغو ډلو او ټپلو تر شا ودرېدل او له یو بل څخه یې د خپلو تاریخي شکستونو غچ زمور په بې صاحبه هېواد کې واخیست.

کله چې یې ددغه ډلګیو جهاد سرته ورساوه او د هېواد واګې یې په لاس کې ورکړې، نو ددغه بې نظمه تنظیمونو غړیو داسې نادودې راواخیستې چې د اسلامي او کفري هېوادونو اوسېدونکي ورته ګوته په غاښ شول.

دغه بې نظمه تنظیمونو په ټول هېواد او په تېره بیا د هغه په سیاسي کلتوري او تجارتي مرکز(کابل) کې داسې ناروا اعمال ترسره کړل چې د کابلیانو فغان اووم اسمان ته پورته شو.

راډیویي اژانسونو، ژورنالیستانو، افغاني لیکوالو او شاعرانو او نورو د بشر د حقونو ساتندویه موسساتو ددغه ایله جاریو له خپلسره کړو وړو څخه په خپل وخت او زمان کې پرده پورته کړه او د بې نظمه تنظیمونو په ((حکومت)) او ټوپکمارانو باندې یې لعنت او نفرین ووایه.

ketabton.com - The Digital Library

ددغې غمیزې په اړه په بهر مېشتو افغانانو په خپلو امکاناتو سره د هېواد د اوسېدونکو فغان د نړیوالو غوږونو ته ورساوه او د خپلو کړېدلو او هسکیرنو وروڼو په غم یې د اوښکو پرځای په وینو وژړل او خپل دغه تاثرات یې په هنري نثرونو، سیاسي او حقوقي تحلیلونو، اشعارو، ادبي ټوټو په ژانر او نورو هنري او ادبي پیرایو او سفرنامو کې څرګند کړل.

د هېواد څخه بهر خپلواکو خپرونو لکه ((ائینه افغانستان)) (امریکا چاپ)، ((مجاهد ولس)) (ناروې چاپ)، ((دعوت)) (ناروې چاپ)، ((فریاد)) (المان چاپ)، ((وفا)) (د ازاد افغانستان د لیکوالو د ټولنې خپرنی ارګان، د پېښور چاپ) ((پیام زن)) (د افغانستان د ښځو د انقلابي سازمان، راوا، خپرونه، د کوئیټې چاپ)، ((افغان ملت)) (پېښور چاپ)، او داسې نورو خپرونو زموږ پر هېواد روانه بربنډه دیکتاتوري وغندله او د پردیو بړیځو د ناروا وو څخه یې پرده پورته کړه.

د روانې تراژیدۍ د سیاسي تحلیل په ترڅ کې کولای شو د پروفیسور عبدالرسول امین ((د افغانستان تاریخ له خطرناک پېچومې تېرېږي، وفا- ۱۳۵۷ل)) کتاب، د ښاغلي عبدالجلیل وجدي ((افغانستان د لویې لوبې ستیج- وفا- ۱۳۷۶ل)) کتاب او د حقوقي تحلیل له مخې د پوهاند دکتور ودېر ساپي ((مساله افغانستان از نگاه حقوق بین المللی، وفا- ۱۳۷۶ل)) کتاب د یادونې وړ دی او د شعر په ژبه زموږ د در په دره هېوادوالو بده وضعه کولای شو د پوهاند عبدالشکور رشاد ((د افغانستان بدې ورځې- وفا- ۱۳۷۳ل)) کې د ښلګې په

ketabton.com - The Digital Library

توګه ووينو، همدارنګه ددغه رواني تراژيدۍ او غميزې په ترڅ کې هېواد ته اوښتي فرهنګي زيانونه د پوهنيار محمد اسمعيل يون د ((افغانستان ته اوښتي فرهنګي زيانونه- وفا- ۱۳۷۶ل)) اثر کې په څرګنده ليدلای شو.

له بلې خوا ښاغلی شهرت ننګيالی په خپلې سفرنامې ((د دوزخونو په لمبو کې سوځېدلی جنت)) کې د هېواد، کنډوالو د حسرت اوښکې تويې کړې او په عاملينو يې نفرين او لعنت ويلی دی او ښاغلي جنرال رحمت صافي په خپل کتاب ((افغانستان څنګه تباه شو)) کې د ډېرو پټو رازونو څخه پرده پورته کړې ده.

په بين المللي توګه د عفوې د نړيوال سازمان له خوا ((افغانستان د بشر د حقونو د فاجعې په خاطر نړيواله ذمه واري)) کتاب چې په هغه کې د ((مجاهدينو)) په څلورنيم کلن حکومت کې ترسره شوي جنايات په مستنده او مصوره توګه شرح شوي دي، د يادونې وړ دي.

د همدغې رواني فاجعې څخه د ياد داشتونو او برداشتونو په سلسله کې ښاغلي (م-ح حسام) هم قلم ته لاس کړی او د کابل د ښار د تاريخي عظمت د ړنګوونکو او کابليانو سره د جهاديانو د غيرانساني، غير اسلامي او ضد افغاني چال چلند څخه يې په مېړانه پرده پورته کړې او د دوی توره څېره يې نړيوالو ته په واقعي توګه بربنډه کړې ده او هم يې د سيمې د مغرضانو، ضد افغاني پلانونه افشا کړي او د بې نظمه تنظيمونو د سربراهانو پليت نيتونه او باطني خيانت يې په خلاص مټ څرګند کړی دی او په دې توګه يې د هېواد د يوه حکاك، حساس او دراك څارووونکي په څېر اوسني او راتلونکو نسلونو ته دا ښوولې ده؛

ketabton.com - The Digital Library

هغه څوك چې د هېواد د ازلي او ابدي دښمن د خوشالولو لپاره خپل وطن او تاريخي افتخارات د نابودۍ کندې ته غورځوي، تاريخ يې هېڅکله نه بښي او همېشني نفرين پرې وايي.

زه د ښاغلي ليکوال دغه خاطرات او تفکرات چې ده ورته د ((زه کابل يم)) عنوان غوره کړی دی واقعاً داسې خاطرات بولم چې مورِ ټول فکر کولو ته رابولي او د عبرت درس راکوي.

د ليکوال دا يادښتونه او برداشتونه دده شخصي يادښتونه نه بولم، بلکې د هېواد د روښنفکره قشر د زړه اواز يې ګڼم چې ده په خپل قلم له نسيان څخه وژغورل او عاملين يې دتاريخي محکمې ته مختورن ودرول.

په مينه

ح- ابو التقي

۱۳۷۷/۱۲/۷ل کال

ketabton.com - The Digital Library

ګرانو او محترمو لوستونکو!

دا کتاب چې عنوان یې دی (زه کابل یم) پر ۱۳۷۸ل کال په پېښور کې په لومړي ځل په ډېرو سختو او اختناق په شرایطو کې په (۱۸۱) مخونو کې د م،ح، حسام په مخففو ټکو او د ح ابوالتقي قاضي حضرت ګل حسامي په سریزه په زړو ټوکو کې چاپ ته ورسېد.

کله چې کتاب د وخت مطبوعاتو وکوت لیکوال یې د کلك تعقیب لاندې ونیو. خو د کتابو لوستونکي هم په دننه او هم دباندې داسې زیات شول چې د اوونۍ په دننه دننه کې د کتاب ټول ټوکونه د خلکو ګوتو ته ورغلل که دروغجن نه شم، نو ما سره یې نمونه هم پاتې نه شوه.

د لوستونکو د مکررو تقاضاوو له مخې چې کتاب دې د دویم ځل لپاره چاپ شي، خو د کتاب لیکوال محمد حسن (حسام) د خپلو مالي نیمګړتیاوو له مخې په هغه وخت کې نه شول کولای چې کتاب د بل ځل لپاره بیا چاپ او د لوستونکو تونده پرې ماته او د ظلم، استبداد، بربریت او وحت څېرې لاپسې بربنډې او وطنوال د کابل په غمیزو نور هم اګاه کاندي. اوس اوس چې له نېکله مرغه د سولې او دموکراسۍ لمر زمونږ د بارود په ډك اسمان کې نوی په ځلا راغلی او هم لاډېر داسې شته چې ځانونو نه یې پاس په اسمان کې د وریځو اوښان او فیلان جوړ کړي او په ځمکه کې د دموکراسۍ د ریښو د قطع کولو لپاره موږه کان شوي تر څو دا خدایي حق له موږ څخه د یو بل ځل لپاره په دغه او هغه واخلي او د نړیوالې ټولنې په موجودیت کې یې زندۍ کاندي، نو کتاب د دویم ځل لپاره د لیکوال په اصلي نوم

ketabton.com - The Digital Library

(محمد حسن حسام) له خوا کټ مټ د طبعاتي غلطیو د نیولو وروسته په هماغه پخواني متن قطع او صحافت د نبراسکا مطبعې له خوا په یو زر ټوکه کې چاپ ته ورسېد او لوستونکو ته د دویم ځل لپاره د دموکراسۍ په فضا کې وړاندې شو. زه د کتاب لیکوال د محترم احمدشاه دراني د نبراسکا مطبعې د رئیس څخه مننه کوم چې (زه کابل یم) کتاب د دویم ځل په نشرېدو او (اوړپرنګی) د پشه یي ژبې د اشعارو مجموعې په اول ځل خپرېدو کې له ماسره پوره پوره بې الایشه او د ورورګلوی نه په ډکه فضا کې وطنپرستانه او سولې ته په وفاداری همکاري کړې ده.

په احترام

محمد حسن حسام

ketabton.com - The Digital Library

قومندان صیب

خبرې خو بېشانه ډېرې دي، څه سر به دې خوړوم، څه چې مې په غوړونو اوړېدلي وو هغه مې په خپلو ګنهکارو سترګو ولیدل او څه چې مې په سترګو ولیدل، نو زما غوندې بېوسه بنده سره نور څه وو؟ هغه مې د څو توبو په ویلو سره وزغمل او لاسونه مې غوړونو ته وروړل او ومې ویې چې:

توبه خدایه! توبه.

زمونږ په ایل شوي ښار باندې د مړه ښامار کیسه شوې وه، هر چا به توره پر وینو سره کړه او خپل پاچا ته به یې ویل چې ښامار ما وژلی دی.

نه، نه داسې خو نه وه.

زمونږ ښایسته ښاریه په دې نوم ایل شوې وه چې نور د ښاریې هېڅ کوم تن دې بې ځایه مړ نه شي، خو افسوس چې خبره بل شان وخته.

هر څوک چې به نوی زمونږ ښاریې ته په نوي ماډل ګاډو (پیجارو، ډاټسن، فلاینکوچ) او نورو کې په ډېره منډه او بیړه راورسېدل، د ښاریې په تندي به یې ژر ژر د بغاوت مهر ولګاوه او په ډېره چالاکۍ به

ketabton.com - The Digital Library

ورځخه په څو دقیقو کې ووتل او په ښاریه به یې د اور لګولو اډر ورکړ. ایل شوې ښاریه یې د اور څخه وویسته لمبه او لولپه یې کړه.

ښاریه په تشو ایرو بدله شوه، دا ښاریه ځانته د یو چا نه وه شریکه تاریخي ښاریه وه، دې ښارییې له موږ څخه پر دوی حق ډېر درلود، ولې چې دوی ددې ښارییې د ازادۍ په نوم بې شانه ډېرې قربانۍ ورکړې وې. زه هېڅ نه پوهېږم، هډو لازما سر پرې نه خلاصېږي چې دوی دې ښایسته ښارییې ته ولې دومره کینې اخیستي وو، د دوی د غضب نیلی څومره تُند او تېز و، د دوی غوصه هېڅ سرېدونکې نه وه، د ملك د ابادۍ نه په ورانېدو او کنډوالو او د ژوندیو نه په هدیرو خوشاله و.

دا څومره مستعد او پوه خلك دي(!)

دوی څومره ښه زده کړې وه (!)

دوی لوستلي وو چې په مړو ښه حکومت کېږي ((گنج در ویرانه است)) دوی خزانې په تشو کنډوالو کورونو او کنډرو کې لټولې.

د دوی استادان د (وژلو او ورانولو) فرمولې ورکوونکي مې هم ولیدل څرمنې یې ډېرې توري وې، د سر ویښته یې کوړې، کوړې و، شونډې یې ډېرې پلندې وې، د جثې نه ښه غټ خلك وو، زموږ د خلکو نه یې په هرځه کې توپیر درلود، په عربۍ کې به یې سندرې ډېرې ویلې، مست شانته وو، مېلې یې خوښېدې.

خو ډېر بدرنګ او پیکه خلك وو، دا خلك زموږ د خلکو نه خوښېدل، زموږ د خلکو تور شی نه خوښېږي. دا تور خلك د یو څو په ګوتو شمېر افغانانو ښه یسي.

ketabton.com - The Digital Library

افغانانو چې ((سره)) خوښ نه کړل ((تور)) به هېڅ وخت خوښ نه کړي. خبره رانه اوږده شوه، خپل مطلب ته راځم.

له نن څخه یو کال مخکې زما یو هم وطن د خپلې ډلګۍ سره په ایل شوي ښاریه ننوت، ده ته خپلې ډلګۍ قومندان صیب ویل. دا ډلګۍ برعکس په ګاډو او ډاټسنونو کې نه وو راغلي، قوماندان صیب د لارې په اوږدو کې نارو شوی و، دده سره د خپلې ناروغۍ د تداوۍ روپۍ هم نه وې، قومندان صیب د خپلې ډلګۍ سره په درملتون ننوت، د پلاستیک شلېدلې څپلۍ یې په پښو وې، څپلۍ یې دوه درې ځایه په ستن او تار ګنډلې وې، پوندې یې داسې چاودلې وې چې په هر چاود کې د چا خبره چې ((خرې په کې لنګېدلې)) د پښو دواړه غټ نوکان یې شنه اوښتي وو، د پرتاګه دواړه پیڅکې یې سپړل شوې وې د قومندان د پښو تلي سپین او څرمن یې تکه توره وه، نیم زالو جامو یې خپل رنګ خیرو ته بښلی و، د سر ویښته یې ګرد قیچي کړي وو، ږیره یې زما له ږیرې څخه یو څه اوږده او د موټې څخه یو څه زیاته د سنت په طریقه بالکل برابره وه، د نسوارو په اچولو یې غاښونه تك ژیړ اوښتي وو، د مسواکو لرګي یې هسې په مخامخ جیب کې ټومبلي وو، د ملا وستنې هرول یې داسې ریچې ریچې تللي و لکه ته به وایې چې په تبرګي وهل شوی دی، د قومندان صیب ټوپك ښایسته و د چاینا ساخت و، د خپل ځان یې هغه ښه ساتلی و، د قومندان د ډلګۍ وسله د هر ملك وه، ډول ډول مارکونه پرې لګېدلي وو، قومندان صیب د خپلې خیرنې ډلګۍ سره په پاك هدف او مرام کابل ته د جهاد لپاره راغلی و، هغه په خپلو ورونو غزا کول، هغه په وروستیو کې ځان غازي

ketabton.com - The Digital Library

کاوه، هغه به د تسبو په اړولو کې له خپل خدای(ج) څخه د شهادت درجه غوښته د لمانځه په نیت کې به یې خپل لاسونه تر اوږو پورته کړل، په لمانځه کې به یې پښې ارتې ایښودې، لمونځ به یې د مساپرې کاوه، د لمانځه څخه به یې وروسته دعا نه کوله، قومندان صیب په ډېرو کیسو نه پوهېده، د ښار هرې ودانۍ ته یې اوتر اوتر کتل، کومې لورې ودانۍ ته چې به یې وکتل لاس به یې په خولۍ کلك کېښود، له دې نه مې په ولګوله چې قومندان صیب ((هلته)) په کوم لرې کمپ کې ساتل شوی دی او که ((دلته)) په کوم لرې غرنۍ سیمه کې اوسېدلی دی.

قومندان صیب د ښار سره په کم تماس کې پاتې شوی و، هغه د ښار د ډېرو شیانو سره نا اشنا و، هغه ته زیات شیان عجیب برېښېدل، ده ته چې په هر قدم کې څه مخ ته ورتلل، د ځان سره به پرې وبورېنېده، هغه به هر څه ته په سوچ کتل، هغه به خپلو ملګرو ته په اشاره کې څه وویل او بیا به یې سر وخوزاوه چې: ((نه، نه هغسې خو نه وه))؟!

((دا خو زمورې په څېر خلك دي، مورې او دوی خو سره هېڅ توپیر نه لرو، ددې ښار خلك خو زمورې سره ډېره مینه لري، هغه ډاکتر صیب زما مفته تداوي وکړه، زهر یې له ناروغۍ څخه وژغولم، مورې لا په چا سلام نه وي اچولی چې دوی وعلیکم وایي، ما خو ډېرو خلکو ته وکتل، ګوندې د کوم چا پورې لکۍ ووینم، ما خو د چا پورې لکۍ ونه لیده، زه خو چې هر جومات ته ننوځم، هلته خلك په لمانځه ولاړ وي، هر کور ته چې ورشم، الماریو او تاخچو کې قران شریفونه یې په اوو دسمالونو کې پوښلي وي، دلته خو په ګاډو ډرېوران کمې روپۍ اخلي، د هوټلونو

ketabton.com - The Digital Library

خوراك يې څومره ارزان، سوتره او مزيدار دی، دلته خلك هم پښتو وايي او هم په پاړسو خبرې کوي، پښتانه او پاړسيوانان په اکثره ځايونو کې يوځای ناسته پاسته کوي، ددې ښار ښځې خو خپلې لارې ته ګوري، دلته چې هسې څنګل دې په چا ولګي هغه سړی درنه په خو څو وارې ښښنه غواړي، دا څومره نرم او پاسته خلك دي.!))

هو کې ((ډېر ښايسته خلك دي، دا خلك څومره د يو بل سره مينه لري، دوی څومره د يو بل سره په پسته ژبه خبرې کوي، دلته هر سړی خپل کاروبار کوي، د هېڅا دروازه خو مې پرانيستې ونه ليده، خو د ښار د خلکو څېرو ته چې ګورم يو څه خفه معلومېږي، شونډو يې له خفګانه پتري نيولي دي، ټوپك ته په بد نظر او کرکه ګوري، د جنګ او جګړې نه ستومانه شانته دي، يوه ورځ دوه نور هم صبر کوم ټول شيان له نږدې څخه څارم داسې نه چې غلطه نه شم او دا به هسې پروپاګنده وي.))

هوکې! ((هر کله چې زما زړه څه ومنل بيا نو هغه سات او هغه مصلات.))

قومندان صيب د خپلې ډلګۍ سره مانښام زمونږ کور ته راستون شو، ستړی ستومانه او جوو، جو د هر ارګمي سره به يې خپل لاس خولې ته يوړ دېواله ته يې تکيه وکړه او يوه پښه يې په بله وارولې خپلې ډلګۍ ته يې مخ وروارواوه چې:

((ستړي شوي يئ ځئ شاباس خوب وکړئ، خو ګورئ چې پهره مو هېره نه شي.))

قومندان صيب د يو څه سوچ څخه وروسته ماته مخ کړ او ويې ويل:

ketabton.com - The Digital Library

((راځه عزيزه په څنګ کې مې کښنه.))

زه پوه شوم چې د قومندان صيب په زړه کې څه شته، خو په خوله يې نه راځي، خبره به يې سازه کړه خو بېرته به يې ځان ونيو.

په دې مهال زه پرې لومړی شوم چې: قومندان صيب! ((په ښار کې مو څه وکړل څه مو خوړل او څه مو وڅښل، څه مو وليدل، څه مو خوښ او څه مو ناخوښ او بدې شول، کوم شی سم او ناسم و))؟؟؟ دی غريب د اخري کليمې سره بيا په سوچ کې لاړ، زه په دې مهال د يو څه پسې پاڅېدم چې ده راباندې غږ کړ.

عزيزه! ((زه درته يو څه ايم او تاته يې وايم دا خبره يوازې تاته کوم ولې چې زمونږ دې ډېر دارمدار وکړ له مونږ سره په تکليف کې شوې، زمونږ دې ډېر عزت وکړ، خدای دې ستا عزت وکړي، خدای پاك دې په خپل امن کې وساته))!!! ګرانه! ((مونږ خو په اصل کې ددې ښار د ورانولو، نړولو او د خلکو د وژلو پسې رالېږل شوي يو، مونږ ته يې ويلي وو چې: څومره يې وژلی شئ مړه يې کړئ او چې څومره يې ورانولای شئ وران يې کړئ، سرونه يې لوټ او مال يې تالاکړئ.))

نو ما له قومندان صيب څخه پوښتنه وکړ چې قومندان صيب!

((دا خبره چا تاسې ته کړې وه؟)) نو قومندان صيب خپل وچولی په دوو ګوتو کې کلك کړ او په نيولي اواز يې راته وويل: ((په دې بره غره کې يو څو تور شانته خلك دي چا ورته عربيان ويل او څوك ورته سوډانيان وايي يحب الل، يحب الل کوي نور يې پته نه لګېږي، هسې بدرنګ غوندې خلك دي، مونږ ته يې د خپل ملك په بابله بدرنګي، بدرنګي

ketabton.com - The Digital Library

خبرې ښودلي دي، دې تورو به موږ چېرته لرې غرونو ته د ټرېننګ لپاره بوتلو، دې تورو زموږ زړونه د خپلو خلکو څخه تورول، موږ ته به یې ویل چې: د کابل په ښار کې هر څه د حیواناتو په څېر دي، په کابل کې خلکو ته په اخور کې ډوډۍ ورکول کېږي، د کابل په ښار کې مور او خور نه پېژندل کېږي، په کابل کې هر څه اشتراکي دي، په جوماتونو کې ډمې نڅول کېږي، کمونستان د ځناورو په څېر غټ، غټ خلك دي، د هر چا په مخ چې ږیره ووینئ او یا یې پټکی په سر وي، د هغه نه سر پرې کړئ، د ښځو او نارینه وو حمامونه یوځای دي، د هر چا د کور دروازې پرانیستې پرتې دي، اوس چې مې په یوه دوه ورځو کې ولیدل، هر څه په شرعي لحاظ سم او ټیك و، د بدرنګو ټولې خبرې بدرنګې او دروغ وې.)) ډاکتر صیب ! ((موږ ته به یې د جګړې په دوران کې ویل: که مړ شوې شهید یې او که دې مړ کړ، نو غازي یې، چور، چپاول او لوټول مباح او روا کار دی، هغه غنیمت دی، هغه ستاسې دی، د کابل نارینه اوسېدونکي ستاسې غلامان او ښځینه یې ستاسې وینزې او کنیزې دي، خو شاباس کار وباسئ کار.))!!!

نو ګرانه بې پروا سړیه! ((موږ د جګړې په دوران کې په دې نومونو په ډېر شمېر کې شهیدان شو او شهادت د ټولو غریبو، بېوزلو او کم بختو خلکو په نصیب شو، چې اوس یې اولادونه له ولږي مري او په ښځو یې نکاح وترل شوې، افغانانې څوك عربو ته ورکړای شوې او څوك عجمو ته، چا د ځان سره بوتلې او چا د الوتکو د ختلو پرمهال په هوایي ډګرونو کې په ځای پرېښودې او هغوی ورځخه وتښتېدل، چې تر ننه پورې د هغوی په تمه ناستې دي او د خپل برخلیك نه په سورو، سورو

ketabton.com - The Digital Library

ژاړي)). ډاکتر صیب! ((هغه څوک چې نوکټي مالدار شانته و او عرب یې ښه غولولای شول، غازیان او بې له کومې ارکان حربې او شهادتنامې څخه د اولې درجې قومندانان شول، غازیان غله وختل ډاکې کوي، خلك وژني او کرې ورځ په لوټولو او شوکولو لګیا دي امیران مو بې تخته او بې تاجه پاچایان دي، د پردو په اشاره او سترګك هر څه یې چې له وسه وشي اسره پرې نه کوي.))

د قومندان صیب مشغولتیا ډېره خوږه وه، په ما ډېره ښه ولګېده، که څه هم قومندان سواد نه درلود انپڑ و، خو ذکي او ذهین سړی و. د یو وار نسوارو اچولو نه وروسته بالښت یې په بل اړخ کېښود او پښې یې په توشکې وغځولې او بیا یې مخ ماته راواړاوه.

ګوره وروره! ((مورې ټول د یوې ابې زامن نه یو دا ښار به حتماً ورانېږي دا ښار به په کنډواله بدلېږي، دلته به کوڅه، په کوڅه او کور، په کور جنګ وي دلته به د ډېرو خلکو کورونه وران شي، دلته به ډېر خلك په مردکو ولګېږي، دلته به ډېرې معصومې پېغلې کونډې شي، دلته به ډېرې میندې بورې شي، دلته به ډېر پلرونه په ملا کړوپ شي او داسې به کړوپ شي چې هغوی ته به خپلې لکړې تاب نه شي راوړلای، دلته به وېره وي، وېره! یو وحشت، یو قیامت به وي قیامت...)) ما په اول کې د قومندان صیب په خبرو یو څه تعجب وښود او بیا مې ورو، ورو غوني ځیږ او په نیولي اواز مې وویل: چې ((ولې قومندان صیب!؟ اوس خو شکر دی اسلامي انقلاب بري ته ورسېد، دلته خو تا ولیدل چې ټول خلك مسلمانان دي شکر دی خلك پنځه وخته خپل لمونځونه کوي، روژې نیسي او ذکاتونه ورکوي. دا خك خو د وژلو خلك نه دي او نه دا

ketabton.com - The Digital Library

ښار د ورانولو ا لوټلو ښار دی، دا د ژوند کولو ښار دی.))نو په دې مهال بيا قومندان صيب له ما څخه خبره ونيوله او ماه يې وويل چې:

((يه کم عقله او ساه! دا خو زه او ته وايو چې دا خلك مسلمانان دي او دا ښار د ورانولو ښار نه دی هغه تور خلك نه دي؟(!) هغمخکې چې مې ياد کړل هغوی زمونږ غوندې په زرګونو خلك روزلي دي، هغوی زمونږ په څېر خلکو ته بده ښوونه کړې ده، دا ښار بايد وران او خلك يې بايد اواره شي. هغوی اوس هم وايي چې افغانان لاازاد نه دي. د دوی په عقيده (چور، چپاول، ګډوډي، د بل شتمني په غلا ورل، د پرديو ښځې خرڅول، په ملي شتمنيو خپټه اچول، بې عدالي، بې قانوني او بلاخره د ټولنې ټولو ناوړو او منفيکارونو ته ازادي وايي) اوس نو ستا خوښه وروره! که دغه شان ازادۍ ته زړه ټينګولای شې، خو همدلته ووسه او که نه شې ټينګېدلای، نو همدا وخت د ملك څخه د وتلو دی. بايد د اوس لپاره ځان وباسې)) ما د قومندان صيب خبره واورېده خپل کور او ژوند مې په ځای پرېښودو شپږو مياشتو وروسته چې زه کله د کوزې پښتونخوا څخه راغبرګ شوم همغه خپل محلي کور اوکلي ته ړم چې کتل مې په زرګونو بې هيلې، بې اسرې او بې دفاع خلکو قبرونه د کورونو په انګړونو کې د سرکونو په غاړه او حتی په پارکونو کې جوړ شوي وو، هر څه وران ويجاړ پراته وو، د هېڅا کور سلامت او دان نه و پاتې شوی، د هر چا عزت ته صدمه رسېدلې وه، د ښار د خلکو په عزت لوبې شوې وې، د هغې محلې اوسېدونکي جو جو شوي وو او پاتې خلك يې اوراه وو، د هغه ښکلې محلې شکل داسې اوښتی و چې ته به وايې دلته کې له سره انسان نه و اوسېدلی.

ketabton.com - The Digital Library

د تورو زړونه لا یخ نه وو، جګړه روانه وه او ورځ په ورځ یې لا زور اخیسته او اوربدل کېدل چې ددې ښار یوه لوبشت خاوره باید وتوږل شي.

په دې ښار کې لا اوس هم نیمګړی ژوند روان دی، ددې ښار انسانان باید ژوند ونه کړي، ژوند ددې ښار د خلکو خدایي حق نه دی. ددې ښار د خلکو ژوند د یو څو خرڅ شویو پاچایانو او امیرانو په لاس کې دی. د خرڅ شویو بې تخته او بې تاجه امیرانو او پاچایانو هر څه چې زړه وغواړي همغسې کوي. دوی د سره په وژلو او ورانولو نه ستومانه کېږي، د هر افغان په وژلو او د هرې ودانۍ په نړولو او لوټولو د دوی ناپاك احساسات لاپسې پارېږي او ددې ټولو ناباسامانیو او بدبختیو علت او انګېزه د خدای پاك رضا او اراده بولي.

په همغه کنډواله محله کې چې هلته ډېرو کمو خلکو ژوند کاوه روان وم چې همغه قومندان صیب په یو نوي ماډل پیجارو کې د خپلو بدماشانو سره سترګې په ما ونښتې خدای دې ورسره ښه وکړي. موټر یې ودراوه د ګاډي څخه راکوز شو، دوسیه په تخرګ نیولې وه، شتري پکول یې په سر و ښه ښایسته واسکټ یې په غاړه کې و. خبرې یې په ګوته کولې او د خندا نه تك شین و، ماته یې وویل عزیزه!

((ما درته نه ویل ګوره زما خبرې رښتیا شوې. زه اوس د یوې موسسې رئیس یم په کابل کې مې درې څلور کوره په بیه اخیستي، پیجارو موټر مې په اختیار کې دی، څلور ښځې مې په شرعي نکاح په نکاح کړي دي، څو تنه مې په کورونو کې په تشه مړۍ کار کوي، ډېر بې زره مزدوران لرم، د جهاد په برکت اوس زما روزي پراخه ده.)) د قومندان

ketabton.com - The Digital Library

ساتوباټ ډېر جوړ و، طبې يې غونډاري ويشتل کنډرو ته ډېر خوشاله و، قومندان صيب چې کله رانه مخه ښه اخيسته نو ما ورته وويل چې: قومندان صيب! ((سواد دې کله زده کړی دی؟)). ده راته خوله رانړدې کړه او په غوږ کې يې راته پټ شانته وويل: ((چوپ شه چې خلك راسره دي تراوسه پورې سواد نه لرم، کله چې مديران او ماموران په مياشت کې کوم مکتوب راته راوړي، مکتوب په هغوی لولم په اخره کې هسې کړي پرې وکړم چې يو لاسليك مې له بل سره سر نه خوري، د ړندو پاچايي ده، زه لاپه دوی کې د يوې سترګې والا يم.))

قومندان صيب رانه رخصت شو، خپل لاسونه مې غوړونو ته وروړل او ومې ويل:

چې توبه خدايه!

توبه.....

۱۳۷۱ل کال، زمري مياشت

کوزه پښتونخوا، پېښور، چارسده

ketabton.com - The Digital Library

د پساتونو مور

د جهان وګړي څومره بختور دي، په تېره بیا د نوې نړۍ پاچایان او وزیراعظمان یې په یو منټ او سیکنډ کې بدل رابدل شي. هر څه یې په خبره حل شي، مابنام وزیراعظم او سهار کې بیا د ملك عادي وګړی وي، قهر، غصه، سپکې او سپورې نه وي، پاچا ګردي وشي سر خو لا پرېږده چې غابنې هم په کې مات نه شي. خلك پرې د سره خبر نه وي چې په ملك کې څه خبره ده.

خو زار، زار مورِ ته چې مورِ دوه لسیزې د اوږده عمر د بې بقا تاج او تخت د حصول لپاره د یو بل وینې وڅښلې، افغان د افغان خامې او بوټۍ غوښې پرله پسې وخوړې په دغه خوراك دوی ډنګر او نور د ناوسۍ په طرف روان دي، خو برعکس د پاکستان پنجابیان د ایران اخندان او د سعودي عرب شیخان پرې ځاربه شول. عجیبه شان معما ده خوراك یو څوك کوي او ځاربېرې پرې بل څوك.

هوکې! مورِ خپل کورونه وران کړل او ومو سېزل اورېدلي مو و چې په ((بازار کې ایرې نښې خرڅېرې.))

ketabton.com - The Digital Library

يـاد مـې دي چې ډېر کلونـه تېـر شـول زمـوږ شـونډې بيـا د خنـدا لپـاره خلاصې نه شوې، د نړۍ خلك چې موږ له ورايه وګوري، موږ پېژني ډېر ځل مې د دوی بونړېدل په خپلو غوږونو اورېدلي دي چې دا بـدبختان! ((مېـرې تـه چې خـدای پـه قهـر شـي وزرې وباسـي.)) دوی تـه خـدای پـه غضب شوی دی خدای!!

هېڅ مې له يادە نه وځي چې زما د وطن پېغلې لاهمغسې سياه پوشې دي، زما د وطن د ځوان نسـل اوږې او ملاوې د پـردو تـاټکو او پېټـو پـه چلولـو کړوپـې ښـکاري، دوی د نـورې نړۍ د ځوانـانو سـره بالکـل فـرق لري. زمـزوږ د ماشـومانو تعلـيم او تربيـه د ضـربا ګـردان پـه دريـاب کـې غـوتې وهـي. هېڅـوك نـه پـوهېږي، دوی نـه پـوهېږي او هغـوی هـم نـه پـوهېږي، چـې زمـوږ د ماشـومانو ښـوونه او روزنـه پـه کومـه ژبـه، کـوم نصـاب، پـه کـوم ښـوونځي کـې څـه وخـت، پـه کـوم فصـل کـې پـه کـوم معيـار، د کوم ښوونکي له خوا شروع کېږي؟؟؟

کـه سـر مـې د لحـد پـه تيـره لګېـږي هـم مـې نـه هېرېـږي، چـې زمـوږ د ځوانانو د لوړو تعليماتو د زده کړې په ځايونو په (کابـل پوهنتـون)، کـې پوځي اډې جوړې شوې دي، هلته پوځي تمرينونه کېږي، هلتـه مـذهبي، قومي، قبيلوي او ايتنکي تعصبات او کينې راڅونديـ کېږي، هلتـه د تفرقـې کتابونـه تدريسـېږي. هغـه کتابونـه، کتابخـانې، فرنيچـرې، ورکشاپونه او لابراتوارونه چې په هغو باندې د پروفيسرانو، انجنيرانـو، ډاکترانو او مهندسينو کلونه، کلونه وخت ضـايع شـوی و، پـه هغـه کـې علمي اثار چاپ شوي و، ټول اومه او پاخه مواد يې د بهر څخه پـه جګـو روپو خريداري شوي و، د چاپ ماشـينونه يـې پـه ډېـر زحمـت سـره فعـال

ketabton.com - The Digital Library

شوي و، کارګرو ته پرې تنخوا ورکړی شوې وه، مسلکي کسانو پرې حق الزحمې اخیستې وې، کتابونه د لارښود په شکل اماده شوي وو، هغه قیمتي اثار د تېرو څلو کلونو د بې بجلۍ ژمي له املې د ځان د تودولو او د چایو د جوشولو وسیله شول.

ټول تاریخي او ملي اثار د سیمې هېوادونو او د نړۍ په بازارونو کې په خرڅلاو ولیدل شول. د کابل پوهنتون په ټوله ساحه کې یو شعار لیدلې کېده چې: ((یك ثانیه غفلت صد سال جوالیګیري)).

که هر څومره یې هېر کړم، خو نه مې هېرېږي. نړیوالو او هېوادوالو د ملك د لوټ او تاراج په هکله به یې ډېر څه لیدلي او اورېدلي به یې هم وي، لیکوالانو، شاعرانو او ژورنالیستانو به پرې یو څه ناڅه لیکل هم کړي وي.

که ښه لوټ او یغماوي لکه د شخصي او دولتي ګاډو تښتول، په ګمرك کې د تجارانو مالونه غلا کول، د مالدارو څخه د کمونست په پلمه د جګ رقم اخیستل د ښو، ښو ودانیو د کړکیو او دروازو نړول، د غټو، غټو اوسپنو ذخیره کول او کبارول د دولتي ودانیو څخه د فرش او ظرف پټول دا خو لا یوه خبره ده:

ماته د دوو شیانو تاراج، لوټ او غنیمت ډېر جالب او په زړه پورې و، دا لوټ هغه ملا صیب کړی و چې: مورږ یې په څو ورځو کې د لمانځه څخه تېښتې ته اړ ایستې وو.

د هر لمانځه څخه وروسته به ده دوه ساعته وعظ کاوه، په اکثره خلکو به یې لمونځونه تېرول، مامور به د ماموریت څخه پاتې و او معلم به د

ketabton.com - The Digital Library

معلمیِ څخه، زده کوونکي به د زده کړې څخه پاتې و او دوکاندار به د دوکانداریِ څخه...

دا خبره مې د ملاصیب هېڅ نه هېرېږي، ده به په وعظ او تقریر کې ویل چې:

((حبیب الله د سقاو زوی خادم اسلام او امان الله خان کار و، دې ملا صیب به په وعظ کې ویل چې: کله لمونځ کوئ بجلي مه لګوئ دا د سنت طریقه نه ده.)) دې ملا صیب اکثره لمونځونه په موږ باندې به تورتم کې کول. ملا صیب د بجلیِ او روښنایيِ ډېر مخالف و او په خطاب کې به یې ویل چې:

((بجلي د پیِ اتونو مور ده، په دې باندې رادیو اوربدل کېږي، د رادیو اوربدل بدعت دی، په بجلیِ باندې تلوېزیون لیدل کېږي، د تې وي لیدل ګناه ده او په (وي، سي، آر) کې د فلم لیدل خو د کفر درجه ده.)) ملاصیب د پخوانیِ ډیوې چې هغه هم شړشمي تېل سوزوي ډېر شوقي و.

خیر خو په هر حال د ملا صیب سره شپې او ورځې سختې وې، ده چې به هر څه ویل زموږ د مقتدیانو قبول و.

د ۱۳۷۱ل کال د زمري د میاشتې په ۲۱ نېټه د جنګ په سخته شېبه کې چې مې کتل زموږ د جومات همغه ملاصیب دوه زړې دولتي کرسیِ او د بګرامیو د ټوکرانو د اوبدلو د فابریکې سل دانې نچې او توتې دده په برخه رسېدلي و، نو ما ملا ته وویل چې: ((ملاصیب))! ((تا چې د سقاو د زوی صفت کاوه هغه خاص ددې لپاره و چې ((هغوی)) او

ketabton.com - The Digital Library

((تاسي)) د يوې ابې زامن واست ستا په برخه دا دوه زاړه څيزه ورسېدل!؟))

دا متل مې ورته ووايه چې د ((خوارو برخې خواري وي.)) نو استازه!

((ته د کابل نه تر پېښوره پورې دا زوړ سوغات (ډالۍ) وړې کوم نوی څيز نه پيدا کېده که څنګه؟)) ملا صيب لږ څه مسکی شانته شو او په وښکو کې يې په خندا، خندا راته وويل: ((که هر څه وي، خو بيا هم غنيمت دی او مورِ لپاره روا دی.))

نه پوهېږم چې په مورِ څه ټکه پرېوته په کابل کې هرڅوك هر چېرې چې دی خو چې ټوپك ورسره دی. هغه د خپلې ډلې ټپلې سره يوځه دی يو بې تخته او بې تاجه پاچا دی، خبرې اترې ورسره نه په پسته ژبه کېږي او نه په ځيرې ژبه...

په طنز يې سر نه خلاصېږي، په اشاره نه پوهېږي، ټوکه او ټکاله يې بدې راځي، د تور سرو او ماشومانو ژړا اورېدی نه شي، په سر سرتوره د پښې ايبله ښځې او ماشومان چې د جګړو د لمبو له لاسه په منډو وي، هغه ليدی نه شي، معصوم او بې ګناه انسانان ((افغانان)) چې د دوی په پښو کې ساه ورکوي په هغوی پښې ږدي، جنګي ماشينونه او ګاډي پرې تېروي او په ډېره بې ننګۍ ورځخه تېرېږي، د هغوی لاش (جسد) ورته د يو افغان او د يو انسان لاش نه ښکاري.

زه يوې ډلې ته ځير شوم، ښه دقيق مې ورته وکتل په تېرېدو کې مې بيا مخ وروړاوه، خو ماته پته ولګېده چې هغوی هم ړانده دي او هم کانه. دوی نه څه ليدی شي او نه څه اورېدی، نه کوم درك ورسره شته

ketabton.com - The Digital Library

او نه کوم درد، ددوی د پوهې کچه دومره ده چې څنګه باید افغان مړ شي، څنګه یې باید شتمني چور شي او څنګه یې باید کور ونړېږي؟؟

مورږ راندې او کاڼه نه یو درک او درد مو تېز دی، په طنز ښه پوهېږو، هر څه اوږدی شو، خو په ژبه توتله او ګونګ شو، ستونی مو ناست دی، غاښونه مو په ډېر زور ارت شول، زمورږ اواز اوس د نړۍ هېڅ سیاستدان نه اوري، څه شول هغه ((دوستان)) چې مورږ ته به یې د ځمکې په سر خیالي جنتونه جوړول او مانۍ ابادولې؟

څه شول د سوډان تورپوستي؟

څه شول د بنګال ټګان؟

څه شول د بحرین او قطر شیخان؟

څه شول د سعودي عرب چهل تاریان؟

څه شول د ایران اخندان؟

څه شول د پنجابي امیر منو وارسین؟

څه شو ټامسن دا خود غرضه او بې وطنه سفیر؟!

څه شول هغوی، څه شو مورږ او څه شول دوی دا ټول څوک و او څه شول؟؟؟

نه پوهېږم چې دوی چېرته ځي، مورږ چېرته ځو او هغوی چېرته ځي؟؟؟

نه پوهېږم چې دوی څه کوي، مورږ څه کوو او هغوی څه کوي؟؟؟

نه پوهېږم چې دوی څوک وژني، مورږ څوک وژنو او هغوی څوک وژني؟؟؟

ketabton.com - The Digital Library

نه پوهېږم چې په جګړه کې څوم مات شول، وروستی بری د چا په نصیب شو، چا ډېر مړه کړل او ملك چا په ښه کنډواله بدل کړ؟؟؟

نه پوهېږم چې اوس څوك غازي، څوك شهید او څوك صحیح سلامت کور ه راستون شو؟؟؟

زمونږ د پېړیو، پېړیو پوځي ماشین د خود غرضو او لاسپوڅو په اشاره او دیکته لکه چې زمونږ د خورِ همسایه زمامدارانو د بیا قدرت د لاسته کولو د خلکو د رائیو خاصولو لپاره ښه معیار وګڼل شو.

منفجر او له پښو وغورځېده، وسایل یې پرزه پرزه شول، دړې وړې شو کبارِ شو، تاراج شو او د لیلام په قسم په ((خوارِه همسایه)) په هسکه غارِه او تیټو سترګو خرڅ شو، د هر چا زړه پرې یخ شو ((مورِ)) او ((دوی)) پرې خوشاله شو، مګر ((هغوی)) پرې جشنونه ونیول. خو زړه او ابرومنده په ملا کړوپه مور پرې خفه شوه، هغه پرې ډېره خفه شوه، هغې پرې ډېر وژړل، هغه په قهر شوه، په غصه شوه، هغه په نارو، نارو او سورو، سورو وژړل، ډېر وخت کېږي چې هغه بې خوبه ده، سرګردانه ده، نا ارامه ده، سترې او ستومانه ده، په تشویش کې ده، په داسې تشویش کې چې خدای مه کړه دده عزت ته صدمه ونه رسېږي.

هغه چې ړانده او کانه دي د مور حقوق نه پېژني، چې مور لاخه ته وایي او د مور خبرې ته هډو لاغورِ نه نیسي، مورِ چې بینا یو په ژبه توتله او ګونګ شو او هغوی چې دانایان دي او ځانونو ته یې یو څه ویل او د جهاد لپاره یې اسباب او وسایل جوړول او ترتیبول، زمونږ د مور په ژړا خاندي د خوشالۍ نه تقې کوي. څوك په لندن کې جشنونه نیسي او څوك په نیویارك کې...

ketabton.com - The Digital Library

د ریاض، تهران او د اسلام اباد پاچایان خوشاله ناست دي، د غمونو وری (پښتی) یې زمونږ د افغانانو په اوږو بار کړ او د قیامت د ورځې پورې به یې په شا کړځوي، تر څو یې ملا ښه کړوپه او تندی یې ځمکې ته ورسېږي او پرونې دوستانو ته د نن بادار په شکل کې په سجده پرپوځي او بیا د بدبختو افغانانو سوال که خدای قبول کاندي.

۱۳۷۲ش کال د وري میاشت

کوزه پښتونخوا، پېښور ، چارسده

ketabton.com - The Digital Library

لوونه

پسرلی دی، رنګ په رنګ ګلان غوړېږي، د ځمکې مخ يې په مخه کړی دی، باغونو او بڼونو په خپله غېږه کې هر څه شنه کړي دي، داسې يې شنه کړي دې چې له ډېر شينوالي څخه سترګې بربښوي، د سهار نسيم په چلېدو سره ډېر د هجران سوزېدلي ساه اخلي او راژوندي کېږي.

زمونږ د هېوادوالو غوږونه د وطن د بلبلانو اوازونو ته لك پك دي او په زړه کې وايي چې نن به د وطن بلبل څه پيغام راوړی وي؟ خو چې اورم د غوږونو په شپېلۍ کې مې هماغه زړې ترانې دي د پسرلي تورانکو اوازونو زما د پېښور د دهقان په ملا کې دلو البته د غنمو لو لپاره لور وټومبه.

د خواوشا په ملکونو کې د غنمو لوی دی، په بختورو ملکونو کې غنم لويېږي، خو زما په کابل کې د ځوانانو لو او د تنکيو رژېدل ورځ پر ورځ زياتېږي. تاسې به له ما سره په دې خبره انشاالله اوس متفق ياست، د افغانانو د بدبختيو جنګ او جګړې ته به اوس د ځوانانو لو او د تنکيو د رژېدو نوم ورکړو، ولې چې: خبره سرچپه وخته خبره په بل

ketabton.com - The Digital Library

ځای کې وه خبره په قصر او حرم کې وه خبرې د جومات نه راووتې او په قصر او حرم ننوتې.

وو د جومات او قصر ترمنځ د ځوانانو لو او تنکیو رژېدل په نړۍ کې ساری نه لري، د ځوانانو لو هوکی؛ د ځوانانو لو دا یوه پخوانۍ خبره پاتې وه. دا به زمونږ سپین ږیرو او مشرانو په خپلو خبرو کې ویل چې د پښاپښ غزا او د کړپې جنګ د پرنګیانو سره زمونږ د ځوانانو په لو تمام شو، ځوانانو لو وشو جګړه د ځوانانو په لو تمامه شوه.

خو هغه د ځوانانو لو مورږ په خپلو ګنهکارو سترګو ولید، البته میندو به خپلو نازولو زامنو ته ښېرا کړې وه، خدایه خیر، د میندو په ښېرا هغوی تنکي ورژېدل د ځوانانو او د تنکیو رژېدل کومه ساده او اسانه خبره نه ده، د ځوانانو په لو او د تنکیو په رژېدو ډېر پلرونه په ملا کړوپ شول او حتی داسې کړوپ شول چې په سینه روان دي. د لو شویو ځلمو د ناوو جوړې مې د بزاز په هټۍ کې د ګزونو په سر پاتې لیدلي، اخیستل شوي زېورات یې د زرګر په دوکانونو همغسې پراته دي، په زرګونو ناوو تنۍ ځیرل او په سر خاورې بادول مې په خپلو ګنهکارو ړوندو لیدلي، د هغوی داد او فریاد نه تور لوګی او د تورو لوګو نه د وریځو پامپولۍ په رښتیا جوړې شوي په دغه آه او فریاد اسمان ژړلي دي اسمان!!

خو خدای مې دې غاړه نه بندوي، چې غیرتي میندو له خولې څخه مې هېڅ نه دي اورېدلي، د هغوی له سترګو څخه مې اوښکه په بهېدو او څڅېدو هم نه ده لیدلې. پښتنې میندو خپلو ځلمو زامنو په ویر کې خپلې ملاګانې ټرلې، خپلو لو شویو زلمو ته یې یوازې دومره ویلي

ketabton.com - The Digital Library

دي، چې: ((په همخه مو ښه شه، نر ګډان په قربانۍ کې حلالېږي.)) د ځوانانو لو او د تنکيو رژېدل زما د کابل هر پلار ابدالي هره مور زرغونه او هره خور ملالۍ کړه، خو افسوس چې نه د زرغونې غږ چا واورېده نه د ملالۍ ټپه او نه د ابدالي ناري.

ډېر کلونه تېر شول د کابل د پېغلو مستي مې نه د پغمان په پلندو ورشوګانو او نه د لغمان د مهترلام بابا په مېلو کې ولیده.

د ځوانانو لو هر څه ساړه کړل، خو ځمکه يې سره کړه، زمور هيلې د سرې ځمکې نه د سرو ګلانو راټوکېدل و، خو اوس چې ګورو زمور په ځمکه سرې او تنکۍ غوټۍ له تندې سوزي او اور اخلي، رژېږي او پانې، پانې تونديې سيلۍ په مخه کړي دي.

سره پوهېږم چې ډېر کلونه تېر شول د ځوانانو لو د ازادۍ په اميدونو وشو، خو ناخبره له دې چې بله غلامي زمور برخه او بنډه شوه. ((غوږونه مور ګټل خو سرونه مور بايلودل))ی زمور د هرې سهوې نه خطا او د هرې ټوکې نه پټاکه جوړه شي او پټاکه زمور د وينو په سېلاب بدله شي، بيا نو زمور د وينو په سېلاب کې ډېرې ((پنځوس کلنې جونګې)) او ((اتيا کلن اوښان)) ورغړي. کلونه تېر شول وختونو، وختونه وزېرول، وختونه ځلمي شول او ځلمي لو شول، تنکي ورژېدل او ځمکه يې سره کړه، داسې سره چې د پښې دوکان ورته له ډېره شرمه سترګې نه شي غړولای، هېوادوال دي که غير هېوادوال خير خوا دي که بدخوا، د کابل په ځمکه پښې نه شي ايښودلای، د درېيم ګړي پښې په کې وسوځوي، لولپه شي، هېوادوال ناره کړي چې ((آخ ايره شوم، خو ايره مې درځخه سيلۍ يو نسي او لاش مې درځخه سپي او کارغان ونه

ketabton.com - The Digital Library

خوري)) ډېر کلونه تېر شول زمونږ ژوند د مرګ په تلي کې لاغلی پلی نه دی، زمونږ ژوند د مرګ سره په لوڅو پوڅو کې دی. زمونږ رڼا د تیارو سره غېږ په غېږ ده زمونږ او دراځي ((راتلونکی)) سره رستم او سحراب شول.

ډېر کلونه تېر شول د ځلمو لو د نړۍ د ډېرو ملکونو نه زمونږ په ملك کې ډېر وو. ډېر لوګري په دې لو سترې شول. ستومانه شول. لوګرو زمونږ د ځلمو په لو کې ډول ډول لرو نه په خپلو پښانو جوړ او تیره کړل او بیا یې زمونږ په نادانو لوګرو خرڅ کړل، بې انصافو په دې لرو، نو ښه بې وټه او بې دربغه څو کلن پسرلي یې لو کړل، ستری یې بېشانه ډېرې وې، خو حاصل یې د غویانو د غوبله او د لوګرو د لویی قرباني شو.

لوګرو څخه اوس خپل لرونه ورك دي، کله یو ته وایي چې لرونه مو راکړئ او کله بل ته.

چا چې د ځلمو په لو کې حلوا ویشله هغوی د خپل حلوا په ویش پښېمانه دي او د ((کجورو والالامرور راته ښکاري))

۱۳۷۲ل کال د ثور میاشت

کوزه پښتونخوا، پېښور، چارسده

ketabton.com - The Digital Library

د قلم ملګري ته یو لیک

عزیزه! د اپریل د ۲۲ نېټې مضمون مې دې ولوست حقپالې ته دې ښې لارې چارې ښوولې وې، مضمون د ظرافت له پلوه ډېر اوچت و.
مرغلرې دې په مشکین تار کې ډېرې ښې پېیلې وې او ډېر ښکلی امېل دې ترینه جوړ کړی و. کاشکې په دې مهالِ زما د وطن لیلا د اوږدې بیماریِ څخه رغېدلې وای. په ننګرهار کې ما او تا دواړو په شریکه یو د ګلو هار هم پرې اضافه کړی وای او د وطن د لیلا په غاړو کې مو ځړولی وای، هغه ته مو په شریکه مبارک باد ویلې وای، د هغه سره مورِ په شریکه راز او نیاز کړی وای.
خو افسوس چې زما د وطن لیلا لاهمغسې بیمارې ده او ورځ لاتدې شانته ښکاري. دده بیماري ګړیِ په ګړیِ زیاتېږي، پوره تندې راخیستې تبجنه ده، تبه یې خدای مه کړه په والګي وانوړي په هغه والګي چې دارو یې وخت او خذمانه یې حوصله غواړي.
دوسته او نا اشنا دوسته! ستا لیکلو ته القاب نه شم موندلی، کله په دې لټه کې شم چې ستا لیکلو ته القاب بیاموم. بیا مې په خیال کې راشي په فکر کې مې غلې شانته وګرځي چې ستا په دې لویو کارونو څه؟
خیر خو په هر حال د ښه لیکلو اتلوال القاب به تاته زمانه غوره کړي او تاته به یې ډالیِ کاندي. تا خو ډېر لرو او برو پښتنو ته ولیکل چې ماته ((غوږ شه)) خو زما پښتون زړه یو وار په ناڅاپه ډول پښتو وکړه او دا پښتو یې زړه نا زړه وه. ددې لپاره چې تاته څوک جرائت کولای شي چې ووایي: ډېر نه یوځل ته ماته غوږ شه بیا مې ستا هغه لیکل رایاد شول چې تا ویلي دي ((د ژبې کلیمې او حروف د چا جاګیر او مال نه دی)) نو ددې حقیقت په رڼا کې ګرانه عزیزه:

ketabton.com - The Digital Library

ته یوځل ماته غوږه شه په غوږ کې دې یو څو پټې او ډېرې پټې خبرې کوم، خیر زه خو ستا په غوږ کې دا پټې خبرې کوم، خو زه له تا څخه یوه هیله کوم بیا هم هیله چې زما خبرې د ځان سره پټې ونه ساتې، زما بدبخت قوم ته دې ډېر څه ولیکل په رمز او طنز کې دې ورته ډېرې اشارې وکړې، خو د دوی پرې سر خلاص نه شو، اوس اوس ددې وخت رارسېدلی دی چې هغه په بربنډې او ډانګ پېیلې ولیکه دا په تا داسې دی. ښکاره هر پښتون ته یې ولیکه او په رسا ډول د هغوی غوږونو ته په خپلو هغه نازکو او خوږو لیکونو کې ورسوه چې هغه تاته قدرت درکړی دی.

عزیزه! زه چې ستا په غوږ کې پټې خبرې کوم او تاته یې وایم چې ته یې مه پټوه دا به دا معنا نه لري چې زه وېره او ډار لرم، نه نه داسې نه ده، زه هېڅکله نه ډارېږم، زه احساس لرم، زه تور ته تور او سپین ته سپین وایم خو څه وکړم چې وسایل نه لرم.

نو په دې وجه ګرانه عزیزه!

غوږ دې رانږدې کړه، زر کوه قلم راواخله، کاپۍ پرانیزه، بسم الله کړه په اوله کرښه کې افغانانو ته ولیکه:

«چا په زهرو مړه کړئ او چا په شاتو تباه کړئ چا په چړو مړه کړئ او چا په لرو، بیا ورته ورزیاته کړه چې ورور وژنې څه درکړل؟

ځانونه وشمېرې چې څومره کم شوي یاست او پوښتنه ورځنې وکړه چې بشري مادي او معنوي قوت مو څنګه دی؟

بس دی تېست شوی پر تاسې د پرمختللې نړۍ د ساینس او ټکنالوژۍ ټولې وسلې هم تېست شوې ګوره! چې ددې نه وروستو دې څوک د شهید او غازي په نوم ونه غولوي او مړ دې نه کاندي.

افغانان په نړۍ کې په سر لوړې د ژوند حق لري ژوند زمور خدایي حق دی مور چاته اجازه نه ورکوو چې له مور څخه زمور ژوند په دغه او هغه

ketabton.com - The Digital Library

واخلي. په اخره کرښه کې ورته وليکه چې ولې د ابدالي په پل مو پل کښښود؟
اوس خو غنمو هم وړې ايستلي دي، د غنمو وړې خو ډېر دي، د غنمو وړې ته ولې لاس نه شئ اوږدولای؟ د غنمو وړی خو زمور د خپل ملك دي که نا د غنمو وړې هم د پردیو دي ولې ستاسې لاسونه نه رسېږي؟
شاباس! لاسونه اوږده کړئ يو د غنمو وړی غوره کړئ او هغه د خپل هېواد په هسکه شمله کې وټومبی.
ګورئ افغانانو! وخت تاسې ته صبر نه کوي بيا به اخ کوئ وخت به درځخه تېر وي. ستاسې د وطن هسکه شمله مخ په کښته کېدو ده، ددې شملې بيا ټرل به په ګرانه بيه تمامه شي، زمزوږ د مور پوړني څخه اجنبيان د ثواب او تبرك په نامه څنډې پرېکوي، که د مور پوړنی چنډه، چنډه شو نو که په غج کې يې ټوله نړۍ ايل کړئ ګټه به يې څه وي؟

۱۳۷۲ل کال سرطان مياشت
کوزه پښتونخوا، پېښور، چارسده

ketabton.com - The Digital Library

خوب

خوب مې لیده چې: خدای تعالی پر موږ رحمت نازل کړی دی، دا داسې رحمت دی چې متعال خدای(ج) د اسمان ملایکې د انسانانو په جامه کې را استولي دي، دا ملایکې دي ملایکې!!

سپینې جامې اغوندي، ږیري یې ښې اوږدې او لویې دي، د سنت په طریقه بالکل برابر پ دي، دا ملایکې څوک ملا وستنې په سروي او څوک پکولونه، د مسواکو لرګي یې هسې مخامخ جیبونو کې دوه درې ټومبلي وي، په ګردي مخونو کې نور او روښنایي له ورایه ځلېږي، خوراك او څښاك نه کوي او که ویې هم کړي، هغه به ډېر معمولي او ناڅیزه وي.

خوب مې لیده چې دوی څخه هېڅ انسان او خاصتاً ((افغان)) نه دی ازار شوی دوی افغانانو ته په ډېره درنه سترګه ګوري، دروغ خو د سره نه وایي. جوماتونه که د جهازونو په بمونو ونړوي او په راکټونو یې سوری، سوری او شهیدان کاندي په زلزلو او طبعي افاتو یې ور وتپي.

هره وعده چې وکړي هغه په ډېره ایمانداری سرته رسوي.

خوب مې لید چې په دنیایي اسبابونو او وسایلو باندې هېڅ غم غرض نه لري، ددې عصر په پرمختللي تخنیك کې ګړندی ګاډی یې نه

ketabton.com - The Digital Library

خوښېږي. دفتر او دفتر داري يې خوښه ده، خو په ټيپ باندې ټيپ شوي مکتوبونه يې بدې ايسي، نو په دې وجه ټول دفتري ټيپونه يې کباړ او دوی ته يې قيمتي درجه ورکړه. د لاس خط د ليکلو په مکاتبو ډېر خوشالېږي، ولې چې دوی د سره سواد زده کوي او خپل لاسي خطونه او امضاګاني پخوي. په دفترونو کې يې ټلېفونونه ډېر خوښ دي، خو د ټلېفونونو ماشينونه پټوي او د ځانه سره يې وړي.

په هره وزارت خانه کې د قرطاسيې د خريداری بازار تود دی، د دوی روپۍ خوښې نه دي، د هغه دفترونو امران او ماموران په ورځ کې درې څلور ځله بدلېږي، په داسې دفترونو کې هېڅ رش او ګڼه ګوڼه نه وي. د راکړې ورکړې بازارونو کې د شپې او ورځې له پلوه د صرافانو هټۍ د شهزاده په سرای کې لوکسې مغازې په نادر پښتون جاده کې، د بزازی دوکانونه د چوك په سر کې د ګاډو پرزې د چندولو په سرای کې د (وي، سي، آر)، ټي وي، او د يخچالونو دوکانونه د محمدجان خان په څلور لارې کې د کلکې څارنې او پاملرنې لاندې نيولي وي، چې د خدای مه کړه غله او ډاکوان يې په غلا يو نسي.

خوب مې ليده چې دوی په خبرو اترو کې د چا سره دومره ډېرې شولې، نه نيالوي ډېر ښه قوانين او مقررات لري، امنيتي پرسونل، څارنوالي، قضايه او مقننه قواوې شپه او ورځ د خلکو په خدمت کې دي د دوی په ټولو قوانينو او لوايحو کې د ځنګله قانون معتبر او په زړه پورې دی.

خوب مې ليده چې دوی د اسلام د مبين دين د پنځو ارکانو څخه يو رکن نه تبليغاو او د زکات په ورکړه يې هېڅ نه ويل او تبليغ يې

ketabton.com - The Digital Library

کمزوری شانته و، ولې چې دوی اوس مالدار او بډایان شوي نو په دې وجه د زکات د ورکړې دومره پروا نه ساتي.

خوب مې لیده چې د جومات په ممبر کې د امر باالمعروف او نهی عن المنکر په وینا ډېر مبړنی وو. مګر په پټه او عمل کې به یې د دې برعکس کار کاوه او امر به یې کاوه په بدو کارونو او منع کول به یې خلك د نېکو کارونو څخه.

حجاب کلیمه یې د ښځینه وو لپاره هسې په خوله کې اړوله را اړوله د ښځو د حجاب نه په بې حجابۍ خوښ شانته و. لکه چې د دوی په یوه شعار کې مې لوستلي و.

((حجاب پت ما است)) (!) دوی حجاب تر ورانه پورې غوښته د خپل ټول عمر په اوږدو کې په یو ناقص او کم وخت لپاره په اصلاحاتو کې په یوه اصطلاح یې ډېر ویاړ درلود، چې هغه هم ((نارینه به د ملي بس په وروستۍ دروازه او ښځینه به په لومړنۍ دروازه موټر ته ختل)) (!)

خوب مې لیده چې دوی د ښار په اوسېدونکو او د بازار په ګرځېدونکو هېڅ غم غرض نه درلود، چا چې څه کول هغه به یې کول. دوی د خلکو او خدای(ج) د مسولیت څخه مبری او بري الزمه دي، د دوی مسولیت فقط او فقط خپل بال و بچ ته دی چې هغوی ته په کوم چل ول پیسې پیدا کاندي.

خوب مې لیده چې لکس اپارتماني کورونه یې نه خوښېږي، ولې چې دا په شرعي مهندسۍ نه دي اعمار شوي، د نړولو نه یې خوند اخلي.

ketabton.com - The Digital Library

خوب مې ليده چې د دوی د پاچايۍ سره سم د کابل ښار بيا برېښنا پرې ونه ليده د رڼا نه په تورتم کې خوشاله دي. د ماشومانو زده کړه يې بدې راځي، د ځوانانو تعليم څخه وېره لري، ديني او عنعنوي مدرسې يې خوښېږي، خو هغه هم ورنه پوره نه ده دوی اوس په دوو کې پاتې دي، چې کومه لاره غوره کړي.

جوماتونو ته ګوابښېږي چې وران يې کاندي ممبرونه او محرابونه ورته په نوې طريقه او ميتود اعمار کاندي، په دوی کې لاځينې شته دی چې د اسلام او اسلاميت په نوي والي کې طرز تفکر لري، دوی د يو ملك جغرافيوي حدود او سرحد نه مني. د دوی جنګ او جګړه دومره خوښه نه ده او نور څوك هم جګړې ته نه هڅوي. ما د دوی د يو مشر له خولې نه د يو لوی مشر له خولې په کراتو مراتو اوږدلي دي چې ((موږ د اسلام بايلدوزران يو موږ دا د غلغلې (کابل) ښار بايد وران کړو او اسلامي ښار جوړ کړو، ځکه چې په بت خانه باندې سجده نه کېږي.)) (!)

د ښار ودانيو څه ګناه کړې ده، ګنهکار خو يې افغانان وو، ولې چې ددې ښار تاريخي شمله يې هسکه ساتلې. ما د دې شړپسنده مشر څخه اوږدلي دي چې ((د کابل ښار خلك دې فقط ډوډۍ وخوري، دوی په سياسي ژوند کې هېڅ حق نه لري)) (!)

د سياسي ژوند فرمان خو يوازې دې شړپسنده ورور د لوح محفوظ څخه راوړی دی دا ورور عربي ريالونو مست کړی دی، عربي ريالونو!!!

ريالونو له ده ثاني فرعون جوړ کړی ، فرعون!!

ketabton.com - The Digital Library

دده ټول کړه وړه د فرعون او خزانې یې د قارون په څېر دي، د قارون!!

دې فرعون خپلو خلکو ته او خاصتاً د کابل ښار خلکو ته د څارو په نظر کتلي د څارو په نظر!!

څاروي هم وانښه خوري او هم خوب کوي، نور د هېڅ شي حق نه لري د هېڅ شي!!

خوب مې لیده چې د کابل د ښار د ودانیو په دېوالونو تاوده شعارونه لیکل کېدل چې د هغې له جملې نه یو شعار و ((جنگ هنر ما است)) (!)

په لوستلو مې ورته په کړس، کړس او بې درېغه وخندل او په زړه کې مې تېر شول چې که د انسان هنر جنگ وي، نو د سپي هنر به څه وي؟ ددغه کړس، کړس خندا سره سم له خوبه پاڅېدم او خپل پروردګار ته په زاریو شوم او په دعا کې مې خپل لاسونه د هغه دربار ته پورته کړل او ومې ویل چې:

ای زما او د مخلوق خالقه!

ته ما وښنه او ماته په خپله پراخه لمن کې امن راکړه. ما چې څه ولیکل هغه مې په خوب کې ولیدل، ویښ نه وم، نو کله چې له خوبه بیدار شوم، په ویښه مې یو افت ولید یو افت!!

چې دا افت د شلمې پېړۍ دا د کمپیوټر د عصر سړي وژونکي او سي تښتوونکي دي، د انسان وژنه ورته هېڅ نه ده. دا د دوی عادي حرفه ده. دوی زمونږ د ټولنې د ټولو منفي او ناوړو کارونو تېکه داران شول.

ketabton.com - The Digital Library

دوی د جنګ او جګړې په تودوښې کې د اسلام مقدس او د عدالت او وروړې نه د ډك دین ریښې له بېخه او بنه نړوي. دوی هډو لاد خپلو عقایدو پروا نه ساتي د دوی اعمالو کړو او وړو ته چې ګورو دې نتیجې ته رسو چې:

دوی په اخرو دوو لسیزو کې د بل کوم مذهب، عقیدې او لارې پیرو شوي دي.

د ۱۳۷۲ل کال د لړم میاشت

افغانستان، کابل درېم پروان

ketabton.com - The Digital Library

جګړه، جګړه وه!

خو دا جګړه سړه نه وه، توده وه داسې توده چې: په لمبه یې ډېر مخونه وسول او لولپه شول، خو د جګړې لېوانو او کارغانو به په کې د خوشالۍ نه ټکې کولې کورونه یې لوټل، ودانۍ یې نړولې دفترونه یې چورول او ځانونه یې مړول، نو نور یې شووکول.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه ورکه نه وه لاپرته وه. داسې پرته چې: د جګړې سپو، کارغانو او لېوانو خپل فکري او ذهني اختلافات پرځای پرېښي و، قومي، قبیلوي او ایتنکي تعصبات یې راژوندي کړي وو، چې په دغه میتود او طریقه دوی د جګړې اوږد عمر غوښته.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه د زهرو نه هم ډېره ترخه وه، داسې ترخه چې د ګوډ سره به یې کلمې رېبلې، مګر د جګړې لېوانو او کارغانو به په کې منښوکې وهلې او بیا به یې خولې څنډلې.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه رښتیانۍ نه، تشه دوکه وه، داسې دوکه چې د جګړې لېوانو او کارغانو زمونږ خوارکی ولس د شهید، غازي او وطنپرست په

ketabton.com - The Digital Library

نوم وغولاوه چې اوس يې ښځې کونډې ماشومان يې يتيمان او مينډې يې بورې ناستې دي، د جګړې لېوان او کارغان خپلې مزې او چړچې کوي.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه يو مخې نه چې دوه مخه وه، داسې دوه مخه چې د جګړې کارغانو او لېوانو په ښکاره کې يو څه غوښتل او په پټه کې د تاج او تحت په تمه و، د هغه تاج او تخت په تمه چې نه تاج په هوا کې کارغانو په سر کړای شو او نه په تخت لېوان کېناستلای شول.

جګړه، جګړه وه، خو دا جګړه ډېره پيکه وه، داسې پيکه چې هېڅا له ستوني نه شوه تېرولای، هر چا به له خولې څخه ارتوله ځينو به ورپسې دوه دري ځله توکانې تف کړل، خو د جګړې لېوانو او کارغانو به تړينه په ډېره مزه شخوند واهه.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه په ژوند نه په هديره وه، په داسې هديره چې د جګړې کارغانو او لېوانو په تشو هديرو حکومتت کاوه، د جګړې کارغانو او لېوانو هديرې خوښېدې او مړې خوښول.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه هم غدې وه هم تاړه وه هم داړه وه، داسې داړه چې د جګړې کارغانو او لېوانو په شپه او ورځ داړې کولې، ډاکې به يې اچولې او د تاړاك ميدان به يې تود او ګرم ساته.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه وړې نه وه، ډېره مړه وه، داسې مړه چې د جګړې کارغانو او لېوانو د ځان پورې، ډالرې، پونډونه، کلدارې، ريالونه، تومنونه او

ketabton.com - The Digital Library

روبلونه ترڵ، د سرمایې لښوان او کارغان به یې په هغه څه خوشالول چې هغوی پرې نه خوشالېدل.

جګړه، جګړه وه.

خو دې جګړې کې نهیلي وه، نه اسره وه، داسې اسره چې، د جګړې کارغانو او لښوانو د یوې سپرې لپاره ټول پوستین ته یې اور واچاوه، چې اوس پوستین له اغوستو څخه ووت.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه سسته نه ډېره تېره وه، داسې تېره، چې د جنګ لښوان او کارغان د غرونو او بانډو څخه راکښته شول او په ډامبر او پخو سړکونو د شوکې غلا او ((محصول)) لپاره ځالې جوړې کړې.

جګړه، جګړه وه.

خو ا جګړه هم په تادې او هم په حوصله وه، په داسې حوصله چې، د جګړې کارغانو او لښوانو د ملك ټولې ماشینرۍ پرزه، پرزه کړې. په سړه سینه بې له کوم غم و غش څخه وسپړلې، کبار یې کړې او په ټیټو سترګو او هسکه غاړه یې د غنیمت په نوم خرڅې کړې.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه تازه نه وه زړه وه، داسې زړه چې د جګړې لښوان او کارغان به هم زاړه شي، غاښونه به یې خوزښې او وزرونه به یې سوزي، په ړقېدلو غاښونو به بیا د افغانانو غوښې نه شي خړلی. لکې به یې شاته ټومبلې وي او ځانونو ته به غارونه پیداکوي.

جګړه، جګړه وه.

ketabton.com - The Digital Library

خو دا جګړه د ټولو عربو نه، د کوم چهل تاره وه دداسې چهل تاره چې اوس د جګړې کارغان او لېوان يې خبرو ته غوږ نه نيسي او چهل تاره يې په خپلو کړو پښېمانه کړی دی.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه به بل څه نه، په پيسه وه او څه په ټکه وه، په داسې ټکه چې د جګړې لېوان او کارغان د وينو په بهولو ټکې راټولوي، قصرونه پرې جوړوي، مانۍ پرې ابادوي، ترانسپورتونه پرې چلوي، شرکتونه پرې پرانيزي او دولتي شتمني لکه د ((چمتلې دښته، د ببرك چمن او باغ زنانه)) پرې رانيسي.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه په خوله ښايسته، په زړه کې غله وه، داسې غله چې د جګړې لېوانو او کارغانو د جګړې ټول ماهيت او ارزښت بربنډ او نړيوالو ته يې په مينه وښود او څه چې د پنجاب، ايران او د سوډان لېوانو او کارغانو څخه يې په ارث اخيستې و، خپلو هېوادوالو ته يې وړاندې کړ.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه هسې خوشې شانه پلمه وه، داسې پلمه چې د جګړې لېوانو او کارغانو زمور د خوارکي ولس په ټوله شتمنۍ خپته واچوله، سامانونه يې چپاول شول کورونه يې ونړېدل او هغوی اواره شول.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه په دوه نه، په يو ناره وه، په داسې ناره چې د جګړې لېوان او کارغان په هغه ناره څوك اوس نه شي راټولولای د هغې نارې ټول

ketabton.com - The Digital Library

اصول د جګړې کارغانو او لښانو د پښو لاندې کړل او په خټه کې واچول.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه په ډول نه، په نغاره وه، په داسې نغاره چې اواز يې په اوله کې د لرې نه غوږونو ته خوږ راته، اوس خو لادوی څه چې د سرمايې لښان او کارغان په غوږونو کې پنبې ږدي، د نغارې اوازونه پرې بد لګښې او ځان ترښه ګوښه کوي.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه هم په توپ وه، هم په ټانک او په چړه وه، په داسې توپ او ټانک چې د وچو له کبله يې لامده هم وسبزل. د جګړې لښانو او کارغانو زموږ ښار په تشه کنډواله تبديل کړ. زموږ خلك او ولس هسې د خاورو په تشو ډبرې ناست دي، لښان يې په شاوخوا پرځېدلي ګرځي او کارغان يې په سر الوزي.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه هم پياده وه، هم سوره وه، داسې سوره چې د جګړې کارغان او ټپوسان زموږ د کابل شين اسمان تور اړولی و، دا اسمان داسې تور شوی و چې د هغه ځني لمر خپلې وړانګې نه شوې تېرولای، تورتم و، تپه تياره وه زموږ د ملك په وګړو شپه او ورځ يوه وه زموږ په اسمان يو تور څادر خپور و، د باروتو لوګو دا څادر نور هم لاپسې توراوه. هېوادوالو د تازه هوا پرځای د باروتو او د تورو باروتو ککړه هوا اخيسته.

جګړه، جګړه وه.

ketabton.com - The Digital Library

خو دا جګړه د خپلو نه د پردیو په لمسه وه، په داسې لمسه چې، د جګړې لېوانو او سپو زمونږ د ځمکې مخ په مخه کړی و، د جګړې د ځناورو غاښونه په وینو سره و، د هر یوه لېوه د خولې څخه وینې څڅېدې، سرې وینې د افغان وینې د انسان وینې او د یو معصوم مسلمان وینې.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه سپکه نه وه، ډېره درنه وه، داسې درنه چې د جګړې لېوانو او کارغانو، د افغانانو غوښې وخوړې، هډوکي یې ورته وشېبلول او څرمنې یې ورته د خرڅلاو لپاره وساتلې.

جګړه، جګړه وه.

خو دا جګړه لنډه نه، ډېره اوږده وه، داسې اوږده چې د جګړې لېوان او کارغان په ساړه ژمي کې او سره اوړي کې په غوښو ماړه و او داسې ماړه و چې د ډېر مړښت له لاسه په لاړه ارت ارت روان وو، خو ددې ملك افغان انسان دومره وږی و، چې له ولړې یې نور سونګ له خولې نه شو ایستلی.

د جوزا میاشت ۱۳۷۳ل کال

درېیم پروان- کابل- افغانستان

ketabton.com - The Digital Library

نړیوالو!

نړیوالو! د ملت نه وپوښتئ او بیا هم د مظلوم افغان ملت څخه و وپوښتئ په خپلو راپورتاژونو او مرکو کې د ملت ټول قشرونه راټاله کړئ، چې زمونږ ملت د زړه له کومې څه غواړي؟

د څو کلونو د ځنګله په قانون او د وحشت او بربریت په ملاشاهی کې زمونږ خلك بې عزته شول، د اقتصاد او تجارت ښېرازي یې ونړېدې، زارعت او صنعت یې ویجاړ شو، مالداري او باغ داري یې په سین لاهو شوه، زمونږ ټول پوځي تجهیزات په ګاونډیو هېوادونو کې د کباړ په شکل خرڅ شول، خارجي اسعار، داخلي بانکونه موټروې (ترانسپورت) مو یرغمل او غلا شول، د هستوګنې ټاټوبی مو غیر حق د شلمې پېړۍ په درنو وسلو غلبېل، غلبېل شول، د کلونو، کلونو کړي کورونه مو تالا شول، زمونږ د خوارکي ولس د کور لوښي او سامانانونه د چپاولګرو له خوا په بازارونو کې لیلام شول. د ملك هر څه لکه ((جیټ او نورې پوځي الوتکې، ټانکونه، د افسوتر او کاماز د بارونولو دولتي موټران پوځونه)) او د ملك ټوله عامه شتمني د افرادو او اشخاصو پورې وترل شول. لکه زمونږ وګړي لا څه چې د جهان خبر لوڅي په خپلو مرکو او مصاحبو کې هم وایي، د چا الوتکه! د مسعود صیب الوتکه، د چا

ketabton.com - The Digital Library

ټانك؟ د دوستم صیب ټانك، د چا پوځ؟ د حکمتیار صیب پوځ. د چا راډیو ټلوېزیون؟ د رباني صیب رادیو ټلوېزیون. د چا هوایي ډګر، د لوی امیر اسماعیل خان صیب هوایي ډګر، د چا ودانۍ؟ د حجت الاسلام و المسلمین ایت الله (محسنی) ودانۍ، د چا قصر؟ د پوهاند صیب سیاف قصر، د چا پوهنتون د مزاري صیب پوهنتون، د چا لاره او سړك؟ د قوماندان صیب شېرعالم خان، زردادخان، امان الله خان او د قاري بابا لاره او سړك او نور په زرګونو لکه چې په جلال اباد کې حضرت علي قومندان په طیاره لیکلي دي: ((این طیاره از زشخص حضرت علی است هر کس که دعوه نمود دعوه شان باطل است))!! مثالونه یې ښکاره لیدل شوي او موندل شوي دي.

نړیوالو!

د ښوونې او روزنې، لوړو تعلیماتو، دفتر او دفترداری، د حکومت او حکومتداری، دولت او دولتداری، قانونیت، عدالت او مصونیت په هکله زمونږ مجاهدینو ورونو د خپل زاړه پلار ((حبیب الله د سقاو زوی)) چې دوی ورته خادم دین رسول الله او د مومنانو امیر وایي کړنلاره عملي کړه د هغه په پله یې ټیك خپل پل کښښود.

زمونږ مشرانو به ویل کله چې ((بچه سقاو)) د کابل پر تخت کښاسته، نو په خپله لومړنۍ خطابه کې یې وویل: ((مرددم کاابل! مکتب ها دفاتر، مالیات برعایدات و همه چیز برای شما معاف وبخشیدیم، برین سګ جنګی، مرغ جنګی و بودنه بازی تان بکنید و چرسایتان بکشد)) (!!!)

ketabton.com - The Digital Library

نو راځئ چې وګورو څه دپاسه څو کاله وشول چې ټولې تعلیمې، تربیوي، دفتري کارګري، صنعتي، زراعتي، تصدي او ترانسپورتي موسسې ټړل شوي دي او په نورو کلونو دې لاخدای خیر پېښوي چې څه به کېږي؟

زمور خلك نور بې بندوباریو، خودسریو، لوټې، تندې او د ځنګل قانون لېونې کړي دي. زمور په ملك کې د کبار نه هیولې د خارجي اسعارو پورې او د تعمیراتي لرګو نه نیولې د بدخشان او بنجشېر د قیمتي ډبرو پورې ختم او په دې ود شوي ملك کې آن د ګردېز د میرزکې افسانوي خزانې او د کونړ د ځنګلونو پورې څه پاتې نه شول.

د پاکستان د پنجابي پانګوالو لاپه دې زړه یخ نه دی، پنجابي صایبان لااوس زمور په بې عزتۍ، بې حرمتۍ، توهین او تحقیر لاس پورې کړی دی. زمور مولاناګان دا تحقیر او تعجیز د پنجابي له خړلې څخه اوري او زمور مولاناګان ورسره هم سر خوزوي خپله مولانا صیب(ح) د ۱۳۷۲بل کال د دلوې پر ۲۹مه نېټه په چهاراسیاب کې د قومندانانو په یوه لویه غونډه کې د حکمتیار صیب سره د – پا، (رادیو پیام ازادی) په سهرنۍ خپرونه کې اعتراف کوي او په خپلو خبرو اترو کې وایي چې ((څه موده مخکې ما د کابل د نویو مهاجرینو په هکله د پاکستان پنجابي حکامو سره په پېښور کې د تورخم د سرحد په پرانیستو خبرې کولې د پاکستان مشرانو ماته وویل چې دا تاسې پخواني مهاجرین چې اوس هم دلته بودوباش کوئ باعزته، با شرفه او با عفته خلك یاست مور ته مو عزت، شرافت او عفت زده کړی دی. دا د کابل نوي مهاجرین چې د ناصرباغ کمپ او یا د پېښور په ښار کې

ketabton.com - The Digital Library

ځای پرځای شوي دي هغوی د کابل ځخه فحشا او بې عزتي راوړ ده. دا نوي مهاجرين د اروپاياتو ځخه ازاد خلك دي، نو په دې وجه مورږ د تورخم سرحدونو افغان (کابل مهاجرو) په مخ وتاړه.۹)

نو مولاتا صيب په عوض ددې چې د پنجاب حکامو ته منطقي ځواب ورکړی وي، نو ده به صرف ورته خندا کړي وي په اورږده ږيره به يې لا راکښلی وي او د دوی سره به همغږی او هم نوا شوی وي او د خدای(ج) شکر به يې ادا کړی وي.

وګورئ! چې دا ځومره خوار او ذليله مولاتا دی، چې دی نه ملي نوامیس پېژني نه ملي عزت او هه ملي ګټې.

دوستانو! مولاتا صيب خو د پنجاب حکامو ته ځکه منطقي ځواب نه شي ورکولای چې دا خوارکی ځوارلس کاله نه، بلکې شل کاله د هغوی تالي ځتې او بازره وکر و.

دده خدمتت او د جګې شملې ماموريتت نسبتت نورو شيخانو او مولاتا ګانو ته بې سابقه، سابقه درلوه. نو د مولاتا صيب ددغې ننګنې وينا په اورږدو مجبور شوم چې د پنجاب حکامو ته يو څه رد ځواب د تاريخ زړه ته وسپارم.

کله چې افغان زړو مهاجرو او مجاهدو تاسې ته عزت، غيرت، عفت او شرافت زده کړل، د افغان زړو مجاهدينو او مهاجرينو خو صرف ځوارلس کاله کښړي چې ستاسې په ملك کې پنا اخيستې، نو په دې حساب ځوارلس کاله مخکې لکه چې تاسې عزت، شرافت، ... زده کړی وي تاسې نامردانو ورته په بدل کې څه ورزده کړي؟

ketabton.com - The Digital Library

ځواب يې روښانه دی چې ټولو نړيوالو وليدل. ورور وژنه، ورانکاري، بې شرفي، بې عزتي، بې عفتي، بې ننګي، بې سوادي، چورچپاول، نړول، غلا، لارې نيول، سړي تښتول، پيسه دوستي، مقام پرستي، بې اتفاقي، شرارت، پسات او نور زر قسمه مرضونه. اوس چې زمونږ په وډ شوي او بې مالکه ملك کې د ځمکې په سر او په غير فني شکل د ځمکې د لاټدې هر څه خلاص شول او هر څه د پنجاب پانګوالو په جيب کې ولوېدل، نو د افغانانو د نيکونو او پلرونو لارې او دروازې د افغان بدبخت او ناپوه ولس په مخ وتړلې او پنجابي صايبان نور توهين، تحقير او تعجيز ته خوله پرانيسته.

حال دا چې مونږ خپلو پلرونو او نيکونو څخه چې کله به پنجاب ته تلل او د پنجابي امير (منو) څخه به يې باج اخيسته د چا کلی، کنچنې خانې او رانې خانې کليمې اوربدلې وې، په افغان ولس کې لادا کليمې رايج نه دي.

په اسلام اباد، لاهور او کراچۍ کې خو د فحشا مشخص او ځانګړي ځايونه معلوم دي، به هغه باندې پنجابي دلالان په زړه پورې عايد ترلاسه کوي.

پنجابي چې د اروپا په څېر د ازادۍ کليمه له خولې ايستله، نو څه خبر يم چې په مولانا صيب(ح) باندې به ښه لګېدلي وي او که بده؟!!

مولانا صيب خو به شل کاله کېږي چې د پاکستان په لويو ښارونو کې ګشت و ګذر کوي، هلته به يې د ښځو ازادي ليدلي وي او که نه مولانا صيب د روژې د چيلې د ايستلو لپاره به هلته تللی و او يا مولانا صيب چې د پاکستان کوم لوی ښار ته رسېدلی وي د بهلول په څېر به يې

ketabton.com - The Digital Library

سترګې پټې کړې وې او د هغه ښار د واټونو او څلور لارو څخه په پټو سترګو تېر شوی وي او يا مولانا صيب د ډېر قوي زاهد او پرهېزګار په څېر د پاکستان په لويو ښارونو کې په مخ او لويه ږيره څادر راښکلې وي چې دنياوي ناخوالې ونه ګوري، نو ځکه دې خوارکي د پاکستان په لويو ښارونو کې د ښځو ازادي نه وه ليدلې چې پنجابي صايبانو ته يې ځواب ورکړی وای. د تورخم د تش په نامه دروازې پورې کول او تړل و نوو افغان مهاجرو په مخ څو منطقي دلايل لري:

لومړی: پنجابيان هغه چاته د مهاجر په نوم ځای ورکوي چې هغوی د خپل ملك ورانکاری ته وهڅولای شي چې دا خبره په څو وروستيو کلونو کې په افغانستان، مصر، تاجکستان، الجزاير، کشمير او په اذربايجان کې په علني توګه ثابته شوې ده.

نوي افغان مهاجرين خو خپل ملك نه ورانوي، هغوی خو صرف د جنګ نه او د دوی د تربيه شويو ورانکارانو نه ځانونه په ډډه کوي.

نوي افغان مهاجرين خو د افغانانو روښانه قشر دی، په دوی باندې خپل ملك ډېر ګران دی د خپل هېواد په ورانولو ډېر خفه کېږي. پنجابيان خو د غرونو ځناورو سره ډېره مينه لري، نه د ملك روښانه قشر سره.

ثانياً: که پنجابيان وايي چې اوس په افغانستان کې روس نه شته په اکثرو ولايتو کې امن دی، نوي مهاجرين دې همغلته مېشته شي، نو په دې طرحه موافق يو ولې چې زمونږ سرنوشت اوس د پنجاب په لاس کې دی، نو پنجابيان دې لطف وکړي، زمونږ د قومندانانو، شيخانو، مولاناګانو او حتی د جهاد رهبرانو ښځې، ماشومان او خپلوان دې د

ketabton.com - The Digital Library

پاکستان د پنجاب او پښتونخوا د (کويټه او پېښور) څخه وباسي او د کوزې پښتونخوا پښتانه وروړه دې د دوی له شر څخه خلاص کاندي او د افغانستان پر امنو ولايتونو ته دې واستوي.

ثانياً زمونږ په ملك کې نور څه د ورانولو پاتې نه دي، د ملك څه چې و هغه پنجابيانو په ((زړو مجاهدينو)) او مهاجرينو دړې وړې کړل، نو په دې وجه نويو مهاجرينو او مجاهدينو ته په افغانستان کې د ورانولو او کباړولو کوم شی پاتې نه دی.

له بلې خوا د امريکايي ډالرو، انګليسي پونډونو او د عربي ريالونو رش هم کم شوی دی، نو پنجابيان څه کوي چې په خپله خاوره کې نور افغان مهاجر مني.

که داسې نه وي، نو د شرط لپاره دې يو غربي هېواد د نويو افغان مهاجرو سره د کومك او مرستې اعلان وکړي، نو هغه وخت تاسې څه چې ټول نړيوال به د سر په سترګو وګوري چې د پاکستان اجنټان، پوليس او ټول استخبارات به يې کابل، جلال اباد او کندهار ته منډې وهي او افغانان به په زور او زارۍ مهاجرت ته اړ باسي. يو ډالر به د مهاجرو په خوله کې او سله ډالره به په خپل جيب کې اچوي، نو په هغه مهال به نه د اروپا په څېر د ازادۍ خبرې وي او نه د فحشا او نه به نور څه. ما د افغانستان په اوسني شيخانو او مولاناګانو کې يو بل څه، بل څه وليد زه د جهان ټولو ډله ييزو اطلاعاتي او بين المللي ادارو ته ليکم چې: په کلکه ددې اصل مراعات دې وکړي که په راځي (رااتلونکي) کې افغانستان ته هر خبر لوڅی، جرګه مار او يا مرکچې راته نو بايد ډيره ولري ولې چې زمونږ شيخان لااوس وايي څوك چې په

ketabton.com - The Digital Library

مخ ړیره ونه لري، هغه په جرګه مرکه کې د خبرو کولو حق نه لري. داخبره ماتېره موده د کابل د بګرامیو په ولسوالۍ کې د یو لوی شیخ صیب له خولې څخه واورېده، یو څه د احمدشاه بابا مېنې سپین ږیري او مخورین چې د کابل د روانې جګړې څخه په تنګ راغلل، نو د جرګې او مرکې په شکل دوی د سیمې پاچا (قومندان صیب) ته د اور بند په هکله مراجعه وکړه، چې په هغوی کې د یو مرکچي ږیره په مخ نه وه، دې مرکچي چې کله د خبرو رشته په خوله کې واخیسته نو د سیمې پاچا (ټولواك) مرکچي ته ډېر بد بد وکتل لکه له مرکچي چې کوم لوی جنایت ترسره شوی وي د سیمې ټولواك او پاچا مرکچي ته وویل: چې ته خبرې مه کوه بس کړه ته د خبرو حق په جرګه او مرکه کې نه لرې، ولې چې تا ږیره خریلې ده، له مرکچي ببچاره سره کلاشینکوف نه و او نه کومه د بدماشانو ډله ټپله ورپسې وه، هغه یو مخور و، د هغه یو څادر په اوږه پروت و، هغه رښتیا وینا کوله، هغه حیران دریان پاتې شو، هك پك شو. په خوله کې یې لاړې وچې شوې د قهر نه تك تور واوښت او بیا یې سونګ له خولې ونه خوت.

نو راځئ وګورئ چې زمونږ قومندانان او شیخان څومره هوښیار او د دین په احکامو مین او ښه پوهېږي. ښه مې په یاد دي کله چې د ۱۳۷۲ل کال د وري په میاشت کې زمونږ د پاچایانو او امیرانو د پنجاب د مشرانو سره په اسلام اباد کې سرمشریزه وه د افغانستان د مسلې د حل لپاره یې لاړې چارې لټولې، نو دې قومندان کله وویلې چې نواز شریف او غلام اسحق خان ږیرې نه لري، دوی په سرمشریزه کې د امیرانو سره د خبرو اترو حق نه لري او خبرې نه شي کولای. دا د

ketabton.com - The Digital Library

کابل د بګرامیو د ولسوالۍ ټولواک او قومندان صیب راولپینډۍ او پېښور په بدنامو او خود غرضو معاهدو کې په کومه سوړه کې ناست و؟ هلته ټولو ړېرخریلو پنجابیانو نسخې او دیکتې ورکولې او زموږ ملك یې د تباهۍ کندې ته غورځاوه. دا مولانا صیب هغه وخت په څه لګیا و چې د سعودي عربستان ړېرخریلي شاه فهد په مکه معظمه کې زموږ رهبرانو ته په ښکاره کې قران شریف نیولې و او په پټه کې ورته ویل چې یو افغان درځخه ژوندی خلاص نه شي، دا قومندان صیب هغه وخت چېرته خوب وړی و، چې زموږ رهبران او امیران د یو بل پسې ایراني بې ړېرې اخند رفسنجاني د ترکي سلیمان د میرل د مصر ړېرخریلی حسن مبارك په پښو کې یې ځانونه غورځول، جرګې او مرکې یې ورسره کولې او ودان ملك یې د خاورو په تشه ډېرۍ بدلاوه. د ټولو اسلامي هېوادونو ښځینه رهبرانې او مشرانې خو لاپه ځای پرېږده، چې د نارینه رهبرانو یې هم ړېرې نه شته، د مولانا، قومندان د شیخ او د سیمې د ټولواك په قول هغوی په اسلامي او ورو نړیوالو غونډو، کنفرانسونو کې د خبرو حق نه لري. نو لازم دی چې زموږ پیاوړي ((رهبران او امیران)) (!) د ړېرخریلو مشرانو سره د ملك په بابله په هېڅ قسم د هغوی خبرې سلا او مشورې ونه مني ولې چې دا ټول ړېر خریلي دي. محمود مستیری، دا د تونس مسلمان خو به ړېره هم نه لري. زه به هغه مولانا نر وګنم چې په پاروتس غالي باندن غږ وکړي چې دا د افغانستان د مسلې د حل نوې مامور دا د ((تونس مسلمان)) خو ړېره نه لري، نو کله چې ((مستیري)) زموږ د شیخانو په عقیده ړېره ونه لري، نو په هغه صورت کې دی په جرګه او مرکه کې د خبرو حق هم نه لري.

ketabton.com - The Digital Library

عزیزانو! ځینو نه بلکې اکثرو لیکوالانو، شاعرانو، روښنفکرانو او اهل خبرو توره وکړه ځانونه یې پناه کړل. موږ ناخوالو ته پاتې شو. موږ ته نوره هېڅ اسره او هیله نه ده پاتې، موږ د کابل اوسېدونکي د یو سخت بربریت سره لاس په ګرېوان یو. زموږ هر قدم د ټپې تیارې په لور دی تروړمې ده د سبا ستوری له موږه خفه دی او مخ نه راکوي، زموږ د هر هېوادوال د ویښتو تارونه د ورځنیو ویرونکو پېښو له املې ځیږه ودرېږي، هغه پېښې چې زموږ په ملک کې روانې دي، د نړۍ په هېڅ ګوټ کې دې راڅرګندې نه شي.

پرېږدئ، عزیزانو پرېږدئ!!

چې دا وحشت او بربریت افغان انسان او پاک مسلمان په افغاني صبر او حوصله او په اسلامي سپېڅلې عقیده تحمل کړي. د نړۍ بل هر انسان او مسلمان ددغه وحشت څخه په امان کې پاتې شي (امین یا رب العلمین).

عزیزانو! زما په عقیده ظلم خو چې هر چېرې وي ظلم دی، که یو مسلمان یې په بل مسلمان او یا کافر په سلمان او یا د هرې عقیدې او ژبې انسان چې د بلې عقیدې او ژبې په انسان یې کوي خو ظلم ته باید ظلم وویل شي.

خو د نړۍ اوسني مشران او سیاست دانان څه عجیبه شان خلک دي په ظلم کې توپیر ته قایل دي چې دا فرق او توپیر په خپل ذات کې ظلم دی د بېلګې په توګه:

ketabton.com - The Digital Library

که په افغانستان کې په یوه میاشت، شلو ورځو او یا په یو توغندي باندې زر تنه مړه او لس زره تنه ټپیان شي، معیوب لاس او پښې ایسته وغورځول شي انسان یې له ولړې مړ شي د منځنیو پېړیو د وحشت او بربریت ښکار شي، نو په دې ملك کې خیر و خیریت دی، هېڅ خبره نه شته، د سره پرې نړیوالې او د نړۍ سیاست پوهان خبر نه وي. که په سرایاګو، بوسنیا او د نړۍ په بل اروپایي او غربي هېواد کې په یو هاوان او یا توغندي باندې پنځه شپېته تنه مړه او څو تنه ټپیان شي. نو ټوله ناټو خو لاپرځای پرېږده چې مړه شوې سنتوهم راڅوندۍ شي او لتیما تومونه ورکړي دباونه ترسره شي، غونډې وي، جرګې او مشورې وي د پوځ سوقیات او خوځول وي، په عامه مفاهمه ییزو او د نړۍ په ډله ییزو اطلاعاتي وسایلو کې یو های هوي بګیرونمان بې درېغه ناتار او ماتم وي.

د غربي نړۍ دې یو طرفه قضاوتونو ماته وښودله چې: د افغانستان د انسان وینه د نړۍ د نورو انسانانو د وینې سره بالکل توپیر لري ولې چې د هغوی وینه سره او زمونږ د افغانانو وینه سپینه ده.

هغه څه چې د نړۍ په هېوادونو او د نړۍ په نورو انسانانو کې ډېر ارزښت لري د انسان ژوند او د هغه مقام ته ((اشرف المخلوقات)) په اساس احترام دی.

خو برعکس زمونږ د مولاناګانو او شیخانو د افغانانو وژنه حرفه ګرځېدلې د انسان او مسلمان ژوند او د هغه مقام ته درناوی ورته هېڅ ارزښت نه لري، د افغان وژنه ورته د هغه چا خبره ((یو وار نسوار هم نه ښکاري.))

ketabton.com - The Digital Library

خو لنډه دا چې: زمونږ په هېواد کې وژنه، لوټ او نړول ډېر ارزانه او اسانه کار دی، نور هر څه زمونږ په ملك کې قیمتـه او د اور په بیه دي. ګورئ! فلپس ارماکورا (!) دا د بشر د حقوقو مدعي او ساتندوی، خو اوس هډو لا زمونږ تپوس نه کوي، هغه ته خپل ژوند څومره ګران دی، هغه د خپل ژوند د حقوقو څخه څومره په کلکه دفاع کوي اوس چې زمونږ د هېواد په زړه (کابل) کې د راکټونو او د شلمې پېړۍ پرمخ تللو وسلو د ګولیو باران دی، هغه هېڅ زمونږ په خاوره کې قدم نه ږدي.

پام وکړئ! مشوریش(!) ته او د کابل نه ورته ښه وګورئ چې هغه په پېښور او اسلام اباد کې ناست دی، هغه څومره د راکټونو او توغندیو نه کرکه لري. ما فکر کاوه چې د هغه زړه خو به د فیل زړه وي په پښتو کې متل دی ((اوښ چې درانه بارونه وي خوراك يې زوز دی)).

هوکی: ټامسن صیب(!!)

خو پخوا په پېښور کې زمونږ د مجاهدینو ورونو سفیر و د هغه اوس درك او خرك نه شته دا به چېرتـه ولټوو او د چا نه به يې تپوس وکاندو. هغـه سکرشل، سکردپرش او شپېتم قسم سکر چې زمونږ ورونو ته يې په خلاص لاس بخششول او په شا به يې ټپول چې شاباس ډېر ښه....

اوس خو دې د یو څو منټو لپاره کابل ته راشي خپل درې، وړې او سورې، سوروې سفارت دې وګوري او د خپلو سکرونو اوازونه دې وګوري او واوري او که نر وي، نو دوه منټه دې ورته ځان ټینګ کاندي. لږ تر لږه خپلو انډیوالانو ته دې ووایي لاتراوسه سم غازیان شوي نه یاست او په شهادت کې مو نیمګړتیاوې شته.

ketabton.com - The Digital Library

ټاچره بي بي (!) لکه چې زړه شوه او يا د دنيا د سياست نه لاس په سر شوه او که نه مجاهدينو وروڼو ناخوالو ورته مزه ور نه کړه.

بي بي(!) دې هغه وخت په زړه کاندي چې په پښو کې يې مجاهدينو وروڼو د بدرقې په بدله کې پسونه حلالول او د خيبر په تاترو او مورګو کې په هغه مورګو کې چې عجب خان افريدي انګرېزې ((مس ايلس)) د ځان سره ګرځولې وه. مجاهدينو وروڼو انګرېزې بي بي(!) ته په خپلو درندو عنعناتو مېلمستياوې جوړولې او د خيبر دره يې ورته ټړه، په ټړه ښوولې.

په هغه وخت کې د مجاهدينو وروڼو په څارويو او پسونو زور رسېده اوس د مجاهدينو وروڼو زور په هر مظلوم افغان رسي.

انګرېزې دې د خدای په پار د يو ځل لپاره کابل ته راشي د خپلو اشنايانو زور زياتي ننداره دې په خپلو سترګو وکړي، دا ځل به وروڼه په ډېر فخر او سرلوړې د هغه په بدرقه کې بې وسه او بې چاره افغان حلال کاندي.

زمونږ قومندانان او ملوك الطايفان وروڼه اوس د غلامانو (برده ګانو) او کنيزو په فکر کې دي يو قومندان صيب بايد څلور ښځې او څو کنيزې ولري او حتی ((ښکلي او پی مخي هلکان ودوي)) د خوښې هلکان په ګړندو ټيوټا ګاډو باندې ښه تبادله کېږي، زمونږ په ملك کې نسبت ښځو ته د پی مخو هلکانو بازار ګرم او بيه يې جګه ده!!!

زمونږ هېواد د مرکزي حکومت څخه لاس ووينځه د يويشتمې پېړۍ پيل دا د کمپيوټر عصر په مونږ افغانانو ښه رانغی زمونږ اميران سرزوري

ketabton.com - The Digital Library

دي د نړیوالو او د نړۍ پرمختګ سره په مخالف لوري په حرکت کې دي. دوی ځانونه د نړۍ د ټولونو څخه جلا ګڼي ملایکې او فرښتې دي!!!

د ساینس او ټکنالوژۍ پر مختګ نه سترګې پټوي زمونږ د مولاناګانو د ملك پرمختګ ته هېڅ ډډه نه لګېږي دوی په تورتم کې خوښ دي په دوی کې د منځنۍ پېړۍ خویونه ډېر لیدل کېږي. زمونږ شیخان د پوهو او دانشمندو کسانو سره هسې تش په تشه کینه لري، د دوو لسیزو جنګ عمده عوامل مکتبونه او پوهنتونونه ګڼي، زمونږ د مولاناګانو او قومندانانو یوازې مدرسې او کلیوالي زده کړه خوښېږي، زمونږ شیخانو او زاهدانو د ټولنې اکثره ناپوه قشر په څنګ کې په دروغو ودرولی دی، ناپوه د جوړولو نه په ورانولو ښه پوهېږي.

عزیزانو!

نو زمو د خوارکي ولس ټول وخت له نوم نه یې قربان شم په یو ځواب ((انشاله)) کې واوښت. د هر امیر، پاچا، ټولواك، قومندان او مولانا نه چې تپوس وشي.

کله به په ملك کې سوله اوثبات تامین شي؟

کله به درندې وسلې یو مرکز ته راغونډې شي؟

کله به د افغان ولس ژوند خپل عادي حالت ته راستون شي؟

کله به د حکومت کابینه د مساپرۍ له لمانځه څخه خلاصه شي؟

کله به دولت او حکومت په کار پیل وکاندي؟

ketabton.com - The Digital Library

کله به یوه ملي اردو جوړه او د ملك امنیت تامین کاندي؟

کله به اختلاف د وروڼو په منځ کې حل و فصل شي؟

کله به ورور وژنې ته د پای ټکی کېښودل شي؟

کله به د چور، چپاول او د پاټکونو خبرې ختمې شي؟

کله به لارې د لومړني موادو پر مخ خلاصې شي؟

کله به مهاجرین خپل هېواد او ختېن ټاټوبو ته راستانه شي؟

کله به مو یو موقت حکومت جوړ شي؟

کله به انتخاباتو ته لاره هواره شي؟

کله به د خلکو واقعي استازي پارلمان ته لاره پیدا کړي؟

کله به د ولایتونو شوراګانې د مرکزي حکومت بیعت قبول کړي؟

او نور په سلګونو دا ټولې هغه پوښتنې دي چې امیران او پاچایان ورته یو ځواب لري.

چې هغه ((انشا الله ډېر ژر به وشي.)) او بس.

ددې ځواب په ورکړه به زمورږ مومنن او خدای پالونکی ولس نور څه ووایي ((انشاالله)) کلیمې سره که زمورږ خوارکي او مظلوم ملت او یا چا یو څه ورزیات کړل په همغه ساعت کې به یې له خولې څخه کڅوړه جوړه شي، د ټکه به د کمونست او دهري په نوم د روان ((جهاد)) ټولې فتوې پرې تطبیق شي او د ژوند څکه به پرې حرامه شي.

ketabton.com - The Digital Library

که یو روان لاړوي د کابل نړۍ شوې جادې او واټونه په پښو لنډوي، د خپل کنډر او خرابه کور ته د تشې نندارې لپاره ورځي د ډېخوا ، هغه خوا ګوري چې په څپیره سرك او شاړو کوڅو کې بې له سپیو، کارغانو، ټپوسانو او لاشونو نور څه نه ویني د واټونو او کوڅو په دواړه اړخونو کې ځای پرځای څلور پنځه داړه ماران د شګو او خاورو په پنډغالو کې د چرسو په څکولو او د قمار په کولو لګیا وي.

هوکی: ددې مجاهدو داړه مارو وروڼو کار دې ورانو جادو او کنډواله کورونو کې قمار کول، چرس څکول د پیمخو هلکانو ساتل ((بچه بازي)) د لارو د جیبونو شوکول دي که د چا په جیب کې پیسې وي په وهلو او ټکولو یې ترڼه اخلي او شوکوي یې او که د چا په جیب کې څه نه وي د وهلو پر وخت ورته په لوړ اواز وایي: ته چې زموږ له وېرې په جیب کې څه نه ګرځوې موږ غله درته ښکارو که څنګه؟

موږ مجاهدین یو مجاهدین!!
موږ د غلو او لوټمارو پسې ټوپك اخیستی دی.
زموږ ولس څو کاله کېږي چې په بلا ککړ دی په هر حال په هر صورت په هرځای کې رټل کېږي، څپکېږي، تحقیرېږي او ځورول کېږي.
اوس زموږ د ولس رټل، ځورول او تحقیرول په ملك کې معمول ګرځېدلی دی، زموږ ولس اوس وهل، ټکول، شوکول دومره باك نه ګڼي، دا نادودې اوس زموږ ورځنی خوراك دی. هر یو مجاهد ورور د خپل تنظیم په سطحه دویم سړی دی، د هر ورور سره چې په تماس کې شوئ او ږیره یې یې یو څه اوږده وي، په خبرو کې ډېرې باتې ولي په خپلو څو کلنو بدو کړو وړو افتخار کوي، که تپوس ورنه وکړې چې:

ketabton.com - The Digital Library

ولې جګړه پای ته نه رسېږي، ولې بې دفاع خلك وژل کېږي، ولې د خلکو جیبونه شوکول کېږي، ولې په هستوګنځایونو باندې راکټونه ورېږي، ولې عامه شتمني لوټېږي،ولې جوماتونه شهیدانېږي، ولې زیارتونه او مقدس اماکن ورانېږي او سوځول کېږي؟؟؟؟ او داسې نورو په سلګونو پوښتنو ته مولاناګان او شیخان یو ځواب لري او وایي چې ((دا به د خدای رضا وي په دې کې د خدای(ج) اراده ده په دې کې به هم د خدای پاك حکمت وي په افغانستان او خاصتاً په کابل کې چې څه کېږي دا د انسان د واك او اختیار څخه وتلی کار دی، په کابل کې لا اوس هم د خدای فضل دی د کابل یوه لوښت خاوره باید وتوږل شي، کورونه یې باید د یو ځل لپاره رنګ او لمر ووینې، په کابل کې ډېره شراب خوري شوې ده. ښځې په دفترونو کې د نارینه وو سره اوږه په اوږه ناستې وي، په دې ملك کې هېڅ د حجاب مراعات نه دی شوی، په کابل کې د اروپا په څېر زنا شوې ده، په هوټلونو کې ودونه ترسره شوي دي...))

د مولاناګانو او شیخانو زړونه لا اوس هم د کابل او د هېواد په ورانولو او عامه وو په وژلو ساړه نه دي. مولاناګان ټول تخریبي کارونه عامه وژنه د شتمنیو لوټول، نړول او د خلکو بې عزته کول، د پروردګار رضا او حکمت بولي.

په موږه (د کابل په اوسېدونکو) دنیا سره تبې ده، ځمکه کلکه او اسمان لرې دی، په خوله کې مو لومه ده که څه وایو خو په غم ککړېږو او ((جانی کډه کوي)) او که څه نه وایو دې ناخوالو ته څوك ځان ټینګولای شي.

ketabton.com - The Digital Library

ددې ټولو بې عدالتیو او فاجعو سره سره زهز د یوې بلې فاجعې څخه پرده پورته کوم چې دا فاجعه د کابل په اصطلاح د اوبو مالګې (یوځه شتمن) خلکو تښتول او یرغمل او د هغوی څخه د لوړ رقم اخیستل دي. نو کله چې زمونږ مجاهدینو ورونو د کابل په تخت او تاج باندې خپټه واچوله د پلان سره سم د څو کلونو په اوږدو کې د اول ځل لپاره لوی تجاران، په دویمه مرحله کې د شرکتونو لمیتدونو خاوندان ورپسې ترانسپورت لرونکي خو اوس خبره عادي دوکاندارانو، درملتونونو او د کورونو خاوندانو ته ورسېده، چې دا خبره د یرغمل نیونې او د سړي تښتونې مرحله په ټبره بیا د (۱۳۷۲ل) کال د جدي د لسمې نېټې څخه راپه دېخوا سخته شوې ده. په زړه پورې خو لاداده چې په کومو ځآیونو کې لکه (ډکو، شکر دره او پغمان) کې چې هلته د ملك جمهور رئیس (!) د جنګ او جګړې په وجه پناه اخلي په همغه منطقو کې یرغمل شوي ساتل کېږي، یو متل دی چې وایي: ((د څراغ لاندې تیاره ده.)) د کابل هغه منطقې او هستوګنځایونه چې د محترم جمهور رئیس(!) د قلمرو لاندې دي او دده فرمان په کې نافذ دی، په سلو کې لس الی پنځلس خلك تښتول شوي دي، څه یې وژل شوي او پاتې د لوړ رقم په بدل کې خلاص شوي دي، خو څوك حال نه وایي. زمونږ په ولس باندې د هغه مړي کانه وشوه چې ډېر بوی یې کړی دی وایي ((کوم ژوندي سړي په قبر کې ځان ښخ کړی و د یو څه وخت په تېرېدو د کلي خلکو وویل چې رائځ د فلان سړي قبر وسپړو چې بوی یې کړی دی او که نه، کله چې د کلي خلکو قبر سپړلی و، هر یو چې په نوبت قبر ته سر ټیټاوه د هغه څخه به یې پزه پرېکوله، هغه چا چې به د قبر څخه سر پورته کړ، پزه به یې کلکه نیولې وه او غږ به یې کړل چې

ketabton.com - The Digital Library

مړي خو سخت بوی کړی دی. حال دا چې د هغه به یې پزه پرې کړې وه یو بل ته به یې سره حال نه وایه)).

زمونږ ولس خو د وېرې اوس یو بل ته حال نه وایي ولې چې یرغملګرو تښتول شوي خلك داسې تهدید کړي دي چې د خلاصېدو سره سم یې یا وطن پرېښی او یا د خپلې تښتونې څخه انکار کوي. زمونږ خلك ډېر ځیرك او هوښیار دي، هغه چا چې دوی د پیسو لپاره یرغمل کړي او په میاشتو یې په سمځو کې ساتلي دي، هغه ځایونه او هغه خلك دوی ښه پېژني هغه نه شي خطا وتلی، د هغو له اوږو څخه به حتماً ټوپك کښته کېږي، دا خلك به ترېنه خپلې پانګې څو چنده اخلي، خیر دی که دوی د هېواد په دننه او دباندې چوپ ناست دي. دوی د یوې ورځې په انتظار کې دي چې د یو رښتینې انساني دولت په راتګ سره به زمونږ وګړي زمونږ د پېړۍ سړي تښتونکو په ګرېوانونو کې لاس اچوي او رښتیني بشري محکمې ته به یې راکاږي په کابل کې د یرغمل شویو شمېر او د هغوی مکمل شهرت به په بل کتاب کې چاپ ته ورسېږي.

۱۳۷۳ل کال د حمل او ثور میاشت

کابل- افغانستان دریم پروان

ketabton.com - The Digital Library

زمونږ مشران څه وایي؟

د نړۍ ژورنالستان او خبرلوڅي د تل لپاره په دې کش و ګیر کې وی چې زمونږ د مشرانو ویونکي په کابل کې دي که په پېښور او یا په مزار شریف کې په ډېرو ستونزو بیا مومي او د هغوی سره په ټلېفون کې مرکې وکاندي.

دا دومره دروغجن ویونکي دي چې د دوی په وینا اوس زمزمږ وګړي د سره باور نه کوي، زمونږ وګړو دوی ته اوس د پاټیانو لقبونه ورکړي دي. د دوی خولې خو لاوړې دي، نو کله چې وار لویو خولو ته ورسېږي د لویو خولو خاوندان (مشران) بیا د دروغو ښاخې راواخلي داسې بوس پرې باد کړي چې د خپل قوم او ولس سترګې پرې ړندې کړي، په یوه ساعت کې د پچې نه پېچومی، د غرونو نه غوښې او سیندونو څخه ښوروا جوړوي.

زمونږ د ملك مشران د خپل واك د غزولو او ساتلو لپاره ډېرې چنې ووهلې ډېر لغمونه یې وایستل او ډېرې چلوتې وکړې د څلورو میاشتو موده یې کله د حل و عقد د شورای په نوم، کله د سترې محکمې په حکم کله د اسلام اباد او ننګرهار د غونډو پر اساس او کله د هرات د شورا د پرېکړو له مخې څو کاله اوږده کړه او لاپسې د واکمنۍ په زین

ketabton.com - The Digital Library

خپلې قوي قیضې لپاره خپړې او منګولې ښخوي. زمونږ مشرانو د خپلې واکمنۍ لپاره ډېر بې ګناه افغانان په بل چا مړه کړل، ډېرې موسسې فلج کړې ډېر کورونه یې ونړول، ډېر خلك یې اواره او خپمو ته کښنول، ډېر خلك یې مهاجرت ته اړ ایستل، ډېر افغانان یې د بې پتۍ او بې حرمتۍ په درشل ودرول، ډېر دروغ یې د مسلمانانو او مجاهدینو په نوم خپل مجاهد او مسلمان ولس نه درېغ نه کړل، خپله غاړه یې ښه ډېره بنده کړه، خپل ځان او خپل ولس یې ډېر سرګردانه او لالهانده کړ. که د نړۍ ژرونالستان د یو مشر څخه تپوس وکاندي چې د هرات د شورا پربکړه څه وه؟

په ځواب کې ویل کېږي چې: زما ټاکنه، د یو شل زره کسیزې اردو جوړښت او د لویې جرګې لپاره زمینه برابرول.

د هرات شورا تاسې د څومره مودې لپاره په دې ذمت بیا وټاکلئ؟

د هرات شورا زه د دریو میاشتو لپاره بیا په دې ذمت وټاکلم. ستاسې اردو به کله جوړه شي او دا به څه ډول اردو وي؟؟

زمونږه اردو به په دریو میاشتو کې جوړه شي. د دریو تنظیمونو په سطحه به یوه ملي اردو وي.

او لویه جرګه؟

په داخل کې مو ورته درې کمېسیونونه ټاکلي دي.

زمونږ د بعضې مشرانو په ویناوو کې د همېش لپاره رقم درې وي:

ketabton.com - The Digital Library

لکه دې میاشتتې دې کالـه دې تنظیمـه، دې نمایندہ ګـان، دې پوستې، دې کمېسیونونه، دې ولایتـه، دې هېـواده، دې جهازونـه، دې ګاډي، دې قصره، دې ناحې او نور...

زه نه پوهېږم چې د دریو په رقم کې کومه معما پرتـه ده او کـه کـوم نېـك فال، پـه هر صـورت. کلـه ناکلـه بـل کـوم امیـر او مشـر د لـویې جرګې د اصل سره موافق نه وي. هغه په یوه لویه اسلامي شورا ټینګـار کـوي، د اردو د سـاختار او جوړښـت پـه هکلـه ډول ډول خبـرې او مرکـې یـې لـه خولې وځي، کله هغه بل امیر او مشر د ملي پوځ په جوړښت موافـق وي او کله د اسلامي اردو په ساختار.

د دریو کلونو په اوږده موده کې کله یوه ډله په داخل کې ((کمېسـیون)) جوړ کړي او بله ډله په خارج کې ((کمېشن)) (!!)

داخلـي کمېسـیون او خـارجي کمېشـن خپـل کـار هېڅ وخت سـرته ونـه رسـاوه. ددې کمېسیونونو کار همېش نیمګړی پاتې وي او لویـه جرګـه کې د ښځو په شمولیت، په بد مسلمان او ښه کـافر بانـدې هر څه پـاتې شي. په جرګه کې د دوستم اشتراك او نه اشتراك په وجه خبره سړه شي. خو جنګ تود شي، کلـه چې جنـګ سـور شي، نـو بیـا میـرۍ تـود شـي. جرګې، مرکې جوړې شي، کلـه د ایـران اخنـدان کوربانـه شـي او کلـه د سعودي عربستان شیخان کله د پېښور د نشترحال تالار تـود وي او کلـه د کویټې سرینا، کله د اسلام اباد ملك فیصـل د جومـات جمـع غټـه وي او کله لاهور د ریوند شریف په جومات کې یو د بل سرونه مات کانـدي. څوك په غرب او اروپـا کـې اوسـېدلي افغانـان مسـلمانان بـولي او څـوك یـې کـافر، څـوك ورتـه ښـه سیاسـتدانان او کارپوهـان وایـي او یـو نـیم لا

ketabton.com - The Digital Library

ورته وایي چې د دوی لاتراوسه لمونځ نه دی زده. دوی د جهاد لپاره څه کړي دي چې د ملت لپاره به یې وکاندي.

یو مشر جلال اباد ته منډه واخلي بل په هرات ورشتې وي، یو که په پښتور کې خپل ځان جمهور رئیس اعلان کاندي بل یې کابل ته د معاون په توګه ځان ورورسوي، یو که یو موټی روپۍ د بانك نه د خپلو مصارفو لپاره وباسي بیا یې هغه بل مرور وي او د مرچو په ستې ناست وي.

کله یو مشر په یوځای کې یو څو تنه ملیان په ځان راټول کړي، توده او خوږه حلوا ورته ورکړي په بل مشر د کفر فتوا ورکوي. کله بل مشر په بله سیمه کې څو تنه په بډو او رشوت پیدا کاندي د کفر فتوا هسې په خوله کې د جاولې په څېر اړوي را اړوي. کله یو مشر کافر شي، کله بل او کله بل.

کله پر یو چا باندې د شهید نوم ورپورې کړي او کله پر بل باندې کله یو غازي کړي او بل چټې.

ګډې وډې خبرې د ګډو وډو خلکو څخه اورېدل کېږي هغه د کفر فتوا چې تر پرونه پورې زمونږ په ملت په ناحقه ورټپل کېدې، شکر الحمدالله اوس دا فتوا زمونږ مشران په خپلو منځو کې پر یو بل ورکوي. یو متل دی چې وایي: ((چاه کن در چاه است)) ښه دی زمونږ سر لوړی قوم د کفر د بهتان څخه بري الذمه ووت. د پرون ورځې د جهاد سالاران نن کافر شول او د کفارو مخکښان د نن ورځې مجاهدین او د خالد بن ولید او د مجاهد کبیر په نومونو وستایل شول.

ketabton.com - The Digital Library

زمونږ په ملك کې د کفر او اسلام مهر لګول ډېر اسانه او ارزانه کار دی، دا کلمه نه په بیه اخیستل کېږي او نه په وینا یې څه له جیبه ځي. نه په کې کوم مسولیت شته او نه وېره. هر چا چې هر څه وویل همغسې وشول او کېږي لا.

لومړی به ویل کېدل چې سل خبرې او سر یې یو، خو اوس سل خبرې زر سرونه لري، دلته د ملك په دننه کې او د باندې د سولې او سلم لپاره طراحان ډېر شول هر چا یوه طرحه په دوسیه کې ایښودې وي. څوك په هرات کې د سولې طرحه جوړوي او څوك په ننګرهار کې، څوك په لویه پکتیا کې قومندانان راغونډوي او څوك په شمالي صفحاتو کې سیاسي نمایندګۍ پرانیزي، څوك په غرب کې لاس تر زنې ناست دي او څوك په پېښور او اسلام اباد کې د ملي یووالي او تفاهم شورا ګانې جوړوي، چا د ملګرو ملتونو نماینده ((مستیري)) رادمخه کړی دی، څوك د امریکې او روس نه سوله په سوال غواړي، څوك ګاونډي هېوادونه زمونږ په جنګ جګړو کې مقصر بولي او څوك ټوله پړه په بیننسوان او د افغانستان پر پخوانیو کمونستانو اچوي.

څوك د اسلامي کنفرانس مداخله پرځای بولي او د هغه په مشر ((الغابد)) باندې بې ځایه رسا د توغندو ډزې کوي، چا قاضي صیب حسین احمد او مولانا صیب فضل الرحمن رامخ ته کړي وي، چا پیر صیب پګاړه په پنجاب کې په تمه کېنولی وي، حوك د جنرال حمید ګل او اسلم بیګ سره په زړو کیسو لګیا وي خپل سر خوږوي، څوك د سوډان تورپوستي ډزوي او څوك د هندوستان د هندوانو مرستې غواړي، چا د ایران د اهل تشیع پورې ځان پیوند کړی او څوك د

ketabton.com - The Digital Library

ازبکستان په ازبکو افتخار کوي او څوك فرانسویانو ته په پټه خوله لاجورد ورکوي.

دا ټولې هسې خبرې دي او وي به، عمل یې هېڅ نه شته. د هېچا طرحو عملي جامه وانه غوسته ((هسې سیند ته تبی ورکول دي)) دوی څه کوي افغانان وژل کېږي، ملك د افغانانو په کنډواله بدلېږي ((پردی غم له واورو سوړ دی)) او ((سوزي هغه ځای چې اور پرې بلېږي)) پردي خو پردي دي، خو په ملك کې خپل هم پردي شول. له بل پلوه راځئ موږ د خپلو مجاهدینو وروڼو احساسات د خپل هېواد او د خپلو خلکو پر وړاندې وګورو:

کله چې ژمی شي او د کابل هوا مخ په سړېدو شي، خبرې هم سړې شي. هر یو د تنظیم له مشر نه نیولې د تنظیم د واړه سلیمانه پورې تودو سیمو پېښور، اسلام اباد او لاهور ته کښته شي، ژمی ښه ارامه او اسوده له خپلو بچو سره د تیمورشاهانو په دود په ((پدر وطن)) کې تېر کړي، وران، ویجاړ، وږی، تږی او ټوك، ټوك کابل موږ ته خوشې کړي، دفترونه لاپسې شاړ شي، تشې جادې لاپسې تشې شي، لنکروزرونو او ډاټسونونو نه سرکې خالي شي او د پېښور ساخت ارنونو ((د ارنډونو نه)) زموږ غوږونه هم ارام شي. د کورونو کراګانې ښې شي او د کرنسۍ په بازار باندې رش هم کم شي.

خو کله چې پسرلی شي او د کابل هوا لږه شان ښه شي، کش و فش بیا زیات شي وزیران هم پیدا شي او ماموران هم، د کابل ځلور لارې او جادې یوځه ګڼه ګوڼه ومومي د کابل اوسېدونکي هم خوشاله شي چې ځه له خیره سړ کال به حتماً موږ ته سوله راشي، ولې چې زموږ وروڼه د

ketabton.com - The Digital Library

لښکې نه په ښه جوش او خروش راوختل. مګر وروڼو به عوض ددې چې سوله او وروري راوړي وي، دې خدای ناترسو د جنګ جګړو لپاره په نوي میتود او طریقه پلانونه راوړي وي او ګوري چې د کابل ښار کوم ځای او کومه کوڅه ودانه پاتې ده، چې هغه د سړې ماسټر پلان له مخې ړنګه کاندي. موږ د کابل اوسېدونکي کرې شپه او ورځ په سوچونو او اندېښنو کې یو. زموږ ټول وخت په خوشې اندېښنو کې مصرف شو. زموږ د وخت زیاته برخه په کړاو کې تېره شوه د ژوند خوږې مېوه په موږ د زهرو نه هم ترخه شوې ده، نه د کابل ځمکه موږ ته مزه راکوي او نه د پېښور.

زموږ د مشرانو زړونه د کانړو نه هم کلك دي. نه پوهېږم چې د دوی زړونه له غوښې څخه جوړ دي او که له اوسپنې څخه؟

د بل هر چا زړه که د هر څه نه جوړ وای او زموږ حالت یې کتلی وای، نو زړونه به یې بې له کوم شك او شوبې څخه نرم او پاسته شوي وای، خو زموږ د مشرانو د زړونو تنده لا نه ده ماته شوې. زموږ مشرانو موږ په داسې بلا ککړ کړو چې اوس مو نه سرخلاصېږي او نه پښې موږ افغان قومونه یې په داسې تربګنې واړولو چې دا تربګنې زموږ ورځ په ورځ تودېږي او د سړښت یې هېڅ نښې او نښانې نه شته.

۱۳۷۳ل کال د اسد میاشت

کابل- افغانستان، درېیم پروان

ketabton.com - The Digital Library

زمونږ پوځونه

زمونږ امیران او شاهان هر یو ځان ځانته پوځ لري، دوی ته خدای(ج) ډېر بې زره پوځي مزدوران ورکړي دي. دا داسې پوځي نوکران دي چې زمونږ امیران یې له سره په خرڅ او خوراك خبر نه وي. د اعاشې او اباتې قاغوشونه یې معلوم نه دي، د تعلیم او تربیې میدانونو ته یې حاجت نه شته، تعلیمي نصابونه یې لاپخوا تکمیل کړي دي، په کین ګرز او شاګرز باندې ډېر ښه پوهېږي، په پروت او زهف باندې یې ډېر وخت ضایع کړی دی. لکه چې یو قومندان صیب یوه ورځ خپل غونډ ته قوماندې ورکړه او ویې ویل: ((ځئ په هغه لاس راوګرځئ چې پرون پرې ګرځېدلي وئ)) سفر بري یې په خپل سر ده د توپچي، هوایي او پیاده قطعاتو تفکیك یې ډېر مشکل دی، پوځي یونیفورم د هر چا په خپله خوښه مرضي دی، تشکیلاتي سیستم یې په زړه پوري دی. هر چا چې په هرځای کې هر څه جوړ کړل، مشر ته د قبول وړ دي، تنخوا، منخوا به کې نه شته، سپاهیان د جلب او احضار او د مکلفیت له لارې او یا د پچې پر اساس نه څېړه کېږي کندك مشر، غونډ مشر او فرقه مشر په کې معلوم نه دی، د لبه قومندانان دي. قومندانان ډېر او سپاهیان یې

ketabton.com - The Digital Library

کم دي، په تشکیل کې قومندان ته موټر نه شته، خو قومندان ته دوه درې قسمه د وخت ماډل ګاډي ولاړ دي، تنخوا يې نه شته، خو د پيسو سره لوبې کوي، د قومندان په نوم کور نه شته، خو د ځلورو، پنځو کورونو کونجې ورسره دي، به قطعه کې يې ټانك مانك درك نه لري، خو د قومندان د کور د امنيت لپاره ځلور پنځه ځنځيره ټانکونه ولاړ دي.

د پوليسو درك او خرك نه شته، يو تن نيم که په ټول بنار کې په زړه او خيرنه دريشي کې تر سترګو شي. د ترافيکو عمر ډېر خوار و زار دی. د دوی په چورك هېڅوك موټران نه دروي، په ترافيکي حادثو کې د سره د دوی خبرو ته څوك غوږ نه نيسي، په هر حال د پوځونو تفکيك د هغوی ارتباط يونيفورمونه اوتشکيلاتي سيستم يې:

د مسعود صيب د پوځ يونيفورم:

د اشخاصو او افرادو اکثريت يې د پنجشېر، خوست و فيرنګ، چاريکارو او د کاپيسا د خلکو نه تشلکېږي، خړ فرانسوي ساقداره بوټان، برګه پيکداره خوله او کم رنګه پيکه پلنګي برګه دريشي، يو دانه د اوږې دسمال او د سر پکور.

د جنرال بابه جانه او مومن د پوځ يونيفورم:

د افرادو او اشخاصو اکثريت د بګرام او نهرين د خلکو څخه تشکيلېږي، تور چکي صاداره بوټان برګه پيکداره خوله او تېز رنګه برګه پلنګي دريشي.

د رباني صيب د پوځ يونيفورم:

ketabton.com - The Digital Library

د افرادو او اشخصو اکثریت یې د بدخشان، تخار د شمالي کوهدامان او کوهستان د خلکو نه تشکیلېږي، هر قسم بوټان، واسکټونه، جګې د بدماشانو قره قلی، پټکي او پکولونه اوږدې جامې بډوهلي پرتوګونه لنډې او بوندی ډیرې.

د سیاف صیب د پوځ یونیفورم:

د اشخاصو او افرادو اکثریت د کبال په ښار کې د پغمان او قندهار له خلکو تشکیلېږي. امریکایي ساقداره کرمیچ او نسواري بوټان، کوریایي جمپرونه اوږدې ډیرې او د ملنګانو په څېر ببر سرونه.

د حجت الاسلام والمسلمین ایات الله محسنی صیب د پوځ یونیفورم:

د اشخاصو اوافردو اکثري یې د کابل د تایمنیو اهل تشیع څخه تشکیلېږي. تورې جامې، سپینې خولی، څلور خانه ((چارخانه)) دسمالونه، رنګ په رنګ جمپرونه، بوندی ډیرې او اوږدې تسبې.

د مزاري صیب د پوځ یونیفورم:

د اشخاصو او افرادو اکثریت یې د هزاره جاتو نه تشکیلېږي.

اوږدې ډیرې، تورې جامې، لنډې پوزې، پلن تندي او تور پټکي.

حکمتیار صیب د پوځ یونیفورم:

دده پوځیان د هر ولایت اوسېدونکي دي، د کومې خاصې سیمې او ولایت پورې تعلق نه لري، پکولونه، پټ:ي، سپینې خولی، پاکستانی چپلقې د غټو پینځو وطني جامې او به نکریزو رنګ شوې ډیرې.

د دوستم صیب د پوځ یونیفورم:

ketabton.com - The Digital Library

د اشخاصو او افرادو اکثریت یې د ملك شمالي صفحات او خصوصاً ازبکان تشکیلېږي. د برېستونو ګوبیچې، بډ وهلي پرتوګونه، برګ پټکي، کم خلك یې ږیري لري.

څه غاړه به بندوم او د اخرت پټتی به درنوم د پیر صیب مجددي صیب، خالص صیب او د محمدي صیب پوځونه مې د کابل په جنګ جګړو کې نه دي لیدلي، نه یې د یونیفورم او نه یې د تشکیلاتو په هکله څه لیکلی شم. خدای شاهد دی د دوی د پوځونو زور زیاتې مې هم نه دی لیدلی، د دوی پوځونه که د نورو پوځونو سره په انفرادي ډول یوځای شوي وي، د همغه پوځونو رنګ به یې اخیستی وي.

زمونږ د مشرانو د پوځونو ډولونه:

لومړی نمبر پوځ:

دا پوځ چې تنخوا او امتیاز یې د پخوا په څېر ورکول کېږي، اعاشه او اباته یې په خپله غاړه ده اعاشه او اباته لري، خو د قراردادیانو سره د سازش په اثر نغدې روپۍ اخلي د جنس دومره شوقیان نه دي، د دریو ناحیو په څلور لارو کې دندې اجرا کوي، په محاربو او جنګونو کې ونډه اخلي، دا پوځ ښه دی. نظم او دسپلین یې هم ښه دی، خلکو ته دومره ازار نه ورکوي، مګر کمزوري خلك ښه تلاشي کولای شي، ښاري ټکسیان ورځخه بې تالاشۍ نه شي تېرېدلای، او زورور ته یې ملا ماته ده، زورورو ته هېڅ نه شي ویلای، د دوی په ساحه کې چې زورور هر څه وکړي مخه یې نه شي نیولای او که کمزوری څه وکړي په هماغه

ketabton.com - The Digital Library

ساعت بیا بې زندانه زنداني وي، دې پوځ ته کله ناکله خلك د بابه جان ګارنېزیون هم وایي.

دویم نمبر پوځ:

دا پوځ هغه پوځ دی چې مشران او امیران د سره پرې اګاه نه وي، د ښار په څلور لارو او کوڅو کې ښې کلکې ښزي (مورچلې) د شګو له بوجیو او د بایلرونو څخه جوړې کړې وي، د کابل څلور لارې او کوڅې یې له منطقوي قوماندانانو څخه په ټیکه اخیستې وي. نه د دولت بودجې ت څه ورکوي او نه د دولت د بودجې نه څه اخلي، د تنظیمونو د قوماندانانو سره یې پیسې او نورې ګټې شریکې وي اکثراً د ملك جنایي مجرمین په دې قطعاتو کې تنظیم دي.

دا کټه ګوري خلك سلاح او مهمات په خپلو پیسو اخلي، په تیته او پرکه جګړو کې تیت او پرك ګډون کوي، دا پوځ د ښار تیت او پرك جنګ ته بډ وهلي ناست وي. د شپې له پلوه په قیمارونو کې د خلکو دوکانونه، مارکېټونه، نغدې پیسې په نسیا ډول په داو کې ږدي، د کابل د ښار د کارته پروان او خیرخاانې تر چور او چپاول پورې د خپلو دوستانو او انډیولاتو څخه په پور روپۍ اخلي، د ښار په پاتې برخه ډېرې نسیا او جګې معاملې کوي. دا پوځ جنګ جګړې ته ډېر خوشالېږي، ولې چې د دوی د چور او چپاول بازار د یو څ ساعتونو پورې ډېر تودی وي. ددې ایله جاري ټول تمویل او تجهیز د کابل خوارکي ولس په غاړه دی. دا پوځ ډېر ناکاره او نارامه پوځ دی، ددې پوځ له لاسه څوك د کابل په ښار کې نغدې پیسې په جیب کې نه شي ګرځولای، ساعتونو خو د ټکه د سړې له لاسه وباسي، بایسکل، ټیپ او

ketabton.com - The Digital Library

وړې جیبي راډیوګانې خو د دوی مال دی، تېزرفتاره ګاډو پسې ((چشم درد)) ګرځي او په شپو، شپو ورته شوګیرونه تېروي.

درېیم نمبر پوځ:

دا ډېر کاپر او سر تمبه پوځ دی په چل او هنر کې د انګرېز نه خور اخلي، هغه چلونه او دوکې چې د دوی زده دي، دشیطان، لغماني او پغماني په خیال او خاطر کې لانه شي ګرځېدی. دا پوځ د قوماندانانو او د بعضې امنیتي اراکینو په سلا او مشوره جوړ شوی دی، دا پوځ په جنګ او جګړه کې دومره ګډون نه کوي، د جنګ او جګړو په ورځو کې دوی ډېر خوښ وي. سړي تښتونو ((یرغمل نیونو)) ته ډېر ښه دقیق پلانونه ترتیبوي، د دوی په واك کې روسي جیفان او د امنیت ملي د دستګیرۍ ټیب شوي مکتوبونه په جیب کې ګرځوي، د دستګیرۍ دوسیه راکټ لنچرې او کلاشینکوفونه د تورو پردو او د فلم داره جیفانو سره کښته پورته ګرځي، ددې پوځ کار د پانګه لرونکو سره دی، ددې پوځ وظیفه د هغه کمزورو افغان پیسه لرونکو څارنه او تعقیبول دي چې په واك کې سلاح نه لري.

ددې پوځ اشخاص او افراد د کورونو، دوکانونو، شرکتونو او ترانسپورت لرونکو پسې کوڅه په کوڅه او کور په کور سرګردانه ګرځي، د مابنام له اذانه وروسته که د چا زړه د فیل نه هم غټ وي له خپله کوره نه شي وتلای. شپه خو لا پرځای پرېږده، زهر خو به هغه څوك نر وګڼم چې هغه د ورځې له پلوه هسې څلور کنجه ډبه چې د افغانیو یو ملیوني ډبې ته ورته وي د ځان سره دې حمل کړي.

ketabton.com - The Digital Library

دا قوت او قدرت په چا کې نه شته، په دې ډبو باندې د کابل د ښار ډېر صابون خرڅونکي تښتول شوي او ډبول شوي دي. درېیم نمبر پوځ ته هر څلور کنجه شی د افغانیو کاپی برېښي او کړه بند د افغانیو نوټونو پسې یې سا وځي او تبې ورته نیولي وي.

څلورم نمبر پوځ:

دا ډول پوځ د تنظیمونو د مشرانو له خوا او د هغوی په اجازه سلا او مشوره جوړېږي، دې ډول پوځ ته د تنظیم له ډډې په موقت ډول سلاح او مهمات ورکول کېږي. د مکلفیت دوره یې هم د پنځلسو ورځو څخه تر یوې میاشتې پورې ده. دا ډ،ل پوځ د نړولو او ورانولو پوځ دی څه چې یې مخ ته ورشي د قحطي ملخانو په څېر پرې ورتوی شي، د بجلی مزي او کیبلونه، د ودانیو سیخ او ګول، د برېښنا میترونه او ساکټونه د برېښنا د برجونو ترانسفرمرونه، کړکی او د کورونو دروازې، لاړې، د تخریب شویو ګاډو او جنګي وسایطو پرزې، زړې بوجی، د اوسپنې د کبار ټول ډولونه زاړه ټیمان (زړه پردانه) د کارخانو پرزې، د ټلېفونونو مزي او ماشینونه راټولوي د میدان ښار، چهار اسیاب او د پلچرخي مارکېټونو ته یې په ډېره بېړه د پاکستان دلالانو ته یې رسوي او په ټیټه بیه یې پرې پلوري.

دا ایله جاري (څلور نمبر پوځ) جنګ د خدای لپاره په بیه اخلي ولې چې به نړولو کې د دوی ګټې زیاتې دي. دا پوځ کله ناکله د (خودکفا) پوځ په نوم هم یادېږي. دا پوځ له ولایاتو څخه په همدې نوم جنګ جګړې ته هڅوي چې په کابل کې هر څه د سړکونو پر سر پراته دي. ددې پوځ

ketabton.com - The Digital Library

محاربوي توان او مورال لوړ دی، ددې پوځ شعار دادی ((سر يې وهلی او مال يې لوټ)) (!!)

پنځم نمبر پوځ:

ددې پوځ دنده او مسوليت په لويو لاړو او اوږدو جادو کې دی. د ملك په ټولو لويو لاړو په هره يوه پنځه کيلو متری کې يو ((پاټك)) موجود دی د ((پاټك)) او د ((چلو)) کليمې زمور نه دي دا دواړه کليمې د پنجاب نه راختلي مور به پخوا ((پاټك)) ته د تالاشی پوسته او ((چلو)) ته به مور زه په خير استازه ويل.

مګر اوس ورته ((پاټك)) او ((چلو)) وايو چې خبره رانه اوږده نه شي.

نه پوهېږم چې د پنځم نمبر پوځ وظايف او دندې مشرانو ټاکلي او که پوځ په خپل سر دې مقدسې دندې ته رونق ورکړ ی دی. تر کومه ځايه چې ماته ثابته شوې ده او ما د څو کلونو په جنګ جګړو کې څو ځله د تورخم په لار پېښور ته د چمن په لار کويټې ته او د سالنګونو په لار مزارشريف ته کډې کډې کول وکړل د پاټکونو پوځ ډېر بې رحمه او بې دينه پوځ دی، ددې پوځ سپاهيان ډېر نارامه سر ټمبه او د يوې خبرې والادي. ددې پوځ سپاهيان لا يو بل هنر هم لري، ښه مجاهد او ښه کمونستت د څټ په بويولو پېژني د هر هغه چا چې څټ او غاړه لږه څه پاکه وي او څه پاکې جامې يې په ځان کړې وي، هغه ښه کمونست دی او که برعکس ددې وي، نو هماغه ښه مجاهد دی.

دا پوځ د هېڅا مخ او څټ نه ګوري، چې نورې هېڅ څه ګوتو ته ور نه شي د راکيښينو څخه د سر خيرات غواړي.

ketabton.com - The Digital Library

د کورونو په قیمتي لوښو او سامانونو باندې جلا جلا محصولونه ږدي. زموږ د خوارکي ولس د کورونو لوښي او سامانونه د ((پاټکونو)) پوځ په څو څو ځله په همدوی خرڅ کړل. زموږ د خوارکي ولس د کور لوښي دوی ته په ډېره جګه بیه تمام شول.

څلورم نمبر پوځ ((د ورانولو او خود کفا)) پوځ چې کله ملت ته راکټونه راوړوي او د توپونو او ټانکونو خولې د کابل اوسېدونکو ته ورسمې کاندي، نو د کابل اوسېدونکي زر، زر خپل د کور لوښي راټول کړي او په موټرو کې بار کړي، تش کورونه څلورم نمبر پوځ ته خوشې وي، ښه سامان لکه قالینه، ټلوېزیون، ویډیو، یخچال او بادپکې د موټر نه کښته کړي، یو نیم سپاهي لاپر کور والا وغړمبېږي او پرې ورغږ کړي.

((ګوره کمونست ته: ده لاپه وي، سي، آر کې فلمونه لیدل په ټې وي کې به یې څومره جینکۍ لیدلي وي، د فریج یخو اوبو ته په کابل کې ناست و.))

بل سپاهي د لرې نه ورغږ کړي ((زر، زر یې ورکښته کوه. ګوره دې کمونست ته چې د روس په سامانونو نه یې موټر تر خولې پورې بار کړی دی.)) او داسې نور د پاتې لوښو دومره لوړ ((محصول)) د کور والا نه واخلي که هغه لوښي بیا یې خاوند بازار ته وړاندې کړي ځانته د ((محصول)) قیمت نه پوره کوي.

د کابل خلکو د څو کلونو په ملا شاهې کې څو څو ځله کډې کول وکړل، د ګاډو مالکین ښه ماړه شول، خو د پنځم نمبر پوځ له خوا یې ښه ډبول وخوړل. داسې ورځ به ډېره کمه وي چې د ګاډو مالکانو او ډرېورانو سر او غاښ مات نه وي.

ketabton.com - The Digital Library

دا پوځونه ټول د یو بل سره په خپل منځ کې حسنه او نېکې اړیکي لري، د څلورم او پنځم نمبر پوځونو ګټې سره شریکې دي، د جنګ او جګړې پر وخت یو د بل په مورچل ولاکه ډز کوي، ټولې درنې او سپکې ډزې په خلکو باندې وي، چې خلك د خپلو کورونو څخه باڅوي او ورونه د مظلوم ولس پخه وخوري او اومه یې په چرسو، ورکاندي.))

زمونږ د ملك ((خودکفا)) پوځونو په هېڅا کې د حیا ښته پرېښوده. وړو تجارانو د دوی له لاسه تجارت پرېښود، کوچان په سړکونو او لویو لارو باندې خپل څاروي او رمې نه شي بیولی، دې ملك کې د هر چا مال، سر او عزت ته صدمه ورسېده. د پنځم نمبر پوځ د سپاهیانو عجیب او غریب نومونه دي لکه:

سپی، کونګری، لېونی، لېوه، تازي، چارپای او نور دا لاڅه کوې چې ددې پوځ سپاهیانو د خلکو غوږونه هم پرې کړي دي، د شکر درې دوه تنه اوسېدونکي ګل میر او خان میر چې دواړه سره ورونه وو. د دوی د غوږونو غوڅول ډېرو خلکو لیدلي. ددې بېچاره ګانو د ګنډو په نفقه کې خپل غوږونه له لاسه ورکړل خپل غوږونه!!

لومړی به ویل کېدل چې غوږ ګټې سر به بایلي، زمونږ په دې سرچپه ملك کې هر څه سرچپه شول اوس نو که سر ساتې غوږونه به بایلي.

هوکی: نصرالله بابر صیب د پاکستان د کورنیو چارو وزیر خپلې بازارموندنې ته ډېر وارخطا شانته و، په منځنۍ اسیایي هېوادونو کې د بازارموندنې لپاره باید د تجارت وزیر او د پاکستان د صنعت وزیران وارخطا وای، په ده کې بله خبره وه هر سړی پوهېږي چې غوا توره ده او شیدې یې سپینې دي. د ملایانو نه چې په افغانستان کې

ketabton.com - The Digital Library

کوم ځای روغ پاتې دی، پاکستان یې اوس په طالبانو ورانوي. بابر صیب غریب منځنۍ اسیا ته د ځمکې له لارې بې له کوم باز خواست او بې له کوم پاسپورت او اجازتنامې څخه د افغانستان په شاړو، کنډو او کپرو لارو واچول چې دا طلایي مارکېټونه ور نه بل کوم هېواد ونه نیسي.

د پاکستان غریبانانو خو د مجاهدینو د حکومت د کامیابۍ په اول کال اعلان وکړ چې د تورخم کابل سړك به په درېو میاشتو کې ډامبر او پوخ شي. د دریو میاشتو په تمه څو کلونه تېر شول. د سړك پخلی خو لا پرځای پرېږده په کوم ځای کې چې د سړك پخې د ډامبر او قیر چنډې وې هغه یې هم ونړولې. نو اوس څنګه کېدی شي چې په دومره اوږده او لرې لار بابر صیب په منځنۍ اسیا کې د مارکېټونو او د ځمکې له لارې د مالونو د کاروانونو خبرې او د منځنۍ اسیا د مشرانو سره لوظنامې دستخط کوي.

که د بابر صیب خبرې رښتیا شي، نو زمونږ د پنځم نمبر پوځ قوماندان او سپاهیان به د جهاد خوبونه په سپین بولدك، کندهار، لښکرګاه، ګرشك، هرات او تور غنډۍ په بندرونو کې وویني.

زمونږ د پنځم نمبر پوځ قوماندانان یوبل ته په مخابرو کې کلکې مبارکۍ ورکوي او وایي چې که خدای کول زمونږ پوځونه به نور ددغو ولایتونو په لارو ګودرو کې قوي جهاد پیل کړي. جهاد دغو ولایتونو کې د سره پیل ته ضرورت لري. اګر چې بابرصیب یو څه طالبان مالبان په دغو لارو ګودرو کې د کاروانونو د سلامت تګ راتګ لپاره

ketabton.com - The Digital Library

کېنولي، خو زمونږ د پنځم نمبر پوځ او د طالبانو په منځ کې به شخړې حتمي شي.

د طالبانو د سړکونو د ساتلو، تجارتي مالونو او ورکړې راکړې سره څه دي، طالبان په مدرسو او جوماتونو کې باید سبق ووایي چې دیني عالمان ترېنه جوړ شي.

بابر صیب ته به مشوره ورکړو چې د وطن سوی د وطن په تازیانو وینسه او یا د وطن لارې د وطن په سپاهیانو وساته.

میزان ۱۳۷۳ل کال

کابل- افغانستان، درېیم پروان

ketabton.com - The Digital Library

قوماندان مُلك

پاڅېږه! ستړي مشي ووايه چې زمونږ د اوسني پاچايانو او اميرانو اخيستل ډطر دي او که ورکول؟ بې غمه پروت يې څادر دې د سر نه تر پښو پورې په ځان راکښلی او د پښو په ګوتو کې دې د څادر پيڅککې ټينګ کړي دي. د کټ پيارمې دې زړې کړې. نه خوب لرې او نه خواړه، هسې دې په سوچونو او چورتونو کې ځان زوړ کړ، ږيره دې بې ځآيه سپينه شوه، ځان نه دې عالم غمګين جوړ کړی، کری ورځ کابل (قوماندان مُلك) په غام کې يې رښتيا د څادر لاندې په پټو سترګو په څه چورت، سوچ او فکر کې وې؟

د کابل (قوماندان مُلك) په فکر کې وم.

په کابل کې دې څه وليدل، څه دې واورېدل او څه دې وخوړل؟؟

عزيزه!

څه مې سر خوږوې زما خو ليکل او لوستل نه دي زده اوسنۍ کمپيوټري زمانې ته انپر يم، زما ليك او لوست سوچ او فکر دی. نو هغه څه چې مې په خپلو سترګو وليدل او په فکر او سوچ کې مې تېر شول، ته بسم الله کړه قلم راواخله کاغذ خور کړه. زه چې څه درته وايم

ketabton.com - The Digital Library

دا که ټول رښتیا نه وي، نو دروغ به هم نه وي، خپل خدای پاك ته غاړه نه شم بندولای. خپلو خلکو او ولس ته مخ نه شم تورولای، کوم حرف، کوم ټکی او کومه کلیمه چې زما له خولې وځي کټ مټ یې همغسې ولیکه. څه چې زه درته وایم په هغه کې کمی او زیاتی رانه ولې. زما له وینا نه به یو وخت که خدای کوله تاریخ جوړ شي، که په لیکلو کې دې ورانی وکړ، تا به د افغانانو تاریخ ونه ښنې، بیا دې زه له افغانانو څخه نه شم خلاصولای، په ډېر احتیاط او پام یې ولیکه او په ساده او شډله پښتو یې ولیکه چې: ټولې سمې لارې اوږدې شوې، ((موږ بدبخت شو ولې چې زموږ د ښار دروازې اوس غله ساتي)) زموږ ملك د غلو په لاس کښوت دولتي ترانسپورتونه شخصي شول، روغتونونه له ښخه ونړېدل، مکتبونو خپل ځای پوځي اډو ته پرېښود ، پوهنځي شاړ او د سرور کاینات او امام اخر زمان د جوماتونو ودانۍ پوهنځي شول. استادان یې په لوی لاس رخصت کړل. اکاډمیسنان یې وشړل عامه موسسې رنګې شوې، جایدادونه او ملکیتونه ضبط شول، د ملك مالیاتي عواید به جیبونو کې وراسته شول، د بانکونو راکړه ورکړه په خپله خوښه شوه، د ملت سره ثانیه په ثانیه جفا او ظلم زیاتی کېږي او رمې په لېوانو پول کېږي، خپلو خلکو ته د ورکړې هېڅ علایم نه شته، د راکړې ورکړې معاملو خپل ځای بې اعتباریو ته پرېښی، خلك د خپل ملك پرېښودو ته اړ ایستل شول. زموږ یو موټی خاوره په ننني بشري نړۍ کې موقعیت نه لري. زموږ ملك د بلې کومې نړۍ په یوه بله کره کې د قوماندان په حیث پروت دی.

ketabton.com - The Digital Library

زمورږ په مُلك کې قوماندان صیب هر څه دی. قوماندان صیب هغه کیلي ده چې: هر ماشین پرې چالاښږي، قوماندان صیب هم شاګرد دی او هم معلم، هم امام دی او هم جنګجو، هم ملا دی او هم مولا، هم اقتصاد دان دی او هم سیاستدان، هم محصل دی او هم استاد، هم په کابل کې دی او هم په پښور کې، هم وزیر دی او هم مامور، هم غل دی او هم د غلو مل، غله نیولای شي او هم یې پرښودلای شي. قوماندان صیب هم کارګر دی او هم بورد تخنیك. د ماشینریو پرزې په ډېر ښه شان د یوې ((فابریکې)) څخه سپړلای شي او بل ((میل)) ته یې وراچولای شي، قوماندان صیب هم دهقان دی او هم ښه لاره ساتونکی، قوماندان صیب هم قوماندان دی هم تجار، قوماندان صیب هم برمه کار دی او هم د زمرودو، یاقوتو او د ټولو قیمتي ډبرو ټیکه دار، قوماندان صیب هم نجار دی او هم د ځنګلونو د خرڅولو دلال، قوماندان صیب هم سرباز دی او هم جنرال، قوماندان صیب که د پردیو قصرونه نړوي، خو ځان ته ښې مانۍ ابادوي، قوماندان صیب هم په مېخ وهي او هم په نعل، کله د یو سره ملا وترې او کله د بل سره، کله د یو نه جیب ډك کړي او کله د بل نه.

دې قوماندان مُلك کې هر یو تن قوماندان شو او هر څه د قوماندان شول، پیسې د قوماندان شوې، بانك د قوماندان شو، وزارت خانه د قوماندان شوه، ښکلې مکتبۍ جینکۍ د قوماندان شوې، پی مخې هلکان د قوماندان شول، شرکتونه او ترانسپورتونه د قوماندان شول، ټانکونه، طیارې، کامازونه، مواصلاتي لارې، هوایي ډګرونه، دولتي ودانۍ او ان تر زراعتي غواګانو پورې د قوماندان شول.

ketabton.com - The Digital Library

په دې قوماندان ملك کې سپاهیانو ته هېڅ ونه رسېدل، په دې ملك کې سپاهیان د ژوند کولو حق نه لري، زمونږ په قوماندان ملك کې قوماندان هر څه دی او هر څه یې له وسه او واکه پوره دي، خو له یوه کار نه ډېر عاجز او بېوسه دی، هغه چاته د هغه ژوند نه شي راژوندی کولای. ددنیا په سرخو به دې د خپل ځان د برائت لپاره ژوندو ته وایي چې د هغه بې ګناه مسلمان او افغان په مرګ کې چې دده له لاسه شوی دی، په هغه کې د خدای(ج) رضا وه، مګر د حساب او کتاب په ورځ دی خپل پروردګار ته نه شي ویلای چې دا مظلوم او بې ګناه افغانان چې ما وژلي او د هغوی کورونه مې نړولي او د هغوی مالونه چې مې د غنیمت په نوم چور کړي، په دې کې ستا اراده وه او دا کار مې خاص ستا در ضا لپاره کړی دی.

دده دا دلیل به پروردګار قبول نه کړي، ولې چې خدای(ج) زمونږ د رهبرانو په څېر بې خبره او دوه مخی نه دی. هغه په هر څه ښه پوهېږي، هغه دانا او توانا دی، هغه په نړولو، وژلو او چور کولو نه راضي کېږي. د هغه رضا او اراده د تل لپاره په نېکو کارونو او په ښو لارو چارو کې ده.

د نړۍ د ملکونو، دولتونو او حکومتونو امیران، شاهان او امپراطوران خپلو خلکو ته که څه ورکوي او که نه خو په ټي وي، ټلکس، ټلېفون او په نورو وسایلو کې چې اول حرف یې په ((ټ)) شروع کېږي، هسې لاپې، شاپې او غوراډبې ښې ډېر کوي. څه چې خلکو وي هغه خو ترېنه نه اخلي. مګر زمونږ څو کلن حکومت زمونږ خوارکي ولس نه هر څه یې په عام ډول او د کلیمې اول حرف یې چې په ((ټ)) شروع کېږي په خاص

ketabton.com - The Digital Library

ډول په غیرقانوني د خپلو غلو په واسطه واخیستل. زمونږ ولس یې په سپین ډاګ او سپېره درینګه پرېښود. ملي او شخصي پانګې یې په خپلو خپتو کې واچولې. ددې حکومت اقتصادي سیستم یو عجیب شان سیستم دی، د نړۍ اقتصاد دانان دې د یو ځل لپاره زمونږ قوماندان ملك ته راشي او زمونږ د قوماندانانو نه دې وپوښتي چې دوی ددې اقتصاد تعلیم په کومو هېوادونو کې سرته رسولای دی. دا کوم قسم سیستم دی، سیستم ته کوم نوم ورکولای شي؟؟؟

د ملت غوندې یې تش کړل، مګر د غلو جیبونه ډك نه شول، هر څه یې له ستونې تېر کړل، خو ماړه نه شول، د وینو په ډنډونو کې یې ولامبل خو نه سره شول او نه شنه شول، دا ولسونه په کړاوونو کې دوی خپلې بې غمۍ لټولې، خو بې غمه نه شول. د ډېرې پرهېزګارۍ نه یې د خلکو په مخکې د ریا لپاره انګور نه خوړل، خو د پردې تر شا یې خمونه تش کړل او نشه نه شول.

لنډه دا چې له مورِ سپاهیانو نه زمونږ مشرانو او قوماندانانو هر څه په دغه او هغه واخیستل او لااخلي یې.

دوی په دې کمکي او کوچني قوماندان ملك په خوراك باندې کله مړېږي؟

دا خو خپتې نه دي، جوالونه دي جوالونه!!

دوی ته کوم لرې لوی او بې تاریخه مُلك په کار دی.

ketabton.com - The Digital Library

بس دی نور په دې قوماندان ملك کې جهاد بس دی، یوازې خو د دې قوماندان مُلك خلك کافر نه دي، کافرو دنیا په سر اخیستې. د دنیا کافر دومره ډېر شوي دي چې پښې په کې ځي پښې!!

په هغوی ښه جهاد کېږي. ځئ ورشئ له هغو پسې ورشئ هغه کافرو سره هر څه ډېر دي او په ډېره اسانۍ یې ورڅخه لاسته راوړلای شئ.

سنبله ۱۳۷۳ل کال

کابل- افغانستان، درېیم پروان

ketabton.com - The Digital Library

د فکر ازادي او سوله

ډېرکلونه تېر شول چې دا خوارکی بندي دی، دده د زندان موده هېڅ نه پوره کېږي، دلته ډېر مجرمین په خپل سر د زندان دوره د ګیرۍ له سوري نه ووتل. دلته ډېرو سیاستدانانو د زندان دروازه ماه کړه، دلته ډېر غله د زندان له وېرې وتښتېدل، دلته اوس زندان، مندان نه شته، خو هغه خوار بې زندانه زنداني دی.

پخوا به دا بېچاره په یو یا دوو توتمو کوټو کې بندي و، خو اوس دی په ډېره ارته او پراخه ساحه کې زنداني دی، هر څه په خپلو ګنهکارو سترګو ویني، خو خبل غوږ نه شي ګرولای، د خپلې ماتې خولې څخه سونګ نه شي ویستلی، د زخمي زړه آه او فریاد یې په ګوګل کې غولۍ وهي، هر څه یې ګډوډ دي، ژبه یې ګونګه ده، غاښونه یې ورڼیدل، خوله یې وګنډل شوه، غوږونه یې کانړه او کسي یې پرېوتل، د قلم رنګ یې وچ او مشوانۍ یې ماته شوه، لیکوال یې په ګولیو او راکټونو سوری، سوری شو د شعر ژبه یې ټوټه ټوټه شوه، کاغذ یې وسو، فرهنګ یې لوټ او کتاب یې خرڅ شو. زده کوونکو له ښوونځي نه مخه ښه واخیسته، ښوونکی لادرکه شو.

پرېږدئ دا خوارکی پرېږدئ!

ketabton.com - The Digital Library

ډېر بندیان خوشې ګرځي، دې غریب خو کوم جرم نه دی کړی، دا خو له تاسې څخه کومه غوښتنه نه لري. دا څومره ارام د لویې حوصلې او د قوي هوډ څښتن دی، دا بېچاره کټ او پوزی نه غواړي، جیب خرڅ ته محتاج نه دی، د چا پلو او چلو ته تمه نه لري، تخت او تاج یې نه دی په کار، د چا په ښو او بدو غم غرض نه لري، د هېچا په غم او ښادۍ یې پروا نه شته، دا ډېر بې ګناه بندي دی. دده د زندان شپې او ورځې څومره اوږدې دي، دده جرم د وخت مستنطیقینو او د زمانې څرانوالانو ثابت نه کړای شو. دا څومره بې ضرره بندي دی. دده هرڅ ډېر وړې شول، خو بیا هم په قهر او غوسه نه برېښي.

زمانې ته ننواتې کوم او د وخت له قاضیانو نه غوښتنه لرم چې دا بندي له زندانه پرېږدي.

د وخت قاضي ته وایم چې دا کوم ساده او چتې، پتې بندي نه دی، دې ګوډ شل او کانه بندي سره داسې څه شته چې زموږ د کلونو کلونو دښمني او تربګنې پرې پای ته رسېږي. دې بندي سره هغه څه شته چې زموږ د ولس تونده پرې چورلټه ماتېږي.

ددې بندي ازادول او زموږ د ملت غوښتنه لازم او ملزوم ده.... دا بندي به د جهان د امپراطورانو په عذر او زاري هم له زندانه ونه وځي. دې بندي زموږ د مودې مودې د خوشبختۍ ناوې یرغمل کړې ده او له ځانه سره یې کلکه ساتلې ده. زموږ د ولس یرغمل شوې د خوشبختۍ ناوې له ده څخه په توپ، طیاره، ټانک او ټوپک نه اخیستل کېږي، یرغمل شوې ناوې که زور اخیستل کېدای، خو نو د روسانو سره ډېر

ketabton.com - The Digital Library

زور و. که یرغمل شوې د خوشبختۍ ناوې په زر اخیستل کېږي، خو نو د عربو سره ډېرې بې حسابه روپۍ دي.

دا ناوې نه په زور لاس ته راځي او نه په زرو، زمونږ ولس ته نه زور څه ورکړل او نه زرو.

نو راځئ چې دا بندي (د فکر ازادي) په ګډه خوشې کړو او له ده څخه خپله یرغمل شوې د خوشبختۍ ناوې (سوله) لاسته راوړو.

او که دا بندي څومره ټینګ کړو او ویې ځوروو هغومره به زمونږ د خوشبختۍ ناوې زیانمنه کړي.

۱۳۷۳ل کال، میزان

کابل- افغانستان، درېیم پروان

ketabton.com - The Digital Library

بېوسه کوچی

ای د تورې پیوندي او سورې سورې کېږدې مالکه!

ته خو ډېرې رمې لرې، ډېرې رمې دې ډېر شپانه غواړي شپانه!!

شپنو ته شپېلې جوړې کړه او رمو ته شپانه ولټوه.

ستا شپېلې کښې دي. په کښو شپېلیو هېڅوك او هېڅوك له خوبه او له درانه خوبه نه ویښېږي.

ای بېوسه کوچیه!

رمې څوك په لېوانو نه پیایي، ستا رمې ستا لېوانو ماتې کړې، تا هېچا ته کورت ورنکړل.

ستا د شیدو نه هېچا څکه ونه کړه.

ستا پېروی او ماسته پیشوګانو وخټل.

پوځه دې خوسا شوه او په غوښو دې سپي، لېوان او کارغان مارې کړل، پسرلی درنه په اوتو، بوتو او دغه و هغه کې تېر شو، ستا رمې څه وترهېدې څه له لوړې مړې شوې او څه درنه لېوانو ماتې کړې. ستا د

ketabton.com - The Digital Library

رمو وړې په ولاړه ونړول شوې. د رمو وړې دې تندې سیلې او ترخه باد په مخ کړي دي.

ته څومره کمبخته، بېوسه او بېواکه مالدار کوچی یې(!)

ته کمزوری زورور او بې ځایه سرټمبه یې.

په نارامۍ دې د څړ ټول ځایونه لولپه کړل.

ته داسې مالدار کوچی یې چې د خپلو رمو نه خپل لېوان ښه ساتې، رمې دې د لوړې مري خو لېوان دې د ډېرو غوښو په خوراک چوي، ستا زړه هېڅکله په خپلو خوارو رمو ونه سو، ستا زړه سوی په خپلو لېوانو ډېر دی.

عقرب، ۱۳۷۳ل کال

کابل- افغانستان، درېیم پروان

ketabton.com - The Digital Library

زمونږ د زمانې ښامارانو

مونږ چې واړه و په هوجرو او دېرو کې به مونږ ته مشرانو کیسې کولې، په کوچنیوالي کې خو به په دومره څه نه پوهېدو، لږ چې غوټ:ي شو، بیا به مو په دې کیسو باور نه راته او ویل به مو چې دا ټولې د دروغو کیسې دي. دا هسې له ځانه جوړې شوې دي، لکه د خونکار پاچا کیسه د شادمان او د هغه په څېر نور دیوان او یا په ښار باندې د اموخته شوي ښامار کیسه او نورې.

خو اوس چې مونږ زاړه شو او د یوویشتمې پېړۍ په درشل کې د ژوند سره لوڅې پوڅې کوو، زمونږ له یاد نه وتې کیسې یو ځل بیا زمونږ په ذهنونو کې وګرځېدې او مړې کیسې راژوندۍ شوې، زمونږ د مُلك دوو لسیزو جنګونو دا اوښودله چې پخوانۍ کیسې رښتیا وې او دروغ نه وې. انسان هر څه کېدای شي. د انسانانو نه، دیوان، ښامارانو او خونکاره شاهان او امیران جوړېدای شي.

د هغه پخوانیو کیسو نه یوه دا دوه چې: د خونکار پاچا په ښار باندې داسې یو ښامار اموخته شوی و چې د خلکو څخه به یې په باج کې د ښار یوه پېغله نجلۍ په سره ډولۍ کې اخیسته او هغه به یې ژوندۍ له ستوني څخه تېروله. ددې ښار په خلکو کې جرئت سلب شوی و، هېڅوا د ښامار مقابله نه کوله، ښامار ته د ښار د خلکو ایمان ښه معلوم و، د ښار د پاچا مزه هم نه وه، هغه هم د ښامار څخه وېره لرله او ان دده یوه لور هم د پېچې او نوبت پر اساس ښامار خوړلې وه. پاچا ښه و د ښار د

ketabton.com - The Digital Library

عادي خلکو په څېر يې د ښامار باج پرېکاوه. ده د خپلو ښاريانو څخه برتري نه درلوده، پخوا خو ډېر ښه و يو ښامار دوه به په ښار موخته کېدل او په باج کې به يې يوه يا دوه پېغلې اخيستې او دا باج به په عادلانه توګه په شاه او ګدا يو ډول و. مګر زمونږ په زمانه کې ډېره بې عدالتي روانه ده، ښاماران بې شانه ډېر شول او باج يې هم ډېر لوړ دی. ددې لوړ باج نه شاهان خلاص ګدايان، فقيران او بېوزلان پرې اخته دي، ګدايان په بلا ککړ شول.

شاهان خپل بالښ بچ او خپل پردي ښامار ته نه مخ کوي. شاهان او اميران د باج نه خلاص دي. زمونږ د ښامار ټول غريب او غربا خلك ښامارانو مات کړل. زمونږ د ښار بېوزلانو ته ښامارانو هېڅ شی پرېنښودل، په هره ورځ زمونږ په ښار کې د ډېرو ښامارانو او ديوانو له ستوني دېرش، څلوېښت تنه تېرېږي. ښامارنو زمونږ ښار لوټ کړو، زمونږ ښار نور د نابودۍ کندې ته ګوزار شو. د ښامارانو باج اخيستنه ورځ پر ورځ زياتېږي. ښاماران زمونږ د ښار د امير خپل خپلوانو او دوستانو سره غم غرض نه لري.

زمونږ د ښار د پاچا خپلوان، دوستان او اشنايان له مونږ بېوزلانو سره يوځای نه اوسېږي، هغوی په کوم لرې او بېګانه ښار کې اوسېدل خوښ کړي دي.

له کومې ورځې نه چې زمونږ په ښار باندې ښاماران اموخته شوي دي، زمونږ پاچاهانو هم له مونږه سره سمه شپه سبا نه کړه، د بې مهاره اوښانو په څېر کښته او پورته ځغلي. زمونږ بې وزلانو نه دوی ډېر کم زړي دي. دوی له مرګه ډېر ډارېږي، دوی هېڅ وخت کې شهادت ته ځان نه شي مخته کولای. شهادت ته همېش غريب او غربا رامخته شوي دي، د ښامارانو باج د بېوزلو پر غاړه دی.

ketabton.com - The Digital Library

دا څومره وړې ښامارن دي چې په هره یوه نیمه ورځ او ان په دقیقه، ثانیه او سکینټ کې د دېرش څلوېښتو تنو په خوراک نه مړېږي. دا ښاماران نه پوهېږم چې په کومه کربلا کې جل وهلي، د دوی تونده دومره زیاته ده چې زمونږ د ښار د انسانانو وینه په ژبه څټي، د دوی جل وهنه نه په توده وینه ماته شوه او نه په سړه او پرنده وینه. د پخوا زمانې ښاماران ډېر ښه وو. دومره بې انصافه نه وو په ورځ نیمه کې به یې یوه یا دوه پېغلې خوړلې، خو د اوسنۍ زمانې ښاماران ان ماشومان او زاړه له هم ستوني تېروي، د ماشومانو له چیغو او فریاد څخه خوند او مزه اخلي، ماشومانو ته خپل حق خدای(ج) ښېلی، خو ښامارن یې نه ښېي. دا ښاماران بخیل دي، د بخیلو ښامارانو نه وېره په کار ده، وېره!!

ډېرو غریبو او غرباوو به ویل چې مونږ څه کوي. ډېرو معلمانو، مامورانو، استادانو، شاګردانو، محصلینو، دهقانانو، کارګرانو، پوهانو، روحانیونو، ملیانو به ویل چې په مونږ یې څه کار دی. ډېرو غیر ژوندي شیانو لکه موټر، فابریکې، اوسپنو، تیرانو، دروازو او د کور سامانونو به ویل چې مونږ د هر چا په خدمت کې یو، خو ناخبره له دې چې:

د شلمې پېړۍ راکټونه زمونږ ښار ته ښاماران وګرځېدل، امیران مو خونکاره پاچاهان او بړیځي یې زمونږ د زمانې دیوان شول.

قوس، ۱۳۷۳ل کال

کابل- افغانستان، درېیم پروان

ketabton.com - The Digital Library

دلته د ټوپك قانون حكم فرما دی

ټولې جګړه ماري ډلې ټپلې غلې وې، غلو به په ټول ملت د غله ګومان کاوه.

ملت به په جنګ جګړه کې د خپلو کورونو لوټې او سامانونه خوندي ځایونو ه نه شول چلولای، د مظلوم ملت هر یو بې اسرې تن به د خپل کور په لوټو غل نیول کېده، څوك چې غله او تاړاکګر و هغه به د ملت د هر مظلوم تن د کور مالك شمېرل کېده. غله او تاړاکګر د نورو د کورونو څښتنان شول او د کورونو څښتنان غله او تاداکګر ووتل.

په دې سرچپه ملك کې هر څه سرچپه شانته وو، ولې چې د ټوپك قانون حكم فرما و.

هېڅا خپل غوږ نه شو ګرولای، چا خپل سر نه شو خوځولای، له خولو څخه سونګ نه خوت، د زړه د فریاد څوك نه پیداکېدل. ښکنځلو خپل ځای سړو اسوېلو ته پرېښې و، ژبې توتله او لنډې وې، هرچا په خپلو غوږونو څېړې اچولې وې، د سترګو دید ورځ پر ورځ کمزوری کېده،

ketabton.com - The Digital Library

د هر چا سترغلي پرسپدلي وو، فرهنګیانو خپل فرهنګ پرېښی و او مکتبیانو خپل مکتب، ولې چې د ټوپك قانون حکم فرما و.

جومات که شار و خو نو شهید و، ملا مړ و او هم پرې و، طالب هسې په چارچوبې کې کښته او پورته منډې وهلې. د جومات جمعې نه وې، هر چا به لمونځ په یوازې ځان کاوه، د سهار او ماسخوتن جمعو خپل ځای وېرې ته پرېښی و.

په هغه ځای کې چې د الهي فرض اداکېدل، د ملیانو وعظ او نصیحت هېڅ ځای نه نیوه، ملیانو سازشونه کول، د جګړې اخته خوا له یوې خوا د ملت په وینو اودسونه کول، له بلې خوا په ممبر باندې د قتلولو امر یې هم کاوه.

د یزید او شمر د کارنامو سترګې دې حالتو ته ډېرې خړې او تیتې وې. زمونږ د ژوند په هدیره کې هر چا د ((نکیر)) او ((منکر)) له ډډې ډبول خوړل. زمونږ خلکو چنګېزخان او هلاکو ته اورنګزېب او جهانګیر ته دعاګانې کولې، روس او پرنګ لادومره نه و ځوروله، زمونږ د ملت نه عادل نوشیروان او پیر روښان ورك وو ولې چې د ټوپك قانون حکم فرما و.

جګړه مارو به دلته جګړه کوله او خپل ملك به یې پایمالاوه، خاوره او ولس یې خوشې پرېښی و. په وډشوي خاوره بې سرپرسته ولس او بې مالکه مُلك کې هر څه خوشې خوشې و.

زیاتو به د مشرۍ دعوه کوله، خو یو هم مشر نه، هر چا د مسلمان، مسلمان چیغې وهلې خو یو هم..... نه و هر چا به د ملك دعوه کوله،

ketabton.com - The Digital Library

خو یو هم مالك نه و، دلته هر څه پیکه و، خو ورور وژنه خوره وه، وینې خوړې وې لاشونه ښه خوړل کېدل او هډوکي ښه شپېلېدل.

ولې چې د ټوپك قانون حکم فرما و.

دلته هر څه تېر شول او لاتېرېږي، خو هېرېږي نه، دلته هرڅه هرڅه لا ژوندي دي داسې زر مړه کېږي نه، د ژوندیو، ژوندۍ ببلګې پرتې دي، خاورې کېږي نه، دلته د وینو سوداګر زمونږ د کلي په مخ وستل کې اوښ چو کړی، وینه په بیه او په لوړه بیه اخلي. د وینو لپاره نغدې روپۍ ګرځوي په نغدو یې تباه کړو، دلته نسیه معاملې نه شته، دلته هرڅه لاس په لاس دي، سوداګرو مې ملك مړ او تاریخ خړ کړو، خو افسوس چې دلته د ټوپك قانون حکم فرما دی.

د ۱۳۷۳ل کال قوس میاشت

کابل- افغانستان، درېیم پروان

ketabton.com - The Digital Library

زورور او کمزوری

کاکا! بیا دې څنګه شوند‌ې وچې او وار دې خطا شانته دی. پکول دې هسې په غوږونو راکښته کړی دی، زمور جومات ته په خیر راغلې. د څپلۍ وندوی دې هم شلېدلی، نه پوهېږم چې څه درپېښ شوي دي. اخ! اخ جامې دې ولې چې،چې او په وینو سرې دي، زر کوه وایه! زر، زر یې ووایه!

تاسې کره راکټ نښتی او که د هماسیه په کاله کې. څوك خو به یې وژلي او یا ټپي کړي نه وي. نه، نه زویه بلا وه خو برکت یې نه و، زمور ماشومان الحمدالله روغ رمټ دي او ګاونډیانو ته مو هم خیر و خیریت دی، هېڅ خبره نه شته.

زه به د جومات په چارچوبۍ کې اودس وکړم، په کوم ځای پورې مې چې وینه پورې شوې هغه به هم ومینځم، لمونځ به په جومات کې وکړو، شپه مې درسره ده. بیا به کرۍ شبه د ننني پېښې په اړوند خبرې کوو.

ولې کاکا ځان دې له وینو څخه پاك نه کړو؟

په چارچوبۍ کې اوبه نه وې که څنګه؟

ketabton.com - The Digital Library

نه بچیه!

د جومات چارچوبې له وینو ډکه وه له وینو!!

د جومات د چارچوبې په لښتي کې وینې روانې وې. چارچوبې په وینو ککړه او لیت، پیت وه. زر کوه بچیه اوبه پیدا کړه چې لمونځ مې قضا کېږي. ملا هم په ممبر وعظ کوي.

مخکې شه کاکا په لومړي صف کې ښي لاس ته کښنه. نه بچیه د چا په اوږو نه شو تېرېدی، وروستی صف ښه دی. ولې پاڅېدې کاکا څه کوې او چېرته ځې؟؟

راځه بچیه چې له دې جومات څخه ووځو، لمونځ به په کوم بل جومات کې وکړو. ددې جومات د ملا له خولې څخه د فتنې بوی راځي. دا بې خبره ملا دی، په چارچوبې کې یې د اوبو پرځای وینې بهېږي وینې!!

د انسان وینې او بیا په انسانانو کې د مسلمان وینې او په مسلمانانو کې بیا د افغانانو وینې.

زویه!

دې ملا د خدای احکام نه بیانول، دده زړه لاتراوسه په افغانانو سوړ نه دی. دا لااوس هم افغانانو خپل منځې جګړو ته په ډېر قیل و قال هڅوي.

ده ته هر څه کفر، کفر دي. دا لااوس هم به ممبر باندې د قتلولو امر صادروي، دا لااوس هم د شهید او غازي په غم کې دی. دا لانورې کینې هم راپاروي. دا لااوس هم د شمر او یزید په صفتونو بوخت دی.

ketabton.com - The Digital Library

بچیه!

هغه د برګ جمپر بډوهلی او د اوږدې ږیرې خاوند څوک دی؟

کاکا!

هغه زما په خیال چې زمونږ د منطقې قوماندان دی.

ورپسې څوک روان دي او په اوږو یې څه بار دي؟؟

کاکا! ورپسې یې بریځي دي، د خلکو سامانونه یې په شاه کړي دي. راکټ لنچرې او ماشینونه ورسره دي. غلا یې کړې غلا!!

په دې لار نه ځو بچیه! له دې خلکو نه به لار بچ کړو. په دې ښې لاس راوګرځه. اخ، اخ هغه د کوم کمبخت کور اور واخیست، په دې ښکلي کور خو ډېر بدرنګ اور لګېدلی دی. زوی مړي راکټ خو په سرګلوله کې اور راوړی اور!!

هله زویه هغه قوماندان ته ورنارې کړه د جومات د امام پسې ورمنډه کړه چې ددې مسملان کور د سوځېدو نه وربچ کړو.

قوماندان صیب!

قوماندان صیب!

هله چې ددې مسلمان کور اور اخیستی او په راکټ لګېدلی، کومك او مرسته وکړئ.

هله ملا صیب چې د نړۍ مقتدیانو کور اور واخیست اور.

مرسته!!

ketabton.com - The Digital Library

د قوماندان د شا پښتې کښته نه شو اور يې په خپلو سترګو ليده او په ډېره بې پروايۍ يې وويل چې: په کابل کې د ورځې دوه زره کورونه اور اخلي، زه خو يې د اور وژلو ګنهکار نه يم. ملا هم له جومات څخه ونه ووت، هسې يې خپله غاړه صافوله او له جومات نه يې ناري وهلې چې بل راکټ هم راځي بل. څه فرق کوي راکټ د ګنهکار او کافر په کور کې لګېدلی دی دا کور بايد وسوځي.

بچيه!

زما په سترګو ښه نه ښکاري، هغه خلکو څه را اخيستي څنګهه په ډېره چابکۍ روان دي؟

اخ! کاکا هغه خو د څلورو پنځو تنو جنازې دي، ګومان کوم چې هديرې ته يې د ښخولو لپاره وړي، دا څلور پنځه جنازې لکه چې د يوه کاله دي. لاړه په وينو تکه سره ده، د هرې جنازې نه د لښتي په څېر وينې بهېږي وينې!!

زر کوه بچيه د ډوالې ته کښنه د ډوالې ته!! بل راکټ راغی.

اخ راکټ ډېر نږدې ولګېده. بيا به يې د چا خونه ورانه کړي وي، ته دې سر له د ډوالې نه پورته کړه چې توغندی په کوم ځای کې ونښته.

کاکا!

زما په خيال چې توغندی په جومات کې ولګېده، هغه د جومات نه لمبه پورته شوه. جومات بې ګناه شهيد شو. توغندی که د چا په کور کې نښلي، هغوی خو ګنهکار دي، جومات خو ګنهکار نه دی. جومات خو د ګناه نه پاک صاف دی. دا توغندي څومره بې حيا دي، توغندي

ketabton.com - The Digital Library

څومره ړانده دي. د ګنهکارو او بې ګناوو کورونه نه پېژني دا توغندي ان د خدای(ج) کورونه ولي او لوخړه کوي يې.

کاکا!

هغه وړې ډزې دې واورېدې، ته راشه چې هلته خلك غالمغال لري، ګڼه ګوڼه زياته شوه چې هلته څه پېښه وشوه. وګوره د هغه سپين ږيري په غاړه يې پړی اچولی او راکاږي يې. دې سپين ږيري به څه خطا کړې وي. دا خلك يې ټول ننداره کوي او هېڅوك څه نه وايي، د هېڅا له خولې سونګ نه خېږي، دا څومره بې رحمه او کاپر خلك دي، سپين ږيری بېچاره يې په کندغونو شين واړاوه.

ورونو څه خبره ده!

مه يې وهئ خبره مو په خبره حل کړئ.

((برو، برو برادر بتو چی تو سر پياز کون پياز)) دا سپين ږيری مجرم دی مجرم!! جيپ ته يې وخېژوئ، تالاشي يې کړئ، جيبونه يې ولټوئ، وه ورور جانه ددې غريب په جيب کې به څه وي؟

ددې غريب په جيب کې به راپورونه وي راپورونه!!

حزب اسلامي ته يې وړي، حزب اسلامي ته!!

دده يوه پښه په چار اسياب کې ده او بله دلته. دې سپين ږيري پسې مور شپه او ورځ لالهنده ګرځو. د سپين ږيري له جيب نه يې په تالاشۍ کې دوه لکه کلداړې وويستې. سپين ږيری او مور په ځای پاتې شو، ورونه جيپ ته وختل او وتښتېدل.

ketabton.com - The Digital Library

دې غلو او سړي تښتونکو سپين ږيرى له پخوا نه تعقيب کړى و. کله چې خپلې افغانۍ په کلدارو بدلې کړې وې، دى مجرم و. کله چې کلدارې ورونو د ټوپك په زور واخيستې بيا نو سپين ږيرى له زندان څخه خلاص او د حزب اسلامي د راپورونو په هکله بري الذمه شو.

کاکا!

دا پښښه مو هم وليده، ناوخته شو ځه مخکې شه چې کور ته لاړ شو، د خپلې پښښې په اړوند هم کيسه وکړه.

بچيه!

زما پښښه هم دې اخرنۍ پښښې ته کټ مټ ورته وه. له ما سره يو څو کلچې روسى صابون په کڅوړه کې پروت و. پياده د کور پر لور روان وم چې د ډاټسن موټر څخه راباندې په سم بازار کې ډزې وشوې. جامې يې راباندې چې، چې کړې بعضې ځايونه يې راباندې هم وګرول، د روسي صابون کڅوړه يې رانه په زور د افغانيو په تير کې وتښتوله. دادي زمونږ ورځنۍ پښښې او حوادث.

دادي زمونږ وګړي.

دادى زمونږ امنيت.

دادي زمونږ حقوق او د هغوى وجايب.

د ۱۳۷۳ل کال قوس مياشت

کابل- افغانستان، درښيم پروان

ketabton.com - The Digital Library

اوس څوك ديوث ((دووس)) شو

وزير صيب نوی په يوه وزارت خانه کې د وخت د امير په فرمان مقرر شوی و. دده پاتې شونو او بالد بچ لاد مهاجرت په هېواد کې شپې ورځې سبا کولې.

نوي وزير صيب بايد نوې نوې خبرې کړی وای. د وزير صيب اولنۍ خبرې ډېرې ښې پيل شوې، وزير صيب خپلې خبرې د قران شريف د څو ايـاتونو پـه لوسـتلو پيـل کـړې. خـو خبـرې چـې څـومره زياتېـدې او اوږدېدې، هغومره پيکه او بدرنګه کېدې. د وزير صيب اخرنۍ خبرې ډېرې پيکـه او خوشـې وې. ادبـي فرهنـګ ماتـه اجـازه نـه راکـوي چـې هغسې پيکه او خوشې خبرې د کاغذ پرمخ راولم.

د وزارت پـه تـالار کـې ټول مـامورانو د وزيـر صـيب خبرو ته ښه په زور او زبر غوږ اينبی و. په هر يـو مـامور بانـدې لـه ډېره وهمـه خـولې رامـاتې وې. پـه خبـرو کـې د وزيـر صـيب سـوال چـا نـه شـو ستنولی. وزير صيب په خپلو خبرو کې هم سوال کاوه او هم يې پـه خپلـه ځواب ورکاوه. ښځينه مامورينو به له ډېره شرمه سرونه ځوړند نيـولي وو. له شرمه به يې سترګې نه شوې پورته کولای.

ketabton.com - The Digital Library

د وزارت په تالار کې یوه لویه چوپه چوپتیا او خاموشي وه، د هېچا له خولې نه کوم احساساتي شعار نه ووت، د لاسونو چك چك او پرقول خپل ځای غاړو صافولو ته پرېښی و. پوس بوس او ټوخ، ټوخ نه اورېدل کېده. وزیر صیب چې کله په احساساتو راغی، نو د تالار د اول صف یو مامور یې له ځایه د لاس په اشاره پاڅاوه او ورته ویې ویل:

ته، تاته یې وایم! مامور صیب؟!

((دیوث)) (دووس) تعریف کړه.

مامور د ((دووس)) ((دیوث)) د تعریف په هکله هغه دغه وویل. خو ځواب یې د وزیر صیب د قناعت وړ نه و او د سر په اشاره یې مامور ته د کېناستو اجازه ورکړه.

وزیر صیب خپله پرانستې خوله نوره هم پرانسته او ویې ویأ:

دیوث هغه چاته ویل کېږي چې سهار شي ښځه یې یو دفتر ته کار لپاره روانه وي او مېړه یې بل کوم وزارت خانې ته د ماموریت لپاره. خویندې په فاکولتو او ماشومان یې په کودکستانونو کې وي. کرۍ ورځ نه ښځه له مېړه څخه خبره وي او نه مېړه له خپلې ښځې څخه، ماشومان له میندو څخه خبر نه وي او ورونه له خویندو څخه. د وزیر صیب په اخره جمله باندې په تالار کې د مامورانو ګونګسی او پوس پوسی پیدا شو او د تالار د اخر صف د یوې کورسۍ نه یوې مېرمنې په ډېر ادب سره خپل لاس پورته کړ او له وزیر صیب نه یې په ډېره سړه سینه د یوې خبرې اجازه واخیسته او وزیر صیب ته یې وویل:

وزیر صیب!

ketabton.com - The Digital Library

هغه مامور صيب نه چې تاسې د دووس ((ديوث)) په هکله پوښتنه وکړه سم ځواب يې در نه کړی شو او تا چې ديوث... په هکله کومې خبرې اترې وکړې دا هم سمې نه وې ديوث... ته تاسې دواړو درست ځواب پيدا نه کړی شو، که ستا اجازه وي دووس ((ديوث)) ته به زه ځواب پيداکړم. وزير صيب وويل مهرباني.

مېرمن غږ کړل او د لاس په اشاره يې وزير صيب ته ګوته ونيوله چې ((ديوث)) هغه چاته ويل کېږي، چې مېړه يې دلته زمور وزير وي، ښځينه او ماشومان يې د جنګ له وېرې د هجرت په هېواد کې او خويندې او لونې د ډېرو پيسو په بدل کې عربي شيخانو او د سوډان تور پوستو ځناورو او روسي کندګ مشرانو ته ورکړي وي. په دې خبره د تالار سکوت مات شو. نو ماته ثابته شوه چې د ډېرو چوپو تالارونو سکوتونه مېرمنې ماتولی شي او ډېر ناممکن کارونه ممکن کولای شي.

کابل- افغانستان

د وزارت خانې له تالار څخه

ketabton.com - The Digital Library

یو بازار او دوه نرخه

د اوربند ورځ وه. جګړه لږ څه سړه غوندې وه. سودا پسې له کوره خودساخت بازار ته ووتم.

خودساخت بازار په دې معنا چې زمونږ د ښار اصلي بازار له اور څخه وتی و. د هغه ښکلي بازار څو پوړیزې ودانۍ د خاورو په تشو ډبریو بدلې شوې وې. زمونږ د ښار خلکو د خپل روزګار د چلولو لپاره د سړک په غاړه څنډو، د ودانیو ترڅنګه او ان په پارکونو کې کانتینرونه د لرګو او څادرو غرفې جوړې کړې وې. د خټو په کنډرو کې سماوارونه جوش او په عنعنوي توګه د پسونو له غوښو څخه چاینکي جوړېدې، خو هغه د غږو او ګنګړو غږونه د هوټل د شاګردانو ناڅې د بجلۍ د ګروپونو رنګارنګ منظرې د چوپان د کبابونو بویونه د اوبو د سقاو منډې ترڅې نه وې. په خودساخت بازار کې هر څه ساړه و، نه سړې قالینې په سترګو کېدې او نه شنه او ښکلي مخملي ټوکران. د خودساخت بازار ماحول د غلا مالونو او جنسونو نیولی و. دې بازار ته جنسونه به غلو په غلا راوړل او په ټیټه بیه به یې خرڅول.

ketabton.com - The Digital Library

دبازار هټۍ لرونکو به په یو جنس دوه نومونه او دوه بیې اینښودې. د لرګو دوکان ته ودرېدم. لرګي مې د تنور او نغري لپاره اخیستل. دوکاندار نه مې تپوس وکړ چې:

کاکا!

لرګي من په څو خرڅوې!

دوکاندار راته وویل: کوم لرګي؟

ما دوکاندار ته وویل چې:

کاکا!

لرګي خو یو لرګي وي چې خلك یې د سونګ لپاره اخلي. دوکاندار له خندا نه تك شین واوښت او راته یې وویل:

بچیه!

مورِ دوه قسمه لرګي خرڅوو. یو قسم یې جهادي او بل قسم یې عادي.

کاکا!

تاسې ولې په یو لرګي دوه نومونه او دوه نرخه ږدئ؟

دوکاندار راته وویل:

«یو د غلا لرګي دي چې مجاهدینو د خلکو کورونه نړولي او په مورِ یې په زور او جبر خرڅوي. نو دا لرګي د جهادي لرګو په نوم یادېږي. د دوی بیه نسبت عادي لرګو ته کښته ده ولې چې مورِ ته ارزانه پرېوځي.

ketabton.com - The Digital Library

او بل عادي لرګي دي چې مور يې په بازار کې په لوړه بيه اخلو او په لوړ قيمت يې خرڅوو.))

بچيه!

((زه يوازې په دې غم ککړ نه يم په دې بازار کې چې څه ګورې هغه نيم په نيمه د غلا او د چور مال دی، دوکانداران يې له وېرې د غلو څخه په بيه رانيسي. کوم دوکاندار چې د غلا مال وانخلي، هغه ډبول خوري، دلته د ډېرو دوکاندارانو ککړ ماتې شوې دي او غابنونه يې په وهلو وتلي دي.)) د دوکاندار غريب فرياد نه خلاصېده د خپلې پېښې نه ډېر ستړی معلومېده.

له دغې ورځې نه وروسته زه د بازار د جنسونو په رمز پوه شوم چې رښتيا زمور په خود ساخت بازار کې د احتياج ټول څيزونه د سيمتو سيخ او ګول څخه نيولې تر طبي دواګانو پورې او د اوړو څخه نيولې تر سونډو او سپېرکو پورې يو جنس دوه نومونه او جلا جلا بيې لري. يو بازار دوه نرخه، يو جنس دوه نومونه او دوه نومونه دوه قيمته لري.

د قوس مياشت ۱۳۷۳ بل کال

کابل- افغانستان، درېيم پروان

ketabton.com - The Digital Library

درې فقره ییز اساسي قانون

د ملك لپاره اساسي قانون جوړېده په اساسي قانون کې مې دریو اساسي ټکو ته پام شو، د هغه قانون درې اساسي ټکي دا وو.

۱- د حکومت د چارو واګي به هغه څوك مخ ته بیایي چې حنیفي مذهبه وي.

۲- ښځې به تر شپږم جوماته پورې لوست او لیك کوي، د متوسطو او لوړو تعلیماتو حقوق یې سلب دي.

۳- ښځې په افغاني ټولنه کې نه ځان انتخابولی شي او نه خپله رایه چاته ورکولای شي. ښځې باید د ځلورو دېوالونو په منځ کې خپل اولادونه تربیه کاندي او بس.

نه پوهېږم چې دا درې ټکي اساسي قانون، قانون پوهانو تصویب کړ او که تصویب کړی وي، نو قانون پوهانو به زړه نا وړه تصویب کړی وي او که نه وي تصویب شوی په اساسي قانون کې دې ملاشاهان غور وکړي او قانون پوهان دې خپل مخونه د ملك راتلونکي تاریخ ته نه توروي. خو زما په خیال د دوی اساسي قانون تصویب همغسې د انترکانتیننټل هوټل د تالار په مېزخانو کې پاتې شو.

ددې درې فقره ییزه اساسي قانون د تصویب لپاره د مملکت د درویشتو ولایتونو څخه نه پوهېږم چې څو تنه د سپینو پټکیو او تورو ږیرو خاوندان دعوت شوي وو. دا ټول په یوه لاړه روان نه وو. د دوی

ketabton.com - The Digital Library

لارې بېلې وې په سني او شیعه یې اختلاف و، په پښتون او پارسیوان به یې جګړه وه، په شمال او جنوب به یې ډزې وې. په شرق او غرب یې بحث و. شپې ورځې به یې په هوټل کې په توره برېښ تېرولې. د دوی مشري به دوو رهبرانو کوله هغه رهبرانو چې په انسانانو کې د انسان او په مسلمانانو کې د افغان حقوق یې نه پېژندل. هغوی فقط غلامي، ورور وژنه، پیسې، قصرونه، د ورځې د ماډل ګاډي، د بې اتفاقۍ د تخم پاشل چورچپاول او غنیمت یې ښه پېژنده، هغوی په هر څه سترګې پټولې، هېڅا ته یې حق نه ورکاوه، د خلکو حق یې په داسې وخت کې غلا کاوه چې ورځ وه شپه نه وه شپه تیاره شوې وه، هر څوك په ښو او بدو ښه پوهېدل. دوی ټول خلکو په غلا ولیدل مګر ځانونه یې غله نه شمېرل، د خلکو په سترګو کې خاورې شیندلې، مګر د خلکو سترګې یې په خاورو نه شوې ړندولای، دوی خپلې سترګې ړندولې. زمونږ د ملك ټولو خلکو به دوی ته غله ویل، مګر دوی په غلا نه شرمېدل او غلا ته به یې د غنیمت نوم ورکاوه. زمونږ د هېواد ټولو خلکو به دوی ته قطاع الطریق ویل، مګر دوی به په پاټك افتخار کاوه او هغه ته به یې د محصول نوم بانښه.

زمونږ د ملك ټولو خلکو به دوی ته ورانکاران ویل، مګر دوی به په خپله ورانکارۍ سرلوړي کوله او ویل به یې چې په بتخانه مسجد نه اباد پرې.

زمونږ د هېواد ټولو خلکو به دوی ته سړي وژونکي ویل، مګر دوی به پرې ویاړ کاوه او ویل به یې چې کفار وژنو او اسلام تطبیقوو.

زمونږ د ملك وګړو به دوی ته سړي تښتونکي ویل، مګر دوی به پرې موسېدل او ویل به یې چې مونږ هم دومره زورور یو چې سړی تښتولی

ketabton.com - The Digital Library

شو او د هغه شتمني موږ بې له کوم زحمت څخه په خپلو جیبونو کې اچولای شو.

هوکې! د دې فقره ییز اساسي قانون جوړونکي ملاشاهان خپلو اجرائتونو ته د کمپیوټر په عصر کې څومره خوشاله و. دوی خپل ځانونه ښاغلي او ویاړلي ګڼل، دوی به داسې فکر کاوه چې زموږ اعمالو ته هېڅوک ګوته نه شي نیولای، هغه چا چې زموږ اعمالو ته ګوتې نیولې هغه مو د ناپوهو او شړلو کسانو په ډغرو کې مات کړل. هغوی واقعاً په ډغره کې مات شول، هغوی اوس نه شته، هر څه یې تاسې ته پرېښودل اساسي قانون یې هم تاسې ته پرېښود. خو د هغوی په اساسي قانون کې فقرې درې نه وې، د هغه فقرې ډېرې وې، د هغوی سره د نر ښځې تعصب نه و موجود، هغوی شیعه او سني ته په یوه سترګه کتل، د انسان عالي مقام ته یې د احترام ځای پرېښی و، د شرق، غرب، شمال او جنوب خبرې ورسره نه وې، د تاجك او پښتون مسئله حل وه.

هوکې! درې فقره ییز اساسي قانون څومره په تنګ نظر او محدود چوکاټ کې جوړېده، دې اساسي قانون هېڅ نه شول ورکولای، د یو څو محدودو کسانو عمر یې اوږداوه، دا خو ورځ ده څه شپه خو نه ده په ورځ کې اوس هر سړی خپله لار لیدلای شي اوس څوك ځان په کندو کې نه غورځوي، د کندو د غورځېدو شپې اوس تېرې شوې دي. اوس هغه څوك به په کندو کې لوېږي چې بل ته کندې کني.

هوکې! درې فقره ییز تنګ نظر اساسي قانون څومره ضیق او په محدود چوکاټ کې پرې بحث کېده، به هغه درې فقره ییز اساسي قانون باندې شپې شپې بحث وشو، مګر د انټرکانټینینټل د هوټل د لوړې ودانۍ

ketabton.com - The Digital Library

څخه راکښته نه شو. دا اساسي قانون همغلته دري کاله ځوړند پاتې شو، د هغه اساسي قانون هېڅ زړه نه کېږي چې د هوټل د غونډې څخه کښته شي او د کابل ښار په ورانو جادو او کنډواله کورونو کې د یو ځل لپاره د خدای په پار چکر ووهي او خپلو خلکو ته ځان وروپېژني او ووایي چې: ((ای د کابل او د هېواد خلکو زه ستاسې اساسي قانون یم، ستاسې حقوق به زه په خپله لمن کې ونغاړم.)) دا بېچاره اساسي قانون دومره نیمګړی و چې هغه د ډېره شرمه خپلې سترګې کښته اچولې وې او خپل ولس ته یې د هوټل د غونډې څخه په جګه ناره ورغږ کړ:

ای ولسه!

((ما نه هېڅ مه غواړئ، زه تاسې ته هېڅ شی نه سم درکولای، له ما سره هېڅ نه شته، زه دومره نیمګړی او ناتکمیل یم چې له شرمه تاسې ته کتلای نه شم، زه به ددې هوټل د لوړې غونډې څخه هېڅکله کښته نه شم. تر څو چې ټوپك وي، زه نه یم! د اوس لپاره ستاسې قانون ټوپك دی، ستاسې ټولې خبرې اوس د ټوپك په شپېلۍ حل کېږي.))

ای د کابل او هېواد خلکو!

((پرېږدئ چې په تاسو کې د ټوپك قانون حکمفرما وي په ما دري فقره ییز اساسي قانون باندې ستاسې د کلونو کلونو تنده نه ماتېږي.))

د جدي میاشت ۱۳۷۳ل کال

کابل- افغانستان، درېیم پروان

ketabton.com - The Digital Library

مرکه

پخوا زمونږ ادارو کې د ادارو مشرانو او نورو به ورته کمپسیون ویل خو اوس ورته کمپشن وایي. زمونږ اوسنیو شیخانو دا کلیمه د پاکستان څخه د ځان سره کابل ته راوړې، د دریو کلونو څخه را په دې خوا او خاصتاً د ملا شاهی په اول یو نیم کلونو کې چې به کوم خبرلوڅي د یو چا سره مطبوعاتي مرکه کوله، نو هغه به طبعاً مسول سړی و.

مرکه به په دې ټکو پیل شوه:

پوښتنه: د کابل- جلال اباد لاره د ترافیکو پرمخ بنده ده، په دې هکله حکومت څه تدابیر نیولي؟

ځواب: مونږ هم خبر شوي یو چې د کابل- جلال اباد لاره د ترافیکو پرمخ ټرلې ده، د لارې د خلاصولو لپاره مو یو کمپشن ټاکلی.

بله پوښتنه: په نوې کارته کې د اسلامي حزب او اسلامي جمعیت ترمنځ د درندو توپونو سخته جګړه روانه ده، په درجنو بې ګناه خلك مړه، کورونه یې وران او لوټ شول، په دې هکله څه تجویز لرئ؟

ځواب: دې جګړې لپاره د مختلفو تنظیمونو څخه د سولې کمپشن موظف شوی دی.

ketabton.com - The Digital Library

درېیمه پوښتنه: بانکي نوټونه نه شته، د دریو میاشتو راپه دېخوا مامورینو خپلې تنخواګانې نه دي اخیستي، په دې هکله ستاسې اجرات څه دي؟

ځواب: بلې مورږ خبر شوي یو خو د ستونزې د حل لپاره د مختلفو تنظیمونو څخه مو یو کمېشن ټاکلی دی، مامورین دې د اوس لپاره د خپلو شتمنیو څخه استفاده وکړي.

څلورمه پوښتنه: په خوشال خان مېنه کې د اسلامي وحدت او د اسلامي اتحاد د تنظیمونو ترمنځ د درنو توپونو ډزې روانې دي، ستاسې نظر ددغې جګړې په هکله څه دی؟

ځواب: ددغې جګړې په هکله کوم خاص نظر نه لرو هلته حایل طاقتونه پراته دي. کمېشن هم ورسره په جګړه کې مصروف دی.

پنځمه پوښتنه: په کابل ښار کې به دایمي اوربند کله نافذ شي؟

ځواب: ته د کمونستانو په څېر پوښتنې کوې، دا پته ماته نه شته، دده معلومات خدای پاك ته دي.

شپږمه پوښتنه: په سلو کې اویا برخې د کابل ښار د تنظیمي جنګ جګړو له امله په خرابه بدل شوي دي، د بېرته ابادولو په هکله ستاسې نظر څه دی؟

ځواب: خیر دی د کابل ښار د راکړای شوي پلان سره سم ونړېده او په خرابه بدل شو، دا ښار به ډېر ژر جوړ شي او د کابل د خلکو د سهولت لپاره باید ووایم چې مهاجرو ته په جوماتونو او مکتبونو کې ځایونه ورکړی شوي دي. له کومې ورځې نه چې مورږ په تخت خېټه اچولې او

ketabton.com - The Digital Library

تاج مو په سر کړی دی، د کابل خلکو بیا راځخه د برېښنا پرق ونه لیده، د خلکو د سهولتونو لپاره چې څه ملي بسونه وو هغه مو ورته تاراج کړل، د صحي اوبو نلونه د وخت حکومتونو د ځمکې لاندې ډېر ژر ځغلولي دي، ډېر ځایونه مو ورپسې وسپړل، زمونږ د وخت زیاته برخه همدا سپړنه نیسي، د تلپفون د مزو او برېښنا د مزو د شلولو لپاره کمېشن ته مو وظیفه ورکړې ده.

اوومه پوښتنه: درنو وسلو د غونډولو لپاره کوم اجرائت په نظر کې نیول شوي دي؟

ځواب: بلې د درنو وسلو د غونډولو لپاره کمېشن موظف شوی دی چې د مسلح غیر مسول ګروپونو څخه درنې وسلې ټولې کړي او که چېرې غیر مسول مسلح ګروپونو څخه درنې وسلې راغونډې نه شوې، نو تعهد به ترېنه واخیستل شي چې بیا به پرې ډزې نه کوي.

اتمه پوښتنه: په اوسني وخت کې ستاسې په هېواد کې پوځ نه شته، څه خیال لرئ چې کوم قسم پوځ به جوړ کړئ؟

ځواب: د پخواني پوځ درې وړې کولو افتخار خو خدای پاك مونږ ته په نصیب کړو او مونږ پرې ډېر ویاړو، د نوي پوځ د جوړولو لپاره کمېشن موظف شوی دی، یا ملي اسلامي نه خیر اسلامي وبښئ، ملي پوځ به جوړ کاندي.

نهمه پوښتنه: قاضي صیب حسین احمد ، مولانا فضل الرحمن، جنرال حمید ګل او د شهید جنرال ضیاالحق زوی اعجاز الحق هر یو په خپل

ketabton.com - The Digital Library

نوبت تاسې سره د جنګ بندۍ په هکله هلې ځلې کړي دي، د دوی د سفرونو په هکله څه نظر لرئ؟

ځواب: د دوی سفرونه ډېر ښه و مثبت اړخونه يې ډېر لرل، په جنګ بندۍ او په جنګ اچولو کې د دوی اثر او رسوخ ډېر دی کله ناکله موږ ته موقتي سوله راوستی شي او کله ناکله موږ په جنګ اچولی شي.

لسمه پوښتنه: موږ له عوامو څخه اورو چې په کابل ښار کې مسلح ګروپونه په رښا ورځ دارې اچوي، ددې مسلحو ګروپونو په هکله ستاسې نظر څه دی؟

ځواب: بلې پرون يې له موږ څخه هم يو ګاډی او يو څه ډالر په زور اخيستي، د دوی د نابودۍ لپاره موظف کمېشن ته لاړښوونه شوې ده.

څه سر به دې خوږوم پوښتنې ډېرې وشوې ځوابونه يې هغه او دغه و. جرګو او مرکو هېڅ سر ونه نيو، جنګ جګړو هر څه په کنډواله بدل کړل، جنګونو زموږ پېغلې کونډې کړې، مينډې بورې کړې، ماشومان يې رايتيمان کړل، جوماتونه يې راشهيدان کړل. بې ځايه سر تمبګيو زموږ هر څه او هر څه بې ارزښته او بې معنا کړل او تاريخي افتخارات يې د پوزکي په څېر رانچه کړل موږ او زموږ ملك په يو ختم کې ختم شو.

۱۳۷۳ل کال

کابل- افغانستان، درېيم پروان

ketabton.com - The Digital Library

د شاعر واك

نه پوهېږم چې ادیبان، لیکوالان او شاعران چا رابللي وو؟ دوی د نابللو مېلمنو په څېر ناست وو، خدای مې دې غاړه نه بندوي چې د پښتنو او بلوڅو ورځ نمانځل کېده او که بله کومه تاریخي ورځ وه، خو په تالار کې یو څو شاتورې کرسۍ پرتې وې، د کومې موسسې څخه سوالي مایکروفون راوړل شوی و، د تالار کړکۍ ماتې او توتې توتې وې، د شیشو پرځای پلاستیکونه مېخ شوي وو، د بعضې کړکیو پلاستیکونه، دوه درې ځایه څېرې و او باد به ورنه تېرو ببر ووت د تالار قندیلونه په ښه زور او شور نړول شوي وو، فرش مرش په کې درک نه لاره، د تالار هغه پخوانی برم او دبدبه اوپو وړې وه، په دې تالار کې ډېرو غلو لاس ګرځولی و. تالار ته یې داسې څه نه و پرېښي چې هغه دې پرې ونازېږي او وویاړي. لنډه دا چې د مشاعرې د تالار غونې زیږ بربښېدل او داسې معلومېده چې ادیبان ګوندې په زور دعوت شوي دي، یو نیم شاعر لاپه تالار کې د کاغذ پرمخ نیمګړی شعر تکمیلاوه، مشاعره شروع شوه بې مقدمې او بې له کومې خبرې په تریو تندي د شاعر نه دعوت وشو چې خپل شعر ولولي.

شاعر چې کله په لومړي بیت خوله پرانیسته په نرمه او پسته ژبه، په نیولي اواز د خپلو عواطفو بیان یې د شعر په ژبه چې له ماڅخه یې اوس مطلع هېره شوې خو د اول بیت مطلب یې دا و چې:

ketabton.com - The Digital Library

په دې کنډواله او باروتي وطن کې د نوي کال په لومړۍ ورځ اسمان له بره ژړل ما د خپلو اولادونو سره په هغه کنډواله کور کې ژړل چې زه په کې زېږېدلی وم د اسمان ژړا او زما د اوښکو باران زما د وطن د باروتو اور نه شو مړ کولای. د شعر په مقطع کې ناستو څو خلکو خپل لاسونه وپرکول، خو نورو د تکبیر نعره پورته کړه. څلورو پنځو لاد مرحبا، مرحبا چیغې ووهلې، په دې کې یو شمېر د تالار ناست خلك هك پك او حیران پاتې شو چې مورږ د شاعر خپل شعر په ډېره سختۍ ولوست په شاعر خولې راماتې وې، شاعر د مایکرافون له ګویا څخه ماات زړه خپلې شاتورې کرسۍ ته راستون شو. شعر ډېر ښکلی و، خو ناستو خلکو د یو بل سره په زړه کې ګونډې لاړه. د تالار اکثرو ناستو خلکو خپل پښتانه او بلوڅ وروڼه نه پېژندل پښتانه او بلوڅ یې د جهاد په دوران کې په دښمنۍ تورنول.

د مشاعرې تالار د یو څو دقیقو لپاره سکوت اختیار کړ، مخکې له دې څخه چې بل شاعر د مایکروفون مخ ته ورشي، د تالار د ناستو خلکو له جملې څخه یو تن مایکروفون ته لاس کړ او ویې ویل چې شعر باید په نعره تکبیر سره بدرقه شي. یو بل تن د مرحبا، مرحبا په بدرقه ټینګار کاوه. کوم یو به لاویل جزاك الله ب افضل تر وی! یو تن هم لاد مشاعرې پرخلاف وینا کوله او ویل یې چې په اسلام کې شعر، شاعري او سندرې ځای نه لري. دا هسې الحادي رسمونه دي. دې رسمونو نه لا اوس هم مورږ خلاص نه شو.

په یو سوري سوري او رنګ تالار کې د لاسونو د پرقولو په سر د مشاعرې ناست خلك دري څلور ټوټې شول، یوې ډلې د بل نظر نه

ketabton.com - The Digital Library

تائیدو مشاعره ډېره پیکه پایته ورسېده. نو د محترمو لوستونکو پام څو پوښتنو ته راګرځوم.

په یو مملکت کې چې د شعر د بدرقې واك محدود شي، نو د هغه ملك د شاعر واك او اختیار به څنګه وي؟

په یو ملك کې چې خپل ورور په دښمنۍ تورن شي، نو په شاعر به کوم تور پورې شي!

په یو ملك کې چې انسان نه پېژندل کېږي او د انسان مقام ته درناوی نه وي، نو د شاعر عواطف به څه وپېژندل شي؟

د یو ملك چې د مشاعرې تالار سوری سوری وي، سوالي مایکروفون او شاتورې کرسۍ په تالار کې پرتې وي د هغه ملك ښوونځی، کتابتون، پوهنتون او روغتون به څنګه وي؟

که د یو ملك خلك د یو شاعر په عاطفي مطلع په درې، څلورو برخو ووېشل شي د هغه ملك خلك به په نورو تجویزونو او تصمیمونو په څو برخو ووېشل شي؟

په یو ملك کې چې د شاعر عواطف د پښو لاندې شي او په خوله ورته مهر ووهل شي، د هغه ملك د عادي وګړو حقوق به څنګه وي.

کابل- افغانستان ۱۳۷۳ل کال

د مشاعرې له تالار څخه

ketabton.com - The Digital Library

ښکلي دوه ځل مري

زمونږ په ښارګوټي غدی راغلې وه د غدی سره سمه د جګړې سیلی الوتې وه، سیلی ورځ پر ورځ زور اخیسته بالاخره د سیلی نه طوفان جوړ شو، خو د جګړې طوفان او زمونږ ښکلی ښارګوټی یې په خپله ناپاکه لمن کې ونغښت، طوفان، طوفان و خو ډېر سخت ناولې طوفان، په دې کرکجن طوفاني وخت کې ټولو خوښیو غمونو ته ځای پرښنی و. د عدالت پرځای کاملاً بې عدالتي حکمفرما وه، اباد ښدو ټول خپل وخت ورانیو ته ښنلی و، د عالم په کرسی جاهل او ناپوه ناست و، د سولې او سلم نه وسله جنګ جګړې اخیستې وه، د ملا نه ممبر شیطان په قبضه کړی و، د معلم او شاګرد په ښوونځي قوماندان او د هغه بړیځو خټه اچولې وه، د کاریګرو په فابریکو باندې په ګاونډیو ملکونو کې تودې سوداګاني روانې وې، په ډېره بیړه او چالاکی ددې ملك پوځي ماشینري اره کېدی او خرڅېدې، د ښکلو نه ښایست نقاب تر ګوتو کړی و. په میکدو کې د رندانو پرځای دیوان ناست و، د که قاف د ښاپېرو ښکلا د بنګال د وبیانو وینځله او د پنجاب د جادوګرو منترونو په وجه چې د جګړې له سیلی نه طوفان جوړ شو. طوفان

ketabton.com - The Digital Library

طوفان و خو ډېر ناولی طوفان په دغه طوفاني وخت کې زمونږ په ښارګوټي کې هر څه ساړه و او د زړونو زور مخ په اوبه کېدو و. ددې ښارګوټي د ټولو اوسېدونکو په مخ یوه لوېشت خاوره پرته وه، د ډېرو خلکو شونډو پتري نیولي وو، ډېرې پېغلې سیاه پوشې او خپلې (راتلونکي) ته اندېښمنې وې، خو زمونږ په چم ګاونډ کې ددغه طوفان سره سره یوې جدرې پېغلې تور نه اغوستل د نقاب سره یې شوق نه درلوده، هغه به همېشه او په خلاصه تنې سپین پوړنی په سراوه. ددې له سپین پوړني څخه د هندوستان د تاج محل د مغل شاهانو اروپایي ښاپېریو ورېښمین ساریګان جاړېدل. ددې البته تور نه خوښېدل هغې په همېش سپین اغوستل، هغه په خپله هم سپینه وه، د هغې زړه هم سپین و، د هغې خبره هم سپینه وه، هغې به سپینې سپینې ویلې، هغه به په سپینه وینا ټولو خوښوله، د هغې اپارتمان په څلورم پوړ کې هم سپین و، د هغه سپینوالي تور نه شو زغملی، تورو ټوپکوالاوو به هغه د تل لپاره اذیتوله او تعقیبوله به یې. د هغه پسې به تل زري پروت و، تورو به په تورتم کې سپین تروروړل او تښتول به یې اختطاف یې پېښه وه او اختناق ورته په ارث رسېدلی و. زمونږ د ښار د خلکو بې عزتۍ او بې پتۍ ته بډوهلي ناست و د طوفانونو پر یو ماښام کې تورو په تورتم کې د هغه چا په کور حمله وکړه چې د هغه هر څه سپین و هغه د تورو تور داغ پرځان پرېښنود، سپینې د تورو د تاراج په مهال د څلورم پوړ نه په درینګه او توره ځمکه ځان ګوزار کړ او خپل پت او عزت یې د تل لپاره وساته، سپینې خپل پت تورو ته په لاس ورنکړ، هغه مړه شوه خو ښکلو ته یې ښه لاره وښوده، د ښکلو او سپینو لارې څومره ښکلې او سپینې دي. په دغه پېښه زمونږ د ښار خلك ډېر ستومانه شول، په دې

ketabton.com - The Digital Library

ظلم باندې زموږ د ښار خلکو احتجاج وکړ، سپینه یې په سپینه جنازه کې د احتجاج په ډول د وخت زمامدار ته وړه چې د هغه د بړیځو زور او ظلم زمامدار ته وښایي او زمامدار پرې پوه کاندي چې د سپاهیانو او ساتونکو زور ظلم نور دې حد ته رسېدلی، د زمامدار د مانۍ و مخ ته هماغه تورو د دویم ځل لپاره د سپینې په سپینه جنازه بې رحمۍ او نا اشنا ډزې وکړې، سپینه یې د دویم ځل لپاره د زمامدار د مانۍ ومخ ته د ناهید په نوم په وینو سره کړه د وخت زمامدار پرې خپل غوږ هم ونه ګراوه او د سره پرې یې پروا هم ونه کړه.

د وخت زمامدار ډېر بېواکه بېوسه او بې صلاحیته و تورو زموږ د خلکو سپین احتجاج په وینو سور کړ، نو په دغه وجه ماته پته ولګېده چې ښکلي دوه ځل مري خو پل پت او عزت د ناولو څخه ساتي.

کابل- افغانستان

دربیم پروان

ketabton.com - The Digital Library

د شلمې پېړۍ جلاد

ولې د څه لپاره په دومره بې رحمۍ دې حلالو؟!

بیا یو نه دوه نه دري دې حلالول!!

اوتومات ماشیندار درسره نه و که څنګه؟

راکټ لنچر خو به دې څنګ ته پروت و، تمانچې خو به دوه دري درسره وې. دوی ته چې دې دومره قهر راته او ته ورته دومره سختې غوسې نیولی وې، دوی به دې د ماشیندار په ګولیو وژلي وای، دوی به په اسانۍ ساه ورکړې وای او ستا به ثواب شوی وای، ته چا موندلې، تاپسې څوك د شونتیۍ په رنا ګرځېده؟؟

دلته خو تورتم دی، تپه تیاره ده په تورتم کې څوك خپل قاتل موندلی شي او څوك د چا پسې ګرځي، دلته په هېچا خپل سر درونه نه دی، دلته هېڅوك د بل غم نه خوري هر سړی په خپلو خولو کې ډوب دی.

ای د شلمې پېړۍ جلاد خانه!

ته له دې نه خبر نه یې چې دلته سر په سر سودا ده تاته وایم تاته!!

ketabton.com - The Digital Library

څنګه دې په غوږونو څپېړې اچولي یو ځل خو ماته وګوره او زما څو لیکلي ټکي په دقت سره ولوله او خپل سر ګرېوان ته کښته کړه تاته وایم!

ګنهکار خو یې پلار و، د ګناهونو پټتی خو د هغه په اوږو بار و اولادونه یې خو ماشومان و ماشومان خو د هر قسم ګناه څخه پاك وي، د هغوی په دې کې څه قصور و چې پلار یې ملحد او کافر و. ایا ته به ډېر بې رحمه او بې عاطفې وې که د هغه حلال شوو ماشومانو پلار د خپل زمام په وخت کې؟!

ایا تا چې دا ماشومان د مکروریانو په درېیم پوړ کې د تشناب په سپین بلورین تنګ لنګ تپ کې حلالول ستا انساني او اسلامي عاطفه چېرته وه؟

هغوی به له تا سره څومره لاس او پښې اچولي وي، دا یو چې دې حلالوو دې بل به درته څومره زاري او ننواتې کړې وي، تاته به یې څومره ژړا کړې وه، چې نه کاکا نه کاکا مورِ مه حلالوه.

ایا! تا د یوې ثانیې لپاره د خپل ځان سره سوچ کړی و؟!!

تا چې ددغه ماشومانو په مرۍ چاړه ښخوله تاته هغه نازنین اولادونه نه په یاد بدل؟!

په دغه وخت کې ستا اسلامیت، انسانیت او افغانیت چېرته و؟!

ته که په دغه سات د انسانیت او اسلامیت له چتې څخه وتی وې، افغانیت خو به دې ساتلای وای!

ketabton.com - The Digital Library

افغانان او خصوصاً ستا په څېر پهلوانان خو د ځان نه کمزوري ته هېڅ هم نه وایي، کمزوری خو کمزوری دی په کمزورو باندې افغانان رحم کوي او په ښځو خو د سره لاس نه پورته کوي او د کمزورو په وژلو خو نوم نه کېږي.

ای د شلمې پېړۍ جلاده!

ته ددغه ماشومانو او ددغې پښتنې مېرمنې په پرتله ډېر کمزوری وې. ته څومره جاني او لوی قصاب یې. تا به نور څومره بې ګناه ماشومان او بې دفاع مېرمنې وژلې وي.

قصاب چې قصاب دی هغه هم درې پسونه سر په سر نه شي حلالولی، مګر ته دومره کلك زړی وې چې تا درې بې دفاع او معصوم انسانان په پڅه چاړه حلال کړل.

تا واقعاً د شلمې پېړۍ د جلاد اتلوال لقب وګاټه اتلوال!!

زه نه پوهېږم چې اوس به ستا وجدان او ایمان څنګه وي؟

تا به خپل وجدان نه لړزوي او نه به دې ځوروي؟

ستا به زړه قرار نیسي او که نه؟

ته به په خوب کې څومره ډارېږې؟

ته څومره ډارن وې چې تا خپل غچ او انتقام د ماشومانو د پلار څخه وانخستلی شو د دوی پلار خو تر پرونه پورې د کابل په ښار کې په خلاصه تنې ګرځېده، د هغوی پلار په اواخرو او خصوصاً په دې نږدیو

ketabton.com - The Digital Library

کې موټر، ټوپك او باډیګارد نه درلوده خو ستاسې په تور کې نجیب دري کاله زنداني کړ.

ای بې رحمه د شلمې پېړۍ جلاده!

څه دې وکړل ته څومره د کابل اوسېدونکو ته بې پته او بې عزته ښکاره شوې. ښه شو چې تا د جګړې جنایت سرته ورساوه. ته د افغانانو په تاریخ کې د جګړې جاني شوې د هغه جګړې جاني چې د اسلام او اسلامیت په نوم پورته شوې وه. تا به اوس نو څوك بیا مومي، تا به اوس څوك زندان ته راکاږي، تا نه به کوم څارنوال تحقیق وکړي، کوم قاضي به په تاباندې د اعدام حکم صادر کاندي، څه شول د بشر د حقوقو مدعیان او څه شول د اسلامي نړۍ طراحان؟؟

چې اوس تا له نږدې څخه ووینې او تاته ووایي چې:

ای د یوې پښتنې مېرمنې او دوو ماشومانو قاتله او د شلمې پېړۍ جلاده! ټیك ده چې تاته به ستا په څېر خلك ښه مجاهد ووایي او تا به د غازي او د درومند غازي په القابو مسما کاندي. دا د مجاهد او غازي لقب به ستا د همېش لپاره پټ پاتې وي. ددې جنایت له شرمه او له ډېره شرمه دا لقب تاته نه شي درکولای. مګر خلك به تاته د شلمې پېړۍ قصاب او د جګړې جاني ووایي او تا به د افغانانو له خاورې څخه د لست په اوله ګڼه کې د شلمې پېړۍ د قصاب په نوم ونومويي. خیر دی که نن ته د وخت د قاضي څخه په وېره او ډار ګرځې، مه وېرېږه ته د چا نه وېره لرې د خپل سیوري نه؟!

ketabton.com - The Digital Library

په ډاډه زړه ګرځه ولې چې دلته اوس هېڅ شی نه شته د ځنګل قانون عام او تام حکمفرما دی، محاکم تړلي دي، د زندان مندان درك نه شته، چا چې څه وکړل هغه يې وکړل. دلته ستا په څېر خلك اوس د تعقیب څخه خلاص دي، هغه وسایل، اسباب او کرمنالستیك چې ستا په شان جانیان يې معلومولی شول هغه اوس ستا سره دي هغه دې مخکې له مخکې په غلا یوړل او هغه دې چېرته ډېر لرې خرڅ کړل، اوس نو ستا په څېر جانیانو باندې دري شاهدان پکارېږي دري!!

ته خو په دې جنایت کې دري خو لاپرځای پرېږده چې یو تن هم نه يې لیدلی په تا باندې دري شاهدان په دري سوه کلونو کې هم نه شي تېرېدلای، ته د زندان او اعدام نه خلاص يې او په خپلو برېتونو لاس وهه او غاړه تازه کوه او دومره وایه چې: د شلمې پېړۍ جاني ته دې خدای(ج) د نېکو هدایت وکړي.

د دلوې میاشت، ۱۳۷۳ل کال

کابل- افغانستان، درېیم پروان

ketabton.com - The Digital Library

پېښې

د افغانانو په خاوره کې یوه پېښه له بلې نه ډېره ترخه وي، یوه لوبه لا خلاصه نه وي چې بله شروع شي. خو هېڅ یوې لوبې هم پای ونه مونده. اوس دولسو کلونو پرله پسې پېښې موږ افغانانو ته لوبې شوي. اوس موږ په لوبو دومره سر نه خوږوو خو بیا هم باید ولیکل شي او راتلونکي نسل ته یو څه پاتې شي.

کله چې د ۱۳۷۳ل کال په نیمایي کې د طالبانو تحریك په کندهار کې پیدا شو، ددې تحریك لمنې د ۱۳۷۳ل کال د دلوې په میاشت کې میدان ښار او لوګر ته ورسېدې، په میدان ښار کې طالبانو د ګلبدین پیاوړي قوماندان تورن امان الله ته د ملا بورجان په قوماندە سخته ماته ورکړای شوه. کله چې میدان ښار د طالبانو په لاس کېوت د تورن امان الله طرفدارانو د اتحاد اسلامي قوماندان حاجي شېرعلم ته پناه یوړه او شېرعلم د امان الله له طرفدارانو څخه وسایط او سلاح د غنیمت په ډول واخیسته چې په دغو ورځو کې د یو کلاشینکوف قیمت دوه لکه افغانیو ته کښته شو، د دلوې د میاشتې پر ۲۲مه نېټه د کابل- کندهار لاره چې د غذایي موادو په مخ څو کاله بنده وه، خلاصه شوه او په ډېره پیمانه لومړني مواد کابل ته راورسېدل. خارجي اسعار

ketabton.com - The Digital Library

فوراً کښته شول د اوړو د یوې بوجۍ قیمت څلوېښت زره او د غوړیو د یو ټیم قیمت دولس زره افغانیو ته راپرېوت. د کابل د خلکو په سترګو رڼا شوه، د کابل خلکو د طالبانو نه ډېر رضایت وښود. طالبان په دې لاره تر ارغندي پورې راورسېدل او د لوګر په لاره یې د ګلبدین څخه محمداغه ونیوله. په دې شپه ګلبدین د خپلې رادیو څخه په چهار اسیاب کې اعلان وکړ چې د افغان او انګلیس څلورم جنګ پیل شو، د طالبانو سره د کمك په هکله د انګلستان یو متقاعد سفیر او د یو همسایه هېواد یو اسلامي تنظیم تورن کړ، حکمتیار د نظار شورا او د اسلامي جمعیت څخه د طالبانو په مقابل کې مرسته وغوښته. ګلبدین، سیاف او یونس قانوني په همدې میاشت کې په جلال اباد کې یوه معاهده امضا کړه. سیاف او قانوني د حکمتیار سره دا منلې وه که کله په ګلبدین باندې د طالبانو فشار زیات شي، نو دا دوه تنظیمه به د ګلبدین سره پوځي مرسته کوي، مګر برعکس کله چې طالبانو محمداغه ونیوله، حکمتیار ډېرې چغې او نارې وهلې او په څو څو ځله یې د مرستې غوښتنه وکړه مګر رباني صیب مسعود صیب او سیاف صیب په خپلو غوږونوځپېړې واچولې چې موږ د سره څه نه اورو او د جلال اباد په معاهده یې پښې کښودې. د ۱۳۷۳ل ل د دلوې پر ۲۴مه نېټه حکمتیار بې له کومه جنګه چار اسیاب طالبانو ته پرېښود. د بګرامیو له لارې سروبي ته او د سروبي نه درونټې، ګل غونډۍ ته ورسېد. د شپې له پلوه چې کله د حکمتیار صیب پوځونه د نوې کارتې، رحمان مېنې، شاه شهید، بینې حصار، شیوکیو، بګرامیو، حسین خېلو، شینې او احمدشاه بابا مېنې څخه وتل د نظار شورا پر ښې کلکې بمبارۍ وکړې هغوی خپلو پښو او خپلو ډاټسونونو خلاص

ketabton.com - The Digital Library

کړل د دوستم يو زر کسان يې عبدالعلي مزاري ته وسپارل. مزاري د دوستم يو زر کسان د جګړې په اول خط کې ځای پرځای کړل. مزاري خپل دوامدار تماس د طالبانو سره ټينګ وساته. مزاري د نظار شورا سره د کابل په درېيمه او څلورمه کارته کې قومي جګړه توده ساتله، د نظار شورا زور په هزاره ګانو نه رسطده، د هزاره ګانو مورچلې د کابل په جنوب غرب کې ډېرې پخې وې. حکمتيار چې کله د جګړې نه پښې سپکې کړې، هزاره ګانو چې د حکمتيار متحدين په سخت موقف کې پاتې شول، مزاري د (بي بي سي) راديو سره په يوه مرکه کې ګوابښ وکړ که چېرې په موږ باندې جګړه سخته شوه، نو موږ به کابل د مزارشريف څخه په اسکاټ وولو. د نظار شورا د طالبانو د جګړې څخه ډېره ګټه پورته کړه. طالبان چې کله د هزاره ګانو په تفاهم سره د کابل درېيمې او څلورمې کارتې ته ننوتل دوی د کابل سره نابلده و. دوی د نظار شورا د توپچي او هوايي ضربو لاندې راغلل. طالبانو هغه مورچلې د هزاره ګانو څخه نيولې وې، نظار شورا ته په پرېښودو او وتل په دې جګړو کې ډېر مرګ او ژوبله دواړو خواوو ته ورسېده. طالبان د ميدان ښار او محمداغه پورې تر شا لاړل. راتلونکې نامعلومه ده چې جګړه به څوک وګټي.

د حوت مياشت، ۱۳۷۳ل کال

کابل- افغانستان، درېيم پروان

ketabton.com - The Digital Library

زه کابل یم!

له مانه یې واورئ!

تاسې ته یې وایم!

ماته غوږ شئ!

په غوږونو څپېړې مه اچوئ، زه کابل یم!

زه اوس هسې خوشې شانته ډانچه د یو څو لوټو لاټدې په کنډر او کنډواله کورونو کې ترمې، تالاو ګډوډ، زما خو اوس هغه پخوانی برم نه شته. زه خپلو زامنو د هغه پخواني برم او دبدبې نه پرې یستم له مشهده او نیشاپوره پورې جهانیانو لیدله. خو افسوس چې اوس زما شمله دومره ټیټه ده چې زما په غاړه کې د زیندې په څېر کلکه پرته ده.

زه کابل یم هغه کابل چې په ما کې د چمچه مست سیند تېر دی، زه اوس د هغه شور او ځوږ نه اورم. زما چمچه مست ولې خفه دی؟

د هغه نوم خو چمچه مست دی، هغه ولې له مستۍ نه پرېوت، هغه خو لاتراوسه نه دی ایل شوی. لکه چې زما په ورانېدو خفه دی!

ketabton.com - The Digital Library

نه، نه زه اوس پوه شوم د هغه درد او کړاو له ما نه زیات دی، د هغه د اوبو رنګ بالکل اوښتی ، د هغه سپینې اوبه سرې شوې دي، په هغه کې د اوبو پرځای اوس وینه او د افغان وینه بهېږي، د هغه فوارې څومره سرې دي، د هغه د اوبو داره د وینو داره ده، هغه د خپلې دارې نه څومره په وېره او ډار کې دی.

چمچه مسته!

مه خفه کېږه ته بیا هم روان یې، په حرکت کې یې، په حرکت کې برکت دی، په تا به خدای پاك مهربانه شي او خړوبه پسرلی به دربانديې راشي. بیا به مست شې اوبه به دې سپینې شي، بغاوت به کوې کله به په یو اړخ اوړې او کله به په بل اړخ، خو زار، زار ماته چې زه د اخ او تېخ نه پرېوتم، کړوپ شوم، وران شوم، کنډر او کنډواله شوم، زه خوارکی په تشو تورونو بې ګناه مرجم.

زه کابل یم زما هسې خوشې تشه شانته ډانچه په کنډر او کنډواله کورونو کې مړه پرته ده مړه!!

له مانه نور زما نا اهله زامن څه غواړي؟

زه ورته نورې کومې قربانۍ ته حاضر شم؟

زما له لاسه دومره کېدل چې ځان مې د دوی په پښو کې خاورې او ایره کړ. زه د دوی په پهلوانۍ او زور ازمایۍ کې په څو لوټو او ماتو خښتو بدل شوم. دوی، هغوی او هېڅوك په ما او زما په ورانېدو خفه نه شول. خفه خو به زه یم چې له څو لوټو لاټدې په کنډواله کورونو کې لاډرکه شوم، نو زما د دارالامان او چهلستون د مانیو ګلان خو به خود مړاوي

ketabton.com - The Digital Library

او غړند وي چې دا دوه تاریخي ګنبدي مانۍ له ما سره یوځای د څو خبښتو لاندې پربوتې او درې وړې شوې.

د چهلستون بڼه ته ولې ژاړې؟

زه او ته خو یو شان او یوځای پایمال شو، د تورو خاورو او سوو چتونو لاندې خو زه او ته یوځای پراته یو.

چهلستونه او زما چهلستونه!!

څه دې کړل هغه ګلان چې نهه میاشتې به پرې پسرلي و؟

ستا ګلان به زما اصیلو شازلمو بچو د پکولونو او لنګوټو په کتارونو کې ټومبل او زما مستو پېغلو به د تور اوربل دپاسه وړل. زما د باغ بالا، قرغې او د پغمان مېله ځایونه څنګه تش پاته دي.

زما هغه دنګې پېغلې څه شوې؟

لکه چې له مانه اواره شوې!

ما خپلې پېغلې ونه ساتلای شوې، په دوی به د نورو ملکونو مېله ځایونه څومره ښکلي او تاوده ښکاري. زلمو مې دا بې معنا جګړه اوږده کړه او د ماشې نه لکه چې ګوتې نه پورته کوي!

زه کابل یم زما او د شاه دوشمشیره د عاشقانو او عارفانو، شاه شهید، خواجه صفاولي، ابوفضل، سید اسحق اغا او دده افغانانو د ادې زیارتونو دومره فرق دی چې هغوی د یو موټي خاورو لاندې او زه د څو لوټو لاندې په کنډواله کورونو کې خړ پړ پروت یم.

بالاحصاره، کاسه برجه، شیرپوره او اسمایي غره!

ketabton.com - The Digital Library

په دومره لوړوالي ولې سرتيټې ياست تاسې خو خپلو کابلشاهانو ته فکر وکړئ، رتبيل شاه او زنبور کشاه به تاسې څومره نازولئ، په تاسو به يې څومره لوی حساب کاوه. د تاسو په سر به يې څومره لويې ډغرې وهلې. زما په ليدو ولې اوس شرمېږئ، ما دلته کې ددې لپاره تاسې ته د ټولو نه هسک ځای درکړای و چې تاسې به ما د غلو، ډاکوانو، چپاولګړو او يرغلګرو څخه د پخوا په څېر ساتئ، زه خو تاسې په لوی لاس، چپاولګرو او داړه مارانو ته وسپارلم، تاسې زه د شلم قرن ډاکوانو څخه ونه ساتلی شوم. غلو او داړه مارانو چې له ماڅخه غوښې ببلولې او زه يې د خاورو لاندې کولم، تاسې ماته په غټو، غټو، بټې، بټې کتل زه مو له غلو څخه ونه ژغورلای شوم. زه له تاسې څخه ډېر خفه او مانېيجن يم. ماته د هغه تېر برم په سترګه نور ونه ګورئ له مانه مخ واړوئ، زه به هم تاسې ته د هغه پخواني ويارونو په هغه ويارونو چې دلته تاسې عرب په ګونډو کړي وو. سکندر درنه په څنګ تېر شوی و، د چنګېز لښکرې همدلته وارخطا شوې وې، د ايران صفويان همدلته ترمې تالاشول، د ازبکو شيواني محمد خان له همدې ځايه وتښتېده، د مغلو سلطان ظهرالدين (بابر) په ډېر ارمان، ارمان مو همدلته خاورو ته وسپاره. د انګرېزي ميکناټن او سرالکسندر برنس د مړو درک او خرک لاتراوسه نه شته، د روسي چپاولګرو خو به شپه او ورځ ستاسې له لاسه خوب او خواړه نه شول کولای، د هر قدم لاندې به مو ورته اورونه کرل، د پنجابي امير منو څخه خو به تاسې باج اخيسته، د ډهلي تخت او تاج خو به مو له دې ځايه څاره.

ketabton.com - The Digital Library

زه کابل یم زه د هغه یو کم څلور سوه پښتنو مشرانو محصول یم چې الوغ بیك د ظهرالدین بابر تره درې سوه نهه نوي تنه د سوات د یوسفزیو قومونو نه نیولې د بولان د درانو او غلجو پورې د سر پښتانه مشران او خانان د یو تېغ نه تېر کړل، زما د پښتنو مشرانو سرونه پرې شول، مګر الوغ بیك ته تیټ نه شول، ما په هغه وخت کې خپله خپټه په اوسني سیاسنګ کې څیرې کړه او یو کم څلور سوه پښتنو مشرانو لاشونو ته مې په یو قبر کې ځای ورکړ. خو زه اوس د یوه پښتانه لاش ته خپټه نه شم څیرولای او د هغه لاش نه شم خوندي کولای، ولې چې بېګناه مجرم یم. د پښتنو لاشونه مې کارغان خوري، سپي یې تښتوي او لېوان پرې مړوي. په ما کې هر څه سرچپه شول ګیدړان د زمریانو په برېتونو لوبې کوي، ټپوسانو بازان په مخه کړي او بعضې لاد خپل ډېران چرګې وهي، شرمښانو د زمرو څرمن اغوستې ما ډاروي، زه اوس د یو وهمونو کور یم. په ما کې ټول خلك ډارېږي خو څوك حال وایي او څوك نه. زه کابل یم د څو لوټو، ګټو لاندې خړ، پړ پروت، بې ګناه مجرم او په تشو تورونو درې وړې. زه به ستومانه یم، زه به خفه یم، زه به ژاړم، نو زما پل خشتي، شاه دوشمشیره، شاه شهید او د جادې د خولې جوماتونه ولې ژاړي؟

هغوی لکه هم د خاورو، لوټو لاندې سوري سوري پراته دي. زما جوماتونه دې نه خفه کېږي، د دنیا داسې ډېرو باغیانو دلته سجدې کړي دي او سرونه یې تیټ کړي دي، د دوی سرونه به هم انشاالله په تاسې کې تیټ شي.

ketabton.com - The Digital Library

زه خپلو جوماتونو ته تسلا ورکوم چې تاسې د شهادت درجه وګټله. د هر چا په نصيب کې د شهادت مقام نه وي. کاشکې د شهادت مقام ماته رسېدلی وای. زه تورن شوم زما بچو د نورو په اشاره پر ما قسماسم تورونه ولګول. زما په برخه شهادت ونه رسېده او نه زما په ورانېدو څوک غازيان شول. زما په برخه هسې خوشې تشه شانته ډانچه د څو لوټو او ګټو لاټدې بې ګناه مجرم په تشو تورونو درې وړې او خاورې ايرې ای د کوټوالي ګنبدې!

تا چې به پخوا خپلو مجرمينو ته د درو سزاګانې ورکولې او تا به باغيان رامول اوس درباندې څه وشول. هغه وخت کې خو به يوه دوه او يا څو وله ماسره خيانت کاوه. اوس خو ټولو زما د ورانولو او نړولو پسې بډې ووهلې او ملاګانې وترلې زما د شوربازار کوڅه يې درې وړې کړه، تاريک کوڅه او د جې جې زيارت يې راته ونړاوه، زما ريکاخانه، تخته پل او بارانه د خاورو په ډبرې واوښته د سهک بچي کوڅه او او ستر بازار (د اوسنۍ فروشګاه بزرګ افغان شاوخوا) غلبېل غلبېل ده، شمريزه انار کوڅه، خرابات، هندوګذر، درخت شنګ او قروت کوڅه مې په سينه پرتې دي. خولې يې له خاورو ډکې په وينو کې لت پت د جګړې د بې پتو په لاس وران ويجاړ او خرابه.

ای د کوټوالي ګنبدې!

زه کابيل يم زما د ورانولو مجرمين ونيسه او پيدا يې کړه، هغه پخوانۍ دُرې ته لاس کړه دا سرکش باغيان درنه خلاص نه شي، دوی فقط زما د ورانولو پسې راغلي و چې ما ولوټوي، دوی بې هدفه، بې

ketabton.com - The Digital Library

مرامه باغیان او حرامي ایله جاریان دي، دوی په ورانولو پوهېږي او بس.

زه کابل یم هسې خوشې تشه شانته ډانچه د څو لوټو او ګټو لاټدې په کنډر او کنډواله کورونو کې حصار.

زه اوس هغه برم او عظمت نه لرم، چې ماته به د جهان امپراطورانو، شاهانو او امیرانو د احترام په رسم سر ټیټاوه او زما د پاکې هوا او خوږو اوبو څخه به یې د تبرك په نوم د یو څو لمحو لپاره استفاده کوله، د سیاحت په نوم به یې خپله ډیپلوماتیکه وېزه د څو ورځو لپاره تمدیدوله.

په ما کې د باروتو ککړې هوا کور دی، زه اوس ګور یم د پغمان د یخو اوبو بندونو مې ځای ونه نیو امپراطوران، شاهان، امیران او حتی سیاحان اوس له ماڅخه په ډډه تېرېږي. هډو لا اوس ماته څوك مخ ته را اړوي، زما بچي په ما کې هم تنګ شوي دي او راڅخه تېښته کوي. زه اوس چاته پاکه هوا یخې اوبه او خوږې میوې نه شم ورکولای، مېنې مې ږلې ووهلې، د انګورو تاکونه مې شول د توتانو ډډونه مې چنجو ووهل شفتالان او زردالان مې شنه لاړل، الو او الوبالو مې تروه پاتې کېږي څوك یې پخوالي ته نه پرېږدي، هندوانو او خربوزو مې مرض وکړ. زه کابل یم هسې خوشې تشه شانته ډانچه د څو لوټو او ګټو لاټدې په تشه کنډواله کورونو کې!

زه اوس تاریخي افتخارات نه لرم، زما تاریخي افتخار اوس د پنجابیانو، عربو، سوډانیانو او اخندانو د پښو لاټدې پروت دی.

ketabton.com - The Digital Library

دوی چې رانه کوم تاریخي افتخارات لکه د سکندر مقدوني جام، د ابدالي توره او پټکی، د وزیرمحمدګل خان تمانچه او د امان الله خان کریچ یې رانه په غلا وړل، په همدغو ورځو کې یې په ما خاورې واړولې، زما فرهنګ، کلتور، تاریخي اثار او پوځي تجهیزات یې رانه لوټلي او په خپله ولقه کې یې ټینګ کړي دي.

ای زما کاکه ګانو!.....

څه شوې د باراني شایقه، چېرته یې لطیفه د خپل باغ سره ورك شوې، فضلو په څه مصروف یې، د چارچتې اعظمه، فرمولي زرګره، کوکه اصفه او د سردارخان د جنډې برائته په تاسو څه وشول. تاسې خو به ځمکې ته ویل چې ته ځه موږ نه ځو. تاسې ته خو ما مستي درکړې وه، تاسې خو زما په سر مست واست له تاسې څخه مانېجن او ګیله من نه یم. اوس زمزا او ستاسې یو حال دی. صرف فرق مو دومره دی چې تاسې د یو ببل خاورو لاندې او زه د څو لوټو او خبنتو لاندې په تشو کنډواله کورونو کې ورك پرك.

ای زما د غلجیو میرویس خانه او نازو انا، د ابدالیو احمدخانه د درانیو عاشې او زرغونې، وزیرمحمد اکبرخانه، لوګری امین الله خانه، غازي محمد ایوب خانه، د وردګو محمدجان خان، د اندړو ملا مشك عال، غازي محمد عثمان خانه، کونړی سلطان محموده، د جبارخېلو ارسلاخانه، د محمدزو امان الله خانه، محمود طرزي، د کجوري ملاصیب، د کاپیسا د ساپیو د خانانو خانه، امیر عبدالرحمن خانه، د بابړې ملاصیب، د هډې نجم الدین اخندزاده، د بېتنیو ملالۍ، د شینوارو ایمل خانه، د افریدو دریا خانه او عجب خانه، د ختکو

ketabton.com - The Digital Library

خوشال خانه، د دوابې عبدالغفارخانه فخر افغان، د اڅکزو صمدخانه او عبدالله خانه، د کوهدامن ميربچه خانه، د کوهستان ميرمسجدي خانه، د ځاځيو نايب سالار صيب سربلند خانه، د ځدرانو ببرك خانه، د منګلو صنك زلمی، د باجوړيو عمراخانه، د چترالو امير المملکه، د ننګرهار ميافقيرالله، د مومندو چکنور ملاصيب، د مسيدو، وزيرو او دوړو پير صيب ميرزاعلي خانه، بايزيد روښانه د احمدزو احمدبابا، د ټل او د وانه د جبهې عالي سرقوماندان محمدنادرخانه، د بلوڅو سردارانو او هزاره فيض محمد کابته!

ستاسې د بعضو عکسونه او تابلوګانې هسې تش د تظاهر او فريب لپاره په ما کې ځوړندې دي. تاسې ته په سورو، سورو او چيغو، چيغو ژاړم او تاسې ته ناري وهم او درته وايم چې ما خو په تاسې ځان سپارلی و. هله ژر شئ زما هسې خوشې تشه شانته ډانچه چې په څو کنډواله کورونو کې د ماتو خښتو او ګټو لاندې پرته ده، په خپلو اصيلو بچو يې راوباسې او که نه نو زما نوميالیو او ښاغلو!.....

زه درنه په ورکېدو يم ما ژر ژر په څو کنډواله کورونو کې ولټوئ او بيا مې مومئ اوس زما د تشې ډانچې د ملا په هډوکو باندې ماشومان چندرو کوي زه مو ولې هغه چاته پرېښودم چې هغوی ماه په قساوت او کينه ګوري، هغوی زما هېڅ قدر او قيمت نه پېژني، زه مو ولې د وحشيانو وحشت ته په لاس کې ورکړم. زه خو يو امانت وم او د ټولو امانت.

ای زما په غم شريکو!

ketabton.com - The Digital Library

زما د وجود غوښې چنډه چنډه په پښو چړو پرېکړای شوي، چاړه اوس هډوکو ته ورسېده، په هډوکو مې ماشومان ملنډې وهي، په پښو مې ټپل وهي او په سپکه راته ګوري.

ای هزاره فیض محمد کاتبه!

زه کابل یم که په یاد دي وي تاته مې یو وخت ویلي و چې په ما کې سراج التواریخ ولیکه، شابا زر شه، اوس زر کړه په ما کې د یو بل دور مجاهدالتواریخ ولیکه چې درنه ورکېږم او په څو کنډواله کورونو کې درنه پوښناه کېږم.

زه اوس داسې څه نه لرم چې په هغه باندې وویاړم زما د چار چتې د ورېښمو بازار زما په شان د لوټو لاټدې دی، د تخته پل او شوربازار مې نښې نښانې نه شته، عاشقان او عارفان مې څو څو ځله شهیدان شول، په حضوري چمن کې مې د پستو وانبو پرځای د شګو بوجۍ او د اوسپنو پارچې پرتې دي. زما د جادې په هغه پراخه زړه کې د برم نه ډکې څو پوړیزې ودانۍ او د نوم ورکې سپاهي څلی زما په څېر د څو لوټو او خښتو لاټدې پروت دی. هغه بازار چې د هغې هټۍ به د مورو په قالینو فرش پروت و اوس یې د لوګو نه ډ: سوری سوری اهن څادر اغوستی زما په څېء غلی پلی پروت دی، د چهار شانه ازبکو منډې ترړې په کې نه لیدل کېږي، د سر نه تر پښو پوې په کې یوه کامله چوپتیا ده.

او د محمد نادرخان د شنه ګنبدي قبر نه شنې لوخړې خېږي.

ketabton.com - The Digital Library

زه کابل یم هسې خوشې تشه شانته ډانچه په څو کنډواله کورونو کې ورک.

فرهاده!

ای غلام محمد فرهاده! دا څه وشول چې تا جوړ کړم او چا وران کړم؟

خوشاله، رحمانه او فخر افغانه!

راشئ د کوزې پښتونخوا نه راشئ خپلې لېسې مو وګورئ، روښانه ته دې خپله ښوونکو عالي موسسه هم ووینه، ملالۍ، عایشې، مریمې، رابعې او زرغونې تاسې هم خپل ښوونځي مشاهده کړئ، شېرشاه سوري او سیدال (ناصره)!

ستاسې لېسې لابېخي درې وړې دي. سیدنورمحمد شاه، علاوالدینه او جماله!

ستاسې مېنې خو له سره نه شته.

هوکې! زه کابل یم زما په علي مردان کې د چوپان د کبابو د بوی پرځای اوس د باروتو بوی د سوو چتونو بوی او د وینو بوی په پزه راځي. زما د قبایلي سوداګرو پرځای اوس زما په علي مردان کې د سرونو سوداګر ناست دي. په سرونو سودا کوي. د سرونو سوداګر هوکې! د سرونو سوداګر او د وینو تړې د افغان د وینو په څښلو یې هېڅ تنده نه ماتېږي او خوا یې پرې نه سړېږي. دا د قدرت لېونې او د کلونو، کلونو د تاج او تخت ارمانجن د افغانانو د سرونو په ورکړه، راکړه بسوالې نه کوي دا څومره وېرستګې سوداګر دي چې د دوی هېڅ مړښت نه شته.

ketabton.com - The Digital Library

زه کابل یم هسې خوشې تشه شانته ډانچه په څو کنډرو کې ورک. ما پخوا څلور دروازې درلودې. په هره دروازه کې به زما بچو ماته پهره کوله، زه به یې له دښمن څخه ساتلم هغه څوک چې به ما ځانته نه غوښتل هغه به یې له لارې نه ستانه کړل، زما لیدل په هغه وخت کې هر چاته څه اسانه او رازانه کار نه و، زما د لیدو پسې به ډېرو غریبانو جیبونه ډکول او زما د ښکلا په تکل به یې غرونه او رغونه د پښو لاندې کول، ډېرو شرق پوهانو او غرب پوهانو به په ما کې تحقیق کاوه، ډېر په دې ارمان کې وو چې مورږ به کابل کله ووینو، خو اوس چې په هسې خوشې تشه ډانچه بدل شوم. زما څلور واړه دروازې د هر چا په مخ خلاصې شوې، په ما کې اوس خپل او پردی یو قسم ګرځي. زه اوس یوود شوی کابل یم په ما کې اوس د خپل او پردي هېڅ توپیر نه شته. خپل او پردی اوس ماته په یوه سترګه ګور.

زه کابل یم هسې خوشې تشه شانته ډانچه د څو خښتو لاندې په کنډر او کنډواله کورونو کې.

پخوا به له ما سره هر څ د تجارت او صنعت بازار مې تود و، په هره لار به مې کاروانونه روان و، په ما کې د هېڅ شي کمی نه ، پروا معمور وم ما به په هر مازیګر او مانښام کې هرچاته خپله برخه ورکړه، چې د شپې له پلوه د خپلو اولادونو سره په ښه مړه خټه وخوري. په ما کې هېڅکله، هېڅوک وږې نه و پاتې شوي زده د ټولو کور وم، خو اوس...

زه کابل یم هسې خوشې تشه شانته ډانچه په کنډرو کې ورک.

په ما کې اوس د څو کلونو راپدېخوا تعلیم او تربیه نه شته، ځوانان مې د قلم پرځای ټوپکې ګرځوي، ټانکونه چلوي ماشینداري پرقوي او ما

ketabton.com - The Digital Library

ورانوي. سپین ږیری مې بې لارې او بډې خواره شول، حق ته حق نه وایي. ملایان مې کړی ورځ په چغلۍ لګیا دي، کله یو کافر کاندي او بل مسلمان، یو غازي شي او بل شهید، عالمانو او پوهانو مې پښې سپکې کړې او له مانه یې سترګې پناه کړې.

ښوونځي، مدرسې، پوهنځي، کارخانې او وزارت خانې مې ماغوندې په تشه ډانچه بدل شول، کبار شول او په ټیټه بیه خرڅ شول.

ما خو د خپلو ځوانانو د زده کړې ځای علامه سیدجمال الدین افغان ته سپارلی و. چې ګوندې زما ټول ځوانان به د علامه په بل، پل ږدي او د هغه د برم او دبدبې نه ډکې پوهې څخه د هغه د نبوغ څخه د هغه د کړو وړو څخه د هغه د لوړ شخصیت او د لوړ انساني معیار څخه پوره پوره ګټه اوچته کاندي.

زما په علامه هم چار رحم ونه کړ، د هغه قبر یې هم سوری سوری کړ، د هغه په زیارت یې ملنډې ووهلې، د هغه د خاورو په ډبرې یې څو لوټې ورزیاتې کړې د هغه قبر یې زما په څېر د څو لوټو او ګټو لاټدې کړ.

زه خو خیر مګر د علامه د انساني او افغاني دلوړ معیار څخه د چا سترګه ونه سوزېده، د هغه نبوغ یې هم د څو لوټو لاټدې کړ.

زه کابل یم هسې خوشې تشه شانته ډانچه په کنډواله کورونو کې پروت.

ای زما طاق ظفره!

ته چې یې څو کاله پخوا په وینو لړلې او ستا د ډوالونه یې د وینو په سره رنګ رنګول ما درته کتل زما هېڅ وسه نه رسېده چې ته مې له دوی

ketabton.com - The Digital Library

څخه خلاص کړی وای، ما ډېرې چغې ووهلې او په تا مې ډېر ګرېوانون څیرې کړل، چې تا وران نه کاندې ستا په تاریخي عظمت بـه دوی خندا کوله، په تا کې چې کومې پرېکړې شوې وې، پـه هغـه جرګو او پرېکړو دوی بـې بـاوره و. تـه یـې پـه دې تورنـولې چـې طـاق ظفـر یـو اړخیـزې پرېکړې کړې دي. زه او ته اوس یـو شـان د څـو مـاتو لوټـو او ګټـو لاټـدې پراته یو.

طاق ظفره!

تا خپلې پرېکړې اوس زما نـورو تـالارونو تـه وسـپارلې. هغـه تـالارونو تـه چې په هغه کې د سر نه تر پایـه دروغ ویـل کېـږي، پـه هغـه کـې د چـل او فریـب نـه کـار اخیسـتل کېـږي، پـه هغـه تـالارونو کـې نـوې، نـوې خبـرې راوځي، چې د هغه خبرو سره زه نا اشنا یـم هغـه د بـل هېـواد او د پردیـو خبرې دي.

طاق ظفره!

ستا د جرګو او مرکو پرېکړې ډېرې پخـې وې هغـه زمـا خبـرې وې، هغـه درته ما ښوولې وې، زه اوس نویـو تـالارونو تـه هېڅ نـه شـم ښـولای. زمـا ښـوونه پهـره داران نـوو، تـالارونو ننوتـو تـه نـه پرېږدي ولـې چې زه اوس تشـه ډانچه یم او طاق ظفره! ته له مانه بد تر یې نـه اوس تـه ځانتـه څـوك رابللی شې او نه ستا په پخوانو تاریخي پرېکړو څوك باور لري.

زه کابل یم هسې خوشې تشه شانته ډانچه د څـو لوټـو لاټـدې بـه کنډولـه کورونو کې وریت، پریت.

ای زما درنو لیکوالو، شاعرانو او ادیبانونو!

ketabton.com - The Digital Library

علامه حبيبي صاحب او خادمه راشئ، ما له نړدې وګورئ، چې په ما اوس کوم نوم ږدئ او په ما کې په کوم رنګ او خوند تحقيق کوئ؟

اوس په کوم نامه زېب کوم، زما به اوسنی نوم څه وي؟؟

يوه تشه ډانچه!

ګل پاچا (الفته)!

د خدای په پار زما په تشو او ورانو جادو د يو ځل لپاره په ژورو فکرونو او لوړو خيالونو ګذر وکړه او ما په ژورو فکرونو او لوړو خيالونو کې ومومه.

د پښتو بابا محمد ګل مومنده!

چېرته يې خپل لمسي دې ګوره لمسو دې پښتو هېره کړې، پيسې، زر اندوزي او بې ننګي يې غوره کړې. خرڅوي مې، نړوي مې او ورانوي مې.

چېرته ياست بهاوالدينه، بېنوا، سمندر د (بدرشو)، عبدالخالق خليقه، کاظم خان شيدا، حمزه شينواريه (د غزل بابا) عبدالرحمن پژواك او ملنګ جانه!

د غزل د بابا په دې دوو شعرونو په ما کې د خپلو ارواګانو او د پاکو ارواګانو په ذريعه مشاعره جوړه کړي.

تورې سترګې يې، د يار زړه ته مې ځير دي

بيا حبشو په کعبه ترلی لام دی

او يا دا چې:

ketabton.com - The Digital Library

د مذهب دعوه دې پرېږده سړي خوره

ستا دعوه هله صحیح ده چې انسان شې

ای فخره افغان[1] نازولیه!

غني زما د پېړۍ فلسفي، ته خو لاژوندی یې د یو ځل لپاره ماته راشه خیر دی، که زه اوس هسې تشه شانته ډانچه یم هغه څه چې ستا خوښېږي، لکه جام، جانان او رنګین شانته ماښام هغه اوس له ماسره نه شته. جام مات دی، جانان ورك دی، د رنګین ماښام پر ځای راسره تور ماښام ملګری دی. راځه په تور ماښام کې راشه او په رڼا ورځ په تور ماښام کې په شلو پښو په ما کې وګرځه او له نږدې نه مې وګوره چې په ما څه شوي دي، زه څومره په وینو کې لړلی او لت پت یم، زما په وینو یې ولیکه او څومره چې لیکلی شې په خپله فلسفه یې ولیکه ستا د قلم رنګ به زما د وینو رنګ وي.

غني ای زما خیامه!

مات جام مې کوشېر کړه او ورك جانان مې بیامومه زه اوس هېڅوك نه لرم، زما ادیبانو او شاعرانو زما په ورانېدو او نړېدو بربنډه غمرازي ونه ښوده، په یو مرکز راغونډ نه شول او احتجاج یې ونه کړ. په ماکې زما د شعر ژبه غوڅه شوه او د نثر قلم مې وچ شو، لیکوال مې لیکل هېر کړل. شعر او شاعري اوس په ما کې ګناه ده د شاعرۍ د ګناهونو پېټی اوس د بل هر وخت نه درومد دی، د هېڅ شاعر ور ته نه ورځي.

زما خیامه!

[1] کله چې کتاب په قلمي نسخه کې ځای کېده، غني خان ژوندی و.

ketabton.com - The Digital Library

ته شا ورته کړه او زما تشه ډانچه په خپلو فلسفي شعرونو له خاورو پورته کړه، څنګه چې تهران او اصفحان په خپل خیام ویاړي، زه او پښتور څه د هغوی نه کم نه یو او نه ته د خیام نه کم یې مور دواړه هم په تا ویاړو.

غني!

ستا د څو کلونو پخواني ویل اوس په ما کې صدقه کوي، لکه چې تا ویلي و:

تاج وړلی هغه سر شي

چې: وژل لکه وبا کړه

او یا

د شمکورو خرو ګله ده

هر یو لال یې خاورې کړی

او یا

چې کبر چا کې ډېر شي

یا فرعون یا دنکاچا شي

او بیا هم

کور کې د قصاب غویان په تشو ټانټو نښتي دي

هو لنډیه، هو برګیه هو چرګیه هو.

نوټ: کله چې کتاب لیکل کېده، غني خان ژوندی و.

ketabton.com - The Digital Library

زه کابل یم هسې خوشې تشه شانته ډانچه د څو لوټو لاندې.

ای زما د روانو کلونو ادیبانو او شاعرانو!

پوهاند رشاده په خیرخانه کې څنګه غلی پلی ناست یې ته او ستا نوم خو په ما کې نه ځایېده، اوس څنګه په یوه کوټه کې ځای شوې.

محمود(حبیبي) او (رښتین) صاحب څنګه مو خولې په انبور نه بېرته کېږي. نصرالله حافظه تا خو به هر سهار په ماکې نذرانې ویلې او د هر نعت په وینا به دې د شیطان مخ توراوه. حافظه ستا نذرانو هېڅ ونه کړل، زه د نظره شوم او داسې د نظره چې...

د څټکو اجمله زه کابل یم او هغه کابل چې تا ډېر زما نمك خوړلی، زه که دې ونه ښنم نو خدای(ج) به دې هم ونه ښنې زما په باغ و بڼ کې به ته د بلبل په څېر چغېدې او ویل به دې:

راځئ چې خوارو ته جنت وګټو

زه اوس د ټولو خوارانو دوزخ یم او داسې دوزخ چې په سقر کې مې ټول خواران لولپه شول او په زمهریر کې مې ټول ښوزلي یخ ووهل او تباه شول.

د څټکو اجمله!

ته زما د جنتونو یار وې په دوزخونو کې رانه لاړې او په پښښور کې دې یوه پښه په بله وارولې او زما په دوزخ کې دې هېڅ ونه ویل ولې چوپ یې؟ خپل سکون او زما سکون یو ځای مات کړه، وګړېږه او د پښتو په شعر وګړېږه، زما غمرازي پر تا حق ده، ته زما د غمرازۍ پوره وړ یې

ketabton.com - The Digital Library

پور دې ادا کړه. سید شمس الدین مجروح (صدیق روهي)، مجاوراحمد زیاره، حسن ولسمله، مولوي صیب خالصه، زلمی هېوادمله، ننګیاله، بریالی باجوړیه، رحمت شاه سایله، محمد اسمعیل یون، نورالبشر نویده، اکبر کرګر، پیرمحمد کاروان، خالق رشیده، عمر جان پاڅون، محمد کاتب پاڅون، کاوون طوفان، صدیق پسرلیه، عصمت قانع، حبیب الرحمن بل، محمد ابراهیم عطایي، محمد الدین پژواك، محمدزمان کلماني، باري جهاني، انځوره، داود شهیده، نبي مصداقه، سایر افریدی، وطندوست، بابرزی، شمس، عمرګل، عسکر بختانی، امان الله کاسی، جعفر اڅکزی، عبدالباري جهاني، رضامحمد رضا، رشا عبدالله غمخوره، همېش خلیل، سیدصابرشاه صابر، اباسین یوسفزی، حبیب الله رفیع، پرېشان خټکه، غلام رحمن جراره، مستوره شال، کبرا مظهري، پروین ملال، وړمه سبا، عاصي اشنغری، شپون د بړي او کوزې پښتونخوا د قلم نه پاتې ټولو شاعرانو، لیکوالو، ادیبانو او د هغوی مینه والو!

د خپلې وسې سره سم د کابل د ځو کلنو غمیزو زما دا یوه ډالۍ چې عنوان یې دی زه کابل یم وایي خلۍ او د یو نوم ورکي مات ګوډ نثر لیکونکي نه یې تسلیم کړئ، نقد پرې وروسته ولیکئ، نوم ورته څه موده پس ورکړئ، په کوږ او سم په ښه او بد به یې بیا ګرېږو انتقادي برخې به یې وروسته لټوو، په چاپ او صحافت به یې په بل مشوره کوو، لیکوال به یې په قراره، قراره پیداشي. خو د اوس لپاره دا تاریخي ضرورت و د کابل د ځو کلونو غمیزو یو انځور نه، بلکې یو واقعیت او یو تریخ واقعیت په ډېرو بربنډو، ساده او سرخلاصو ټکو

ketabton.com - The Digital Library

چې شف شف ورسره نه دی شوی، شفتالو ورته ویل شوی، دا ترخه واقعیتونه د سر په سترګو لیدل شوي او کراتو مراتو په غوږونو اورېدل شوي، باید زموږ راتلونکی نسل (کهول) ته پاتې شي.

کتاب د یو څو ازادو شعرونو په وینا د کابل تر عنوان لاندې ختم شوی او افغان ولس ته ډالۍ شوی دی.

کابل- افغانستان

د ۱۳۷۳ل کال د ثور میاشت.

ketabton.com - The Digital Library

مبتکر، مخرب او که بت شکن

زمونږ په وزارت خانه کې کوم نوی سرپرست رئیس مقرر شوی و. د وزارت خانې وزیر صیب سرپرست رئیس ته ویلي و، شابه ابتکار وکړه چې په اینده کې دې رسمي رئیس کړم.

سرپرست رئیس به خدا زده چې د شپې له پلوه د ځانه سره څومره سوچ او فکر کړی وي او د وزارت خانې د سالون دېوالي تابلو چې: په ګڅو جوړه شوې وه او په هغه باندې د افغانانو د ملي عنعنې د بزکشۍ لوبه حکاکي شوې وه، په فکر کې راغلې وي او سرپرست رئیس ته به کړی شپه څنګه خوب ورغلی و؟

خیر په هر صورت...

د ۱۳۷۵ل کال د جوزا پر ۲۸مه نېټه سهار اته بجې چې سرپرست رئیس دفتر ته راغی یو تبر یې د همسایه نانوای څخه په سوال پیداکړی او د هغه دېوالي تابلو اسابوالي تابلو اسانو ته ودرېد او د الله اکبر په نعره یې د دېوالي تابلو اسان او د بزکشۍ خوسی په سوالي تبر ټوټه ټوټه کړ. د رئیس زړه تر هغه وخته پورې نه یخېده تر څو چې ددغه هنري دېوالي تابلو ټولې نښې او نښانې له منځه نو ته ودرېد او د الله

ketabton.com - The Digital Library

اکبر په نعره یې د ډېوالي تابلو اسان او د بزکشۍ خوسی په سوالي تبر ټوټه ټوټه کړ. د رئیس زړه تر هغه وخته پورې نه یخېده تر څو چې ددغه هنري ډېوالي تابلو ټولې نښې او نښانې له منځه لاړې او په اخر کې رئیس صیب د خدای(ج) شکر ادا کړ او ویې ویل:

راضي یم چې لومړی غازي او اوس دې بت شکن هم کړم، نو په ولاړو مامورانو کې د هېچا سره دا جرئت نه و چې سرپرست رئیس ته یې ویلي وای:

ښه رئیس صیب! ته خو یوازې ددې وزارت خانې د ډېوالي تابلو په نړولو او تخریبولو نه شې بت شکن کېدی، ولې چې دلته د کابل په موزیم او ملي ارشیف کې د غلو نه پاتې مات ګوډ بتان هم شته. بامیان خو د بتانو نه ډك دی، ډېر نقاشان کندن کاران او نور هنرمندان خو خپل اثار د کابل په هنري سالونونو کې د خلکو په وړاندې ننداري ته ږدي. بازارونه، دفترونه، ورځپاڼې او نور تبلیغاتي وسایل خو د فوټوګانو نه ډ: دي، د کابل پوهنتون د هنرهای زیبا پوهنځي کې زیات ځوانان ددغه مرض په جوړولو بوخت دي نو! نوی سرپرست رئیس صیب به د هغلاړې او په اخر کې رئیس صیب د خدای(ج) شکر ادا کړ او ویې ویل:

راضي یم چې لومړی غازي او اوس دې بت شکن هم کړم، نو په ولاړو مامورانو کې د هېچا سره دا جرئت نه و چې سرپرست رئیس ته یې ویلي وای:

ښه رئیس صیب! ته خو یوازې ددې وزارت خانې د ډېوالي تابلو په نړولو او تخریبولو نه شې بت شکن کېدی، ولې چې دلته د کابل په

ketabton.com - The Digital Library

موزیم او ملي ارشیف کې د غلو نه پاتې مات ګوډ بتان هم شته. بامیان خو د بتانو نه ډك دی، ډېر نقاشان کندن کاران او نور هنرمندان خو خپل اثار د کابل په هنري سالونونو کې د خلکو په وړاندې ننداري ته ږدي. بازارونه، دفترونه، ورځپاڼې او نور تبلیغاتي وسایل خو د فوټوګانو نه ډ: دي، د کابل پوهنتون د هنرهای زیبا پوهنځي کې زیات ځوانان ددغه مرض په جوړولو بوخت دي نو! نوی سرپرست رئیس صیب به د هغوی سره څه کوي؟ او په ده به زمور راتلونکی نسل کوم نوم ږدي؟

مبتکر، مخرب او که بت شکن؟؟؟

کابل- افغانستان، د کار دفتر

۱۳۷وی سره څه کوي؟ او په ده به زمور راتلونکی نسل کوم نوم ږدي؟

مبتکر، مخرب او که بت شکن؟؟؟

کابل- افغانستان، د کار دفتر

۱۳۷۵ل کال، د جوزا ۲۸مه

ketabton.com - The Digital Library

کابله

کابله، ګله

پخوا د ټولو

اوس د ناټولو

یو ته جګړه

دوم ته شخړه

درېیم ته غزا

څوو ته سودا

اوو ته پړه(!!!)

وران شوې کابله

نه یو په سله

سلو کې سله

ketabton.com - The Digital Library

څوك دې خرڅی

څوك دې رانیسي

څوك دې شرمئ

څوك دې ورانئ

بیه دې جګه

سودا دې ټیټه

په یو دوه سیټه

پوهېږم نه چې؟

نور په تا څه کا

لمن د وینو

وینځي په وینو

په بدو بدو

که په ښو ښه کا

ګټي به تا څوك؟

هغه په سوله

نه په غزا څوك

نه په سودا څوك

نه په شخړه

ketabton.com - The Digital Library

نه په جګړه
په خاورو خړه
په دوو ښاخو
دوو وزرو
زموږ بلبله
د ګلاب ګله
مات شوې کابله
اوس په تش نوم یې
هسې کابله

څوو ته بله
اوس خو به یې
ته!
په خاورو خړه
په تش تورونو
د خښتو لاندې
لوټو دپاسه

هر څه دې وران
ویجاړ په ځان

ketabton.com - The Digital Library

سنګسار

روا و

به تا روا و

دغه فتوا وه

د ملا جان

چا خلاصوله

ويل کتاب کې

په هر يو باب کې

دا به کېدله

څه په تقدير کې

څه په تدبير کې

نه بدلېدله

دا به ويله

ملا شاګله

په ګټو وله

رجم يې روا دی

چې مسلمان شي

دا لاکافر دی

ketabton.com - The Digital Library

په بم یې هسك کړه

په راکټ وله

برم یې په شرم

په تاکې

واوښت

ما به ویل

تا نه منله

په دوو ښاخو

دوو وزرو

زمورې بلبله

د ګلاب ګله

ماته شوې کابله

مورې ته هماغه یې

زمورې جغه یې

هسکه شمله یې

هم لوپټه یې

وران شوې کابله

نه یو په سله

ketabton.com - The Digital Library

سلو کې سله

څوو ته بله

شیشې دې نه شته

دروازې سوې

چتونه ناست

کړکۍ دې مه وې

زولفې دې ماتې

کانکرېټ دې پاتې

یورې څو چا

په فرمانونو

په فتواګانو

د کوم ملا

هر څه په تاکې

سیم نه نیولې

تر تیمګاني

ټانک خو لا

پرېږده

پتکی یې یوړ

ketabton.com - The Digital Library

د ابدالي

او کريچ يې خرڅ کړ

د اماني

تحفه کې يې ورکړه

تمانچه!

د اکبري

نوم يې پرې کښښود

د غنيمت

غنيمت بيا

روا، روا دی

په روايت کې د

ملا دی

که په زور او که

په غلا دی

وخوت ارمان

د قوماندان

په دې فتوا

د ملا جان

ketabton.com - The Digital Library

تاکې کابله
په دوو ښاخو
دوو وزرو
زمونږ بلبله
د ګلاب ګله
مات شوې کابله
مونږ ته هماغه یې

زمونږ جغه یې
هسکه شمله یې
هم لوپټه یې
وران شوې کابله
نه یو په سله

سلو کې سله
څوو ته بله
زمونږ ورونو
د چا تربورونو
په تش نومونو
کړی جهاد

ketabton.com - The Digital Library

شکر خدایه!

ښکاره شو

تاکې

د دوی فساد

د چا امت

کوم یو ملت

به دا منله

وران شوې کابله

پرېږده مړه

لږ شانته یې

پرېږده

چې ځان څه مور کړي

د تاریخ وړی

غلا یې پېشه ده

جنګ یې هنر

هغه یې کار

په شا یې بار

د څو قالینو

ketabton.com - The Digital Library

دوه دري توشکو

سرو ګلیمونو

بل روزګار نه شته

روزګار همدا دی

تاکې کابله

په غلا وړل شوی

چپاول شوی

د ملت مال

د خلکو حال

د چا جاه او

د چا جلال

تاکې کابله!

په دوو ښاخو

دوو وزرو

زمونږ بلبله

د ګلاب ګله

مونږ ته هماغه یې

هسکه شمله یې

ketabton.com - The Digital Library

هم لوپتمه يې

وران شوې کابله

نه يو په سله

سلو کې سله

څوو ته بله

کابل- افغانستان درېيم پروان

۱۳۷۴ل کال د جوزا مياشت

ketabton.com - The Digital Library

پاڅون ته

پاڅونه!

کله

ناکله

بعد له څو کلو

د غرب په خپرونو

او څپو

ستا د شعر متنونه

اورم او

ښه لولم ((يو بې سازه بې سامانه نانظام ته))

غرب له تا نه لوی مداح جوړ کړی څنګه؟

اوربدل خو د ليدلو په

څېر نه وي

ketabton.com - The Digital Library

او نه لیدل د ،

اورېدو

یو څو منټه ډېره

(کمه زمانه ده)

دا وحشت،

او دهشت

کاشکې وایې ستا ،

لیدو

دا یو سوال مې

قبول کړه؟

چې: د تمدن د دوو څلو نه،

((یوه اته کلنه

ډېره))

اوبل تازه خریلی،

سر

او د علم لوی دریاب نه

څلور څاڅکي راواخله،

یو ګردان د ضربا ،

ketabton.com - The Digital Library

بل ضربو،

ثلث (سنت)

او ربع د (فرضو)

یو څو لنډ ټکي ښه،

زده کړه.

بیا نو خپل وطن ته،

غبرګ شه!

او دا شاړې کوڅې،

کنډر کورونه ووینه

په خپله

بیا به نوم په خوله

وانخلې انشاالله

د چا،

او بیا د ((چا ما چا))

سوړ څپېړه

سماوار،

پروت دی

هغه ستاسې د،

ketabton.com - The Digital Library

کور لاندې،

د انځرو،

کړلېچنې

اوس ټول مات دي

که پیاکوده که،

مېچنې

ستاسې د وړې باغچې،

ترڅنګه

د څنځلو قطار خوا کې

د دوو چنارونو،

کوزه ځنې،

او بره ځنې.

چې اوس نه شته

د سین په غاړه،

لوی ګټونو

په منځو،

د اوبو هماغه،

شپږپا ده.

ketabton.com - The Digital Library

د دوو جوماتونو په،

واټونو.

د کلي کوزه خوا کې

مسما کهن قلا کې

نرۍ څېرمه یو،

لار وه.

دا د سین یو لوی،

ګودر و.

اوس نو هغه ګودر

نه شته.

هغه شور او ځوږ،

د نجونو

د سرو لاسو شنو،

پوړونو

هغه مستې،

هغه دنګې

او ګړنګې

پېغلې نه شته

ketabton.com - The Digital Library

د منګو کتار،
اوس مات دی
او منګوټي تولول،
کېږي
په ګودر کې
چې:
اوس بیا ملا شاهي ده!
نه قهقا خندا د ،
چا.

نه شته دواړو،
جوماتونو کې،
ملا.
نه اوس هغه علی داد
شته.

شپو
په شپو
زمور د ماشومانو ځای،
نیولې،

ketabton.com - The Digital Library

کوټه،

سپو.

نه زامن شته د ،

منو

نه قهر د سوبان شته،

او نه مینه د

پاتو

نه اوس هغه،

پټپټانی،

نه خځی،

نه کلانکیچ،

نه بټی،

د جمعه ګل

نه د تګي

ارتول

نه ننی شته

نه پلی شته

نه ټوپی شته

ketabton.com - The Digital Library

د شکې
نه غوزان
نه مرهنې
ته په هماغه مینه مست یې
ای نادانه
دلته مینه
مینه
نه شته

هر څه دلته
فتنه
دي.
نه چندرو
د ماشومانو
نه پتی شته
د غور بټ
او د سر پیټ

نه هګۍ د
جنګېدو دي

ketabton.com - The Digital Library

د کیکرو

نه ګجري شته

د کوترو

اوس شکېدلي

دي لمنې

متاق

چا لمن

ته واچوم

توشلې ټولې

رندې شوې

او ننبه ویشتی

نه شي

د جابو پراخ

سر مې په

ټولو

نه پروړې شته

د شولو

اوس د تور بابا

ketabton.com - The Digital Library

د ښېرو مزه نه شته

څه چنجن دي

ټولو يې

عښېرې

په يو سر نه خوړل

کېږي.

غړندې مې

جيب کې

په څو ورځو

پاتې کېږي

د خوردې والا يې

نه شته

چې يې ورکړم

په مليونو رانه

لرې

مسافر دی او

ويرجن دی

د جبې د شهيدانو

ketabton.com - The Digital Library

ارواګانې دې

وي ښادې

حلواګانې يې

اوس نه شته

څه تروې

او څه ترخې دي

پراتې يې

چقمتين دي

نه مبلې د

څمنك شته

نه ټالونه د

اختر

نه حجرو کې

غل باچا

نه دپرو کې

په څو قوتو

د بيکانو

او د پچو

ketabton.com - The Digital Library

په دانو چې موږ

کولې

لوبې د هغه

میرا کاکا

نه ټپې د

یا کوربان شته

نه کوم مشر

مهربان شته

نه ګلان د پسرلي

شته

نه نرګس

اوږده ژمی

نه بوی د

کشمالي شته

نه د مني

ډمبرګل

کونړی

اوس خونړی دی

ketabton.com - The Digital Library

په هر حال کې
د خونونو بوی
تري خپږي

شیلې نه شته
چې یې مات دی
تاپوګان یې
تپوسانو دی
نیولی
او لامبوزن یې
څه تالاشول
څه ترغې شول

څه ستړګې شول
څه سپرغې شول
ماهیان یې اوس
باغیان دي
او خپل خلك
ترپنه ورك
شول

ketabton.com - The Digital Library

نیول یې
یو څه ګران دي
خمبه جال
مریو جال
او چړی جال کې
ته اوس اوړ شوی
او زه زوړ شوم
د همغې جالې

سفر کې
هسې کله چې:
په دې کلي او په دې ګودر
ګذر کړم
ته مې یاد
او ستا مې یاد
هغه مې یاد
هغوی مې

یاد شي
هغه ټول د خوب لیده
وو
موږ نه تېر شول
دا زما یو نیمګړی

ketabton.com - The Digital Library

ناتکمیله او
بې ادرسه
ډالۍ
واخله
ای پاڅونه

که په شرق کې یې
که په غرب کې
د خپل ماشومولۍ
او ځلمیتوب
تسل پرې وکړه

او دا کلی کنډر
دی
نور یې هېر کړه

۱۳۷۷ل کال، د خوت میاشت
کونړ

ketabton.com - The Digital Library

انساني دلالان

ketabton.com - The Digital Library

د یوویشتمې پېړۍ انساني دلالان د یوه جنایي ((ناول)) په توګه

کله چې د پښتو او پشه یي ژبو د نثار لیکوال او خوږ ژبي شاعر محترم الحاج محمد حسن حسام (د یوویشتمې پېړۍ انساني دلالان) اثر کوت، ورسره سم د ایراني لیکوال ربیعي انصاري ((جنایات بشر یا ادم فروشان قرن بیست)) کتاب نوم او محتویات را په زړه کېدل او یو په بل پسې سترګو ته درېدل. په هغه اثر کې نه یوازې به روښانه ټکو د زورواکانو، بلکې د پانګوالو د ظلم او ستم په باب یو غږ جګ شوی او په حکومتي دستګاه باندې هم سخته نیوکه شوې ده. د ښاغلي حسام ((د یوویشتمې پېړۍ انساني دلالان)) اثر هم هماغه کتاب ته ورته او مشابه ممیزات او ځانګړتیاوې لري. دا کتاب په یوه خوندور نثر لیکل شوي او په څو وارې لوستلو ارزي.

هو، دا کتاب د خپل ماهیت، شکل او مضمون له پلوه د ادبي رپوټ او منځنۍ کیسې ممیزات او خصوصیات هم لري، مګر د جنایي ((ناول)) یو نوی شکل بولو، چې د لیکوال د نثر لیکنې په ځانګړي طرز او

ketabton.com - The Digital Library

روش لیکل شوی دی. په دغه کتاب کې مهمه خبره داده چې لیکوال په خپله په پښښه کې دخیل دی او په پښښه شوې موضوع څرخي راڅرخي. دا کتاب له یوې خوا د پښښې د رښتینوالي او د لیکوال د ریالیستیك میتود له پلوه او له بلې خوا د کتاب د حجم له مخې د یو جنایي ((ناول)) څېره لري. په دغه اثر کې د یوه غمجن پلار د یوه پاك، معصوم، تعلیمیافته او ډاکتر زوی د تښتونې له غمونو ډکه کیسه، په رښتیني طرز بیان شوې ده. دا کتاب نه یوازې یو ریالیستیك داستان دی، بلکې کټ مټ او ټکي پر ټکي، خپل ولس او ټولې نړۍ ته د یوې پاکې او بېګناه کورنۍ له افسوس او فریاد نه د نثر رباب جوړ شوی دی. په دې کتاب کې د لیکوال د فکر ژورتیا، د احساساتو تندي او د تښتونې او اختطاف حالت، د خوارې نثر په بڼه عکاسي شوی دی. زه دا کتاب په پښتو کې د بڼې، ماهیت او مضمون له پلوه، د سرخپلو کتابونو به لومړۍ لیکه کې شمېرم.

خبره داده چې لیکوال په خپل بې پروا او بې باکه قلم باندې، ددغې ځوروونکې پښښې تر ډېرې اندازې پورې یو بشپړه عکاسي کړې ده.

لیکوال خپل دماغ اوبه کړي، له خپل قلم نه یې ډیوه جوړه کړې ده او تاسې رڼا ته کښولي یاست.

اوس تاسې ددغې رڼا په برکت، د جنګ د خونړۍ بلا د وړ ورلیبو او بدمرغیو یو مخ او څټ کتلی شئ، دغه کرغېړن حالت زموږ په بې بندو باره ټولنه کې لا اوس هم روان دی، دوام لري او پای ته نه دی رسېدلی.

لیکوال د کورنۍ جګړې په کلونو کې د کابل په ښار کې اوسېدلی او په دې ښار د جنګ داسې بدمرغې څېړې راغلې دي چې د افغاني ټولنې

ketabton.com - The Digital Library

ټول معیارونه او مقیاسونه یې تر پښو لاندې کړي دي. دا پښه دومره ځورونکې ده چې د یوه ډېرین انسان له سترګو نه هم اوښکې بهوي. مورِ په دغه کتاب کې د جګړې له وژونکې او ځوروونکې بلا نه د لیکوالې یوه ډېره حیرانوونکې بدبیني، کرکه او تېښته محسوسولای شو.

تاسې ځیء شئ، څومره سخت دی هغه حالت چې تښتونکي د زوی له پلاره پرېمانه پیسې غواړي او د زوی پلار یې نه لري او کله چې د هغه زوی په مرګ تهدیدوي او د وژلو ګواښ ورته کوي، نو پلار یې په ځواب کې ورته وایي: ((زر زر یې حلال کړئ، چې درنه مردار نه شي!)) او یا کله چې د خپلې کورنۍ غړي، مېرمن، زوی او لورانې خپل مشر ته ژاړي او د زوی له پلار نه ډاډ او تسلي غواړي هغه په دغه جمله ډاډ ورکوي: ((تاسې خو ښه یاست، ماته وژاړئ، زه به چاته وژاړم؟))

د کابل ښار د خونړیو او بې وړه جنګونو دروازې هم زمورِ د بېګناه هېوادوالو پر مخ بندې او ترلې ښکاربدې. ان دا خو لاڅه کوې چې شینکي اسمان هم خپل مخ د جګړې د تورو لوګو په ښه لوی او ارت څادر باندې پټ کړی و. په یوه دغسې دردونکي حالت کې د ډاکتر احمد همدرد حسام تنکۍ اوښکې د پلار په ځیګر کې راجذب او غونډې شوې وې او همدغو اوښکو د ځمکې پر مخ د رڼو اوښکو یو داسې سېلاب جوړ کړی دی، چې د ډېرې په څېر سړي له سترګو هم اوښکې څڅوي.

ketabton.com - The Digital Library

په دغه ((ناول)) کې هڅه شوې ده، چې لیکوال یو شمېر هغه عناصر بیان کړي کوم چې ده ته ددغې پېښې په دوران کې ډېر مهم ښکارېدل. دغه کرکټرونه خیالي او داستاني نه، بلکې رښتیني کرکټرونه دي.

د یوه لیکوال لپاره په ژوندانه کې د یادښتونو او خاطرو لیکل لوی صفت دی. د جنګ پېښې او حالات په کرونولوژیك سیستم لیکل، چې تاریخي تسلسل ولري، دا ډېر ارزښتناك قلمي کار دی او که بیا یو سړی دغه وړ غمچنه پېښه لکه د یو څو روپو په بدل کې یوه کورنۍ د غم په ټغره کېښول، د یوې کورنۍ یو غړی تښتول، د کورنۍ له غړو او دوستانو ښلول، دا ټول بدمرغه حالت په خواږه نثر بیانول، بیا ډېر لوی کمال دی، ځکه موږ ته او بیا په ځانګړې توګه لیکوال ته دا نه ده لازمه چې د جنګ په ورانیو باندې پتې سترګې تېر شو.

په دنیا کې هر څه خپل رواج لري، دا کتاب تاسې د جنګ د ناوړه پېښو له کرغېړن رواج او دود سره بلدوي. که څه هم په دغه کتاب کې یو منفي جریان تمثیل شوی او دا کرغېړن حالت په یوه ځوان او یا یوه کورنۍ باندې راغلی، مګر به هېڅ وجه د نورو هېوادوالو او لوستونکو لپاره له ګټې نه خالي نه دی. دا کتاب په ځانګړې توګه د بشر د حقوقو د ننګې او ملاتړ د مدعیانو لپاره هم ډېر زیات مهم او ددغې لیکل شوې موضوع په برخه کې ډېر مستند او په پیاوړي دلیل او منطق ولاړ نه انکار کېدونکي مواد لري.

که موږ ژور سوچ وکړو، د لیکوال احساس د یوه ختیځ پوه احساس ته ورته ښکاري چې خپل ناول د جنګ د ستونزو په ځینو مسایلو او د هغو په بدلون او تحول باندې لیکي.

ketabton.com - The Digital Library

زه فکر کوم چې دا کتاب په پښتو کې د کابل ښار د جنګونو په دوران یو ډېر ښه لیکل شوی ((ناول)) دی چې ټول اثر په مستقله او خپلواکه توګه، د تښتونې او اختطاف پر موضوع باندې لیکل شوی دی. له دې امله د اثر لیکوال ته ددغه کتاب په لیکلو مبارکي ورکوم او د قلم، علم او ادب په ډګر کې یو په زړه پورې او نادر اثر ګڼم.

کور مو ودان

محمد نبي صلاحي

کابل- نوی ښار

۲/ ثور/ ۱۳۸۶ل کال

ketabton.com - The Digital Library

سریزه

ځینې کسان د خپلو کتابونو او اثارو له وجې مشهور وي او خلك یې درناوی کوي او یو شمېر کسان د خپل شخصیت په سبب درونـد او منلی شخصیت وي.

خوشبختانه حاجي صاحب الحاج محمد حسن حسام هم ښه شاعر او لیکوال دی او که شاعر او لیکوال هم نه وای، د درنښت وړ به و. له نېکه مرغه دی د پښتو او پشه یې ژبو تکړه لیکوال او شاعر دی، تراوسه پورې یې اووه کتابونه چاپ شوي دي او دا یې اتم کتاب دی، چې اوس چاپېرې. په هغو غونډو کې چې د حاجي صاحب د ښلاښلو کتابونو د مخکتنې لپاره جوړې شوې وې، لیکوالو او ادبپوهانو هغه یو نوښتګر او نه ستړی کېدونکی شاعر باللی دی، دی په پشه یې ژبه کې د سپین شعر بنسټ ایښودونکی بلل شوی دی. په پښتو ژبه یې ښکلي کتابونه لیکلي دي او له یوه کتابه پرته چې د افغانستان د قلم ټولنې له خوا چاپ شوی دی، نور یې ټول په خپل ځاني لګښت چاپ کړي دي. دی د هغو کسانو له ډلې څخه دی چې مادیات تر معنویت جاروي.

ketabton.com - The Digital Library

حاجي صيب حسام د هغو شاعرانو له ډلې څخه دی، چې تل له شعر او ادب سره اوسي. هر څه ته په ژور نظر ګوري، شاوخوا اشياوو ته ژوره کتنه کوي او د شعر په ژبه يې راژباړي. دده خوبونه هم د عادي وګړو د خوبونو په څېر نه دي. خپل دغه خوبونه يې په شعرونو اړولي دي او په يوه کتاب کې يې خپاره کړي دي. الحاج محمد حسن حسام د افغان ادبي بهير او رشاد کره کتنې فعال غړی او د افغانستان د قلم ټولنې د مشرتابه پلاوي غړی دی. د رشاد کره کتنې او افغان ادبي بهير په اوونيزو بحثونو کې برخه اخلي خپله هم د ادبي ناستو او بانډارونو مبتکر دی.

حاجي صاحب د هېواد په ادبي کړيو کې د يوه رسالتمند شاعر په توګه پېژندل شوی دی، خو دا ځل يې ناول ليکلی دی. ما دغه ناول له سره تر پايه ولوست. ناول د حاجي صاحب د سترګو ليدلی حال او درد دی. ناول له پيل څخه تلوسه لري او دا تلوسه تر پايه ساتل شوې ده. که لوستونکي يې لوستل پيل کړي، ډاډ لرم چې په ډېره تلوسه به يې تر پايه ولولی او دا د هر کتاب يوه کاميابي بللی شو.

دا ناول په حقيقت کې دوه برخې لري؛ چې هره برخه په زړه پورې ده. د ناول پېښې يو په بل پسې رائي، بې له دې چې اضافي خبرې په کې وي، د پېښو تسلسل تر پايه ساتل شوی دی.

ما د ناول د لوستلو په وخت کې په قلمي نسخه کې خپلې يادونې او مشورې محترم حاجي صاحب ته وليکلې، هيله ده په پام کې ونيول شي. په ناول کې د ځينو کسانو واقعي نومونه راغلي دي، کېدی شي يو شمېر کسان په ناولونو کې د واقعي نومونو پلويان نه وي، خو

ketabton.com - The Digital Library

حاجي صاحب لکه څنګه چې په شعر کې ځانګړی طرز لري، په ناول کې یې هم خپل استقلال ساتلی دی. د ناول په ځینو ځایونو کې د لیکوال خپل احساس او قضاوت هم کله کله تر سترګو کېږي.

لکه داړه ماران، غله، جنایتکاران

او یا ډېر بد خلك او

چې دا ډول ستاینومونه هم تلوسه او هم د راوي بې طرفي زیانمنولای شي.

د ترخو او کرکجنو شېبو له یادولو څخه باید درس واخلو او د مینې او صمیمیت لارې ولټوو.

کله حاجي صیب همداسې په نه ستړي کېدونکې توګه خپلو ادبي فعالیتونو او لیکنو ته دوام ورکړي، په راتلونکي کې به که خدای(ج) کول دده د نورو ناولونو شاهدان واوسو.

حسام صاحب ته په دې لاره کې د لاریاتو بریو لپاره د دعا لاس پورته کوم او تاسې ګران لوستونکي ددغه ناول لوستلو ته رابولم.

په مینه په درنښت

علم ګل سحر

وزیر اکبرخان مېنه

لمر ټلوېزیون

۱۳۸۶/۱۲/۲۷ل کال

ketabton.com - The Digital Library

د جګړې له ناخوالو نه

زما خیال دی هر څه چې د زړه له تل نه راوځي او وجه یې درد وي، که د شعر په ژبه و یاو که د نثر په ژبه، تر ټولو ښه اثر ګڼل کېږي. په خوا به کله کله دا خبره کېدله چې لیکوال په سختو شرایطو کې ښه اثر بنځولی شي او په عادي شرایطو کې ترښه د ښه اثر تمه نه شي کېدی. په دې خبره کې د کره کتونکو او څېړونکو ترمنځه اختلاف و، خو دا خبره ببخي د ردولو هم نه ده. شته داسې لیکوال چې د ژوند په سختو شرایطو کې یې ډېر ښه اثار لیکلي دي. یو له دغو لیکوالو نه حاجي صاحب حسام دی چې د کابل د تنظیمي جګړو په ناوړه شرایطو کې له تېري سره مخامخ شوی او ځورېدلی دی. ده چې څه لیدلي، څه پرې تېر شوي او یا څه ورسهر شوي دي، هغه ټول یې په دغه لیکنه کې راخیستي دي. زما په خپال تر ټولو ښه مشاهده د لیکلو لپاره هغه ده چې سړی په خپله په حوادثو کې دخیل وي. ددې اثر ښېګڼه په دې کې ده چې لیکوال په خپله له پېښو سره مخامخ دی او په خپله یې لیکي. د بل چا روایت نه دی او نه کومه تخیلي کیسه ده. بس هغه څه چې پرې تېر شوي هماغه یې کټ مټ لیکلي دي.

حاجي صاحب حسام په دې لیکنه کې د خپل زوی د ورکېدو کیسه کوي چې د یوې ډلې له خوا نه تښتول کېږي او بیا دده سرګردانه لټون چې له کومو ستونزو او کړاوونو نه تېرېږي او په پای کې په دې بریالی

ketabton.com - The Digital Library

کېږي چې خپل زوی د مرګ له کومي روغ رمټ راباسي. په دې کیسه کې دده د کورنۍ غمجن حالت دده خپله بې وسي او د کابل د خلکو د ژوند مظلوم حالت تر سترګو کېږي. که د شکل له پلوه دې لیکنې ته وکتل شي، نو مشکله ده چې کوم نوم ورته وټاکل شي، لکه منځنۍ کیسه، ناول او که ګزارش؟ ځکه چې ددې درېواړو خصوصیات په کې شته. ددې لیکنې شکل کله کیسې ته پاتې کېږي، کله د ناول جوړښت نیسي او کله د ګزارش بڼه غوره کوي، خو لیکنه په زړه پورې او اغېزمنه ده. د بیان ژبه یې خوږه او روانه ده.

د ځینو حساسو شېبو ډېر ښکلی ترسیم کوی. کله کله په ځینو برخو کې ډیالوګونه هم راوي، خو ترپایه یې نه پالي. داستان دوې برخې لري چې یوه برخه یې د لیکوال خپله مشاهده ده او دی په خپله له پېښو سره لاس او ګرېوان دی. د داستان بله برخه دده د زوی سرګذشت دی چ ېد زوی له خوا نه یې روایت کوي. حسام صاحب د کیسې په بیان کې د خپلې سیمه ییزې لهجې لغات زیات استعمالوي چې کله کله یې ژبه نوره هم خوندوره کېږي او کله کله پرې پوهېدنه ګرانېږي. خو ددې ټولو خبرو ترڅنګه کله کله داسې خوږ نثر لیکي چې په لوستلو یې د سړي تنده ماتېږي. زه د نمونې لپاره دده د بیان یوه ټوټه دلته راوړم:

«د عالم په کرسۍ ناست و، د سولې او سلم نه وسله جنګ جګړې اخیستې وه. د ملا نه منبر شیطان قبضه کړی و، د معلم او شاګرد په ښوونځي قوماندان او د هغه برېښو خټه اچولې وه، د کاریګرو په فابریکو باندې په ګاونډیو ملکونو کې تودې سوداګانې روانې وې. په ډېره بیړه او چالاکۍ ددې ملک پوځي ماشینرۍ اره کېدې او په جګه

ketabton.com - The Digital Library

غاړه او ټیټو سترګو خرڅېدې. د ښکلو نه ښایست نقاب تر ګوتو کړی و، په میکدو کې د رندانو پرځای دیوان ناست وو، د کوه قاف د ښاپیرو ښکلا د بنګال دوبیانو وینځله او د پنجاب جادوګرو منترونو او د عربو د دعاګانو په وجه په مورِ باندې ښاماران نازل وو. دا څومره وړې ښامارن وو چې په هره یوه نیمه ورځ او ان په دقیقه او ثانیه کې به د دېرش، څلوېښت تنو په خوراک نه مړېدل.))

لکه مخکې چې ما ورته اشاره وکړه حسام صیب په دې لیکنه کې ځان د کوم فورمول لپاره نه مقیدوي، بلکې خپله کیسه کوي او خپل د ترخو ورځو سرګذشت بیانوي. په دې کیسه کې ده پېښو ته کوم خاص رنګ نه دی ورکړی او نه یې له کوم تخیل نه کار اخیستتی دی.

په دې ټوله لیکنه کې دده احساس په ډېره ښه توګه ځغلېدلی دی. نه یوازې د خپل زوی پر وړاندې، بلکې د کابل د ټولو اوسېدونکو په حال دردېږي. کله کله دا کیسه یو جاسوسي ناول ته هم پاتې کېږي، هغه وخت چې دی د خپل زوی په لټون پیل کوي او د مختلفو مشکوکو اشخاصو سره مخامخ کېږي، نو دلته په ډېر مهارت سره د هغوی سایکالوجي تر څېړنې لاندې نیسي، اشخاص او افراد ځان ته معلوموي او د هغوی په پاب له ځان سره قضاوت کوي، خو دا باید هېره نه کړو چې به دې ټولو حوادثو کې دی ځان نه بایلي او صبر او حوصله له لاسه نه ورکوي. لنډه دا چې کیسه ډېره په زړه پورې ده د جګړې د کلونو یو عام تصویر او په خاصه توګه ددغو کلونو د یوې پېښې بیان دی. ښه خبره ده چې د جګړې د کلونو کیسې ولیکل شي او

ketabton.com - The Digital Library

چاپ شي. همدا کیسې که د یوې خوا د کیسو د مینه والو تنده ماتوي، نو له بل پلوه د تاریخ لیکنې لپاره په زړه پورې مواد برابروي.

زه حاجي صاحب ته ددې اثر د چاپولو مبارکي وایم او هیله من یم چې دی به په خپلې دغې ځانګړې لارې کې نور اثار هم د ادب مینه والو ته وړاندې کړي. ځانګړې لار مې ځکه یاده کړه چې حاجي صاحب هم په شعر کې او هم په نثر کې ځانته لاره لري او زه فکر کوم که ده ته قیود وضع شي، نو له لیکنو به باتې شي.

زما هیله همدا ده چې کومه لاره یې نیولې ده، په همدې دې روان وي او شاته دې نه ګوري.

بریالی باجوړی

خیرخانه مېنه، کابل

۲۰۰۷/۶/۷

ketabton.com - The Digital Library

لنډې خبرې

په شعر کې کله ناکله ګوتې وهم. زما شعر، شعر ته نه پاتې کېږي، کله رانه سپین شعر شي، کله يې رانه فورم خطا شي، يو بل څه ورنه جوړ شي، کله قافيه پيدا کړي، بيا وزن ورنه ورک شي، کله يې په شکل او محتوا کې راته دوه سوه شکه پيدا شي، خو په هر حال لګيا يم، لوړې ژورې ته راکاږم. په دې کې متل دی وايي: ((قطره قطره دريا ميشود)) دا ځاځکي کتابونه شول، د چاپ نه راووتل، اوس زما د شعرونو مجموعې د خلکو مخ ته پرتې دي. دا اوس د ولس مال دی، د ښه او بد د سم او ناسم شعر قضاوت د هغوی حق دی. هغوی چې پرې هر حکم کوي، د نظر خاوندان دي، حق لري.

دوستانو! ما په ناول کې کوم خاص لاس رسی نه درلود، خو زه چې کله د جګړو په کلونو کې د يوې پېښې سره مخامخ شوم او زما ځوان ځلمي زوی اختطاف شو، نو ماته يو څه ژوندي مواد ګوتو ته راغلل. په دې موادو مې هماغه مهال چې د ډېر فشار سره هم مخامخ وم، د هغه چا خبره ((ځمکه ډېره سخته وه او اسمان لرې)) کار وکړ. هر څه مې هو به هو په کومه شېبه او په کوم وخت کې چې به ورسره مخامخ شوم، د

ketabton.com - The Digital Library

کاغذ پرمخ به مې راوړل، ما په ناول کې هماغه نومونه راوړي وو چې د پښتې په وخت کې ورسره لاس او ګرېوان وم، هغه مهال امکانات ډېر محدود وو چې ددې ناول ځینې تخنیکي اړخونه لکه عکسونه، د نوار ثبت او یا نور مې تر ګوتو کړي وای. اختطاف کوونکي له مانه ډېر هوښیار او څلاک وو او په ملاقاتونو او نورو مواقعو کې به یې پر ما ساحه دومره تنګه کړه چې زما به هېڅ ځای ته لاس ونه رسېده. زه د خپل زوی ژوند ته هم ډېر متوجه وم.

دا اثر مې په قلمي شکل کې ډېر وخت په دې امید وساته چې ځه که خدای کول حق به په حقدار وسپارل شي او د هېواد جنګي جنایتکاران به محاکمو ته رابنکودی شي، خو اوس چې ګورم په پښتو کې هغه متل دی چې وایي:

(ستا له خیراته زمونږ توبه ده خو دا سپي دي کوري کړه) زمونږ په ملك کې د فقیرانو او مظلومانو حقوق لاهماغسې تر پښو لاندې دي. زمونږ د زړونو برڅاسونه او ارمانونه په جنګي جنایت کارانو ونه وتل، همدغسې په زړونو کې مو پاتې شول.

عام ولس ته خو مونږ لیکوالانو هېڅ ونه کړای شول، زمونږ په ولس کې په هرو لسو تنو کې یو تن همداسې دردېدلای چې د هغوی د دردونو نه ناول او کیسه څې چې نالونه او کیسې جوړېږي او کتابونه پرې ډکېږي. دا خو ډېره کماله نامردي ده چې په یوه لیکوال د یو څو غلو له خوا تېری کېږي او هغه بیا ورته غلی پاتې شي.

زما په اند او عقیده دا لویه ګناه ده. ددې ګناه د جبران لپاره لیکوال یې باید ولیکي، دې پسې دې نه ګرځي چې فورم یې څه دی، شکل به

ketabton.com - The Digital Library

يې څنګه وي. رپوټ به شي، ناول او که لنډه کیسه، ښه خبره داده چې لیکوال واقعیت ولیکي او د هر قسم تهمت، بهتان، افتراح او افتزاح څخه ځان وساتي او که دا عناصر د لیکوال په لیکلو کې شامل شول، بیا د لیکوال او د غله توپیر په څه شو؟ تر څو به مو خولو ته قلفونه پراته وي، تپوس والاخو هسې هم نه شته، په دې ملك کې هر څوك په خپله خپل ځان شي ښښلی، نو ما هم توکل وك او خپل ځان مې په خپله وښښه او کتاب مې د چاپ لپاره وړاندې کړ.

په دې کتاب کې ماته دوستانو یو لړ مشورې او سپارښتنې وکړې، د کرکټرونو اصلي نومونو ته مې ورته نومونه بیاموندل. د هغه چا چې دې خلکو سره سروکار دی، بې له کوم مشکله دا خلك پېژندلای شي. په ناول کې مې وخت او مکان ته تغییر او بدلون ور نه کړ. غله او داړه مار ته مې هم معادله کلیمه پیدا نه کړای شوه، ولې چې؟! غل، غل دی نو...

ستاسې دوست

الحاج محمد حسن حسام

کابل- افغانستان

دربیم پروان

۱۳۸۶/۳/۲۳ل کال

ketabton.com - The Digital Library

د ۱۳۷۳ل کال د وري ۶مه نېټې وه، زما په ژوند کې ترخه او بدمرغه ورځ، چې دغه ورځ مې لاتراوسه بده راځي، د جګړې سختې شېبې وې، کورنیو ډوډۍ غوښته او جنګ جګړو مړي!

د کور نارینه وو باید د وینو په بدل کې کار کړی وای او نفقه یې پیدا کړی وای زما دوه زامن هر یو:

ذبیح الله جان چې هغه مهال د نهو او یا لسو کلونو به وو او بل ډاکتر احمدجان چې هغه وخت د کابل د طب انستیتیوت د درېیم کال محصل و، خو له بده مرغه جنګ جګړو ورته انستیتیوت پارچاو[۲] کړی و. د هغې علمي زانګو د زنګولو لپاره استاد او محصل څه چې مرغۍ پرې هم پر[۳] نه شو وهلی. د جګړې اور ورته وزرونه سېزل او د کابل پوهنتون په ټوله ساحه او چاپېریال کې یو څو شعارونه تر سترګو کېدل.

((یك ثانیه غفلت صد سال جوالیگری)) او یا ((جنګ هنر ما است)).

د پورته نېټې دا مهال اته بجې وې، په کور کې مو د چایو په سر فیصله وکړه چې زه به مارکېټ ته ولاړ شم او تاسې دواړه ورونه به درملتون ته چې په کلوله پشته کې و، ولاړ شئ. په نصیحت مې ورته وویل:

---

[۲] د یو وخت لپاره تړل
[۳] الوتل، پرواز

ketabton.com - The Digital Library

ګورئ چې له درملتون نه ونه وځئ، چې توغندي راځي!! په همدې خبرو خبرو کې له کوره ووتم، د کوڅې په جنوب اړخ کې مې يو جيپ موټر تر سترګو شو، د کوڅې په کوزه برخه کې ولاړ و، په شيشو يې ښه ډېر تور فلمونه تپل شوي وو، داسې جيپ موټر به چې په هغه وخت کې چا ليده، نو لار به يې ورځخه بچوله[۴]، ما له وېرې خپله لار هم بدله کړه. پلی مارکېټ ته ورسېدم. ډېر وخت لانه و تېر چې کوچنی زوی مې ذبيح الله جان چې له ژړا يې سترګې سرې وې، ترڅنګ ودرېد وارخطا شوم او ورته ومې ويل:

زويه! ژر ژر يې راته وايه چې څه پېښ شوي؟

ذبيح الله جان:

((پلاره! ورور يې راته په وهلو ټکولو بوت، له څلوېښت متره سړک څخه يې د تورو ښيښو جيپ ته پورته کړ.))

ورور دې چا بوت؟!

((پلاره! نور يې نه پېژنم، ږيرې يې ډېرې اوږدې وې او ان تر نامه غوټې پورې رسېدې، څټونه يې ببر، پرتوګونه يې بډوهلي او کميسونه يې د پښو تر ښنګرو[۵] پورې رسېدل، د چا جګې قره قلۍ او د چا پکولونه په سر وو. يو نيم لاپکې ګوبيچې[۶] هم اغوستې وې. پنځه شپږ کسه به وو، په مټ قوي خلك وو، زما د ورور زور نه ورسره رسېده.))

---

[۴]- ګوښه کول، ځان يا بل په ډډه کول

[۵]- په پښتو کې انسان ته تر بجلکو پورې او حيوان ته تر نوکانو پورې کارول کېږي.

[۶]- دا مخصوص لباس دی چې زمور د هېواد ازبک ورونه يې د ژمي په موسم کې اغوندي.

ketabton.com - The Digital Library

د ذبیح الله ددې خبرو په اورېدو په بیړه کور ته راستون شوم. په کور کې د ډاکتر مور بې هوشه وه، لونې مې په چیغو، چیغو ژړل. د شاوخوا ګاونډیان په کور کې راټول شوي وو. ((چا راته ویل مه وارخطا کېږه، نه یې وژني، ژر به یې پرېږدي، چا به ویل چې ډاکتر یې د پیسو لپاره تښتولی، چا به ویل چې نه والله دا ډېر خطرناك خلك دي. د چا زامن یې چې بیولي، هغه بېرته ژوندي نه دي راغلي، مړي یې د کور په مخکې ورته اچولي. یو څو نورو به د خیر غوښتنه کوله، د چا د خولې نه به وختل چې ځه اوس درته پېښه شوه، د پېښې نه تېښته نه شته. یو نیم به لاپه کې غږ کړل چې حکومت ته ورشه، بل به په کې غشی راښکوده حکومت شته ګنې؟!

که حکومت وای نو ډاکتر به یې ولې تښتاوه، ورور جانه! حکومت مکمت[۷] نه شته، په خوله دې لاس کېده، ځان دې غلی کړه. که درباندې خبر شول چې حوزې او یا بل کوم ځای ته تللی یې، په والله چې زوی به دې بیا په سترګو ونه ګورې. زوی به دې له تانه تېر کاندي او تا به له زویه!))

چا به کښته دمولې او چا به پورته، خو زما په زړه پراتې پخېدې.

ما له هر څه نه لومړی د خپل درملتون قلفونه بدل کړل. نور ټول کارونه مې یو اړخ ته کړل. یوازې به مې د درملتون پرانیستو ته ډېر پام و. زه په دې پوهېدم چې د زوی پته به مې د درملتون له لارې مومم او همداسې هم وشول. زه په درملتون کې د درملو په رانیولو او خرڅولو نه پوهېدم. ځکه درملتون خپل مسلکي سړی غوښت، خو ما درملتون د

[۷]- مهمله کلیمه ده.

ketabton.com - The Digital Library

خپل زوی د موندلو لپاره د سهار نه تر مابنامه پرانیستی ساته هسې به په کې د فکرونو په دریابونو کې ډوب ناست وم، په ډېره لږه موده کې مې خپل وزن وبایله ډېر ډنګر او خوار شوم.

زما د زوی د اختطاف درېیمه ورځ وه. مازیګر مهال و چې زما د دفتر یو پخوانی ملګری (سادو) چې زما د درملتون تر شا یې کور و، د درملتون و مخ ته یو دوه واره تېر و بېر شو او د سترګو د لاندې یې درملتون ته وکتل، لږه شېبه وروسته درملتون ته ننوت. د معمولي روغبړ نه وروسته یې د ډاکتر تپوس رانه وکړ، ((چې ډاکتر جان چېرته دی؟))

ما ورته وویل:

ډاکتر مې ننګرهار ته لېږلی دی، موسکی شو او یو څه تابلیت یې رانه واخیستل، مګر دده د سترګو لاندې کتو او موسکي کېدو په وجه زه یو څه شکمن غوندې شوم، ولې چې دی په نورو ورځو کې کله چې به درملتون ته راته، کوم داسې په خاص اکټ باندې یې نه وم پوه شوی، په لسو ورځو کې به یې یو ځل درملتون ته سر رابنکاره کاوه، زه ددې سړي په هکله یو څه ویښ شوم او زړه مې راته وویل چې (سادو[۸]) به د مشکوکو کسانو په اول کتار کې ونیسي. (سادو) له ما سره په ۱۳۶۰ لسیزه کې د هغه وخت د دولت د اداري په یوه څانګه کې کار کاه. زما کور یې پېژانده او زما د شخصي ژوند ځینې اقتصادي اړخونه لکه درملتون، یو تېز رفتار کرولا موټر چې زه به په کې ګرځېدم، ورته معلوم و.

[۸]- د امیر عبدالرحمن خان په وخت کې د یو غله نوم و.

ketabton.com - The Digital Library

ان زما په تېز رفتار موټر باندې دده په واده کې ګل وهل شوی و او دده ناوې يې د (لعلو) په ډېرېوری لېږدولې وه. زه څو ورځې وروسته دده د واده مبارکۍ ته هم ورغلی وم، زه نور نه پوهېدم چې ده د چا خور لور واده کړې او د چا سره يې خپلوي کړې وه. ما يوازې او يوازې خپل همکار پېژنده او بس.

د کار په ځای کې مې له ده سره ښه سلوک کاوه، زما له خوا ده ته هېڅ ډول ضرر نه و رسېدلی، ان د نورو همکارانو په پرتله مې له ده سره ډېره مينه ښودله او دی به مې کار ته ډېر هڅاوه هغه شپې او هغه مرحله نوره تېره وه، کابل نور هغه پخوانی کابل نه و، کابل د تنظيمي جنګونو په منګولو کې پرېوتی و، هره خوا د راکټونو او ټانکونو غرهار وو، د جنګ جګړې کارغان او لېوان د افغانانو د وينو په څښلو او د غوښو په خوړلو ماړه وو او له ډېر مړښت نه ارت[۹]، ارت ګرځېدل. خو افغان انسان داسې وړی و چې د لوړې يې له خولې نور سونګ[۱۰] نه شو ايستلی.

زما د زوی ډاکټر احمدجان د اختطاف په شپږمه او اوومه ورځ د ماسپښين له خوا د درېيم پروان نه چې هلته مې کور و، د کلوله پشتې په لوري درملتون د پرانيستو لپاره د فکرونو او سوچونو په ټال کې ځنګېدلی روان وم. کله چې د کلوله پشتې پخواني تمځي[۱۱] او څلور لارې ته ورسېدم. په نابېره ډول (سادو) د لارې په اوږدو کې راسره

۹- پراخ.
۱۰- غير مخصوص اواز او فرياد.
۱۱- د موټرو د ودرېدو ځای (اسټګاه)

ketabton.com - The Digital Library

ملګری شو، د ستړي مشي خوار مشي څخه وروسته مو په خبرو پیل وکړ. ما ورته وویل:

سادو جان!

((کجا رفته بودی))؟!

ده په ځواب کې راته وویل: ((خانه خسرم)) خبره یې وغزوله:

مدیرصاحب!

((اوس خو مې خسر د نظار شورا او د مجاهدینو ښه لوی قوماندان دی، تکړه عسکر لري، د هېچا نه یې سترګه نه سوزي، په خپل کار او پوځي عملیاتو کې ډېر ماهر دی.

د امنیت او داخلي وزیر صاحبانو سره له نږدې پېژنې، دده دویمه ماندینه د پنجشېر ده او حتی چې د امنیت د وزیر صاحب له کورنۍ څخه ده. نن یې د نظار شورا جګ پوړي قوماندانان مېلمانه وو، ما یې کور ته چې په تایمنیو کې دی، سود سودا وړې وه.))

دلته (سادو) راته خپل خسر په ډېر مهارت راوپېژانده، نو زما شك یې لاپسې زیات کړ.

ده زیاته کړه.

((تاخو به هغه د کادر و پرسونل کارمند (دادو)، هزاره پېژانده هغه هزاره))؟

هوکې په هغه څه شوي دي؟!

له ماڅخه یې بیا خبره ونیوله او راغبرګه یې کړه:

ketabton.com - The Digital Library

((د هغه ورور چاتښتولی و، بیا نو زما د خسر سره دې خدای ښه وکړي، زه یې ورته واسطه کړم، ډېر ورپسې ښکته پورته وګرځېده د ډېر لالهندیِ او سرګردانیِ نه وروسته د اسلامي حزب د ګروپونو سره یې بیاموند او د پیسو په بدل کې د یرغمل نیونکو څخه یې خلاص کړ.)) دادی حسنه، چې د نر زوی هم په مېخ وهي او هم په نال.

(سادو)[11] راته د (ددادو) هزاره بل سګنال هم راکړ. ده د درملتون په مخکې رانه مخه ښه واخیسته، ما د قلفونو کلیانې راویستې، دواخانه مې پرانیسته، کښناستم او د (سادو) خبرې مې د ځان سره وڅېړلې.

په زړه کې مې وویل:

ته صبر کوه، که په نړۍ ورځ دوو کې (دادو) هزاره ماته د لارې په سر، دواخانه او یا په بل کوم ځای کې ګوډ[12] په چنه شو، نو یقین به مې ببخي خاص او نګه شی چې د زوی په اختطاف کې مې د (سادو) پوره پوره لاس دی.

په دې ورځو کې مې فکر ډېر خراب و، نړۍ وم چې لېونی شم. ځان مې ډېر نیمګړی احساساوه په کور کې مې خوراك او څښاك نه کېده، زمورِ د کور یو ډېر نازولی او نازنین غړی ورك و، کله چې به کور ته راستون شوم د کور ټول لوی او واړه به رانه راچاپېر شول او کلك به راسره ونښتل چې ګوندې پلار به مو د ورور په هکله کومه نوې خبره راوړې وي.

---

(۱۱) (۲) دا د امیر عبدالرحمن خان په وخت کې دوه غله وو، کله چې په شینوارو کې ونیول شول، د کابل په بت خاک کې په پنجرو کې خوړند کړی شول او همدلته په پنجرو کې یې ساه وخته.

(۱۲) دا اصطلاح اکثره وخت کلیوال پښتانه په هغه وخت کې استعمالوي چې یو څوک د چا په تعقیب کې وي.

ketabton.com - The Digital Library

په دې ورځو کې زما د کورنۍ د غړو خوراک خپلې اوښکې وې، شپه او ورځ به مې په کور کې ژړا او انګولاوه، څوک به په زیارتونو ګرځېدل، چا به د بډګر[۱۳] (رمل انداز) پسې منډه واخیسته د نزرانو د ورکړې خو حساب او کتتاب معلوم نه و، د کور یو تن به مو د جګړې په هغو سختو شېبو کې هره ورځ د شاه دو شمشېره ولي د زیارت کوترې د غنمو په دانو مړولې.

د ډاکتر مور به زمونږ د یو نېک او خوشبرخورده ګاونډي په ښځه هره غرمه او مانښام دري څلور تنوره ډوډۍ پخولې، د لارې په سر به یې په خپله د حلوا سره خیراتولې، هر لاروي او مسکین به د ډاکتر مور ته ویل: ((مادر مراد دلت حاصل شود، خیراتت قبول ګردد.)) او داسې نورې ډېرې دعاګانې...

یوه ورځ وروسته مې کتل چې هغه د کادرو پرسونل مامور (دادو) هزاره درملتون ته راغی، د پخوا نه د جوړې شوې لوبې لپاره یې یوه جعلي نسخه لاس کې نیولې وه. دی په تایمنیو کې اوسېده. هلته څومره ډېرې دواخانې دي، خو دلته دوی راته پرون د لارې په سر یو غیر مستقیم مقصد ټاکلی و چې د یو ځل لپاره (دادو) زما دوکان ته راشي او جعلي صحني د ((ورور د اختطاف په هکله ورنه پوښتنې او ګروېرنې وکړم.)) حال دا چې دده ورونه و اختطاف شوی. دا یوه جوړه او غوټه شوې خبره وه چې ماته په بل ډول کې د (سادو) خسر سردار (کوټه) راوپېژني.

ماله (دادو) څخه تپوس وکړ چې په دې نړدې ورځو؟! کې کومه واقعه خو به درته نه وه پېښه شوې (دادو) راته وویل: هو!

(۱۳) پیشین گو- یا پیش گوی

ketabton.com - The Digital Library

ښه نو کیسه وکړه چې څه و؟!

(دادو) د خپل ورور د اختطاف کیسه په جعلي له ځانه جوړ شوي شکل کې تېره کړه او د هرې خبرې په کوزه او بره کې یې د (سادو) خسر سرددار (کوټه) مېړانه او باتوري ښکاره کوله او ځلوله یې راته او ویل یې:

((که دا سړی نه وای، نو خدای خبر چې د ورور غوښې به مې کارغانو او لېوانو چېرته خوړې!!))

دا بل فاکت او حدس و چې دې شیطانانو او (...) ماته په لاس راکړ، خو دومره مې (دادو) ته وویل، که سبا او یا بله ورځ دې (سادو) په دفتر کې ولېد، یو ځل یې ماته راولېږه.

(دادو) رانه رخصت شو، ما د سردار (کوټه) د اهلیت او شخصیت په هکله تجسس او پلټنه پیل کړه. د هغې ورځې په سبا اول وخت و، چې تیاره کوردینه او غوټه شوې خبره وه، ړوند له خدایه څه غواړې؟ دوه سترګې.

(سادو) خو ما او زما ځواب ته په دوو پښو ناست و چې، کله به زما له خولې نه زما د زوی د اختطاف خبره ووځي د (سادو) او (دادو) خوله پخوا نه خبره سره یوه وه. (سادو) راته په دواخانه کې نبغ ملاتړلې د بې زره مزدور په څېر ودرېد. ((مدیر صاحب!

کدام خدمت بود))

((امر کوئ پرون مو د (دادو) په لاس کې ځواب رالېږلی و، څه خدمت شته که څنګه؟!))

ketabton.com - The Digital Library

هوکې شته، یو څه شته، نه پوهېږم چې درته وې ویې وایم او که نه خو بیا هم ما ورته په لنډو څو ټکو کې د ډاکټر د اختطاف کیسه وکړه او ده راته د خپل خسر (کوټه) امکانات ټول تشریح کړل چې توبه! ((دده پېژندګلوي په کابل زمین کې جوک[1] نه لري او بیا ستا په کار کې! خو د هر څه سره سره بیا هم خسر مې ببګاه ته زمونږ کره راځي، زه به ورسره خبره شریکه کړم. بیا به نو تاته احوال درکړم، چې څه کولای شي؟))

سبا سهار چې مې کله دواخانه پرانیسته، (سادو) د دواخانې په منځ کې راته ودرېد او ویې ویل: ((ببګاه خو مې خسر زمونږ کور ته راغلی و. د ډاکټر د اختطاف خبره مې ورسره شریکه کړه، خو نن د غرمې نه وروسته یې (۳۱۵) نمبر لوا چې د خیرخانې په هزاره بغل کې ده، غوښتې یې هلته به یوځای ولاړ شو.)) ما ورته ښه کړل خو له بلې خوا د سردار (کوټه) د اهلیت په هکله مې پلټنې چُستې کړې او یوازینۍ هیله مې همدا وه چې زه اوس داسې څوک پیداکړم چې د سردار په هلکه معلومات راکړي، خو په دې لنډ او تنګ وخت کې مې هېڅ ونه کړای شول.

ماسپښین شو، (سادو) له کوره رااغی او په ټکسي موټر کې (۳۱۵) نمبر لوا ته ورسېدو. دا نو د (۱۳۷۳ل) کال د حمل اتلسمه ورځ ده، مه کوه چې په دې نېټه په کابل کې داسې واوره اوري چې ښی او چپ لاس سره نه پېژندل کېږي. څادرونه مو په ځان کوډې کړل، د لوا انګړ ته ننوتو، د اوږده دهلېز دواړو خواوو ته ماتې چوکۍ او ښې ډېرې د

[1] ساری عوض.

ketabton.com - The Digital Library

اوسپنو ټوټې پرتې وې، د دهلېز په اخر کې په کښ لاس يو لوی د کنفرانسونو وران ويجاړ تالار ته ننوتو چې ددې تالار ټوله اثاثيه د قنديل او شيټ نه نيولې، تر ستېج او چوکيو پورې په ډېر زور او شور نړول شوي وو. د بوالونه يې د ګوليو او توغندیو په پارچو سوري، سوري وو. له ځانه سره مې وويل: تالار به په خپل وخت کې څومره ښکلی و.

خو اوس رنګ بنګ پروت و، د تالار په بره څنډه کې يو څو تنه په مات ګوډ پوځي يونيفورم کې د غلو په څېر رابښکاره شول هلته يو شاتوری مېز او يو څو ماتې، ورانې ويجاړې کرسۍ پرتې وې او دا خلك پرې هم وران ويجاړ ناست وو، لکه چې په اشر غوښتل شوي وو. په مات مېز يوه د پيکا ماشيندار هسې د تظاهر لپاره پرې نصب وه. دوه، درې زاړه او سولېدلي کلاشينکوفونه د تالار په بر کنج کې ډېر بې قدره پراته وو.

دا (کوټه) سردار د خپلو دارې مارانو سره د تالار په بله پېښکه کې ناست وو، ددې لپاره چې اوس نو ماته ځان قوماندان راوپېژني، ولې چې په دې شپو ورځو کې د قوماندان باب و او بازار يې ډېر تود و، هر چا چې به يو يا دوه کلاشينکوفونه درلودل، هغه قوماندان و، د خپلې ډلې ټپلې سره يو څه و، د وخت بې تخته او بې تاجه پاچا و، خبرې ورسره نه په پسته ژبه کېدې او نه په ځيره، په کابل کې هر څوك قوماندان و او سپاهيان ورك وو!

مورِ دې سردار ته نږدې شو، له روغبړ څخه وروسته ځينو لغړو مړ ته لغړې او کړوپې چوکۍ پرېښودې، پرې کېناستو، د يو څه ځنډ څخه

ketabton.com - The Digital Library

وروسته (سادو) خپل خسر سردار (کوټه) ماته راوپېژنده او ورزیاته یې کړه دا نور یې چې په اشر غوښتي وو، ((چریکان یې دي.)) ...!! (سادو) په جعلي او ساختګي ډول په ډېر احترام ځوړند سر د (کوټه) سردار مخې ته ودرېد او زه یې ورته داسې معرفي کړم.

دا مدیر صاحب!

بېچاره چې اوس دلته هېڅوک نه لري، ښه سړی دی! یو وخت کې موږ سره یې کار کاوه.

بېګاه مې دده د زوی د اختطاف په هکله تاسره خبره شریکه کړه، دادی مدیر صاحب مې د تا پورې راورساوه، زه بېرته کور ته ځم، له ده سره دې خپلې خبرې مبرې وکړه.)) سردار داسې وښوده چې پسیشا (غیاب) کې خو دی (مدیر صاحب) ښه پېژنم، اوس چې خدای(ج) په ګوتو کې راکړې، نو دلته خو خبرې نه شو کولای، د مدیر صاحب کور ته به ولاړ شو هلته به خبرې وکړو او ده سره به دا غم شریک کړو.))

سردار صاحب زما د غم شریکې په غم کې نه و، سردار صاحب زما وزن کوت چې د مدیر نه څومره بودولی شم. ده زما ژوند له نږدې نه معلوماوه چې څومره خوله پرې لګولی شم او د وخت په اصطلاح په کابل کې د (کوټه) په څېر قوماندانانو به ویل ((ونډم خورد)). (!!!)

او د مدیر صاحب نه د خپل پلار او نیکه شتمني په کوم چل و فریب اخیستی شم. سردار خپل کار کړی و او ((ونډم خورد)) شوی و.

دا خو د سردار اضافي معلومات و چې ځانته یې غونډول او په ما یې ځان قدرمناوه (کوټه) خپل په اصطلاح (چریکان) د ځان نه مخکې

ketabton.com - The Digital Library

رخصت کړل، ورپسې مورِ درېواړه د جو، جو او ټوټې ، ټوټې تالار نه ووتو. د (۳۱۵) لوا دوره مخکې په ټکسي کې کېناستو، په لاره کې مې سردار صاحب ته وویل: سردار صاحب!

زمورِ په کور کې مړی نه شته، خو ژړا یې شته، مورِ بخاریِ ګانې او د تودوخې نور وسایل ایستته کړي، د کور خونې مو ډېرې سړې دي، خیر دی تاسې د خپل زوم کره تشریف یوسئ، ستاسې قدر به انشاالله ان هلته وشي (سادو) ته مې د هغه وخت یو لك څه زیاتو کم افغانیِ په پرده کې ورکړې چې خپل خسر په خپل کور کې ونازوي.

ما چې کله د سردار (کوټه) خبرې کنټرول او دی مې د سایکالوجیِ په لحاظ وڅېړه، ماته ډېر یو بد ، اوباش، قمارباز، توطیه غوښتونکی او لاوبالي سړی رامعلوم شو.

د شپې او د ورځې له پلوه به ې خوب او خواړه چېرته وو؟ اشتها مې ورکه وه، سګرټ به مې دم په دم لګول او رابسکودل، سینه یې راته تخته کړې وه. د غذا نه مې بد راتلل، د شنو چایو په څښلو مې خوله څو واړې پُلیِ شوه، دوستانو به مې تسکین راکاوه او ډېر به راباندې خفه وو، ځینې ځینې به راسره په شپو پاتې شول چې غم مې غلط کاندي، خو ما په خپل ژوند کې همدا یو زوی روزلی و، زما او د مور یې همدا ډاکتر یوازینیِ هیله او امید و، چې دده نه به که خدای کول یو څه جوړ شي او دده د سیوري لاندې به کېنو او دده له مېوو څخه به مورِ او زمورِ وطنوال پوره پوره ګټه اوچته کاندي.

کله چې درېیم پروان څلور لاړې ته ورسېدو، زه له ټکسي څخه کښته شوم او دوی مې رخصت کړل.

ketabton.com - The Digital Library

کور ته راغلم، په کور کې مې ټوله کيسه وکړه، مصلحت په دې شو چې موټر د يو همسايه کره ودروم او د سالون فرش مرش سره راټول کړو او د دواخانې قيمتي دواګانې د ماريو څخه وباسم، پناه يې کړم. اوس نو خپل شته راپورې اور شول. بايد سردار (کوټه) ته ځان غريب او بېوزلی وښيم.

د سبا ورځې د لسو بجو په شاوخوا کې (سادو) راپسې راغی، تر څو د دوی په کور کې دده د خسر سره لومړی خبرې وکړو.

زه (سادو) کور ته رهنمايي کړم په سالون کې (کوټه) سره د اړې بړې او روغبړ نه وروسته کېناستم ماته يې مخ کړ چې: ((مدير صاحب!

څه فکر کوئ، ستاسې زوی به يې په کومه ډډه وړی وي؟))

ما لنډ ورته وويل:

شمالي ته

نو... سردار راته وويل:

((که ډاکتر يې شمالي ته وړی وي، خو نو هېڅ غم مه کوه، دا خو به ډېره ښه خبره وي، زمونږ کار به ډېر اسانه شي. د قره باغ خان زوی پرون شپه ما سره دلته مېلمه و، د ګذر خان، تاج اله خان، قوچي خان او داسې نور په سلګونو قوماندانانو سره له نږدې نه شناخت لرم. د جهاد په وخت کې دوی زما د يو سنګر او مورچل ملګري دي.))

ای های جهاده! ته خو داسې اوباشانو او قماربازانو زمونږ خلکو او نړۍ ته يې (... کړې). د ((لارې خرچه مرچه برابروه، شابه ته خو پوه سړی يې

ketabton.com - The Digital Library

زما تګ ځانته هم چېرته نه کېږي، څلور پنځه چریکه خو د هر وخت لپاره راسره وي، په جیب دې لاس راکاږه چې ناوخته کېږي.)) مجبوریت ب شی دی، د وخت څلور پنځه لکه افغانۍ مې ورته ونیولې.

دادي سردار صاحب!

خدای پاك مو په ډکه منګول له شمالي څخه راستانه کړه، خدای پاك دې زما د اولادونو عرض واخلي، خدای پاك دې زما زوی پیداکړي، زما د زوی د پیداکېدو افتخار دې خدای پاك ستاسې په نصیب کړي او داسې نورې ډېرې دعاګانې مې سردار (کوټه) صاحب ته له خولې وایستې.

ما غریب سره نور څه و، د ډاکتر یو قطعه عکس یې هم هسې د تش نامه لپاره راڅخه واخیست.

سردار (کوټه) هوکې! دې ناچله سردار چې کله جیب خرڅ جیب ته کړ، نو ډېر خوشاله او موسکی شانته شو بیا یې راته وویل:

((د ډنډ شمال ځمکه به چاڼ کړم، غلبېل به یې کړم او ستا زوی به د نقري په څېر له شګو څخه راوباسم، مې فهمي مدیء! مرا مردم (کوټه) میګن از ریګ روغن میکشم!))

ته پوهېږې (کوټه) په دې ورځ ډېر څه وویل، ډېرې غوړې خبرې یې راته وکړې، شنه او سره یې راته ډېر وښودل، اسمان یې قوي، قوي په توقو وویشت او د ورېځو نه یې راته ښه غټ غټ اوښان جوړ کړل او ښې باټې یې وویشتې.

ketabton.com - The Digital Library

زه خو لا ان په هماغه د حمل په ۶مه نېټه دده په دام کې کېوتی وم، زما زوی دده او (سادو) په دلالۍ تښتول شوی و. په زړه کې مې وویل، توکل په خدای په قوي دپړه مارانو او قماربازانو واوښتم، خو بیا هم د سردار د پېژندګلوۍ په لټه کې وم یو چا راته وویل، هغه پورې انجنیر د قرعې دی انجنیر مې د چایو د څښلو په پلمه درملتون ته راوبالـه، انجنیر زما بلنه په پراخ تندي ومنله. په خبرو کې مې ورته ډېره خوشامندي کوله، کله به مې یو قسم چاکلیټ او کله به مې بل قسم ممیز ورورانديې کړل، خبرو مو دوام پیداکړ. د قرعې د آب او هوا، مېله ځایونو، باغونو، ځمکو د کارېز او چینې حتی د پخوانیو خلکو او بیا د حضرت صاحب د کور او قصر په هکله چې په قرغه کې لري، خبرې مو کولې. په قرغه کې د پخوانیو مخورو سردارانو خبره پورته شوه، نو زه په دې مهال ورو ورو خپل هدف ته نږدې کېدم، انجنیر صاحب زیاته کړه. ((د قرغې ټولې ځمکې چې اوس ګوري، دا د سردار پاینده محمدخان ځټکي وې او بیا دده نه وروسته سلطان محمد خان (طلایي) ته پاتې شوې، خو دې اوسنیو سردارانو ورته ښکرونه اړم کړل، د خپلو پلرونو هډوکي یې کله په دولت او کله په عامو خلکو څو څو واړې خرڅ کړل او دوی خدای پاك مارې نه کړل.))

ما د انجنیر صاحب نه تپوس وکړ چې ددې سردارانو نه به اوس څوك پاتې وي که نه؟!

انجنیر راته وویل:

((دلته یو، دوه درې شته یو یې د سردار دوپه په نوم او بل یې د سردار کوټه په نوم خو اصلي نومونه یې بل څه دي. کوم چې په سردار کوټه

ketabton.com - The Digital Library

مشهور دی، سخت قمار باز سړی دی، ټوله ورځ په قمار لګیا وي، غلاوې کوي او شوکماري یې اوس پېشه ګرځېدلې، خو حرامي د یوې ځوانې نېشه هم لري، ښه ډوډۍ مار او یو پر خرابات او کاکه دی.

ما د انجنیر صاحب نه خپل مقصد تر ګوتو کړ، زه اوس نور د (کوټه) په مشخصاتو پوره، پوره پوه شوم. زما ټول ګومانونه او د خوبونو تعبیرونه ورځ په ورځ سم راوتل.

(کوټه) په درېم مازیګر د (سادو) په لاس ځواب راولېږه چې ته یوځل د (سادو) دوی کور ته راشه، د (سادو) کور اوس زمونږ په ملاقات خانه بدل شو، زه ورغلم، په لاره کې مې د ځانه سره وویل: په والله که (کوټه) له کوره هم خوځېدلی وي، د (سادو) له جوسې نه داسې معلومېده چې ډاکتر په شمالي کې نه شته، زه د دوی په سالون کې کېناستم، سردار د جاینماز سره سالون ته ننوت، د لنډ روغبړ نه وروسته په لمانځه ودرېد، د مازیګر لمونځ یې وکړ، ډېرې دعاګانې او زارۍ یې خدای پاك ته وکړې، بیا پاځېده او زما ترڅنګ کېناست په غږیو نیولي په ټیټ اواز په قوي تاثر په ډېر مکر او فرېب په ژړغوني څېره او نیولې ښه یې راته وویل:

((متاسف یم او ډېر خفه یم، ستاسې ارجمند مې په ډنډ شمالي کې بیا نه موند. د شمالي ټول قوماندانان یې راته بیا راپره کړل، زه نه پوهېږم چې دې سردار دا د قوماندانانو نومونه چېرته زده کړي وو، خو بالاخره ما سردار ته وویل:

سردار صاحب!

ketabton.com - The Digital Library

ستاسې دې هر قدم د ایمان په تله کې پرېوځي، ستا نیت، دیانت او ښه تقوا ماته ثابته شوه، ته ډېر نېک، زړه سواندی، زهیر او مسلمان سړی یې...(!!!)

زما برخلیك به همدا شان و، خیر دی خدای(ج) مهربانه پاچا دی، زوی به مې خدای(ج) پیداکړي، مه خفه کېږه. زه به خپل خالق ته صبر کوم، خو زما او ستا همدا اخرنی ملاقات و، زه به په بل ځای کې سر او تندی ووهم، که ګوندې زوی مې پیداشي. د اخرني ملاقات په کلیمه سردار صاحب ډېر وارخطا شو، ویې ویل:

((نه، نه مدیر صاحب!

ملاقات اخرنی کوه مه.

زه ستا په زوی پسې ګرځم دا زما عندالله او عندالرسول وظیفه ده.))

ما لږ په غوصه او رډبډ وویل: زما په زوی پسې مه ګرځه، سردار صاحب زه چې په زوی پسې مې نه ګرځم، نو ته څه مجبوریت لرې.؟!

سردار صاحب!

د خپلې (مور نه میره مهربانه نه وي) په دې خبره سردار لږ څه سست شو. سردار خو په یوه غشي دوه مرغۍ ویشتلې وې، په یوه لومه کې یې مور دوه (پلار او زوی) نیولي وو. زما نیت و چې زه ورنه ځان خلاصوم، پاتې شو زوی مې بیا به یې ګزوو، سره.

خو سردار د سترګو په اشاره کې په زوم یې چای راوغوښتې، ماته پخوا دوی هېڅکله چای نه وې راغوښتې، اوس یې ددې لپاره چای راوړ چې

ketabton.com - The Digital Library

دا دواړه ټګماران د شعبده بازانو او یا د مداریانو په څېر بله لوبه پیل کړي او ما د یو څه وخت لپاره معطل او بوخت کړي.

بیا سردار صاحب خپلې ناوزونه خبرې شروع کړې چې خبرو یې یو د بل سره هېڅ تړاو نه درلود. هغه او دغه یې ویل او د یو بل چل ول په فکر کې و، چل یې ډېر زر جوړ کړ.

ویې ویل: (مدیر صاحب!

((اینمی کارا حوصله میخایه، دلت کلان بساز، ندیدی که چقدر بردن و کشتن)) بیا هم ((زه په قطعه کې یو میل کلاشینکوف باقي یم سبا ته د میدان ښار په طرف ځم، یو میل کلاشینکوف په بیه رانیسم او په څنګ کې ستا د زوی تپوس کوم. بلدیت مې زیات دی. ددې سمت قوماندانان لکه حاجي صاحب شېرشاه خان نه نیولې او تر واړه سلیمانه پورې پرې ګران یم، د خبرې نه مې نه تېرېږي، دوی مې هم د جهاد د دورې ملګري دي.

بله د ټولو نه مهمه خبره دا ده چې بېګاه مې خوب ولیده او په خوب کې زما پیر ماته یو د ګلابو د ګلونو ګېډۍ راکړه، نو ددغه خوب تعبیر همدا ستا د زوی میندل نه دي که څنګه؟...!!!))

نو ما په زړه کې وویل:

چې ګوره د یوویشتمې پېړۍ شرمېدلي سردار ته، ده خو ډېره زر افسانه جوړه کړه. ما په هماغه پخوانۍ خبره ټینګار وکړ چې... سردار صاحب ستاسې وظیفه زما د زوی د پیداکولو په برخه کې ختمه شوه، د خدای په امان زه درنه لاړم.

ketabton.com - The Digital Library

په دروازه کې يې راته ډېرې سورې او نارې ووهلې او ډېرې جزې پزې وکړې خو زه ورته ونه درېدم، زما ټول ګومانونه او حدسنه نور دې اندازې ته ورسېدل چې سردار (کوټه) او (سادو) زما د زوی د تښتولو د معاملې طرف دي.

درملتون ته ستړی ستومانه راستون شوم، ډېر خپه وم او داسې مانېيجن وم چې ولې دا سردار ماته په سپکو سترګو ګوري، دی ولې په ما د ړانده ګومان کوي، دی خو په دې پوهېږي، چې زه په ټولو شيانو پوهېږم، ماته خدای عقل او شعور راکړی، ما د دولت په ادارو کې شل پنځه ويشت کاله کار کړی دی، زه خو ډېر اجتماعي سړی يم او له ډېرو خلکو سره راشه درشه لرم، زه خو په افغاني ټولنه کې لوی شوی او زوړ شوم. خو دې سردار زما د مجبوريتونو څخه ناوړه استفاده کوله، زما زوی له همده سره او ددده په دلالۍ يرغمل و، دی پوهېده چې حکومتت نه شته او سر په سر سودا ده، ده ته پته وه چې دا سړی يو ځری دی. ده شاته اوس څوك نه شته، د کوم قوماندان ممندان سره اړيکي او پيوند نه لري، چې څومره يې غولولی شې غولوه يې.

زه يې تېرايستی نه شوم، ده په حقيقت کې خپل ځان تېرايستی دی. زما ژوند لاهماغسې دی، خو ده خپل ژوند او خپله کورنۍ د خدای(ج) پر وړاندې تباه کړي دي، په مادي لحاظ دی او ده زوم له هماغسې پمن او د يوې مړۍ ډوډۍ پسې شل ځايه سرکوندۍ وهي. ده چې څومره خيانت له ماسره کړی دی، خدای خبر د جنګ او جګړې په کلونو کې د نورو څومره بېګنا کابليانو سره به يې جنايت کړی وي.

ketabton.com - The Digital Library

ده به زمونږ د ټولنې دا ساده شډل او شارېوارې انسانان څومره غولولي وي، څومره مینديې به ده ژړولې وي، څومره بېګناه ځوانان او تنکي د هیلو نه ډك زلمي به په تورو او تورتمو خونو کې د خپلې قماربازۍ، اوباشۍ او د نامشروع او نامقدسو انساني او بشري ضد خواهشاتو د پوره کولو لپاره په ډول ډول نومونو او پلمو ساتلي وي.

دې... (کوټه) سردار به څومره پلرونه په شا کړوپ کړي وي او څومره خويندې به لاټراوسه سیاپوشې وي او څومره پېغلې به يې کونډې کړې وي. دې چالاکه په تش نوم سردار به زمونږ د مظلوم او خوارکي ولس څومره شتمني لوټ کړې وي او څومره بېوزلې کورنۍ به يې د پولۍ ټق ته کېنولې وي. دده به په هغو پیسو هېڅ نه وي شوي. يو څو ورځې به يې د قمارمیدان تود ساتلی وي، هغه به هم د بل جیب ته تللي وي او دی به په تش میدان پاتې شوی وي، خو د کابلي مظلوم انسان به يې پرې ستړه ایستلې ي او له جایداده به يې خلاص کړی وي لکه زما په څېر.

ددې (کوټه) سردار چابکي په ما ښه چلېده، هلته يې راته زوی او ګران زوی نه پوهېدم چې په کوم ځای کې د کومو تورو تمبو تر شاه ساتلی او دلته په ښار کې يې زه یرغمل کړی وم. دده چې به هر ډول خوراك ته زړه وشو، ځان به يې د غرمې پرمهال درملتون ته راورساوه. ټکسي به يې راباندې ونیوه، په تایمنیو کې یو هوټل و هلته به يې ډوډۍ وخوړه. د هوټل مالك ته يې زه د خپل لوڅستیك مدیر په نوم ورمعرفي کړی وم. کله به د هوټل والا يو لك افغانۍ کېدې، نو دوه لکه به يې رانه واخیستې.

ketabton.com - The Digital Library

ما په داسې حال کې څه ویلی شول او زما په وس کې څه پوره و. زه د خپل زوی د ژوند په غم کې وم.

سردار صاحب په زاړه کلاشینکوف پسې میدان ښار ته نه ته او نه په خوب کې ده ته خپل پیر د بېوخته ګلونو ګډې ورکولې دا خو یوه افسانه وه افسانه.

ده ته خو خپل پیر زما زوی د حمل میاشتې په شپږمه ورځالې کړی و، چې درنیسه یې او په تورتمو کوټو کې یې ساته که دې وهلو، ډبولو، د سکنجو او تورتمو کوټو نه ژوندی ووت، نو بېچاره پلار به یې درنه په بیه واخلي، ستا او ستا د جاني پیر خواهشات به انشاالله چې څه ناڅه پوره کاندي.

یوه ورځ وروسته مازیګر و چې (سادو) زړه ختلی او یو ډول اوتر او وارخطا په درملتون راننوت په ډېره وارخطایې یې راته وویل:

((مدیر صاحب!

دواخانه را زود بسته بساز، زود کو، که خسرم منتظر شما است.))

زه پوه شوم چې اوس به د مشورې سر څه ناڅه معلومېږي او سردار صاحب به ماته د پروني خوب تعبیر په څومره شدومد او په ښه انداز کې کوي.

ما (سادو) ته وویل:

زما او د سردار خبره خو پرون ختمه شوې وه، هغه ته خو ما هېڅ وظیفه نه وه ورکړې، نو څنګه یې په بیړه بیا غوښتی یم. متل دی چې وایي:

ketabton.com - The Digital Library

((ګرګه زه پرېږدم که ګرګه ما پرېږدي.)). په ما هغه کانه وشه، دی مې رخصت کړ خو په مخه ښه کې راته وویل:

((خسرم این کار را فی سبیل الله انجام داده))

ما په سړه سینه درملتون وتاړه او د سردار پسې د (سادو) دوی کور ته په شمېرلو قدمونو روان شوم. کله مې چې (سادو) دوی د کور په وره پښه ولګېده، نو سردار مې اوچته مخې ته رامنډه کړه او راته یې وویل: ((که مانه ګفته بودیم پیریکه پري شو برایم سبت ګل ګلاب داده بود اینه تبریك، تبریك میګویم!))

کښناستو سره سردار بیا خپل دروغ او درم شروع کړل، چې داسې میدان ښار ته لاړم او هغسې په قوماندان صاحب شرم خان باندې راتاو شوم او بیا مې ملا صاحب جلات خان ولید او د لکه خان سره مې چای وخوړې. د خپل کلاشینکوف په لټه کې دومره وم او که نه، خو ستا د زوی په لټه کې مړ، مړ وم. خو زوی دې په خیر سره پیدا شوی دی، نو به خفګان نه کوې په کور کې به ډآډ ورکړې او په ماشومانو به زېری وکړې.

ښه، ښه سردار صاحب ... خانه!

چې زوی مې پیدا شو نو ووایه چې چېرته دی؟

((والله داسې خاص ځای یې راته نه دی معلوم)) چې ځای یې درته نه دی معلوم، نو سردار صاحب! ته د څه نه ماته وایې چې زوی دې پیدا شوی دی؟

((نه ورورجانه!

ketabton.com - The Digital Library

ما په میدان ښار کې پته ولګوله او راته معلومه شوه چې زوی دې د حزب اسلامي له ګروپونو سره دی.))

ښه سردارصاحب!

زوی مې د حزب اسلامي د کوم ګروپ او سرګروپ سره دی؟ ((نه ګروپ درته نه ښایم، ګروپ او سرګروپ ته یې د سر خطر دی.)) ګورئ د سردار منطق ته چېرته لکه چې له ماسره پلټنې او پوځونه وو ګنې؟ چې ګروپ او سرګروپ مې وژل هغه متل دی چې، (ښځه دې قاضي.... شریعت د چا سره کوې.)

((ځاای یې هم درته افشا کولای نه شم، خو دومره درته وایم چې زوی دې په میدان ښار کې دی.)) ښه چې داسې ده نو سردار صاحب زما دې خدای په امان وي ته هسې ټوکې کوې چې نه مې د زوی ځای درته مالوم دی او نه یې تښتونکي نو دا هسې کیسې دي.

((نی، نی مدیر صاحب!

یك دقیقه باش! ته کښنه هلهه سادو جان به مدیر صاحب چاي بیار)) نه سردار صاحب مننه چای نه خورم، زه ځم دواخانې ته مې یو قلف اچولی چې څوك یې په رښا ورځ رانه یونسي.

((خوب که اینطور است، ساعت هشت صبح این جا بیاید!))

په دروازه کې یې بیا راته د ((فی سبیل الله)) کلیمه واورولە.

دې مداریانو او خدداناترسو به ماته د فی سبیل الله، عندالله او عندالرسول جملې ډېرې استعمالولې او بیا چې وخت راغی او دې

ketabton.com - The Digital Library

لوبې ته مې د پای ټکی ایښوده، نه بیا عنداالله او نه عندالرسول او نه فی سبیل الله و بیا ټوله پیسه اله وه.

کور ته راغلم، ماته خو د سردار په اول ملاقات کې پته لګېدلې وه چې ډاکتر (کوټه) د پرانګانو په منګولو کې د (کوټه) او (سادو) په دلالۍ ورغلی.

ددغو (کوټه او سادو) سره په ژبه پوهېدل او د دوی سره په لاره تګ څه اسانه او ارزانه کار نه و. ولې چې دوی ته انسان کوم ارزښت نه درلوده. انسان وژنه، انسان ځورونه او تښتونه خو د هغه چا خبره چې ورته یو وار نسوار هم نه ښکاره کېدل.

په کور کې مې د ډاکتر مور سره خبره غوټه کړه چې اوس باید د (کوټه) سره معامله وکړو، خو دا معلومه نه وه چې سردار به له موږ څومره باج اخلي، خو زه دې ټکي ته متوجه وم چې سردار به په خپله خوله باج نه غواړي. باج به رانه په درېیم ګړي خوله غواړي. همداسې هم وشول. له وعدې سره سم زه لاسبا د دوی د کور کوڅې ته نه وم رسېدلی چې سردار له کوره ووت. البته زه یې لکه د چا په وسیله څارلی وم، د کوڅې په خوله کې یوځای شو، سردار صاحب په دې ورځ ښه اوږد څادر اغوستی و، د لاس په اشاره یې په ځان پسې کړم. د ګلاب الدین (شېرزوی) له کوره تېر شو، په کوڅو، کوڅو کې علي اباد روغتون ترشاه راتاو شو، د شهر آراء د برج ترڅنګ د تندورسازي په کوڅه ورسم شو.

په لاره کې خبرې مبرې سره نه کوو. سردار مې مخکې او زه د هغه په پل، پل وړدم. ردار سر نه تر پښو په خپل اوږد څادر کې ځا پېچلی او

ketabton.com - The Digital Library

یوازې دوه سترګې یې ښکاري. پکول یې په غوږونو راښکودی، کمیس یې د دود سره سم د وخت په غوښتنه ښه پوره اوږد دی، پرتوګ یې بډ وهلی او د سلیپر تور بوټان یې په پښو دي. ښځینه باغ ته نږدې دلته د اوبو یو نل دی، ددې نل مخامخ هوټل ته ننوتو، سردار صاحب د ښو او پرېمانه کبابو اډر(فرمایش) ورکړ، ځکه چې د سردار صاحب سره د سردار د لوڅستیك مدیر شته او دده په پیسو خو یې هېڅ زړه نه سوزي، هغه متل دی د (پردي غوږ د لمڅي په څېر غوڅېږي) نه پوهېږم چې ده څومره ډېر کباب وخوړ. د هوټل د تخت په سر خدازده په کومو چورتونو کې تللی وم، خو سترګې مې په سرك نښتې وې، کتل مې چې د هوټل د دروازې په څنګ کې یو بې نمبر پلټمه د تورو شیشو د هغه جیپ موټر په څېر چې ما د حمل په (۶) تاریخ د خپلې کوڅې په جنوبي اړخ کې لیدلی و، تر سترګو شو سمدلاسه تري څلور پنځه تنه ټوپکوال راکښته شول، له موټر څخه لرې او نږدې ودرېدل، یو کس یې چې تري ډېر بدبوی خاته، زما ترڅنګ کېناست، ډیره یې ښه اوږده او د سنتو په طریقه لاڅه چې په نورو ډېرو طریقو برابره او سمباله وه. دې مسلمان په نږدې یو کال دوو کې مخ او ځان ته اوبه نه وې ښودلې، د سر اوږده اوریچو له ډول او شمېر نه به یې یو الله خبر و، د سینې ګردنې جیبونه یې په لاسي بمونو ډك وو. د کلاشینکوف شاجورو ته یې په یو بل پورې تړلي وو، د سینې او ملا په کتار کې یې نور د روسي کارتوسو ځای نه وو، د کلاشینکوف له ماشې څخه یې ګوتې نه پورته کولې، ګوتې یې پرې داسې ښخه کړې وه لکه چې دی له مانه ډېر ډاروېده. په داسې مهال ما سره څه ؟

ketabton.com - The Digital Library

معلومدار چې هېڅ راسره نه و.

د یوه نیمګړي سلام څخه وروسته یې اول سردار سره په سترګو کې یو څه وویل، بیا یې په ډېر تریو وچولي د درملتون کلیګانې چې د ډاکتر په جیب کې وې او دې دارې مارانو ورڅخه اخیستې وې، د نښې په توګه راوغورځولې او ویې ویل:

((نشانیت درست است!))

ما ورته وویل:

هوکې، دویمه خبرهه یې راته داسې وکړه:

((معامله ما و تو یهزار لکه است!))

ما ورته سر وخوځاوه

((اگر یك هزار لك دادی خوب ورنه؟؟؟))

نو ما وویل چې بیا...؟!

ده راته وویل:

((که... خوب میفهمي))

باز چی؟!

ده راته مخ کړ.

((میکشمش مرده شان در چمندی ببرك و یا پیش خانه تان بگي!))

ketabton.com - The Digital Library

ما خپل څادر ته لاس کړل او په اوږه مې واچو. د هوټل د تخت نه کوز شوم، په تګ، تګ کې مې په لوړ اواز چې د هوټل ټول خلك هك پك شول، داسې وويل:

((ژر ژر يې حلال کړئ، چې درنه مردار نه شي!))

سردار راپسې ډبرې چيغې ووهلې ((که بشين که بشين)) زه په يو تراټ د هوټل نه ووتم او راساً درملتون ته راغلم. په درملتون کې لاناست نه وم چې.. سردار راورسېده.

سردار راته وويل: ((که تو خوب کار نکردی.)) په دې کارونو دې خپل زوی او د زړه ټوټه ضايع کوې. په نصيحت يې راته شروع وکړه، کله به يې د پچې نه راته پېچومی جوړ کړی. حوصله کوه، دا ډبر بد خلك دي ((دوی چې څوك وژلي هغه لاتراوسه مړه دي او نه دي ژوندي شوي!))

په رښتيا چې، د (کوټه) خبره دلته منطقي وه. دې دارې مارانو چې په اخرو څو کلوونو کې په کابل او يا د هېواد په نورو برخو کې يې څوك وژلي او يا يې تښتولي دي، د هغوی مسوولیت په غاړه نه اخلي او وايي چې په دې کې به د خدای پاك رضا وه، د خدای پاك په رضا کې نو مورږ خواران څه ويلی شو.

(کوټه) په خپلو خبرو کې زياته کړه: خير دی زه به دې ننني قوماندان ته سوال او زاری وکړم، ستا ببوزلي به ورته وژړوم، پيسې به پرې يو څه کمې کړم، ددغې معاملې د سرته رسولو لپاره زه ببګاه ته ستتا مېلمه يم. په کور کې به په تفصيل سره وګړېږو. مازيګر شو، د مازيګر نه پسې مابنام او د مابنام په تورتم کې مې سرددار کور ته راوست. ښه و

ketabton.com - The Digital Library

ځينې فرشونه مې دسالون نه لرې کړي وو او موټر مې هم له ګراج څخه ايستلی و. سردار (کوټه) زما کور ته په راتګ کې ډېر مقصدونه درلودل، چې زما ژوند له نړۍ نه وګوري او څومره چې په ما خوله لګولی شي، هغومره مې وينې بايد وڅښي. کله چې سالون ته ننوتو، ده سملاسي د يو چالاکه غله په څېر د کړکيو د پردو شاګانې وکتلې چې د پردې تر شاه څوک پټټ نه وي. ما وخندل سردار ته مې مخ کړ ((مطمين باش!)) اوس دلته هېڅوک نه لرم. خپل، خپلوان، ورونه او عزيزان مې د جګړو له امله د مهاجرت په وطن کې شپې او ورځې سبا کوي. زما د يو پرتوګانې[۱۴] (يو نيکه) نه د اتياوو زلمو د برېتونو نه په اصطلاح وينې څاڅي. زما هر زلمی له ډېره خياله کوږ اورمېږ وړي. څه وکړم چې اوس مې په کار رانغلل. د حکومت حامل خو په خپله ګورئ حکومت د ګلبدين او دوستم د راکټونو له وېرې سر خو لاپرېږده چې خپل غوږ هم نه شي ګرولی، د حکومت مشران د بې مهاره اوښانو په څېر شپه يې د ډکو په زېرخانو او ورځ يې خدازده چې چېرته وي؟ د کابل ځمکه پرې سور اور ده، ځای ورته، نه ورکوي، دوی د خپل شهادت نه دومره په ډار کې دي، چې ولس يې په سپين ميدان کې د شهادت راکټونو او ستاسې په څېر داړه مارانو ته پرېښی اوس نو د کابل ولس ستاسې او د شهادت راکټونو په لاس کې دی، څنګه چې ستاسې د دواړه خوښه وي، همغسې پرې کولای شئ لوټ، تاراج، سړيتېنتونه، د عامه شتمنيو په غلا ورځ، ترور او نورو ډېرو منفي او ناوړه کارونو ته وخت ډېر جوړ او مساعد دی، دا نو بالکل ستاسې

[۱۴] دا اصطلاح په شرقي پښتنو کې د يو نيکه اولادي او حتی يوې قبيلې ته کارول کېږي.

ketabton.com - The Digital Library

ووخت دی، وطن درته عام او تام وډ[۱۵] دی او په ځنګل کې هغه څوک پاچا دی چې زور لري، سردار صاحب!!!

د سردار صاحب لکې زما په دې خبرو نوره هم ډډه او ببره شوه، نه پوهېږم چې د جګړې په اوږدو کې او که یاده د خپلې بدماشۍ په وجه پخوا چې کوم ټپونه یې خوړلي وو، راته ویې ښودل چې دا ټپونه مې په جهاد کې خوړلي. په رښتیا چې ټپونه یې بد ژور او د ډډ پوستکی یې سوری سوری او چنې چنې وو.

زما په غالب ګومان چې سردار صاحب ته تاراج، لوټ او اختطاف جهاد و، ده په خپلو ننګینو ټپونو بې ځایه او خوشې افتخار کاوه او په خوا کې یې د خبرو په مهال ډېر بې شمېره د پېژندګلوۍ کارتونه یې له جیب څخه وایستل چې کوم د جمعیت، کوم د حزب اسلامي او کوم د اتحاد ملي لنډه دا چې د افغانستان د ټولو تنظیمونو مګر دده د وزارت زراعت د ماموریت په کارت کې لیکلي و چې سردار (...) بعد له هغه پوه شوم چې د (کوټه) اصلي نوم (.....) دی سردار یو ناڅاپه رانه پوښتنه وکړه چې: ((ته ولې د خپل زوی پسې خپه نه یې؟))

ما ورته وویل:

چې خپه شم، څه مې له لاسه پوره دي، خو دومره زه اوس په دې ټکي خوشاله یم چې ما خپل مدعیان پېژندلي دي، زما زوی اوس څوک نه شي وژلی، په دې خبره یې رنګ د کورکمن په څېر زېړ واوښت ماته یې وویل:

[۱۵] د زارعت ځمکو نه چې فصل غونډ شي د هغو ځمکو وابنه د هغه کلي د خلکو د څارویو ګډ وابنه وي.

ketabton.com - The Digital Library

ته ډېر سخت زړی سړی یې.)) دننه د زړه نه مې یو الله خبر و، چې په ما او زما په کورنۍ څومره ترخې شپې ورځې تېرېږي، خو د کوټې په مخکې مې هسې ځان خوشاله، خوشاله کاوه.

د یوځه چوپتیا او سوچ څخه وروسته یې ماته مخ کړ: ((مدیر صاحب!

ډېرو خلکو په دې نړۍ شپو ورځو کې زما په غېږ او پښو کې سر اینبودی او ژړلي یې دي. دا د خلکو خلاصول د تښتونکو نه زما حرفه ده. زه اوس په دې هکله خاص مهارت لرم او بېخي حرفوي شوی یم.)) په زړه کې مې تېر شول چې، رښتیا ډېر مظلوم او زما په څېر بېګناه پلرونه تا ژړولي دي. د هغو بې دفاع انسانانو سره خو یوازې یوه ژړا وه بل څه ورسره نه و. که ژړا ورنه اخیستل کېدای، نو په والله که دې پرې اسره کړې وای سرداره! هغه به دې هم ورنه په کوم چل ول اخیستې وای.

ای خدایه!

د خپل زوی غم وژاړم او که د نورو مظلومانو.

په خبرو خبرو کې مې سله زړونه یو کړل او سردار ته مې وویل:

کوم رقم چې نن هغه قوماندان صاحب ماته وښوده، هغه زما په وس کې نه دی پوره. سردار صاحب وویل چې: ((مدیره!))

دا ډېر بې رحمه او بې دینه خلك دي، چې یو مېخ دې هم په کور کې وي خرڅ یې کړه او زوی دې ورنه خلاص کړه!)) ما ورته وویل:

که سیخ د سرو دی د ځیګر د منډلو نه دی.

ketabton.com - The Digital Library

تاسې اوس لږ څه فکر او سوچ وکړئ چې د سردار صاحب راتګ زما کور ته ماسره کارکول او زما هڅول د خپلو نامشروع اعمالو لپاره چې د قمار بازار یې ګرم او د فحشاوو نغرې تود وساتل شي، نور خو لاهر څه په ځای پربږده، حتی د کور یو مېخ یې هم په ما نه لوربده او راباندې خرڅول یې.

خیر خو کړی شپه ده زما سره سر وخوږاوه خو له ما نه یې څه بود نه کړل. سهار شو، دی مې رخصت کړ. زه د کور پاس منزل ته وختم. د ډاکتر مور سره مې بېګانۍ ټولې خبرې چې د (کوټې) سره مې کړې وې، یو په یو تکرار کړې چې دا خلك له موږ نه زر لکه افغانۍ غواړي، چې دا هر څه خرڅ کړو او حتی که لاځانونه هم خرڅ کړو، سل ملیونه افغانۍ خو نه شو پوره کولای هغه وخت زر لکه افغانۍ ډبرې پیسې وې، نو څه به کوو؟

په دې خبره د ډاکتر مور ډبره خپه او ستومانه شوه اخر د هغه ډبر نازبین زوی د یوویشتمې پېړۍ جنایتکارانو سره یرغمل و، دې به ټوله شپه خوب نه کاوه، دا به ټوله شبه د ډاکتر تشباتې تخت ته ناسته وه، ژړل به یې یا به یې نفلونه او تهجد لمونځونه کول او یا به یې د قران شریف تلاوت کاوه. ددې خو په دې ساعت تېربده او یو څه تسکین به یې کېده خو په ما هر څه تنور وو، په اولو شپو کې مې بېخي مزه نه وه او ډېر وارخطا وم، وار او پار مې خطا و خو وروسته وروسته چې مې جعلي صحنې لیدلې او خپل مدعیان مې پېژندل، خپل مورال مې له لاسه نه ورکاوه.

ketabton.com - The Digital Library

نو ما به د خپلې کورنۍ غړو ته ویل چې تاسې ډېر بختور او نېک بخته په دې یاست چې زه کور ته راشم، ماته وژاړئ، زړونه مو تش کړئ اوښکې مو وبهوئ، غریو نیولې مرۍ ازادې کړئ، زه دومره بدبخته یم چې زه نو چاته وژاړم ستاسې خو د ژړا ځای شته چې زه یم، خو زما د ژړا ځای نه شته.

دا (کوټه) سردار چې به کله له ماسره ملګری شو، ده به خپل ځان په څادر کې له سره تر پایه پټاوه، یوازې دوه سترګې به یې ښکارېدې. زه په دې نه پوهېدم او لاتراوسه نه پوهېږم چې په دې کې کوم سُر وو.په دغه ورځ چې ما خپله ټوله شتمني وسنجوله، د اته لکه کلدارو په شاوخوا کې وه، چې شپږ لکه کلدارې مې کور او دوه لکه کلدارې مې موټر حساب کړ، په دې شرط چې دا دواړه جنسه له موږ نه په دې جنګي او بدو شرایطو کې څوك په بیه راونیسي.

ما چې په هغه وخت کې د انسانانو انصاف او عدالت ته وکتل، په انسانانو کې د ځینو مسلمانانو او په مسلمانانو کې مې بیا له دغسې افغانانو څخه بد راغلل. ددې پرځای چې له ماسره کومك وکړي او همدردي راسره ښکاره کړي، زه به یې د خوږې ګوتې نه نیولم، څومره چې به یې زبېښلی شوم، دومره به یې زبېښلم، خو هذالقیاس څه سر به دې خوږوم، د شپږ لکه پاکستانۍ کلدارو کور مې په دریو لکو او د دوو لکو کلدارو موټر مې د یولك پاکستانۍ کلدارو په بیه کې ودرول.

د بازار په اټکل دې څلور لکه پاکستانۍ کلدارو څخه هغه وخت شپاړس ملیونه او یا یوسل او شپېته لکه افغانۍ جوړېدې، خو د کور او موټر اخیستونکو سره مې خار (معیاد) کېښود او دوی مې په یو خام

ketabton.com - The Digital Library

تار وتړل، خدای خدای به مې کول چې دوی پښېمانه نه شي او يا په دې پيسو بـه زه د سردار او يـا د سـردار دارې مـاران راضـي کړای شم او کـه څنګه؟

سردار په دويمه ورځ بيا راسره خبرې وکړې. دا ځل مې سردار ته وويل:

تا خو پرون شپه زما ژوند له نږدې نه وليده، زه دومره پيسـې چې تاسې يې غواړئ، نه شم پرېکولای، چې ډېر ظلم راسره وکړئ، نو لس مليونـه افغانۍ به درته چېرته قـرض او پـور کـړم. يـو کـور لـرم، هغـه بـه د تاسې لپاره خرڅ کړم، نو دلته راته سردار ډېره کلکه ښکنځل وکړه چې دا مې هېڅ وخت له ياده نه وځي او اوس هم کله چې دا د سردار ښکنځل رايـاد شي، نو خدای(ج) شاهد دی چې ځوروي مې.

په هغه وخت کې مورې د کابل اوسېدونکي په ښکنځلو او ډبولـو نـه خپـه کېدو. دا زمورې ورځنی خوراك وو. مورې ورسره روږدي شوي وو او دومـره باك به مو نه ګڼله. د لس مليونو افغانيو ژبه راسره سردار قبوله نه کړه، زه يې په ځای پرېښودم. ده په ډېر تاو رانه ځـادر څنډ واهـه او روان شـو. سردار خو يـو څـه سـوری پيـداکړ، اوس بـه نـو کوښښ کـوي چې دا رقـم راباندې ورو ورو پورتـه بـوځي. بلـه ورځ (سـادو) راپيـدا شـو او راتـه يـې وويل:

((يو کرتې زمورې کور ته راشه)) زه د سردار د ليدو نه نور مـورې شـوی وم، خو چاره نه وه، لاس مې دتيرې لاندې و، کـه لاس مـې پـه زور رابنـکودی وای، نـو لاس نـه بـه مـې پوسـتکي اوښـتي وای. بيـا دده محتـرم کـور تـه ورغلم چې کتل مې د (سادو) دوی په کور کې هماغه د هوټل... چې پـه اولو شپو کې مې ليدلای و، د سردار ترڅنګ ناست و. نـو زمـا پـه ځـای

ketabton.com - The Digital Library

سردار ناڅاپه ژړا شروع کړه، زه یو څه ټکنی شوم، په زړه کې مې وویل چې الله دې خیر پېښ کړي، لکه چې زوی یې راته وژلی او یا سردار ته بل کوم مشکل پیدا شوی دی.

دا... سردار نو اوس د مکر او فریب له مخې په غټو، غټو ژاړي!! د سترګو څخه یې د اوښکو داړې روانې دي، زه حیران او هك پك یم، وار او پار مې خطا دی، په ډېر کم وخت کې د ډېرو فکرونو او سوچونو نړۍ ته مې ودانګل، د سردار نه مې پوښتنه وکړه چې سردار صاحب څه پېښه ده؟!

په کور کې دې څوك مړه دي که څنګه؟!

((نه مدیرصاحب!

زه له یوې خوا ستاسې غریبي او له بلې خوا ستاسې د ځوان او زلمي زوی د سر خطر ته ژاړم.))

ما سردار ته وویل:

کېنه بابا! د پردو په زامنو مه ژاړه، سردار صاحب! په زامنو به خپل پلرونه او میندې ژاړي، اشاره یې د څنګ ناست سړي ته وکړه نه وینې دا... ده ځواب راوړی چې مور ډاکتر وژنو.

ما ورته وویل:

اسره څله کوي، زما او دده خو هماغه د هوټل خبره ده ((ژر ژر یې حلالوئ چې درنه مردار نه شي!!)) نو سردار پاڅېده او زما پښو ته پرېوته چې د خدای لپاره په خپل ځوان زلمي زوی دې رحم وکړه اخر

ketabton.com - The Digital Library

ستا زوی دی، ته لږ ښه شه او رقم پورته بوزه پیسې زیاتې ورکړه، چې دې بلا نه خلاص شې، ما سردار ته وویل:

ما هر څه سنجولي. زه په خپل زوی د هر چانه ډېر مهربانه یم. زما ټوله شتمني هغه ستا په وینا چې د کور مېخ به هم ځانته پرې نه ږدم ټولټاټل لس ملیونه افغانۍ ترې جوړېږي. دا پیسې له تاسې نه قربان دي. په دې خبره سردار سور او شین واوښت او هغه بل ځناور هماغسې په وسله سمبال او داسې بد بد یې راته کتل، لکه چې ما دده پلار وژلی وي او یا دده مې زوی تښتولی وي. په وسله بار راته نه یو کړه او نه بل:

((ده این جاه ترا میکشم و ده انجا...))

په همدې اخره خبره پاځېده، د سالون دروازه یې ماپسې پورې کړه. (سادو) سالون ته ننوت، له ماسره کښناست او سردار د وسله بار سره د باندې ووت. ما هم د تګ لپاره ځان جوړ کړ خو (سادو) راته وویل:

((باش که خسرم بیایه!)) لس دولس دقیقې وروسته چې وسله بار ښه پناه شو، بیا نو سردار سالون ته ننوت. زه پوه شوم په وسلهه بار... یې رخصت کړ.

څو شېبې نور یې زه هم په سالون کې په دې او هغه بوخت وساتلم چې وسله بار کوم لرې ځای ته ورسېږي.

زه به د یو کم پنځوسو کلو یم، کله چې مې ښې او کېنې لاس پېژندلی، حتماً یو څه ناڅه لوړې او ژورې، تودې او سړې، ډېر ښه او ډېر بد انسانان به مې لیدلي وي، خو د سردار (کوټه) په شان دوه مخی...!!

ketabton.com - The Digital Library

اول به هېڅ نه وي او که بيا پيدا هم شي، هغه به ډېر کم وي. که چېرې خدای کول په راتلونکي کې به دی او زه د هېواد د محاکمو په لوړو ارګانونو کې مخ په مخ سره ودرېږو، خو هر چا چې دا زما ليکل لوستي وي ما د (کوټه) په هکله په کې هېڅ کمی او زياتی نه دی راوستی، کوم شيان چې ما دده په وجود کې موندلي، تحقيق کوونکي او پلټونکي به يې هم بيامومي. دده ټول کړي جنايتونه به لاپسې بربنډ او څرګند کاندي، په وسله بار ګوابښ به راته کله په زړه کې پيشو کېنوله چې خدای مکړه ډاکتر رانه ضايع نه کاندي، مور ته به مې ډاډ ورکاوه، خبره ما څه چې سردار سړه کړه، دوه دري ورځې مې نه سردار ولېد او نه مې (سادو) خو زه پوه شوم چې... بل کوم ښکار يې په مخ کړی دی، خدای پاك مې دې غاړه نه بندوي، همداسې به هم وه. بله ورځ مې کتل چې سردار د خپلو اشري برېښو او بې زره مزدورانو سره د کلوله پشتې د ښاروالۍ د بلاکونو په مخکې ولاړ وو، کله چې يې په ما سترګې ونښتې هغه خپل اوږد او څو متره څادر يې بيا له ځانه ټينګ تاو کړ، دوه سترګې يې ښکاره کړې، زه د يو څه کار نه وروسته په لنډو کې ببرته په همدې لاره راغبرګ شوم. سردار په خپل ځای د خپلو اشرګرندو سره ولاړ نه و، خو د هغه په ځای په عمر يوه نيم زاله مېرمن ولاړه وه او په سورو، سورو يې ژړلې او په سر يې خاورې بادولې او په ساينډو کې ويل ((اخ بچه نازنين ام چه شدی کجا برديتان)) ددې مېرمنې آه او فرياد ځمکه لړزوله او اسمان يې ژړاوه، خو د يوويشتمې پېړۍ جنګي جنايتکارانو ترې مزې اخيستې او د يو دوو ټنګو لپاره يې د بشريت او انسانيت په عواطفو خاورې اړولې، ځانونه يې مړول او نور يې شوکول. بيا به يې د کارغانو په څېر مښوکې څنډلې او ويل به

ketabton.com - The Digital Library

يې چې ((مورِ لاهېڅ خوړلي ه دي)) هلته يو چا د مېوو اوبه له ماشين څخه ايستلې، زه دې اوبو ته نږدې شوم او يو ګيلاس د ګازرو اوبه مې په سر راواړولې. له دې زردك فروش نه مې پوښتنه وکړه چې دا خور ولې ژاړي؟

هغه راته وويل:

((ورورجانه! څه غم پسې ګرځې، دا درېيمه ورځ ده چې ددې خوارکۍ زوی چا تښتولی،)) نو زما په زړه کې تك شو چې دا کار هم سردار کړی، ولې چې سردار مې څو ورځې مخکې په همدې ځای کې ليدلی و. دا داسې حرفوي او مسلکي تښتونکی و چې په هر کرت ما له ده سره ملاقات کاوه په داسې وخت کې به يې زه ګير کړم چې زما اواز به هېڅ ځای ته نه رسېده او نه به مې رسولی شو. زه به دوی دقيق څارلم. ما ورنه ځان هم نه شو خوځولی. په نوك او ناوك کې به يې ونيولم، ما خپل څارونکي هېڅ پېژندلی نه شول او تر ننه پورې مې نه دي پېژندلي، په دې اختطاف کې ما همدا درې څلور تنه وپېژندل: (دادو)، سردار (کوټه)، (سادو) او هغه وسله وال سړی چې په اول ځل مې د دان باغ د نل مخې ته په هوټل کې ورسره وليدل، مګر که دا وسله وال سړی نن زما مخ ته راشي، شايد زه به يې ونه پېژندلی شم.

سردار صاحب به کله ځان راته ملنګ کړ او کله به يې ځان پلنګ، کله به قوماندان شو او کله به د دولت عادي مامور. کله چې به يې زه وليدم، هسې برناحقه چې د لمانځه وخت به هم نه و، په لمانځه به ودرېده. زما په خپل غالب ګومان ده هېڅ د لمانځه لپاره اودس نه دی کړی، دده هر لمونځ زما په مخ کې د تظاهر، فريب او تفنن لپاره و.

ketabton.com - The Digital Library

ده به دا لمونځونه ښایي ددې لپاره کول چې خپل ځان ماته پاک دینداره او سوچه مسلمان وښیي، زما باور دی په خپل ځان لاپسې قوي او پیاوړی کړي او یا امکاناً هغه ورځنې جنایتونه، ورانکاری او ګناهونه به یې پرې رژول چې هغه ګناهونه هېڅ وخت لوی خدای(ج) نه چاته ښښي او نه یې رژوي. دده هسې چتې خواري وه، لکه چې متل دی (هندو ستترې خدای ناراضه).

په دې کال په موږ کابلیانو شپې او ورځې ډېرې ترخې وې. په ما خو اور بل و، اسمان لرې او ځمکه سخته وه. په دې کرکجن توپاني وخت کې ټولو خوښیو غمونو ته ځای پرښې و. د عدالت په ځای ټوله بې عدالتي حکم فرما وه. اباډدو ټول خپل وخت مکملو ورانډدو ته ښښلی و، د عالم په کرسۍ... ناست و د سولې او سلم نه وسله جنګ جګړې اخیستې وه، د ملا نه منبر شیطان قبضه کړی و، د معلم او شاګرد په ښوونځي قوماندان د هغه برېښو خټه اچولې وه، د کاریګرو په فابریکو باندې په ګاونډیو ملکونو کې تودې سوداګانې روانې وې. په ډېره بېړه او چالاکۍ ددې ملک پوځي ماشینرۍ اره کېدې او به جګه غاړه او ټیټو سترګو خرڅېدې، د ښکلو نه ښایست نقاب تر ګوتو کړی و، په میکدو کې د رندانو په ځای دیوان ناست وو او د چرسو لوخړو د کرکې وربځې جوړې کړې وې. د کوه قاف د ښاپېرو ښکلا د بنګالۍ دوبیانو وینځله او د پنجاب د جادوګرو منترونو اود عربو او ایراني ګورګینانو د دعاګانو به وجه موږ باندې ښاماران نازل وو. دا څومره وړې ښاماران وو چې پهه هره یوه نیمه ورځ او ان په دقیقه ثانیه او سیکنډ کې د دېرش څلوېښت تنو په خوراک نه مړېدل. دا ښاماران نه

ketabton.com - The Digital Library

پوهېږم چې په کومه کربلا کې جل وهلي وو، د دوی تنده دومره زیاته وه چې زمونږ د ښار د انسانانو وینه یې په ژبه څټله. د دوی جل وهنه نه په توده وینه ماتېده او نه په سړه او پرنده وینه، د جګړې شدت زیات و او ورځ په ورځ یې زور اخیسته.

دلته په کابل کې د یزید او د شمر د کارنامو سترګې دې حالاتو ته ډېرې خړې او تیتې وې، زمونږ د ژوند په هدیره کې هر چا د نکیر او منکر له ډډې ډبول خوړل، زمونږ خلکو چنګېزخان او هلاکو ته اورنګ او تیمور لنګ ته دعاګانې کولې، روس او پرنګ لادومره نه وو ځورولي، زمونږ د ملت نه عادل نوشیروان ورك و.

په دې شپو ورځو کې مې د ډېرو امنیتي او حکومتي مسولینو دروازې په پټه پټه کې وټکولې، خو چا مې غږ نه اورېده. دوی هم ګرم نه و، هغه داسې حالت و چې هر چا خپله پرده کوله او خپل ځان یې ساته. اول خو به د ارګانونو مسوولین ورك وو او که به مې کوم یو پیدا هم کړ نو راته به یې وویل:

((برادر جان از امکانات شخصی خویش کار بگیر!))

زه یو شي ته ډېر په اند ښښنه کې وم، ما به ویل داسې ونشي کوم ځای کې چې ډاکتر قید دی، هلته زمونږ د زمانې ښامارانو (راکټونه) رانشي او د راکټ په حمله کې مړ نه شي.

بله ورځ مې کتل چې بیا (سادو) راپیدا شو، زه یې بیا خپل کور ته وروبللم او سردار (کوټه) سره مې له ډېر وخت وروسته ملاقات وشو. لنډه دا چې زما او دده په منځ کې د څه کم څلور لکه پاکستاني

ketabton.com - The Digital Library

کلدارو معادل دیارلس ملیونه افغانیو نغدې ده ته او شل لکه افغانۍ نورو لګښتونو چې په ما پورې یې اړه درلوده، بې له دې چې زما زوی (۴۶) ورځې له کاره ووت، موافقه وشوه. د سردار نه مې درې ورځې وخت وغوښت چې تر څو زه ورته پیسې برابرې کړم، کوم خلك چې مې په خام تار ترلي وو، هغوی ته ورغلم. د شپږ لکه پاکستانۍ کلدارو کور مې په درې لکه او د دوو لکو کلدارو موټر مې په یو لك پاکستاني کلدارو خرڅ کړل. موټر په بلا پسې کړه، خو هغه کور اوس شل پنځه ویشت لکه کلداري ارزي. خپل جایدادونه مې د یوویشتمې پېړۍ د انساني دلالانو لپاره په سیند وړې بیه خرڅ کړل. څه کم څلور لکه کلدارو څخه مې دیارلس ملیونه افغانۍ د ۱۳۷۳ل کال د ثور په ۲۱ مه نېټه د سهار په اتو بجو د درېیم پروان په څلور لارې کې وعده کړې وه، غوټه کړې مو وه چې سردار به په ټکسي موټر کې ناست وي. ماسره به په بوجۍ کې پیسې وي، د کور نه په داسې مهال حرکت وکړم چې ټیك اته بجې هماغه نښه شوې څلور لارې ته زه او سردار یوځای ورسېږو. په همدې ورځ څنګه چې پنځه دقیقې اتو ته پاتې شوې، ما د پیسو بوجۍ په شا کړه.

زه ناباری[۱۶] وم خو تنګسې د لومړي ځل لپاره باری کړم. خپله مېرمن مې په ځان پسې کړه، په دې هم وېرېدم چې د پیسو بوجۍ رانه په دې کمه او نړدې فاصله کې بل کوم زورور داړه مار وانخلي او یخ پخ مې کښوي؟؟؟ پښتو کې وایي: ((هم شرمېدلی او هم زیانېدلی.))

[۱۶] هر هغه چا چې د چا خبره په ځان نه وي تېره کړي، پښتانه دا اصطلاح کاروي.

ketabton.com - The Digital Library

نو کله چې د دروازې څخه ووتم، د کوڅې شمال ته چې مې وکتل، د اخر کور په بهرني ګوټ کې زما د څارنې لپاره (سادو) ولاړ و. ژر یې ځان پناه کړ. زما په غالب ګومان چې د کلولې پشتې په څلور لارې په کوم نږدې هوټل کې سردار ناست و. کله چې (سادو) زما ډاډ سردار ته ورکړ، بیا نو زه او سردار کابو شاته مخکې هماغه نښه شوې څلور لارې ته ورسېدو.

دی د ټکسي نه کښته نه شو، موټر په کراره، کراره روان و. ماته یې د یو قوماندان په څېر وویل: ((بالایش کو!)) بوجې مې ورته په ټکسي موټر کې ورواچوله او ورغږ مې کړل:

کی به خیر؟!

((منتظر ده ویا یازده امروز!))

همدومره وویل شول او بس کور ته ستون شوم، لس شوې، یوولس شوې، غرمه تېره شوه، مازیګر شو، مانښام راغی، زما د ساده او هفته فهم تشویش او اندېښنه لاپسې زیاتېده. زړه کې مې وویل، د هغه هندو کانه دربانديې وشوه.

لکه چې (دین دین لاړ او....لاړ).

په اندېښنه کې وم، کله به حویلۍ ته ووتم، کله به د بام سر ته وختم څو چاینکې مې د شنې چایو نه تشې کړې، سګرټو ته خو مې هېڅ دمه نه ورکوله، یو چې به لامړ نه و بل به مې لګولی و، په دېوالي ساعت مې همداسې سترګې ښخې وې، کله چې د ساعت ستن د شپې په ۱۱ او

ketabton.com - The Digital Library

۲۰ دقیقو ودرېده، دروازه ټک ټک شوه، په ډېره بیړه او تادی مې د کوڅې وره ته ځا ورساوه، غږ مې کړل:

کی بود ؟!

((ماهستیم (سادو)!!))

زه لږ څه پښه نیولی غوندې شوم او اند ښښنه مې لانوره پسې زیاته شوه، د دروازې د پرانیستو نه مې ډډه وکړه، زه کې مې وویل، لکه چې (سادو) په دې ځنګله قانون کې درباندې بله کومه لاره جوړه کړې که څنګه؟!

ورو غوندې مې د خپل زوی ډاکتر احمدجان غږ واورېده چې:

((لالاور پرانیزه!))

خدای پاك حاضر او ناظر دی چې ډېر خوشاله شوم. ور مې پرانیست، ګورم چې سردار (کوټه) غلی زما د زوی په خوا کې ولاړ دی. زوی ته مې تر غاړې وتم، زه نور په ځان نه یم پوه شوی چې خبل نازبین مې په څه ډول په زینو کې خبرولی او سردار مې څنګه سالون ته بیولی دی.

ډاکتر مې د خپل مطالعې په کوټه کې کښاوه، مور او خویندې پرې راټولې ې، خویندو یې پرې د نوټونو او نقلونو باران جوړ کړی و. د خوشالۍ نه ژړېدې او د اوښکو سېلابونه یې په ګرېوانونو رامات وو، زمور د هېڅا اوښکې نه ودرېدې، مور ټولو ژړل. ډاکتر هم ژړل، نیمایي زما او نیمایي د مور په غږ کې پروت و. هماغه جامې یې په تن کې وې چې (۴۶) ورځې مخکې یې اغوستې وې. په لاس کې مې ورته د راډو ساعت طلایي ځلا ونه لیده. ډېره یې ښه ببره شوې وه، د

ketabton.com - The Digital Library

خیرو پرې نور ځای نه و، وزن یې ډېر کم شوی و. سترګو یې په رڼا کې کار نه شو کولای، څو ورځې وروسته مې د ډاکتر نه تپوس وکړ.

((ډاکتره!

ولې دې سترګې ښه کار نه شي کولای؟))

ډاکتر وویل:

پلار جانه!

((داسې کېږي، سترګو مې (۴۶) ورځې رڼا نه ده لیدلې، ته خو پوهېږې پلاره!

د سترګو بینایي په نور کې ده. په ټوکه یې وویل: که نور نه وای، خلك به ټول ړانده وای کله چې...!!!))

نو پس بینایي په رڼایي کې ده او ړوندوالی په تورتم کې.

پلاره!

((له ماسره ډېر په تکلیف کې شوې، ډېرې منډې او رامنډې به دې وهلې وې، د ډېرو خلکو او د بې انصافو خلکو دروازې به دې ټکولې وې.))

ما ورته وویل چې هوکې زویه!

ما ډېر بې انصافه خود غرضه او....خلك ولیدل. د بې انصافو نه د باانصافو شمېر کم دی.

لکه چې ((پلاره زما په سر دې هر څه له لاسه ورکړل؟))

ketabton.com - The Digital Library

نه زویه!

ته په هرڅه ارزې، ته لاڅه چې د نړۍ هر یو انسان په ډېر څه ارزي، د نړۍ په سر مادي نعمتونه پیداکېدای شي، که انسانان بې ځایه ضایع شي ((لکه چې مورِ افغانان بې ځایه ضایع شو)) دا ډېره بده او تر بدو لا هم بده ده. ضایع شوی انسان بیا د تل لپاره منځته نه شي راتلای. د جهان د ټولو مادیاتو څخه د یو انسان ژوند ډېر معتبر دی ((ژوند زمورِ انسانانو طبیعي او خدایي حق دی دا حق باید له موږه هېڅوك وانخلي!))

کله چې مې د ډاکتر سره د خپلې مطالعې په خونه کې لنډه شان کتنه وکړه، ببرته سالون ته کښته شوم، د تکراري لنډ روغبړ څخه وروسته سردار صاحب ډېر او ډېر ځان باتور، پیاوړی او ښاغلی ګانه او په ما یې ډېر احسانونه بارول، داسې به یې ښودله چې دا زه وم چې ستا زوی مې د یوویشتمې پېړۍ (خپلو جلادانو) څخه خلاص کړل.

دده هره خبره دروغ وه، دده د دروغو سره زما غوږونه ښه اشنا وو، د مجبورې ورځې مې هسې ورته سر خوزاوه او ښه ښه به مې کول. خبرې یې بې ارتباطه او پیکه وې.

شپه له نیمایي اوښتې او نوره په وتو وه. دوی ته مې ځای واچاوه، زه ببرته وختم او د ډاکتر ترڅنګ کښاستم. دی هم ستړی او بې خوبه و، زه هم جو، جو[۱۷] وم. ډاکتر د خپل خوب کوتې ته لاړ. په خپل تخت کې پرېوت، کوم چې به یې مور ورته کرښ شپه ناسته و او په غټو غټو به

[۱۷] توک توک او بې خوبه

ketabton.com - The Digital Library

يې ورته ژړل. خو نن شپه زمونږ په کور کې خوشالي او د خوشالۍ نه په ډکو شېبو کې د يوه لنډ وخت لپاره ويده شو. بې خوبي زمونږ عادت شوې وه، خو په دې شپه مو يو څه ناڅه خوب وکړ. د سهار له لمانځه وروسته مې د خپل لوی خدای(ج) شکر ادا کړ، سردار ته مو د سهار چای ورکړ، سرددار لانورو نزرانو او تحفو ته هم په تمه و او راته ويې ويل:

((که د ډاکټر مور او يا د کورنۍ نورو غړو د ډاکټر د سر نزرانې اينبودې وي، هغه هم راته راکړئ!!) دې ټکي ته لازما هېڅ پام نه و، دې سردار صاحب لکه په نورو تښتونو او اختطافونو کې په زړه پورې نذرانې تر ګوتو کړې وې. خير خو ما خبره په دې او هغه کې تېره کړه. په اخر کې يې راته وويل: ((يوه تفنګچه مې پکار ده.))

ما داسې ورته وويل:

کاشکې تفنګچه مې لرلای، ستا او د (سادو) که د پيشوګانو په څېر اووه ساوې وای، بېګاه رانه ژوندي نه شوای خلاصېدای، خو بيا مې ولاهو کړل او په زړه کې مې د لوی خدای(ج) څخه بښنه وغوښته. بښه ده ای زما لويه خالقه چې تفنګچه دې نه ده راکړې او قلم دې راکړی، علميت دې راکړی او پوهه دې راکړې، که تفنګچه او توپك دې راکړی وای، زه به هم د دوی په څېر يو اوباش وای، د چا پلرونه او مينډې به مې ازارولې او جنايتونه به مې کولای. د سردار تېنګار او غوښتنه په تفنګچه د تحفې په ډول ډېره زياته وه.

ما بيا ورته وويل:

ketabton.com - The Digital Library

اوس پیسې نه لرم، چې تفنګچه درته واخلم، امکان لري چې جلال اباد ته لاړ شم، یو څه پیسې پیدا کړم، بیا به ګورو سره. اوس خو دې د پولې ټق ته کښولو او د هر څه نه دې خلاص کړو. خسر او زوم یې یوځای رخصت شول. بیا مازیګر په څلورو بجو (سادو) هغه د کابلیانو د نړدې ګاونډیانو او خواخوږو په دود یو څو وچې ډوډۍ زموږ کره راوړې، اوس دې ظالمانو راسره د کړي جنایت د پټولو لپاره او د ځان د سپیناوي په اړه خبښي او خپلو شروع کړه.

دا چې خپل ځان ترښه راټول کړم او په راتلونکي کې ترښه نور ضرر ونه مومم، نو د ډوډۍ د اخیستلو نه مې ورته ډډه وکړه، دده ډوډۍ مې وانخیسته دا یو شکل ځواب و چې (سادو) ته مې ورکړ.

سردار صاحب د ډېرو مېلمستیاوو او مېلو په تمه (۴۶) ورځې مالګه څټلې وه) چې زه به یې جوړوم او دی به یې خوري. خو دده مې هر څه لنډ تنګ ختم کړل.

سردار په دې پوهېده چې زه په هر څه پوهېږم، زه ده ته په دې سیمه کې خنډ وم.

زما د ګاونډیانو او دوستانو سره دې خدای ښه وکړي، څوک چې به د ډاکتر د پیدا کېدو او خلاصېدو څخه خبرېدل، مبارکۍ ته به راتلل، خو ډاکتر ما پوه کړی و چې هېڅاته درست معلومات مه ورکوه، دومره وایه چې په ټرلو سترګو یې بیولی وم او په ټرلو سترګو یې راوستی یم. حقیقت هم همدا و دومره کفایت کوي.

ketabton.com - The Digital Library

نړۍ ګاونډیان مې د کور او موټر په خرڅلاو ډېر خپه وو، په درېیمه ورځ چې کله دواخانې ته لاړم، سردار او (سادو) جان راسره نن بله لوبه شروع کړه، د یو څو بدماشانو په غاړه یې ټوپکې اچولې وې، د دواخانې مخ ته شاته په سړک، کښته پورته د کترو، کنایو او پرزو ویل، بې بندوباري د لرې نه د دواخانې دروازه په کانړو ویشتل نور او نور خاص ددې لپاره وو چې ما ددې ملک نه پاڅوي، په هغه وخت کې معمول و چې یرغمل شوی به د سختو سکنجو، زېرخانو او تورتمو کوټو څخه د باج په بدل کې کوم یو بختور به خلاص شو، نو کور ته د رسېدو سره سم په پټه خوله به یې سبا کډه بار کړه او بیا به یې وطن دې داړه مارانو ته پرېښود.

ما حوصله وکړه، وطن مې پرېښود، په دې عمل د سردار کینه هېڅ نه سړېده، د کابل ځمکه لکه چې ځانته دده پلار قباله کړې وه، زه یې په کابل کې هېڅ خوښ نه وم، ددې لپاره چې ددده داړه ماري او غداري رسوا نه کړم، ددې بدماشانو په کترو او کنایو خدای شاهد دی چې ووېرېدم، دواخانه مې وترله. نېغ د یو دوست کور ته ورغلم. هغه داسې تجار شانته و، هغه د ځان سره څلور پنځه باډیګارډان د تل لپاره ګرځول. د یو څو ورځو لپاره دوه ترېنه ما ځان سره راوستل.

د (کوټې) زړه د تفنګچې نه، نه صبرېده په لنډو کې یو ناڅاپه دواخانې ته راننوت، د سلام نه وروسته یې چې په ناستو هلکانو او د دوی په کلاشینکوفونو سترګې ولګېدې، په وارخطا او په ډېره بېړه یې رانه رخصت واخیست، بیا مې د طالبانو د راتګه پورې دده ناولې څېره ونه لیده.

ketabton.com - The Digital Library

دا خو د داستان هغه مخ و چې په ما او زما د کورنۍ په غړو تېر شوی، اوس به د داستان بل اړخ ونیسو. وبه ګورو چې په ډاکتر څه تېر شوي دي، وبه یې لولو او وابه ورو چې د یوویشتمې پېړۍ جنایتکاران څومره بې رحمه او سخت زړي دي. دوی د بشر پرضد څوره ښکاره او بې پروا تېری کوي، خدای پاك انسان ته اشرف المخلوقات ویلی، خو جنایتکاران یې ورته نه وایي. د خپلو جیبونو د ډکولو او د نورو نامشروع هدفونو لپاره هرڅه ځانته روا بولي.

کله چې ډاکتر پوره یوه ورځ دمه وکړه، په دویمه شپه یې خپل داستان ماته داسې پیل کړ:

+++

پلارجانه!

((په کوم تاریخ یې چې زه تښتولم، په هغه شپه هېڅ خوب نه راته، شپه مې نا ارامه وه ټوله شپ ویښ وم، ددې اوږدې جګړې په ورانیو زمونږ د طب انستیتیوت په ټرلو د راکټونو په ورېدو، ترور، اختطاف او اختناق پ هکله کرې شپه په اند ښبنه کې وم، خوب مې وتښتېده، دوه درې ځله د باندې ووتم. د یوه کتاب په مطالعه مې شروع وکړه خو لوستلو یې هم مزه رانکړه. د ښار په ښلابښلو څنډو کې خورې ورې جګړې د درنو او سپکو ډزو اوازونه راتلل، په نږدې یو کال دوو کې بیا په کابل کې د برېښنا پرق چا نه و لیدلای. د کړکۍ نه مې ټول ښار ته وکتل، د سر نه تر پښو پورې په کې یوه کامله چوپتیا او تورتم و، کله

ketabton.com - The Digital Library

کله به جګړه توده شوه، رسام به ويشتل کېدې او کله به سړه. د کابل د ښار ژبه اوس د ټوپك ژبه وه. د قلم ژبه يې غوڅه وه، خوله يې ګونګه، غاښونه يې ړقېدلي، غوږونه يې کانړه او کسي يې پرېوتي شانته وو، مشوانۍ يې ماته وه، ليکوال يې په ګوليو سوري سوري و. د شعر ژبه يې ټوټه ټوټه کاغذ يې سوی، کلتور يې لوټ او فرهنګ يې تالاو، زده کوونکو د مکتب نه مخه ښه اخيستې وه او ښوونکي لاډرکه وو.

ورځ يې هم د شپې په څېر خاموشه غلې پلې او تورتم وه. د ښار په اسمان د باروتو د لوګو تور څادر غوړېدلی و او د لمر وړانګې ورنه نه شوې تېرېدای. موږ نه زموږ لمر او سپوږمۍ هم جنګ جګړو اخيستې وو. په همدې سوچنو کې وم چې چرګ بانګ مهال د ښار شمال لوري ته يوه قوي او درنه چاودنه وشوه، لمبې او دوړې يې اسمان ته پورته شوې چې پلاره په اواز يې ته هم پاڅېدې او د لمانځه په بندوبس کې شوې، زه ويښ وم، خو په هر حال شپه تېره شوه. د سهار چای مو يوځای وخوړې، د خپل پدرانه نصيحت څخه وروسته ته رانه مارکېټ ته روان شوې او ما خپلې جامې بدلې کړې. د تانه لږه شېبه وروسته زه او ذبيح الله جان ورور مې د درملتون د پرانيستو په نيت له کوره ووتو. ما چې د فرعي سړك جنوب اړخ ته وکتل، يو تور فلم لرونکی جيپ موټر په موږ پسې روان شو. موږ عمومي سړك ته ونه وتو، د پروژې په منځ کې چهل متره سړك ته مو ځان برابر کړ. متصل چې چهل متره خام سړك ته داخل شو، په هغه ځای کې د خلکو ګڼه ګوڼه نه وه، همغه تور فلم والا جيپ موټر زما ترڅنګ ودرېد او څلور تنه ټوپك والا ترېنه راکښته شول.)) په قهر يې ماته وويل: ((تا بېګاه زموږ ناروغ ته غلطه

ketabton.com - The Digital Library

دوا ورکړې ده، هغه د کوما حالت ته تللی و، وخپړه موټر ته)) ما ورسره مقاومت وکړ، ورته ومې ویل چې: ((که ستاسې مریض زما په دوا کوما حالت ته تللی وي نو تاسې مهرباني وکړئ دلته د فارمسي او بررسي ریاستونه شته. دولتي مقررات موجود دي، هلته مې دواخانه ده راشئ، کښنو فیصله به سره وکړو، مګر دې ټوپکوالو زما خبره تالا ترغې کړه. دوه درې کلك کلك قنداغه یې ووهلم. چا د پښو او چا د لاسونو نه ونیولم چې د پښو یو بوټ مې همدلته په چهل متره سړك کې پاتې شو، موټر ته یې پورته کړم، زمونږ له بده شامته په دې دومره لوی سړك کې په غیر له یو واړه ورور څخه مې نور هېڅوك تر سترګو نه شول کوچنی ورور مې په داسې حال کې ولید چې په ما باندې د قنداغونو باران وو او ده په چیغو چیغو ژړل او همدا به یې ویل چې د خدای لپاره کومه ګناه مو کړې ده، کله یې چې موټر ته واچولم، سملاسي یې لاس په لاس د موټر شاته تېر کړم، په دې سات کې مې پلاره څو څو ځل په زړه کې تېر راتېر شوې چې کاشکې مې اوس پلار وای.

جیپ په ډېره چټکتیا منډه واخیسته، کله چې موټر د بره کې په پېچومي پوخ سړك ته وخوت، زما یې سترګې کلکې وتړلې او دوه تنه راباندې دپاسه کښناستل، په هماغه اول وخت کې د لاس راډو ساعت یې رانه د لاسه وایست، دې دوو تنو چې راباندې دپاسه ناست وو، ژر ژر یې راته جیبونه ولټول. د دواخانې پنځه زره کلداري او درې لکه افغانۍ او کلیګاني یې رانه واخیستې، نو کله چې موټر د باغ بالا او یا ګردنې په پېچومي وخوت، پوهېدم چې موټر د ګردنې په طرف په

ketabton.com - The Digital Library

حرکت کې دی. کله چې موټر د پولیتخنیک په مخ کې تېر شو، استقامت یې مستقیم و، پوه شوم چې قرغې ته مې وړي، خو کله چې ګاډی د قرغې عسکري فامیلو ته ورسېد، د حرکت لوری یې چپ لاس ته بدل کړ، نور نو سړك خامه، موټر یوه ښه ټوټه په خامه کې هم منډه واخیسته. د فاضل بیك نه بره ځنې موټر په یو خوړ کې د هدیرې ترڅنګ ودرېد. زما یې سترګې خلاصې کړې، د موټر نه یې کښته کړم، چې کتل مې پورې کلی د قرغې وو. یو ټوپکمار سمدستي د خپل کلاشینکوف شاجور وایست او خالي ټوپك یې راته په لاس کې کښنود، بل خپل پکول زما په سر کړ، درېمګړې راته څه ارتې شانته کلوشې راپښو کړې، یو تن یې له مانه مخکې یو مې ښي او بل مې چپ لاس ته او څلورم تن زما تر شا روان شول. مخکنی ښه مخکې لاړ. ده به دې دریو نورو ه اشاره کوله، دې دریو به د هغه یو تن په لاړښوونه حرکت کاوه خو بالاخره د قرغې په یوه کور یې ننویستم. هلته یې په یوه خونه کې چې د کړکیو شیشې یې ماتې وې، هسې پلاستیکونه یې ورته نښلولي وو، کښولم. د لړې دمې وروسته مې د خپلې تېښتې پلان وسنجاوه او د خوشال بابا د شعر دا بیت مې د ځان سره تکرار کړ چې:

که اسمان دې د زمري په خوله کې ورکا

د زمري په خوله کې مه پرېږده همت

((تراوسه خو دې پښې او لاسونه نه دي ټړل شوي، د یوې کړکۍ پلاستیك مې ور وشکاوه ومې کتل چې دارې ماران د حویلۍ چنې ته پیتتاوی کوي، ماته یې شا ده. پلاستیك مې د کړکۍ د پلې نه خلاص

ketabton.com - The Digital Library

کړ د کړکۍ دپاسه د پیك په قسم درې، څلور د لرګو لاړي[۱۸] وتې وو. په کړکۍ ودرېدم او د لرګو لاړو ته مې ټوپ کړل. یو لاړی مې ونیو، د کوټې د بام سرته وختم، کله چې مې د بام په سر حرکت شروع کړ، په دې مهال یو داړه مار ولیدم او نورو ته یې غږ کړل.))

((هله که ګریخت.))

((خو ما نږدې یو کاله ته ودانګل، په هغه کور کې یوې سپین سرې مېرمن کالي وینځل، ما په زاړۍ او عذر ورته وویل: ((مادرجان مرا پنهان بساز مرا میکوشن!))

((دې سپین سرې او پتمنې مېرمن سره دې لااوس هم خدای ښه وکړي اول یې په یوه کوټه او بیا یې په بله کوټه ننویستم. خو ددې فقیرې په کوټو کې داسې د پټېدو ځای او شی نه و چې هلته ما په کې پټ کاندي.

نو ناچاره په تشناب کې د آب دان لاندې یې پټ کېنولم. کله چې دا د عزت او وقار نه ډکه مېرمن د تشناب نه ووته، د دوی د دروازې ټك ټك مې تر غوږ شو، ښځه لاړه دروازه یې داړه مارانو ته د ډېر جنجال وروسته پرانیسته. داه مارانو ښځې ته وویل: ((ادم از تو میخایم و نمو خودا د حویلی شما انداخ!)) مېرمنې په ډېره فقیرانه او ماته لهجه وویل: ((ماکسی را ندیدم خانه ما پیش شما اس بپالین یافتن ببرین اینجا هیچکس خوده نه انداخته))

[۱۸] داګي په دري کې ورته دستک یا تیر وایي.

ketabton.com - The Digital Library

((زه نو د دوی جروبحث او شورماشور اورم، خو د یوویشتمې پېړۍ دا سړي تښتونکي او سړي وژونکي او د افغانانو د شرمونو غاړکیو د پتمنې مېرمن د کور په لټولو شروع وکړه، له کوټې نه راووتل، تشناب ته راغلل چې څنګه یې اړولای آب دان ولیده اب دان یې پورته کړ، زه یې د ویشتلي مرغه په څېر د اب دان د لاندې نه راوویستم. زړه کې مې وویل چې ای بدقسمته! کاشکې په هماغه اول ساعت کې په یوه ګولۍ ویشتی او مړ وای، خو داسې باید نه وای شوی، کله چې یې د حویلۍ منځ ته وویستم، بیا یې راباندې د قنداغونو باران جوړ کړ هغه زړه سواندې او د عزتونو او پت نه ډکې مېرمنې راباندې ځان واچاوه، داړه مارانو ته یې د خپل عزت، پت او شرافت پوړنی ونیو چې د خدای لپاره دا ځوان زلمی مه وهئ، چاته وایې؟))

((نه زنین بسیا جوان است، چه بدبخت پدر و مادر خاد داشته باشد!))

((دې جلادانو به همدومره ویل او دا یو غږ به یې کاوه چې: ((پدر ازي ادمرا کشته!))

((په ربښتیا زه به هم په تشویش کې شوم چې خداناخواسته پلار مې څوك وژلی نه وي؟

په وهلو او ټکولو یې ببرته هماغې پخوانۍ حویلۍ ته بوتلم. په دې غالمغال باندې د کلي خلك پوه شول، زه دلته رسوا شوم، داړه مارانو زه نور دلته نه شوم ساتلی. زما لاسونه یې شاه واړول او ویې ټړل او د کلي څخه یې وویستم. چې کتل مې په هماغه ځای کې هماغه جیپ موټر ولاړ و، موټر ته یې بیا پورته کړم. په موټر کې یې اول زما خوله وټړله، بیا یې سترګې او وروسته پښې. زما په وهلو بیا شروع وکړه. په

ketabton.com - The Digital Library

موټر کې د دوی د ګوزارونو ضربې تندې تېزې او کاري وې، زه همدلته په موټر کې بې هوشه شوی وم، نور په ځان نه وم پوه شوی، ښایي دا شپه به تېره شوې وي، بله یوه نیمه لا دوه درې ورځې به هم اوښتي وي، بیا هم نه پوهېږم چې ددې بې هوشۍ موده به مې څومره وه. خو یو وخت چې مې سترګې وغړولې، ځان مې وښوراوه، یوه ډېره خیرنه کمپله راباندې پرته وه، پړمخې پروت وم، لاسونه یې راته په رسۍ او پښې یې راته په کېبل تړلې وې، خو ورو ورو مې لاسونو ته حرکت ورکړ، هله چې هله یو څه شانته لاسونه مې سست شول، خو په دې قادر شوم چې لاسونه مې د پړي د ولونو نه خلاص کړل، بیا مې پښې هم له کېبله خلاصې کړې. پښو او لاسونو ته چې مې وکتل، بې اندازې پړسوب یې کړی و، وینې جریان پیداکړ او حوصله مې یو څه جوړه شوه، د پښو په سر کېناستم، یو لاس او یوې پښې مې ناکاره درد لاړه، درېدم، په حرکت کې په اولو دوو قدمونو کې د ډب ډب له امله پوه شوم چې په کانټینر کې اچولی یم او یو څه کمه زیاته رڼا په کې وه، سترګې مې د کانټینر په لنډې بازو کې یو ادم قد د اندازې نه په ټیټه ارتفاع کې چې په اسانۍ لاس مې ورسېده په پښه ونښتې، لاس مې ورته ورساوه، پښه مې رانښکوده، د پښې خسوکی د کانټینر دواړه سورې نه جدا شوو، د ګوتې په اندازه د سورې رڼا کانټینر ته ننوته، په سورې کې چې مې وکتل، شمال لور ته د پخواني امنیت دولتي او د اوسني امنیت ملي د تعلیمي غونډ تعمیر او دده دپاسه په غرو کې مې د رادارو سیستمونه ولیدل، هله زه پوه شوم چې په خوشال مېنه کې بندي یم. ددې سورې نه د خوشال مېنې یوه څلور لارې هم معلومېده یوځو ښاري ټکسیانې مې هم په سړک کې ولیدې، څه ناڅه مې زړه ښه

ketabton.com - The Digital Library

شو چې ځه لرې خو نه یم. تقریباً د کابل د ښار په منځ کې یم، دې سوري ته ډېر وخت ودرېدم، که ګوندې څوک راپیداشي، خو له بده قسمته د هېچا ښکالو نه خته د کانتینر د شا لاړه دارې مارانو شارې کړې وه او امه شمه[۱۹] په کې نه وه.

بیا مې د خپلې تېښتې پلان جوړ کړ، هغه رسۍ چې زما لاسونه پرې ټرل شي وو، هغه مې د کانتینر د دروازې پورې وترله. زړه کې مې وویل، یوځوک به حتماً ماته راځي، نو کله چې د کانتینر دروازه ببرته کوي، زه یې کړپ کړوپ اورم او د دروازې د ببرته کولو په وخت کې به دروازه ببرته کوونکی ځانته راکاږي او زه به یې ځانته راکاږم همداسې هم وشوه. یو څو شېبې وروسته مې د دروازې کړپا تر غوږ شوه، چابکه پاځېدم په دروازې پورې مې ټرلی پرې کلك کړ. دارې مار ځانته دروازه راښکوده او ما ځانته دارې مار همدا وایي چې: ((اینمی چرا ایقه ماکم شده؟))

خو چې زورونه مو سره ښه ووهل، پرې مې خوشې کړ، دروازه دومره په شدت شاته لاړه چې دارې مار کوم شېږ اوه متره لرې وغورځېده. سمدستي مې د دېواله سرته ټوپ کړل او خپل لاسونه مې د دېواله په جې کې کلك کړل او دارې مار زما پښې د لاندې نه کلکې کړې. ګورئ!

انسان د وېرې او ډار په وخت کې ډېر زور لري، ما څو ځله خپلې پښې دې ځناور نه خلاصې کړې خو دارې مار همدا یو غږ کاوه:

((هله که باز ګریخت))

[۱۹] دا اصطلاح په هغه ځای کې کارېږي چې په کوم ځای کې او یا په کومه لار کې څوک نه وي.

ketabton.com - The Digital Library

((پ دې کش و ګیر او بګیرنمان کې د دوی ډله بیا زیاته شوه، دوی که هر څومره زور واهه، ما هم اسره نه کوله، یو وخت مې فکر شو چې پرتوګ مې خویږي او مخ په کښته روان دی، زړه کې مې وویل، یوځل خو په شرمونو وشرمېدې، د اب دان لاندې نه یې پورته کړې، که دا وار دې پرتوګ ووځي؟ خو ناچار لاسونه مې دبواله د جیې نه سست کړل. لاندې د لېوانو په پښو کې پرېوتم. دوی راباندې دپاسه د وهلو اتې جوړ کړی او زه د لاندې نه لګیا یم، خپل پرتوګانې ټینګوم، بیا یې راته لاسونه او پښې وترل او یو د (شینه کې) نوم مې واورېد چې ورته وویل شول:

((بیا شینه کی))

((زه بیا نور په ځان نه یم پوه شوی چې خدای زده څو شپې ورځې به راباندې په بې هوشۍ کې تېرې شوې وي. یو وخت کې مې ډېره یخني وشوه، دس ړو له کبله بیدار شوم، د دوهم ځل لپاره بیا د خپل خالق په مرسته د بې هوشۍ څخه ووتم لاسونه او پښې مې ترلي وو، یو څه مې لاندې پراته وو، خو د بره راباندې څه نه وو، د ویدو خلکو خرار پ تر غوږو کېده، پوه شوم چې شپه ده، خو مړه کان مې هم په خټه ګرځېدل راګرځېدل، د مړه کانو د وچو ډوډیو د خوراك او چیچلو کړپا مې هم د ډېرې لږې فاصلې نه غوږو کېده، خو دا شپه ډېره سړه شپه وه، چې پښې مې وخوځولې پښو ته مې یوه شړۍ پرته وه. په ډېر جنجال مې شړۍ په ځان راښکوده، خو ساړه مې هېڅ نه دربدل، وجود مې ډېر درد کاوه. سهار شو، ښکنځلې، سپکې او سپورې مې واورېدې، چې دارې مارانو یو بل ته کولې. په یوه مې غږ کړل:

ketabton.com - The Digital Library

((اوبرادر ما یك مرتبه بیرون میروم))

د دوی نه یو چا ځواب راکړ

((ای وختت بیرون رفتن نیس خو بګی))

((تورتم دی، هېڅ شی نه وینم، خو انسان ته خدای پاك توفیق ورکوي، صبر او حوصله ښه شی دی. که د بې صبرۍ او وارخطایۍ نه مې کار اخیستی وای نو زاره به مې پرق چاودلې وای او اوس به هېڅ نه وم.

دغه ټوله ورځ مې په نیمه پرېشانۍ او نیمه بې هوشۍ کې تېره شوه. یو وخت په دروازه کې کړپ کړوپ شو، یو تن دروازه خلاصه کړه، راننوت د خولې نه یې غږ نه خاته. اول یې لاسونه او بیا پښې راته پرانیستې، خو برعکس سترګې یې راته وترلې په دې مهال په ځان سخت ووپرېدم لکه وژني مې څه؟

پایځولم خو کاواکه شانته وم. د ځناور په اوږه مې لاس کېښود، چې ونه لوېږم بهر ته یې وایستم حویلۍ چکړه او لمده وه، هوا ډېره سړه وه، تازه هوا مې تنفس کړه. هسې یې د دېوالې څنګ ته کېښولم او راته ویې ویل: ((بکو))

((تش جواب چای مې رفع کړ، پاځېدم د لاسونو د وینځلو لپاره مې ترېنه اوبه وغوښتې خو په ځواب کې یې راته وویل: ((ګپای ډاکتریتان پس کو بندی دس نمی شویه))

((کوټې ته یې دوباره ننویستم، سترګې راته په کوټه کې خلاصې کړې، زړه مې راټول شو، ځه که خدای کول، نه مې وژني. په بشقاب کې راته لږې شانته وریجې راوړې، دوه مړۍ مې د اوبو په زور تېرې کړې،

ketabton.com - The Digital Library

ستونی مې ناست او ورغلی و. له دې نه پوه شوم چې ډېر وخت مې په بې هوشۍ کې تېر کړی، زړه مې خوای، خوای کېده، د ضعف حالت ته به نږدې کېدم، خو ومې پتېیله چې ډوډۍ به د یوې یا دوو مړیو څخه زیاته نه خورم. څه به هر ساعت دې بې ننګو ته چیغې او سورې وهم په دوی کې به ځینو فارسي کوله بعضو به په کې هزاره ګي او ازبکي لهجو خبرې کولې، ټوله شپه به یې په سپکو، سپورو او چټې خبرو تېرولـه. داسې وخت بـه راغـی چـې یـو د بـل پسـې بـه یـې د کلاشینکوفونو ګټمونه رابنکودل، بل کوم یو به په ژړا شروع وکړه، یو نیم به په کې په زور او شور وخندل. د چرسو بوی به یې ډېر تنګولم. کرۍ شپه به یې په قماربازۍ تېره کړه. د قمار په داو کې به یې د پردیو دوکانونه د خیرخانې او کارته پروان کورونـه او د شـهزاده سرای چورول اینبودل. په کومه کوټه کې چې دا داړه ماران اوسېدل، زه یې د هماغې کوټې په تشناب کې اچولی وم.

ددې لپاره چې د بل ځل لپـاره د تېښتې هڅه ونکړم، بندیر او فشـار راباندې سخت زیـات و، پښې او لاسونه بـه مې د ورځې په اوږدو کې تړلې پاتې کېدل، یو مابنام او بل مابنـام بـه یې بهـر تـه په تړلـو سترګو ویستلم. د پښو او لاسونو تړل مې دومره کلك وو چې د پښو او لاسونو د وینې جریان به قطع و. مړه کانو به راته ډېر اذیت راکـاوه. په خټمهـه بـه یې راتـه کرۍ شپه مسـتي کولـه، شپه او ورځ بـه مـې د داړه مـارانو لـه خرار او د مړه کانو لـه مسـتۍ نـه معلومولـه. داړه مـاران بـه د ورځې لـه خوا ورك شول، مازیګر مابنام به راپیداشول، ډېر نا اهله او بې کرکتـره خلك وو. دوی ته د انسـان شرافت او کرامـت اهمیـت نـه درلـوده. د دوی

ketabton.com - The Digital Library

توپیر له ځناورو سره نه کېده، کومه موده چې ما په تشناب کې تېره کړې، د لاسونو او پښو سخت او کلك تړل زما د ژوند ترخې او ډېرې ترخې شپې ورځې وې. کوم ساعت نیم که به خوب راغی، خوښه، که نه نو ټول وخت به مې په سوچونو او چورتونو کې تېراوه او ویل به مې چې:

زه به دې سړي خورو نه کله ژغورل کېږم. د مور او پلار حالت به مې څنګه وي؟

مړه به وي او که ژوندي؟!

دواړه ورور مې په هغه سلګیو، سلګیو ژړا چې زه یې په موټر کې اچولم، له یاده نه وتله. شپه او ورځ به کله اوږد او کله پرمخې پروت وم، لاس او پښې به یې راته په اسې سیستم تړلي وو چې باید کښنم او تل باید پروت ووسم. ډډې مې ولګېدې. د لمانځه او اوداسه نه محروم وم. د دوی فشار همدا و چې پلار ته دې لیك ولیکه، څه چې موږ غواړو هغه دې موږ ته راکړي، ما د لیك لیکلو نه ترپایه ډډه وکړه او تر اخره پورې یې رانه لیك وانخستلی شو. په تشناب کې مې اخرنۍ شپه وه، خوب مې ولید خوب کې وایم پلاره! ته لګیا یې زموږ د کور د بام نه واوره غورځوې.

بیا یې په دې سیمه کې په ډېره لږه فاصله په تړلو سترګو یوې بلې حویلۍ ته ولېږدوم. په هغه حویلۍ کې یې هم په یوه تورتمه کوټه کې اچولی وم. دلته راته ډېر زیات سهولت پیدا شو. په دې مانا چې لاسونه او پښې مې نه تړل کېدې، په اوله ورځ د وره په ګېږۍ کې یې یو دانه

ketabton.com - The Digital Library

شمع راکړه او د اول ځل لپاره يې راته يو کتاب راکړ چې، عنوان يې و (ادم فروشان قرن بيست).

زه په کتاب او شمع ډېر خوشاله شوم، لکه چې مې د ډېرې يو ورک شی موندلی وي. ددې کوتې پهره دار ډېر بد سړی نه و.)) ده راته ويل:

((زه هم د پولي تخنيك محصل يم، خو څه وکړم د يو سخت مجبوريت له مخې ددې سړيتښتونکو او ادم کشانو په دام کې کښوتی يم، ته مه خپه کېږه. زه به تاته هره شپه يوه دانه شمع او يو تازه کتاب راوړم. ته يې مطالعه کوه، زه په دې شمع او کتاب د خوشالۍ نه په جامو کې نه ځايېدم. راته ويل به يې چې ته اوس زموږ مېلمه يې.

د کتاب او شمعې کومه وعه چې دې محصل له ما سره کړې وه، هغه يې تر اخرې ورځې راسره پوره کړه، زه ترېنه خوشاله يم. خو تراوسه پورې يې راته ځان ونه ښوده.

په يوه شپه او بله به يې د دريو تنو په بدرګه په ټرلو سترګو بهر ته ويستلم او خپل احتياج به مې کله ناکله رفع کاوه. ما دلته هم د ډوډۍ د خوراك نه سخته ډډه کوله. خو دې محصل به راته ډېرې زاري کولې او ويل به يې ته او خداى ډوډۍ خوره، له لوږې به مړ شې، زما د زندان شپې ورځې له دې داړه مارانو سره نه پوره کېدې. يوه ورځ مې د داخل نه دروازه وټکوله، څوك رامعلوم نه شول، څو دقيقې وروسته مې دا عمل بيا تکرار کړ، بيا هم چا ځواب رانکړ، بيا مې غوږ کېښود، هېڅ ښکالو مې وانه وربده، په وره مې زور کړل، په ډېر شديد زور مې د دروازې کونډه د بهرون نه والوزوله، دروازه بهرته شوه، منډې ته مې ځان جوړ کړ، خو دا چې ډېره موده مې لمر نه و ليدلی، څنګه چې مې

ketabton.com - The Digital Library

په انګړ کې پښه کېښوده، دا وطن راته یو د تك شین شو، هېڅ مې نه لیدل، په پښو کې مې زور هم نه و، د انګړ په منځ کې په تپه تپنې کېناستم. د پښو پلې مې وتښتېدې او غږې مې خوای شول بیا یو دم د کومې خوا چیغې شوې: ((هله که بچهه سګ باز ګریخت.))

((څو چې مې ځان بیا منډې ته جوړاوه په دغه مهال کې هله هوله شوه څو خطا ډزې راباندې وشوې شپږ اوه لېوان راورسېدل. متې یې راباندې واړولې، دا ځل یې ونه وهلم، خو د شپې له پلوه هماغه چې ځان یې محصل معرفي کاوه، بېرون نه په نصیحت یې راته شروع وکړه.))

((ډاکتر صاحب احمدجان! وارخطا کېږه مه، له پلار سره دې لکه چې کومه معامله شوې ده.))

((خبره یې اوږده کړه. دلته یو څوك دی، زه یې هم نه پېژنم. ستا د پلار دوست دی، سردار (کوټه) یې نوم دی، د هغه په واسطه ستا د خلاصېدو کار نږدې شوی دی. په نږدې شپو ورځو کې به انشاالله خلاص شې او که چېرې خلاص نه شوې، بیا به زه او ته سره معامله وکړو، زه به دې له دې ځایه وتښتوم، خو ما چې به څومره فکر کاوه پلارجانه!

ستا په دوستانو کې د سردار (کوټه) نوم ماته ېېخې نا اشنا و، ولې چې تقریباً ستا ټول دوستان ما پېژندل، د ځان سره مې وویل:

ketabton.com - The Digital Library

دا محصل ماته دروغ وایي، پلار خو مې د سردار (کوټه) په نوم داسې کوم دوست نه لري. خو دې محصل به راته ډېر تسکین، ډاډ او زړه اینبودل راکاوه. د شپو نه یوه شپه وه چې:

دروازه راپسې خلاصه شوه، هماغه محصل پهره دار زما سترګې وتړلې، په غوږ کې یې ورو شان راته وویل: ((مبارك خلاص شوې ډاکتره))

((خو زما باور نه راته، د لاس نه یې ونیولم، یوې بلې حویلۍ ته یې بوتلم. په دې حویلۍ کې یو څو تنو په ټیټ اواز په ګونګوسي او پسپسي خبرې کولې. د یو څه ځنډ نه وروسته په تړلو او پلستر شویو سترګو یو بل تن د لاس نه ونیولم، روان شو. له حویلۍ نه چې ووتو، په یو موټر کې یې کښولم، کله چې یوه واړه بازارګي ته ورسېدو، موټر ودرېده، سترګې یې راته پرانیستې، چې کتل مې په غیر د ډرېور نه دوه تنه موټر کې راسره ناست وو یو خو ببخي نا اشنا و او په دې بل مې لږې شانته سترګې خوږې شوې، کم چې مې ښې لاس ته ناست و. ((ویې ویل: ما سردار کوټه هستیم!))

او دې بل:

((ما سادو!!))

د سادو نوم او څېره یو څه راته اشنا وه، خو سمدستي یې رانه تېوس وکړ. ((اینمی بازار رامي شناسي؟))

ما ورته وویل:

نه

ketabton.com - The Digital Library

کوټه راته وویل:

((اینمي میدان ښار است.))

((خدای شاهد دی چې په زړه کې بیا لږ شکمن غوندې شوم، چې دوی ولې د کمپنۍ بازار ماته میدان ښار ښیي. ټکسي موټر د کمپنۍ نه په خامه سړك د دیوان بیګي دپاسه عسکري فامیلیو ته ووت، دې مکارانو له مانه خوشال مېنه ډېره پټه ساتله. ما خوشال مېنه په هغه ورځ لیدلې وه چې د کانتینر د سوري نه مې پنبه لرې کړې وه. اول دې دوو دلالانو د خوشال مېنې نه تر کمپنۍ پورې ترلې سترګې د غرب په لوري ولېږدولم او کله یې چې په کمپنۍ کې راته سترګې پرانیستې کمپنۍ یې راته میدان ښار معرفي کړه. ددې لپاره چې دې (کوټه) او ناچل سردار زما پلار ته ویلي و چې زوی دې په میدان ښار کې د حزب اسلامي ګروپونو سره دی. کله چې د عسکري فامیلیو څخه ټبر شو، افشار او د افشارو نه پولیټخنیك ته ورسطدو. دکارته پروان د دان نل په ساحه کې د موټر نه پیاده شو، د ټکسي نمبر پلېټ ته متوجه شوم، په ټکسي باندې نمبر پلېټ نه و، خو ټکسي روسي زوړ ماډل موټر و. په خپلو پښو درېیم پروان ته نږدې شو.

په کوڅه کې (سادو) له موږه مخکې شو ده اول زمونږ د کوردروازې ته ځان ورساوه او دروازه یې ووهله زه سردار کوټه تر شاه ودرولم او راته ویې ویل: ((داکتر! ته اول غږ مه کوه چې پلار دې د ډېرې خوشالۍ نه سکته ونه کړي!)) هغه و چې په ټك ټك ته دروازې ته راغلې وردې خلاص کړ، ماته راغاړېوتې او زه دې د کور په زینو کې پورته پورې ته بدرګه کړم.))

ketabton.com - The Digital Library

دا و د یـوه ببـوزلي پـلار او زوی داسـتان چـې د یویشـتمې پېـړۍ سړیتبـتونکو او د جنګي جنایـاتو جنایتکـارانو د کابـل د جنګونـو پـه مهال سرته رسولی وو. دا جنایتکـاران اوس هـم پرسـپدلي او ارت، ارت د کابل په نښار کې په دې تمه ګرځي چې بیـا بـه هماغسـې شـپې ورځې راځي او بیا به دا خوار ملت ځوروو.

خو دا ځل دې خپل خوبونه اوبو ته ووایي.

پلاره!

«زمـا د تبـتولو نېټـه د ۱۳۷۳ل کـل د حمـل ۶ ورځ وه مګـر د خلاصېدو نېټه رانه ورکه وه. د ورځو او شپو حساب مې نه شو کولای، خو د هوا په حساب پوهېدم. په اولو شبو کې به مې خونـه ډېره سړه وه، مګر په اخرو کې به مې ګرمي کېدله. ما د ځان سره د سختې سکنجې او د بې هوشۍ سره سره د بند موده شپېته ورځې اټکل کړې وه.»

پلاره!

«تا چې کلـه ووېـل، نـن د ۱۳۷۳ل کال د ثـور (۲۱)مـه نېټـه ده، زه پـوه شوم چې مور او پلار مې (۴۶) ورځې په ژړا تېرې کړي او مـا پـه سـخته سکنجه او د یوویشتمې پېړۍ د بربریت په تورو او ناوړو منګولو کې.» زړه چـې ودردېـږي، درد یـې پـه وینـا ټکـورېږي. دنیـا ده کلـه بـه مـې دا کیسه چاته د خولې نه وتې وي، هغه به بل کوم یو ته کړې وي، خـو اخـر د هغه وخت امنیت دولتتي کارمندانو ته به رسېدلي وي، کارمنـد بـه د خپلې شخصي ګټې او یا د کوم مډال او یا فوق العاده ترفیع پـه منظور پـه ۱۳۷۵ل کال د جـوزا پـه میاشت کـې یـې (سـادو) پـه اولـه حـوزه کـې

ketabton.com - The Digital Library

بندي کړی و، يوه ورځ دوه وروسته د امنيت دولتي درېيم رياست ته بيولی و، خو د خسر د شناخت پر اساس په لنډو کې د دريم رياست نه هم خلاص شوی و، نه پوهېږم چې ده نه به چا تپوس کړی وي او که کړی نه وي، نو ده به په تحقيق کې څه ويلي وي، ولې چې زه چا جلب نه کړم او نه له مانه چا پوښتنه وکړه، په دې کې زه خبر شوم، درېيم رياست ته مې مراجعه وکړه، راته ويې ويل:

((هغه خوشې شوی دی)) ومې ليدل چې حکومت اوس هم د چا پوښتنه نه شي کولای. ځان مې غلی کړ، خو د (سادو)، (کوټه) او د (دادو) پوښتنه مې د لرې لرې په غير مستقيم ډول کوله، د (سادو) د دستګيرۍ په اولو يو دوو ورځو کې (دادو) تبښتېدلی و، سادو د لنډې مودې دوه درې ورځو بند نه وروسته د کابل ښار لاړو او کوڅو کې پټ پټ ګرځېده. کله به يوځای او کله به بل ځای ته په کډه شو، خو د طالبانو د راتګ پرمهال دی په کډه پاکستان ته وتښتېده. (کوټه) تايمنيو نه کډه وکړه او د چين د سفارت ترڅنګ يو وخت د روغتيا وزيري سهيلا (صديق) ګاونډی شو، نو کله چې د همدې کال د ميزان په مياشت کې طالبانو کابل ونيو. زما خوشبيني زياته شوه، په دې اميد کې شوم، که خدای کول، اوس د سردار څخه مې خپل بدل اخيستی شم او محکمې ته يې رابنکودلای شم، ولې چې د طالبانو د عدالت ډنډورې به د دوی د ډنډورچيانو به واسطه مور ته غږېدلې او ويل به يې، ((په کوم ځای کې چې د طالبانو نظام دی، هلته يوه اوزه د بلې وانښه نه شي خوړلی او حق په حقدار سپاري.))

ketabton.com - The Digital Library

په همدې هيله مې د طالبانو د راتګ په دويمه ورځ په سردار (کوټه) ګوته کېښوده چې ((سردار صاحب! ته مې مدعي يې!!))

خپل زوی او تره يې سردار جوټه ماپسې دواخانې ته ولېږل. په دواخانه کې ببروبار و ګڼه ګوڼه ډېره وه، خبرې مو نه کېدې، د نوي ښار په پارک کې مې څادر خور کړ، پرې کېناستو سماوار نه مې چای راوغوښت ما سردار جوټه ته خپله کيسه سر نه تر پايه څه چې رابانديې تېر شوي وو، وکړه نو سردار جوټه[۲۰] راته وويل: سباته سردار (کوټه) خپل کور کې ختم لري، ته يې هم غوښتی يې، که دې څوک ځان سره راوستل، هم يې راوله. هلته به سره جرګه شو او ټولې خبرې به حل کړو. سبا په يوولسو بجو ما د ځان سره دوه تنه مامورين محمد بشير او صديقي صاحب ملګري کړل. د سردار کور ته ورغلو، کور ته يې ننوتو، په رښتيا چې د ختم د ډوډۍ د پګونه بار وو. دده د کور په انګړ کې شل پنځه ويشت ټيمه غوړي پراته وو، د وريجو د بوجيو خو شمېر نه نيول کېده. په زړه کې مې تېر شول چې د امنيت د وزارت د درېيمې اداري او يا د يونيسف د سازمان چې کور يې ورسره د پوالۍ شريک، ټول خوراکي مواد يې خلا په مهال د شپې چلولي دي دده کور د امنيت د درېيم رياست او د يونسف د سازمان سره په لنډه فاصله کې پروت و. مورې هم د انګړ په يوه اړخ کې د نورو مېلمنو په څېر تېر شو، په مهمان خانه کې کېناستو، د جوټه او (کوټه) سره د لنډ روغبړ نه وروسته څلور پنځه تنه ټوپکوال هم رانوتل... دسترخوان خور شو، په ډوډۍ کېناستو، (کوټه) په دسترخوان راته وويل: ((تراينمي به خاطر خواستيم

(۲۰) د جوټه لفظ ددي لپاره کارول شوی دی چې دا سردار يو وخت پيلوټ و او افغاني طياره يې وتښتوله، په پاکستان کې يې کېنوله جوټه (استعمال شوی، نيمګړی).

ketabton.com - The Digital Library

مدیر صاحب! که دست راس و چپ تان ببینی، طلبه کراما بشناسی، که آنها هم تحت قومانده ما هستند ، چندسال پیش هکار شان بودیم!))

دلته ده چې سردار په غوږ ووهلم او پوه یې کړم چې په هر نظام کې چلېدی شم او توپك لااوس هم ماسره شته او که دې ځان وخوزاوه نو...

د ډوډۍ نه وروسته یو څه ګڼه ګوڼه د خلکو کمه شوه. د (کوټه) او (جوټه) سره مې خبره واچوله، خو ماته د دوی خبرې پیکه ښکاره شوې، د دوی خبرې د جرګه مارو په څېر نه وې. د دو خبرې هماغسې د ښاري اوباشانو په څېر وې، رخصت شو، خو ځان مې په لمر او سورې کې ساته او هم مې دی د خپلو دوستانو په وسیله په نامخصوص ډول څاره، دې... سردار بیا په ډېره لنډه موده کې د سید... آغا سره ټینګ روابط پیداکړل. (کوټه) به په ... آغا په دې حرفوي قاتل څومره افغاني پاك لمنې مېرمنې ژړولې وي او څومره به یې د جنایت نه ډك عملونه سرته رسولي وي او څومره ټیټ او نامشروع خوش خدمتي به یې ورته کړې وي د... آغا په ارتباط به په کابل کې ویل کېدل.

((ډالر د یو نه اخلي او د هغه په نوم او عوض د اعدام په تخته بل څوك څړېږي.))

دلته زموږ په ملك کې د هغه ښار ناپرسان کیسه وه. دې داړه مار د هرې جمعې په ورځ د... آغا سره په هغو مېلمستیاوو کې ګډون کاوه، کومې چې به غټو تجارانو د بند قرغه په شاوخوا کې تیارولې چې د پسونو د کبانو د بوی پورې به یې د قرغې د کلي ببوزلاتو وچه ډوډۍ خوړه، د ورځو نه یوه ورځ په مېلمستیا کې د جان آغا په نوم زه یو چاپېژندم، چې سردار (کوټه) زم د زوی احمدجان د اختطاف او زما د

ketabton.com - The Digital Library

مجبوریتونو کیسه کړې وه. ده نه یوازې دا چې په خپل کړي جنایت یې پښېماني ښودلې وای، پرې افتخار یې کاوه او په خپلو برېتونو یې د مېړانې او باتورۍ لاس رابښکوده، نو بیا چې کله... آغا د افغانانو په ډالرو، مړو او اعدامونو مور شو، په دې او هغه نامه یې د پوځي مخصوصې څارنوالۍ له څوکۍ نه لرې کړای شو چې تر ننه د هغه اجیر او حرفوي قاتل درك او خرك نه شته، چېرته به په کویټه بلوچستان کې د افغانانو په وینو سره لاسونه او زمور د ښځو په دود پټ مخ ګرځي. بیا سردار د خپل فعالیت ساحه تنګه ولیده، اهل و عیال یې پېښور ته واستول او دی د غله په څېر کله دلته او کله هلته شپې سبا کولې.

زه هم له نیمایي کورنۍ سره د خپلو ځمکو د ابادېدو لپاره کونړ ته لاړم، کال نیم دوه مې هلته تېر کړل، بیا چې مې ادرس واخیست، دده کډه د پاکستان څخه غبرګه شوې وه، زړو مکروریانو کې په (۱۶) بلاك (۸) اپارتمان کې اوسېده او څه موده د پخواني دفاع وزیر جنرال محمد رفیع تر تامین لاندې کور کې چې د کوم قوماندان له خوا ورته ډالۍ شوی و، اوسېده.

د طالبانو له راتګ وروسته مې د (سادو) مشر ورور بیاموند، اوس یې نوم رانه هېر دی. دومره راته ویل شوي وو چې د ملګرو ملتونو د درېیمې کارتې په روغتون کې ډاکتر دی. په تایمنیو کې اوسېږي. دده په کور کې مې ورسره ولیدل. د (سادو) ټوله ناروا مې ورته یو په یو واورولە. ده ماته په ځواب کې هېڅ ونه ویل، خو زما په اورولو د ډاکتر د سترګو نه د رود په څېر اوښکې راماتې وې. سترګو ته یې خپل دسمال کلك نیولی و، په نیولي، ژړغوني او ډډ اواز یې راته وویل:

ketabton.com - The Digital Library

((بس، بس برادر که دیگر طاقت شنیدن راندارایم. ما به (سادو) ده سال پیش گفته بودیم که از سردار (کوټه) دست بگیر!))

ما دا خپل آه او فریاد یو ځل دوه د (کوټه) او (سادو) مشرانو، خپلوانو ته ورساوه چې دوی دې راسره کښې، جرګه به شو سره، دوی زما جرګې ته حاضر نه شول او غاړه یې کښښوده، زما پور او کوم بشري حق یې چې راته پیمال کړی، شاته غورز

ته وي او زما د خبرې په پورته کولو دوی د شرم نه تیټ سرونه نیولي وي.

د ډاکتر احمدجان د اختطاف په موده کې ما دوه درې ځل سردار ته خوله جوړه کړه خو اخر یوه ورځ مې وویل ګوره سردار صاحب! ته ك د خپلو پلرونو او نیکونو تاریخ ته وګورې (که رښتیا ته په هغوی پورې تړاو لري) د امیر دوست محمد خان نه نیولې د کندل خان او شېردل خان پورې او بیا د غازي محمد ایوب خان نه تر غازي امان الله خانه پورې ستاسې نیکونو زمونږ د افغانانو شملې هېڅ وخت نه دي کښته کړي، تاسې همېش زمونږ مشران پاتې شوي یاست. مونږ افغانان د ټل او وانه د جبهې اعلی سر قوماندان محمد نادر خان، مارشال شاه ولي خان او اعلیحضرت محمد ظاهر شاه خان ته د احترام او د ویاړ خاص ځای لرو، نو دې غله ماته نه یو کړ او نه بل، یوازې دومره یې وویل:

((ما از جمله سردارای بدل هستیم!!!))

نو ګوره چې ده د پنځو غلا شویو پیسو لپاره ځان بدل سردار ښوده، خو اوس به دده... په تبرګې هم نه ماتېږي او ببرته به ورنه اصیل او

ketabton.com - The Digital Library

پدرکرده سردار جوړ شوی وي او ده به بیا ډېرې دروازې د خپلو کړو جنایاتو د پټولو لپاره ټکولې وي. د رباب د غږولو په پخوانیو اندیوالاتو لکه... باندې به یې بیا لاس رابنکودی وي.

اوس چې کله کله د چا نه اورم، سردار (کوټه) (سادو) او (دادو) پلی په ډانګ ستنوي د خپلو جرمونو، شرمونو او تنګدستی له وجې په ښار کې ژوند نه شي کولای او د کابل په مربوطاتو کې چېرته په لریو کلو کې اوسېږي.

ډاکتر اوس د ملګرو ملتونو فدرېشن په څانګه کې اوچت ډاکتر دی. ناروغان د خدای(ج) په حکم تداوي کوي، معاینات یې کوي، خپل هېواد او خپلو خلکو ته یې د خدمت ملاتړلې، انسان او د انسان لوړ مقام ته په ډېرو ارزښتونو قایل دی. له انسان او خاصکر ناروغ انسان سره ډېره مینه کوي.

ketabton.com - The Digital Library

هنداره په هندارو کې

ketabton.com - The Digital Library

هپنداره په هپندارو کې

(ادبي رپوټ)

د حاجي صاحب دا خوی دی، هر کتاب یې چې نوی له چاپه راووځي، نو بیا دی په هغه کتاب باندې د کره کتنې غونډه جوړوي.

اوړم کال یانې (۱۳۸۴ل) کال کې د حاجي صاحب دوه کتابونه (زه کابل یم) د دویم ځل لپاره او (اوړاپرنګې) په پشه یي ژبه د لومړي ځل لپاره د نبراسکا د مطبعې له خوا دده په شخصي لګښت چاپ شوي وو. د همدې کال د سنبلې په اتلسم تاریخ باندې د میوند په کلوپ کې د کره کتنې غونډه پرې جوړه کړې وه. په ډېر افسوس سره باید ووایم چې، ددې کره کتنې غونډه ما او ورور مې ذبیح الله ثبت نکړای شوه، چې په دې کې مورږ دواړو سخت غفلت کړی دی. خو دومره مې په یاددي چې ددې غونډې مشري اجمل تورمان کوله. په سر کې محترم محمد حسن ولسمل صاحب، بیا محترم ډاکتر عبدالکبیر رنجبر، ورپسې محترم عبدالغفور لېوال، بیا محترم محمد نبي صلاحي او په پای کې د کره کتنې غونډه د نباغلي رازقي نړیوال په وینا او ارزیابۍ سره پای ته ورسېده. پورته پنځو تنو پیاوړو دانشمندانو، محققینو او ژورنالستانو په خپل وار سره خبرې وکړې. ولسمل صاحب په خپلو خبرو کې حاجي صاحب ته د یو

ketabton.com - The Digital Library

زړور او د کونړونو د لوړو غرونو باسواده ليکوال لقب ورکړ. لېوال صاحب حاجي صاحب د پښتو او پشه يي ژبو د شعر او نثر د نوې صنف ايجاد ګر وباله. صلاحي صاحب حاجي صاحب ته د يوه نوښتګر شاعر او ليکوال خطاب وکړ. حاجي صاحب ته پوهاند رازقي نړيوال د جګړې د کلونو د الفت صاحب لقب ورکړ.

همدارنګه (زه کابل يم) په کتاب باندې چې لومړی ځل په پېښور کې چاپ شوی و، د کاوون توفاني صاحب ګوتو ته په المان کې ورغلی و او پر (۲۰۰۰م). کال د مې په مياشت کې د (يو ليک او يو پيغام) تر عنوان لاندې (م-ح- حسام) په ادرس يې يو شعر په (۱۱) مخونو (باد په کنډوالو) کتاب کې ليکلی چې ددې ادبي رپوټ په اخرو کې ځای پرځای شوی دی همدا راز د حاجي صاحب يو بل پشه يي کتاب (ايم ورګ) تر عنوان لاندې پر (۱۳۸۵ل) کال د قلم ټولنې له خوا چاپ ته رسېدلای و. بيا د همدې کال د سرطان پر (۷) مه نېټه د قلم ټولنې په انګړ کې د کره کتنې غونډه پرې جوړه شوې وه. د غونډې مشري د څېړونکي محمد نبي صلاحي صاب په غاړه وه. په لومړي سر کې حاجي صاحب ځينې پشه يي شعرونه په پښتو ژبه ترجمه کړل او بيا وروسته د هېواد معتبرو ليکوالانو په پشه يي ژبه د ازاد نظم رامنځته کېدل يې د حاجي صاحب بريالیتوب وګاڼه او ټولو نقادانو او کره کتونکو دا ومنله چې حاجي صاحب د پشه يي ژبې ازاد نظم په پشه يي ژبه کې ځای پرځای کړ چې ددې غونډې د يو معتبر وياوال محترم سرمحقق الحاج عبدالله بختاني خدمتګار وينا اول ټايپ شوې او بيا د سولې هڅه په مجله کې (د ملي

ketabton.com - The Digital Library

وحدت ټينګول زما عقيده ده) تر عنوان لاندې د حاجي صاحب په شعر او شاعرۍ يو اوږد بحث کړی دی چې په دې ادبي رپوټ کې ځای شوی دی. حاجي صاحب د (۱۳۸۵ل) کال په اخرو شپږو مياشتو کې دوه د ازاد نظم کتابونه په پښتو ژبه (د سپينې وينې او سرخلاصيی ليکونه) تر عنوان لاندې چاپ ته ورسول. په دې دوو کتابونو باندې د تبر کال د حوت پر (۲۷)مه نېټه په تاج محل رستورانت کې د کره کتنې يوه لويه غونډه جوړه کړې وه، چې خوشبختانه ددې غونډې ټول جريان مې په ويډيو کيسټ کې ثبت او يو ادبي رپوټ مې ترېنه جوړ کړ.

بايد يادونه وکړم چې د حاجي صاحب فرهنګي کارونه لا نه دي ودربدلي. ده پر (۱۳۸۶ل) کال (يوه شپه دوه خوبونه) کتاب چاپ کړی. کره کتنه پرې هم شوې ده. بل کتاب يې د يوويشتمې پېړۍ انساني دلالان ناول يې چاپ شوی دی. دا شيل منظومه په ازاد شعر کې د چاپ لاندې ده. که د کال په اوږدو کې يې بل کوم کتتاب هم چاپ شي بيا به يې د کره کتنو وروسته تاسې دانشمندانو ته وعده درکوم چې ادبي رپوټ به يې همداسې ترتيب او راغونډ کړم او په ډېره مينه به يې تاسې پوهانو ته ستاسې وينا وې د يو کتاب په شکل کې ډالۍ کړم.

په درناوي

ډاکتر احمد همدرد حسام

ketabton.com - The Digital Library

څېړونکی محمد نبي صلاحي

بسم الله الرحمن الرحیم

د غونډې د مشرانو او د حاجي صاحب په اجازه، ننني غونډه پیلوو. د تاسې ټولو قدم دې نېک او مبارک وي، کور مو ودان چې په دې یخه او بارانې ورځ کې مو ځان زهیر کړی او دې علمي او ادبي غونډې ته راغلي یاست.

له مورې سره په دغه غونډه کې د هندوستان دوه کسه اوسېدونکي او د کابل پوهنتون د پښتو څانګې محصلین ښاغلی پروین او پرکاش هم ګډون لري، د دوی راتګ ته هم ښه راغلاست وایو.

زمورې غونډه د محترم الحاج محمد حسن حسام د دوو نویو کتابونو چې یو یې (سپینې وینې) نومېرۍ او بل یې د (سرخلاصي لیکونه) په نومونو دي، ددغو دواړو کتابونو د مخ کتنې په باب باندې جوړه شوې ده. ددې په څنګ کې د حاجي صاحب مشر زوی ډاکتر صاحب احمد همدرد حسام هم د حاجي صیب د شخصي ژوند په باب یوه رساله لیکلې ده چې هغه هم ستاسې په مخ کې پرته ده.

ketabton.com - The Digital Library

حسام صاحب له دغو دوو کتابونو پرته څو نور کتابونه هم په پښتو، دري او پشه يي ژبو باندې ليکلي دي. (زه کابل يم) په پښتو ژبه دی بل کتاب يې (اوړا پرنګې) په پشه يي ژبه دی، بل کتاب يې (ايم ورګ) يا (د واورې اوبه) چې دا کتاب هم په پشه يي ژبه باندې د ازاد نظم يو غورچاڼ دی، دوه نور کتابونه يې له (سپينې وينې) او (سرخلاصي ليکونو) نه پرته (د شلمې پېړۍ انساني دلالان) په نامه يو ناول دی چې اوس زه وربانديې سريزه ليکم او يو دوه کسه نور ليکوال هم وربانديې ليکنې کوي او په راتلونکي کې ډېر ژر غواړي چې هغه چاپ کړي.

يو بل کتاب يې (يوه شپه دوه خوبونه) او (اشيل) نومېږي. له دې اثارو نه يې پرته يو بل اثر په دري ژبه باندې هم ليکلی دی چې د ټولو کتابونو مجموعه يې نهه اثره کېږي.

مورِ غواړو چې ننني غونډه د عظيم الشان قران په تلاوت سره پيل کړو، له دې املـه د حاجي صيب منيجر محترم دوست محمد خان ته په ډېر درنښت بلنه ورکوو چې د ستيج سر ته راشي او د قران مجيد د څو مبارکو ايتونو په تلاوت سره زمورِ او ستاسې ننني غونډه متبرکه کړي.

ketabton.com - The Digital Library

دوست محمد خان:

د لوی او بښونکي خدای تعالی(ج) په نامه

یایها الذین امنوا اتقوا الله حق تقته ولا تموتن الا و انتم مسلمون (۱۰۲).

وعتصمو بحبل لله جمعیاً ولا تفرقوا و اذکرو نعمت الله علیکم اذکنتم اعداءً فالف بین قلوبکم فاصبحتم بنعمته اخواناً و کنتم علی شفا حفرة من النار فانقذ کم منها کذلک یبین الله لکم ایته لعلکم تهتدون (۱۰۳)

د محترمو مشرانو په اجازه ! زه هم په خپل وار سره محترم الحاج محمد حسن حسام صاحب ته ددغو کتابونو د چاپ مبارکي وایم او د خدای تعالی نه دده او د هېواد د نورو تکړه شاعرانو د لا بریالیتوب په هیله یم.

مننه

ketabton.com - The Digital Library

څېړونکی محمد نبي صلاحي:

((که موږ یو له بله پوه شو

نور کارونه ټول اسان دي

قتلوي مو په خپل منځ کې

وایي خپل یو غلیمان دي

موږ په سرو وینو کې رغړو

دوی چک چکې کړي خندا کړي

منتظر دي هغه وخت ته

چې به کله موږ تباه کړي))

(لوی احمد شاه بابا)

د غونډې په پیل کې د افغانستان نومیالي پوه محترم سر څېړونکي الحاج عبدالله بختاني خدمتګار صاحب ته په ډېر درنښت بلنه ورکوو چې د ستېج سر ته راشي او زموږ د ننني غونډې پرانستونکې وینا وکړي.

د افتتاحیه خبرو په څنګ کې، محترم بختانی صاحب دا حق هم لري چې خپلې نورې خبرې په همدغه وار دوستانو ته واوروي.

ketabton.com - The Digital Library

سرمحقق عبدالله بختانی خدمتګار:

بسم الله الرحمن الرحيم

درنو او خوږو وروڼو مشرانو، ځوانانو، ادیبانو، شاعرانو او ددې هېواد خواخوږو او په هېواد باندې مینو او زهیرو شخصیتونو !

د افتتاحیه خبرو حق خو د صلاحي صاحب و، دا چې په ما یې امر وکړ، زه به په کې څه ووایم؟

حسام صاحب تاسې پېژنئ، کتابونه یې هم توزیع شوي دي تاسې به مخکې لوستي وي اوس به مو هم څه ناڅه له نظره تېر کړي وي، په هغه باندې به تبصرې کېږي او په هغه باندې به نقد کېږي.

نقد د یو شي کره کولو ته وایي چې د هغې مثبتې او منفي خواوې څرګندې شي. کله کله موږ په غلطه نقد هغه څه ته وایو چې یوازې څه عیبونه ولټوو او ددې په مقابل کې مدح او توصیف ته، نه پوهېږم چې څه ووایو؟!

ketabton.com - The Digital Library

مګر که هغه چې د يو شي د مدحې او د توصيف مواد لري هغه هم څرګند شي او چې کوم عيب لري هغه هم څرګند شي، هغه نقد دی.

د مثبتو خواوو څرګندول هغه د اثر خاوند هم تشويقوي هم هڅوي هم يې زړه ته ډاډ ورکوي هم يې په ځان باندې ويسا زياتوي او هم لارښونه ورته کوي.

او ليکوال ته وايي چې:

دغه خبرې ښې دي او همدا کوه او چې عيبونه يې ښکاره شول هغه هم ددې موجب ګرځي چې هغه اثر هم اصلاح شي او په اينده کې ليکوال چې په هغسې اثارو باندې قلم چلوي د هغه انتقاد نه استفاده وکړي خپل اثار کره کړي.

دا چې په پښتو کې ورته کره کتنه وايي، دا ډېر په ځای تعبير دی او دا مجلس د همدې لپاره جوړ شوی دی. دې سره ددې موقع نه په استفاده زه د خپل وطن په حال باندې او ددې وطن د شاعرانو او ليکوالو په حال باندې ډېر تاسف کوم. په يوه جنبه او د يوې موضوع په ارتباط باندې چې هغه داده:

دلته شاعر شعر وايي نثر ليکونکی نثر ليکي داستان ليکونکی داستان ليکي، محقق او خېرندوی څېړنه کوي دا خو کوي. په مشکلاتو په دردونو په کړاوونو د کاغذ په مخ دده فکر او دده څېړنه تويې شي. بيا حيران وي چې په دې څه وکړي. بيا ګرځي څوک چې څه شی نه لري په دې لټه کې وي، چې يو څوک پيدا کړي چې يو څو روپۍ ورکړي چې دا اثر

ketabton.com - The Digital Library

چاپ شي او څوک چې جیب کې یو څه لري د خپل جیب نه یې وباسي او خپل اثر پرې چاپ کړي.

ګورئ!

همدې سړي هم د لیکلو کار وکړ، هم د چاپ کار یې وکړ. حال دا چې دا د یو سړي کار نه دی.

ګورئ! بیا مخ کتنه ورته جوړوي، د مخ کتنې مصرف هم ورکوي، د مېلمنو مصرف هم ورکوي او کارتونه ورته هم لېږي، ګورئ چې دا د لیکوال درېیم مصرف شو.

مورږ د کتاب لپاره باید بازار ولرو، دوکان ولرو، خرڅلاو ولرو، کتاب باندې پیسې ځي، لږ تر لږه د هغو پیسو اصل هدف باید څه وي؟! په جهان کې مورږ اورو چې لیکوالان او شاعران د قلم د څوکې نه ډوډۍ خوري، موټر پرې اخلي، کور پرې اخلي او ټول ژوند یې تامینېږي او دلته؟!

ټول ژوند یې پرې ځي، د موټر پیسې هم په کتاب ځي، د عایل د مېوې او نفقې پیسې هم په کتاب ځي.

دا د ډېر افسوس حالت دی، په افغانستان باندې او د افغانستان په لیکوال باندې.

ښه! که لیکوال کتاب چاته ورکړ بیا بله ورځ چې ملاقات وشي چې زما کتاب دې ولسوست، بیا د لوستلو شوق د چا سره نه شته، کتاب هلته په

ketabton.com - The Digital Library

تاقچه کې او یا په الماری کې پروت وي، بیا حتی کله ناکله د چا پام وي یا نه وي، د بخاری اور پرې لګول شوی وي.

نو دې مجلس کې چې زمونږ د علم او ادب مشران او رهبران هم ناست دي، ځوانان او نقادان مو هم ناست دي دا خبره ما لازمه وبلله چې د دې خبرو لږ غم په کار دی، د دې لپاره سیستم په کار دی او د دې سیستم رواجول په کار دي.

نو زما افتتاحیه خبرو کې ما دا خبره لازمه وبلله او دا د حسام صاحب برکت دی او که زما د دې خبرو نه یو سلسله عمل په دې وطن کې رویکار شي. د هغې عمل په وجه زمونږ شعر، ادب، څېړنه، ژبه، ادبیات او علم به لږ انکشاف او ارتقا وکړي او زمونږ هر څه د مغزو محصول زمونږ عام ولس ته له دې ځای نه ورسېږي.

د دې ثواب انشاالله که وشو او زما خبره عملي شوه حسام صاحب ته هم رسېږي.

څوک چې یو ښه دود رواجوي د هغه اجر تر قیامته پورې ده ته هم راجع کېږي او که بد دود رواجوي د هغه بد دود ګناه هم ورته راجع کېږي.

زه امید لرم چې مونږ او تاسو په دې موفق شو چې د لیک او لیکوالی د لارې نه خنډونه ایسته کړو او خپل اثار خلکو ته ورسوو او یوه خوشګواره فضا له دې لارې وطن کې پیدا شي. حسام صاحب! دا حق لري چې د هغه په اثارو باندې سړی د خپل زړه خبره منعکس کړي، نو ما یو څه یادداشت ګوتې د ځان سره راوړی کله چې د حسام صاحب دا دوه

ketabton.com - The Digital Library

مجموعې چاپ شوې دا (دوه اثره) نو هغه وخت کې دا دوه ټوکه ماته راکړی شوي وو.

نو د هغه پر بنا زه به يو څه خبرې ستاسې حضور ته تقديم کړم.

((منقد هر چه می گويد بگويد

به خون زخم دل نامه نوشتم

منقد هر چه می جويد بجويد

نيابد گل به خارستان کشتم))

جناب حاجي صاحب محمد حسن حسام سره زه سږ کال په اوړي کې اشنا شوم. په هغه ورځ کې چې دده د پشه يي ژبې د شعرونو مخکتنه هلته وه. دده له شخصيت سره دده د اثر سره د هغې ورځې نه تر اوسه پورې ماته دده د شخصيت او دده د ادبي لياقت او کفايت په باره کې مې معلومات نور هم زيات شو او دغومره اثر يې راباندې کړی چې په دې نږدې اوو اتو مياشتو کې لکه دا زما د اوو يا اتو کلونو لا زيات اشنا وي.

دا يو صميمي انسان دی، يو محترم مخلص او د زړه د مينې والا انسان.

ما هغه وخت هم دده په هغه پشه يي مجموعې باندې خپل نظر څرګند کړی و، ده خپل پشه يي شعرونه او پښتو شعرونه هلته واورول او بيا يې په پښتو ترجمه کول هم. نو په هغه بنا ما يو څه ويلي و، بيا دغه زما زوی عبدالرحيم ته دې خدای خير ورکړي، هلته يې راته ټيپ ايښی و. بيا د ټيپ نه يې زما خبرې استخراج او ليکلې وې چې هغه خبرې بيا (د سولې

ketabton.com - The Digital Library

هڅه) يوه مجله کې، ماموند دصاحب چاپ کړې ده. هلته هم زما نظر دده د شاعرۍ باندې مثبت و او چې څه موده مخکې ده دا دواړه مجموعې چې نن د بحث لاندې دي دا يې راته راکړې او ويې ويلې چې په دې باندې شايد کومه غونډه هم جوړه شي. نو زما زړه کې دا و چې په کراره په غور او دقت باندې زه به يو څه پرې وليکم.

مګر ژوند داسې راغی چې دا مسلسل سيمينارونه او دا مسلسلې جلسې راغلې ټول کال تېرېږي، خبره د کال اخر ته رسېږي. دا هم يو د توجه او د تامل و خبره ده چې مسلسل سيمينار، مسلسل سيمينار، څنګه يې سړی واوري؟

څنګه پرې ځان پوه کړي؟

څنګه تري استفاده وکړي؟

نو تاثير دومره وشو چې ما دې کتابونو باندې ليکل څه چې هغه لوستل هم ونه شول کړای، ونه رسېدم ورته، زه خو بوډا او کمزوری هم يم، په عين حال کې ددې دوو نه يو يې پرون ماته فرصت پيدا شو چې د جمعې ورځ وه، مړ او تاسې خو داسې خلک يو چې په نورو ورځو کې به يو کار لرو د جمعې په ورځ کې راته شل کارونه وي، مېلمانه وي، مور چېرته ځو مړی ژوندی او دا خبرې وي.

ددې سره سره بيا هم ما پرون وکولای شو يو يې مطالعه کړم. دې کتاب باندې يو دوه تقريظونه هم ليکل شوي او په دې کې يو تقريظ ورکوونکی وايي:

ketabton.com - The Digital Library

چې دا په روان او خواږه نثر او په نوي بڼه لیکل شوی اثر دی.

زه ورسره موافق یم.

بل بیا د کتاب له ظاهري شکل، خط و خال نه تېر شوی او د هغه ژورې مانا تل ته یې ځان رسولی او تبصرې پرې کړي دي چې دا هم مستحق و او دا کار هم باید شوی وای او ما چې ولوست دا کتاب یوه شکوه نامه ده شکوه نامه.

په لیک کې د وطن د حالاتو او د ملت د حالاتو په ارتباط په شاعرانه او ادیبانه ژبه شکوې او شکایتونه منعکس شوي او درج دي.

حاجي صاحب په ډېر خلاص مټ د خپل زړه برأس ایستلی، هغه څه چې د ویلو وړ دي یا هغه څه چې شاید ډېر کسان یې د وخت د شرایطو په ارتباط د ویلو وړ ونه بولي هغه یې ټول ویلي دي.

زه ورته شاباسی وایم او علامه اقبال ویلي چې:

بیا ور هر چه اندر سینه داری

سرودی، ناله یی، آهی، فغانی

د حاجي صاحب دوه لیکونه ((سرود)) خو نه دی قطعاً د یو نوع نوي نظم او یا ازاد نظم بڼه لري، خو د هغه نوي او ازاد نظم اهنګ هم نه لري یانې د سرود بوی هم په کې نه شته او که دا بوی په کې وای، نو خوش خوی به یې لا زیاته شوی وای مګر ناله ده ناله!

اقبال وایي:

ketabton.com - The Digital Library

سرودی، ناله یی، آهی، فغانی

آه او آهونه دي. فغان او فغانونه دي او د فغانستان فغانونه په کې دي.

د افغان ملي اخبار چې د ولسمل صاحب په مشرۍ باندې چلېږي او د قديم نه دده د اخبار په تندي باندې د حضرت علي کرم الله وجهه يوه مقوله په هره ګڼه کې چاپېږي:

چې وايي: ((کلمت تالحق عند سلطان جابر خير من عبادة ستين سنة او سبعين سنة))

يوه حقه خبره د ظالم سلطان په مخکې ثواب يې زيات دی د ۷۰ کلو عبادت څخه او په بل روايت کې اويا کاله عبادت دی.

او بل حديث شريف دا دی:

((انصرة-اخاک ظالماً و مظلوماً) يانې خپل ظالم او مظلوم ورور سره مرسته وکړه صحابه وو پوښتنه وکړه چې مظلوم سره به کومک کوو، مګر ظالم سره څنګه؟

حضرت پيغمبر(ص) وفرمايل:

ظالم د ظلم نه منع کړئ دا د هغه سره مرسته ده، که هغه ستاسو خبره ومنله د دنيا او اخرت د ماخوذيت او مسوليت نه خلاصېږي او د ژوند په سمه لار روانېږي او دا لوی کومک دی، هغه سره مرسته وکړئ چې د هغه له لاسه مظلومان ارام شي.

ketabton.com - The Digital Library

نو حاجي صاحب چاته چې خطاب کړی دی، په دې دوو ليکونو کې خصوصاً په اول ليک کې، دا اشتباه يا غلط فهمي دې پيدا نه شي چې هغه د افغانستان سلطان يا ولسمشر يا جمهور رئيس ته خطاب کړی دی، نه دده خطاب د دنيا او جهان يو داسې قدرت او سلطې ته دی چې هغه ځان ددې جهان واکدار بولي او د جهان د واکداری خوبونه ګوري او همداسې بې لګامه روان دی او زما او ستا د حسام صاحب په هوس باندې ناتار جوړوي.

حسام صاحب په خپل اثر او نامه سرګشاده يا سرخلاصي ليکونو کې هغه ته حقې خبرې کړي دي او ځان يې د افضل الجهاد په ثواب کې شامل کړی دی او د ظالم سره يې د کومک حديث عملي کړی دی او بشر د حقوقو د هغې مادې څخه کار اخيستی چې په هغه کې د بيان ازادي راغلې ده، هر انسان ته.

ده هم د يو انسان په حيث د هغه حق نه پوره استفاده کړې ده، خو ده ته دې خدای پاک خير ورکړي. ده د يو ليکوال او شاعر وظيفه اجرا کړې ده او د غه موضوع ته يې عملي شکل ورکړی لکه چې شاعر وايي:

((څه چې وينې د صياد د بې رحمۍ نه

څه چې اورې د بلبل هزار داستانه

د غه وليکه هم شعر دی هم تاريخ دی

وظيفه ده ډېره سخته نه اسانه))

ketabton.com - The Digital Library

حسام صاحب دغه سخته وظیفه سرته رسولې ده خدای دې ورته اجر او خیر ورکړي.

یوه خبره په کې شته، کتاب کې نه شته شعر کې نه شته زما په نظر حالاتو کې شته حالات دادی:

موږه افغانان عموماً او دا پښتانه خصوصاً په دې جهان کې لا هم او از نه لرو ، زمونږ غږ چاته نه رسېږي لکه چې شاعر سید حسن مرحوم ویلې دي:

زه د نن ورځې شاعر نه یم پوهېږم

زمانه رسوي غږ تر غوږه پورې

زمونږ کار هم د زمانې په اوږو باندې روان دی چې زمونږ غږ تر کوم غوږه پورې ورسوي تصادفاً ماشاالله په قید سره ځکه چې مونږ په دې باندې بریالي شوي نه یو چې خپله ژبه د دنیا په خلکو ومنو. نو زه د هغه تقریظ لیکونکي خبره او مشوره تائیدوم چې حسام صاحب ته یې لیکلي:

((حسام صاحب !

خپل لیکونه په سم ادرس ولیکه)) او په سم ادرس باندې لیکونه په هغه صورت رسېږي چې د مرسل الیه په ژبه ترجمه شي چاپ شي او مستقیماً ورته ورسېږي.

ځکه زمونږ همدا بدبختي ده چې کتاب به چاپوو هم او چاته به یې رسوو هم او په بله ورځ په تلېفون کې او یا چې مخامخ شو ، ورته وایو به:

صاحبه !

ketabton.com - The Digital Library

هغه زما کتاب دې ولوسته دا زموږ بدبختي ده، نو په دې بدبختۍ کې حسام صاحب باندې دا بوج هم راځي چې کتاب یې ترجمه شي او مرسل الیه ته ورسېږي.

نو په هغه صورت کې که په مرسل الیه کې عقل او شعور وي، هغه به فکر وکړي چې زموږ د پیغمبر حضرت محمد مصطفی(ص) د حکم او فیصلې مطابق حسام صاحب ورسره ډېر لوی کومک کړی دی چې هغه یې ملتفت کړی دی، خپلو کارونو او عواقبو ته.

زه جناب حسام صاحب ته مبارکي وایم د زړه د مینې او اخلاص نه ورته مبارکي وایم او دا کتاب یې ستایم، مګر یوه خبره به کوو چې دا په ډېرو ستایلو سړی کله کله مغروره کېږي هم، یوه عربي مقوله ده:

المدح والذبح

مدح چې ده د چا حلالول دي، ستاینه زموږ د پښتو په اصطلاح سړي نه ځان ورک کوي، اګر چې د حسام صاحب شخصیت د دې خبرې نه لوړ دی، نو د داسې رنګ نظمونو یا لیکونو لپاره مبارکي ورته وایم بیا یې وایم او بیا یې وایم او د دغسې اثارو د ایجاد لا زیات توفیق ورته غواړم او د وطن لیکوالو او شاعرانو ته هم زما دا پېشنهاد دی چې د بشر د حقوقو د اعلامیې د هغې مادې څخه چې د فکر او د بیان د ازادۍ په باره کې دی له هغه څخه پوره پوره استفاده وکړي.

والسلام

ketabton.com - The Digital Library

څېړونکی محمد نبي صلاحي:

له استاد بختاني صاحب نه ډېره مننه کوو.

((عقل او حکمت یوازې په ناز او نعمت کې نه دی، د پښتنو په غرو او رغو کې هم پوهان او هوښیاران شته.))

((میرویس نیکه))

د پروګرام په دې برخه کې محترم الحاج محمد حسن حسام صاحب ته په ډېر درنښت بلنه ورکوو چې د ستېج سر ته راشي او د خپلو کتابونو مخ د غونډې درنو برخوالو ته ورښکاره کړي.

ketabton.com - The Digital Library

حاجي محمد حسن حسام:

د هر څه نه مخکې دوستانو ستاې راتګ ته هرکلی وایم هر کله راشئ او بیا هم هر کله راشئ، د کتابونو په هکله نه ګړېږم دا د نقادانو حق دی ما فقط یوه زمینه مساعده کړه چې یو له بل سره کښنو او یو بل سره له نږدې نه ووینو او په دغسې دید او بازدیدونو باندې طبعاً د شاعرانو او لیکوالو په منځ کې مینه او محبت زیاتېږي او هم فرهنګي نیمګړتیاوې پرې بشپړېږي. زه د دغه کتابونو په باب زیات نه ګړېږم خو ماته یو خبره ډېره جالبه او په زړه پورې وه کله چې مې لوړی کتاب بشپړ کړ، نو ما څلور خطونه ولیکل البته څلورو لیکوالانو ته چې په ده باندې یو څه ولیکي اول خط مې محترم رفیع صاحب ته بل خط مې ولسمل صاحب ته دوی دواړه دلته ناست دي، شکر دی غونډې ته راغلي دي، درېیم خط مې صلاحي صاحب ته ولیکه او څلورم خط مې لېوال صاحب ته واستاوه.

د پنځلسو، شپاړسو ورځو وروسته د دې خطونو ځوابونه راته د قلمي نسخو سره ببرته راورسېدل. ما د خپل هېواد په دې شډلو خو د لوړو

ketabton.com - The Digital Library

خيالونو ليکوالانو باندې هغه مهال ډېر ويار او افتخار وکړ چې د کتاب د قلمي نسخې د مطالعې په نتيجه کې دوی مشترک ټکي موندلي وو لکه د بڼې، شکل، پيغام او د نورو او نورو په هکله د ټولو نظر يو قسم وو. زه ستاسې ډېر وخت نه نيسم زه فقط د يو کتاب د اخرني نشر نه دوه درې کرښې را اخلم او لولم يې او درنه رخصتېږي:

په يوځای کې مې ليکلي دي چې:

دوسته!

د ټولو پتنو نه دې دا پتنه

ماته ډېره ګرانه، سخته او

د تشويش وړ ده.

د وينځلو مغزو بنيادم

نه هېڅ جوړ نه دي

خواهش کوم په هماغه پخواني

ګوډ شل په ړانده

او

کانې

حالت ډېر خوښ يم

پرې مې ږده د خدای په پار

ketabton.com - The Digital Library

پرې مې ږده ! !

په کومه ګنا مې ماغزه پريمنځې؟ !

په همدې حالت هم خپله پنځه زره

کلنه بوډی مورد اتلس کلنې

پېغلې په خبر د ګندهارا

په تمدن د کوشان

شاهانو په دود شم

سينګارولای.

دا به خومره او خومره او بيا هم

خومره ښه وای چې:

ما خپله مورد ((اوستا))[1] په پوستينچه

کښولې وای.

د ماسخوتن لمانځه د اداکولو

څخه وروسته زما

توته

توته

[1] اوستا کتاب په پوست ليکل شوی دی.

ketabton.com - The Digital Library

صورت دده په لمن کې بې له
کوم ډاره او غلو غشه د
شمشاد ، هندوکش او یا
د سلیمان د غرونو په کومه
لرې هسکه تړه[1] او مورګه
کې د یوې مومانې او یا د کومې
ګورګورې ونې لاندې
وروسته خوبولی پروت
وای.
او د سبا ورځې په چرګ بانګ کې
د خپل امام د اذان سره سم
او د مور د قرآن شریف د تلاوت
په خوږه اواز له خوبه
پاڅېدلای
نو هلته به ما د یو
خوشبخت

[1] تامبیره، ګرنګ

ketabton.com - The Digital Library

او

خوشقسمت

انسان، واقعي افغان

او د يو ښه مسلمان

په نوم په ډېر ويار د

يو بل ځل لپاره ځان

نومولای.

ketabton.com - The Digital Library

څېړونکی محمد نبي صلاحي:

د حاجي صاحب له وینا نه ډېره مننه.

خوشال خان خټک وایي:

چې دستار ترې هزار دي

د دستار سړي په شمار دي

د پروګرام په دې برخه کې د افغانستان د علومو اکاډمۍ سلاکار، نامتو لیکوال او شاعر محترم استاد حبیب الله رفیع صاحب ته په ډېر درنښت بلنه ورکوو چې د مېز سرته راشي او تاسې ته ددې دوو کتابونو په باب یو څو خبرې وکړي.

ketabton.com - The Digital Library

استاد حبیب الله رفیع صاحب:

نحمده و نصلی علی رسوله الکریم اما بعد ،

دوستانو !

تېره دوشنبه حسام صاحب دفتر ته تشریف راوړی و او کتابونه یې راوړي وو ، چې ددې شنبې په ورځ ددې کتابونو مخ کتنې دي، ما ژمنه ورسره وکړه چې دې ورځې ته ستاسې په کتابونو لیکنه کوم او خپل نظر به ښکاره کوم. دوی چې تشریف یوړ فقط یو ساعت وتلی و چې ماته د کلي نه ټلیفون راغی، زما یو مشره خور وه هغه وفات شوې وه، نو ما د خپل دفتر کتابونه راټول کړل او کور ته راغلم، لیکن دا مې اخلاقي فرض وبلل چې حسام صاحب ته ټلیفون وکړم. زه د یو داسې مشکل سره مخامخ شوم کوم بار چې تا په ما ایښی و ، د ځینو کسانو خبرول به ته په خپله وکړې هماغه و چې زه ولاړم، چون ژمنه مې کړې وه چې زه به راځم ما ببګاه ماسخوتن د کلي نه ځان راورساوه او د حسام صاحب سره مې هغه د راتلو ژمنه ترسره کړه. لیکن د څه لیکلو ژمنه مې ترسره نه کړای

ketabton.com - The Digital Library

شوه. نو په دې اساس هغه ليکنه چې ما ددې د سپينې وينې په کتاب کړې وه او فکر کوم چې تاسې به تراوسه نه وي لوستې هغه به تاسې ته واورومم او په دې شکل به خپل وار تپر کړم.

نوی انداز، نوې خبرې

(منځپانګه) او (بڼه) د شعر دوه ارزښتونه دي کوم چې د دواړه ارزښتونه د پخوانو په پېښو ولاړ وي ((روايتي شاعري يې بولې)) خو که ((منځپانګه)) او ((بڼه)) ((نوښت ولري)) او د نوښت ارزښت پرې ور زيات شي، نو بيا دا شاعري د ((جدت)) او ((ابداع)) پر واټ ګامونه کېږدي او د ادبي انلاب لاره هواره کړي. ښاغلي حسام زمونږ د عصر يو سپين ږيری شاعر او ليکوال دی ((نثر)) هم ليکي.

((نظم)) هم ليکي، خو دا ځل يې د دواړو په ګډون څه ليکلي چې ادب پېژندونکي ((نثري نظم)) ورته وايي، ((نثري نظم)) په پښتو ادب کې نوی ((صنف)) دی دا ژانر له ((اردو)) نه ((پښتو)) ته راغلی او په پېښور کې ((هاشم بابر)) دوه کتابونه ((د مېلې هلک)) او ((ورک موندلی)) په همدې نثري نظم کښلي او د ادب په ډګر کې يې هنګامه راولاړه کړې ده.

زمونږ شاعر او ليکوال ښاغلي حسام نه اردو نثري نظمونه کتلي او نه يې د هاشم بابر ((ورک موندلی)) او د ((مېلې هلک)) ليدلی، ده ته خپل

ketabton.com - The Digital Library

مبتکر مغز او شاعرانه احساس حکم کړی چې دا سې يو څه وليکي او پښتني ټولنې ته يې وړاندې کړي، نو ځکه ماته په يوه ليک کې ليکي: ((ستاسو د ګڼ شمېر بوختياوو سره سره زړه نازړه د يو څو ماتو ګوډو او ناقصو شعرونو يوه ټولګه چې نه يې ازاد شعر د شعر په څېر دی او نه يې مقفا، نه يې په شکل پوهېږم او نه يې په محتوا، خو په هر حال مور ټول په دې عقيده او اند يو چې هر څيز په اول کې خام وي او په کراره ترېنه د پخلي تمه کېږي، نو ددې اصل په رڼا کې په زړورتيا او په خلاص مټ مې د ځان سره وپتېله چې ټولګه په قلمي شکل کې ستاسې حضور ته د يوې لنډې سريزې لپاره وړاندې کړم، که ټولګه په سريزې ارزېدله هيله من يم چې هيله مې ترسره کړئ او ټولګې ته به په خپله نوم غوره کړئ او که...))

د مصر يو نامتو نقاد ډاکتر مندور وايي:

((شاعر خپل شعر ووايي خو کله يې چې کره کتونکي وګوري نو دومره خبرې په کې راپيدا کړي چې د شاعر اروا هم ترې خبره نه وي.))

همدا سبب دی چې شاعران، هنرمندان او تخليق کاران د الهام په نورانې نړۍ کې ډېر څه وايي او ډېر څه په خوله ورځي په خپله نه پرې پوهېږي چې دا څه دي؟ خو نقاد هغه ته سبک ټاکي شکل او فورم ورته ټاکي، ادبي څېره ورته ټاکي، قاعده او قالب ورته ټاکي او بيا حکم کوي چې دا څه ډول پارچه ده او نوم ورته ټاکي. ادبيات ټول لومړی ويل شوي بيا قالب بندي شوي او نومونه پرې اينبودل شوي ځکه شاعر او هنرمند ازاد

ketabton.com - The Digital Library

دی هغه د ټولو قيدونو نه دباندې خپل هنر خلقوي او خپل اثر رامنځته کوي همدا ازادي ده چې:

قالب شکنې کوي نوي فورمونه رامنځته کوي او نوي ژانرونه او صنفونه پنځوي حسام صاحب هم دا کار کړی خپل د زړه غږ يې د قلم غبرې ته سپارلی او له هغې نه دا نوی فورم او شکل جوړ شوی او د پښتو ادب په ورشو کې يې يو نوی ګام ايښی دی او له دې سببه دده دا ليکنه د بنې له پلوه په نوښت ولاړه ده او زه يې يو نوی ادبي ګام او انداز بولم ! تر دې وروسته دده ددې وينا منځپانګه ده، ده د خپلې ټولنې پښتو او بهيرونو ته په غور او دقت کتلي د سياست د لوبغاړو تر زر زري جامو او پودري مخونو لاندې يې د دوی اصلي څېرې ليدلي ((د ديموکراسۍ د کوکريو پرځای)) ((سمسپرې)) (تمساوې) ((روې)) ((ګورګټۍ)) او ((خپسۍ)) ورته ښکاره شوې او د نورو ويرندوکو کسانو په شان يې سترګې نه دي پرې پټې کړې او پردې يې نه دي پرې اچولي په واز کومي يې د هغه رښتيني ماشوم غوندې چې غږ يې وکړ:

((پاچا لوڅ دی !)) د ټولو هغو لويو لويو کسانو د ريا او منافقت پردې څيرې کړې چې په لوڅ پاچا پسې روان وو خو ددې جرات يې نه درلود، ووايي چې:

((پاچا لوڅ دی !)) اوس نو د چاپلوسو ((پرده پوښانو)) خوښه ده چې دا غږ ورسره غبرګوي که بيا هم له منافقت او چاپلوسۍ نه کار اخلي ! او له دې رسوايۍ سره سره حال نه وايي.

ketabton.com - The Digital Library

((چې پاچا بربنډ دی!)) او د حسام صاحب د لیک هغه خبرې چې ماته یې کړي دده شکسته نفسي بولم! او په پوره ډاډ وایم چې د حسام صاحب ((دا نثري نضمونه)) هم د بنې له پلوه نوښت لري او هم د منځپانګې له لوري، نو ځکه یې زه ((نوی انداز او نوې خبرې)) بولم، مبارکي ورکوم او وایم:

چې قلم یې چلاند قدم یې تپاند فکر یې ځلاند او شعر یې تاند اوسه!

په درنښت

حبیب الله رفیع

د افغانستان د علومو اکاډمۍ مشاور

کابل/ ۲۷/ ۱۰/ ۱۳۸۵

ketabton.com - The Digital Library

څېړونکی محمد نبي صلاحي:

لـه محتـرم اسـتاد نـه ددغـې درنـې سـريزې لـه لوسـتلو څخـه چـې درنـو اوږدونکو ته يې واورله او په ښه انداز يې ولوسته، يو عالم مننه کوم. استاد ته له دې امله هم کور ودانی وايم چې، په دغسې يو غمجن حالت کې چې دده خور وفات شوې ده، په خپله وعده يې وفا وکړه او زمونږ او ستاسې ننني غونډې ته يې ځان رارسولای. له ټولو دوستانو نه هيله کوو چې په ګډه سره، البته په دې به ځان نه خلاصوو اوس به د دعا لاس پورته کړو، کله چې استاد فاتحه اعلان کړه، اشتراک به په کې کوو. استاد ته صبر جميل غواړو او خدای پاک دې دده خور وبښي.

د پروګرام په دې برخه کې د هېواد لـه درانـه ليکوال محتـرم محمـد حسـن ولسمل صاحب نه په ډېر درناوي هيله کېږي چې د مېز سر ته راشي او خپله وينا واوروي.

ketabton.com - The Digital Library

محمد حسن ولسمل:

درنو مشرانو کشرانو د هېواد محترمو شاعرانو او ليکوالانو السلام عليکم.

ما خو څه شی نه دي ليکلي خو د حسام صاحب په يو کتاب باندې مې يو څو کرښې ليکلي دي زما خواهش دا دی کتاب هر چا مخ ته پروت دی هغه به ولولي د حسام په باره کې او د دې کتاب په باره کې به زما نظر ورته معلوم شي.

زه غواړم چې په دې او دغه وخت چې ماته راکړل شوی دی د دې خپل وطن د غم لړلو حالاتو په باره کې يو څو خبرې وکړم. زه د حسام صاحب نه مننه کوم چې دغسې يوه درنه غونډه يې جوړه کړې ده او حسام صاحب يو صفت دا دی چې دی سرمايه دار دی، خو د سرمايې ترڅنګ دا بل اړخ يې نه دی هېر کړی، د خپلو وطنوارانو سره په درد باندې درد ېدلی دی او دغه لاره ده نه ده پرېښې، نو دده دغه کار د قدر وړ دی د نورو سرمايه دارانو غوندې دی نه دی زه ده ته کور ودانی وايم. يو وخت زه په پېښور کې وم، باچاخان راغی هلته يې مهاجرينو ته يو اعلان وکړ.

چې راشئ زه ستاسو او د کابل د حکومت ترمنځ جوړه کوم په پېښور خو داسې هوا او فضا حاکمه وه چې هلته افغاني تنظيمونه او په افغاني

ketabton.com - The Digital Library

تنظیمونو کې بیا په خاص ډول د حکمتیار صاحب له وېرې نه څوک ورتللی شول باچاخان ته هېڅوک ورنه غلل، نو ماپسې یې د سر ډېرو هدایت الله پاچا راولېږه.

چې ولسمل ته ووایه ته ولې نه راځې؟ نو باچاخان له ما سره جګړه غوندې وکړه چې دا د روس او امریکې جنګ دی ما باچاخان ته وویل:

چې زمونږ وطن روسانو نیولی ته داسې خبرې کوې.

ډېر وروسته زه په دې پوه شوم چې دا د روس او امریکا جنګ و. دې کې د امریکې دا مقصد و چې روس ته څنګه شکست ورکړي او څنګه دا راشي چې دغه ستراتیژیکه نقطه ونیسي، اوس زه په دې پوهېږم.

مونږه د روسانو سره او د هغوی له طرفدارانو سره په دې باندې مبارزه کوله چې مونږه به یو ښه حالت راولو نو د هغوی سره جنګېدلو او ځانونه به مو پرې مړه کول، خو د دوی په باره کې هغسې مبارزه نه کېږي کوم چې د روسانو سره کېدله.

دوی ته څوک حقه خبره نه کوي، حکومت ته هم څوک حق نه وایي، زمونږ خلک وژل کېږي، زمونږه خلک بندیانېږي، زمونږ په خلکو باندې ډول ډول ټاپې لګول کېږي، په خاصه توګه په پښتون ولس باندې هغه ذلیل ترین حالت دی که لږ ځان وخوزی، نو وایي چې القاعده دی نو وروڼو زه تاسې ته دومره وایم چې ما په دې وروستۍ شماره کې یوه کیسه لیکلې او دغه تاسې په غور ولولئ، تاسې ته به د دې امریکایي ماماګانو هغه اخلاص او هغه نیت معلوم شي چې دوی له مونږ نه څه غواړي؟!

ketabton.com - The Digital Library

خو زه به په لنډه توګه دا کيسه درته وکړم. زه دغسې يو وخت امريکې ته لاړم او هلته باچا د کاکا زوی سره مې په يوه رستورانت کې ملاقات وشو، ماته يې وويل:

چې ته د امريکا د جمهور رئيس فوق العاده نماينده تامسن سره ګورې؟!

ما ورته وويل:

زه خو ورسره ګورم خو هغه ما نه پېژني، نو څنګه ووايم چې زه ورسره ګورم؟!

هغه راته وويل:

چې نه هغه تا پېژني، زه دا اوس ځم او د هغه سره وخت لرم که ته غواړې زه به تا لپاره وخت ترې واخلم.

کور يې ودان د تامسن نه يې وخت اخيستی و، نو دی بيا ببرته هوټل ته راغی ماته يې وويل:

چې با تاته تامسن په اتو بجو منتظر دی ته ورشه ده سره به مرکه وکړې.

نو زه چې د مرکې لپاره تامسن ته ورغلم ما به يو ډول پوښتنې کولې دی به په دې افغاني تنظيمونو رابرابر شو دا به يې غندل او بل اخره ما ترې پوښتنه وکړه زمورږ ستونې خو په دې خبرو وچ شو چې ملي عناصرو ته موقعې ورکړئ که دا روسان او کمونستان شکست هم وخوري، دغه د تنظيمونو خلک افغانستان ورانوي، جوړوي يې نه.

تاسې ولې ملي عناصرو ته موقعې ورنکړه؟

ketabton.com - The Digital Library

تاسې د ستېنګر راکټونه د ګلبدین او سیاف په اوږو کېښودل، نو ده زما د خبرو په ځواب کې وویل:

چې دوی زموږ دښمنان دي او هغه زموږه یوه سیاسي اشتباه وه دوی د خلیج په جنګ کې د خنجر ګذار د شا له خوا نه پر موږ کړی دی، موږ به بیا دا اشتباه تکرار نه کړو.

دا د خنجر کلمه او دا د دښمن کلمه په دې مصاحبه کې پنځه، شپږ کرته تکرار شوې ده، نو مصاحبه خلاصه شوه او د مصاحبې نه وروسته بیا یوه بله خبره یې راته وکړه ته چې اروپا ته ځې دا پیغام به باچا ته یوسې چې هلته یو سړی دی دده په څنګ او دی د K.G.B اجنټ دی او ورته ووایه ! چې دا د ځان نه لرې کړه.

نو بیا زما ټکټ یې هم وګرځاوه اروپا ته لاړم، باچا ته مې وویلې باچا هم هغه دی ژوندی دی سړی په مړو دروغ وایي. نو اوس د بن په غونډه کې هماغه خلک د امریکا د یو بل فوق العاده استازي خلیل زاد په واسطه ببرته رامسلط شول چې کابل یې ویران کړی و، چې د افغانستان اردو یې منحل کړې وه، شپېته زره کابلیان یې وژلي و، موزیم یې تالا کړی و، پوهنتون یې خراب کړی و، کابل یې په بل مخ چپه کړی و، هماغه خلک یې ببرته په موږ باندې امریکایانو راحواله کړل.

ځانونه مو پرې مړه کړل، یو نیم ملیون شهیدان مو ورکړل، اوس موږ بیا وژل کېږو. هغه وخت کې خو به مو غږ جګاوه، هغه وخت کې خو دنیا به هم زموږ خبره اوریده له، مګر اوس زموږ خبره دنیا نه اوري، هغه چې دوی

ketabton.com - The Digital Library

مړه کړي وايي چې دوی القاعده و او يا د القاعده و ملګري وو، موږ ځکه مړه کړل. نو زه تاسې ته دا وايم چې وروڼو دا يوه تاريخي مرحله ده، افغانستان يو تاريخي مملکت دی او دغه خبرې ته ملتفت شئ، چې دغه ماماګان له موږ نه څه غواړي؟!

دوی خو زموږ د وطن د ودانولو پرځای زموږ د وطن د ورانولو کوښښ کوي.

نو د ليکوال او شاعر وظيفه ده چې دغه حالت ته متوجه شي او په دغه باره کې يو څو کرښې وليکي. زه ستاسې وخت نور نه نيسم، زه ستاسې يو خدمتګار يم او ما دروغ هم نه دي ويلي، هغه دی هلته اخبار پروت دی، نه امريکايي نه وهرېږم او نه د کرزي نه وهرېږم، نه بند نه وهرېږم، بندونه مې هم تېر کړي دي، د همدې وطن لپاره، نه د چوکۍ لپاره، د عزت لپاره، ما لپاره چې په زندان کې يم د بهرون نه ډېر خوشاله يم، خو تاسې ته مې دغه واقعيت ښکاره کړ چې خبره دغسې ده.

هغه چې دوی اجنټ ګانې هغه يې پر موږ وزير کړ، هغه چې دوی د دې وطن دښمن ګانې، هغه يې بېرته پر موږ مسلط کړل، نور قضاوت به تاسې د دوی په حصه کې وکړئ.

السلام عليکم

ketabton.com - The Digital Library

څېړونکی محمد نبي صلاحي:

د ولسمل صاحب له زړه سوي نه ډکو خبرو، ژورې او هر اړخیزې وینا څخه ډېره مننه.

د غونډې د ټولو پوهانو او ګډونوالو په اجازه. د پروګرام په دې برخه کې زه غواړم چې د پېښور نه راغلو پښتنو لیکوالو محترم استاد همېش خلیل صاحب او محترم صاحب شاه صابر صاحب ته ډېر ښه راغلاست ووایم. کور مو ودان چې زمور غونډې ته راغلئ او ننني غونډه مو لا پرتمینه کړه.

غني خان وایي:

زما بخت د شمعې بخت دی

یا به مرمه یا به سوزم

یا به ببخ ته د دریاب ځم

یا به سر په چپو خوځم

عجب زه عجبه لاره

عجبه کاروان روان دی

ما وروستي پرې او له بیایي

ketabton.com - The Digital Library

که زه ځمه او که نه ځم

د پروګرام په دې برخه کې د افغانستان پیاوړي صاحب نظر لیکوال او کیسه لیکونکي محترم استاد اسدالله غضنفر صاحب ته په ډېر درنښت بلنه ورکوو چې د ستېج سرته راشي او د حاجي صاحب د دوو کتابونو په باب تاسې ته یو څو خبرې وکړي.

ketabton.com - The Digital Library

استاد اسدالله غضنفر:

صلاحي صاحب خو د حاجي صاحب ډېر کتابونه ياد کړل ما يې دري کتابونه لوستي دي.

دوه همدا دي چې تاسې ته په مېز پراته دي او بل هغه (زه کابل يم) چې څو کاله يې پخوا چاپ کړی و.

حاجي صاحب ازاد شعر ته ډېره توجه کوي.

بل دا چې حاجي صاحب ساده کليمې او هغه کليمې چې خلک يې کاروي هغو ته ډېر اهميت ورکوي او زه ددې هم پلوی يم.

او درېيم حاجي صاحب په خپلو ليکنو کې هغو خبرو ته اهميت ورکوي چې د اوس وخت سره تعلق لري او دا شی هم ماته ډېر ښه ښکاري.

نو زه غواړم په همدغو دريو خبرو او په همدې دريو تمايلاتو وګړېږم:

د حاجي صاحب د اثارو دغه نوی شعر چې دی ځينې پلويان لري، ځينې مخالفين هم لري، دوواړه چې دي خپل دلايل لري، خو زما په نظر د مخالفت بنيادي وجه يې داده چې:

ketabton.com - The Digital Library

د هر انسان پخوا وخت خوښېږي مورږ غواړو دنيا هماغسې وي چې مورږ تجربه کړې ده، خو دنيا بدلېږي، زمورږ خوښې ته نه ګوري، بلکې د هنر رامنځته کېدو يوه وجه داده چې مثلاً يوه خاطره وي يو مازيګر وي، د سين غاړه وي، د برش کاله پخوا زمانه وي، هغې ته مورږ بېرته نه شو ستنېدلی، بيا نو څه کوو، بيا نو که د خاطرې څېښتن شاعر وي غواړي په شعر کې هغه خاطره وساتي دا د انسان ارزو ده او ډېره ژوره ارزو ده، خو دا هغه ارزوو ده چې که سړی په عملي ژوند کې ډېر ټينګار پرې وکړي نو تاوان کوي.

د شعر له پخوانو فورمونو ډېره دفاع تر ډېره حده پورې دغه اړخ هم لري. پخواني شعرونه چې قافيه په کې شرط و له د څپو برابروالی په کې هم شرط و، دا شرطونه به خپل کمالونه لري، خو زمورږ شاعری ته ډېر بنديزونه هم جوړوي.

ګورئ!

که د هنر مقصد دا وي او يا د شعر مقصد دا وي، چې يوه انساني تجربه ولېږدوي، نو که د څپو د شمېر اندازه معلومه وي، که د قافيې مشکل وي، که د رديف مشکل وي، بيا نو هغه انساني تجربه پاتې شي. بيا نو د شاعر کمال دا وي چې خامخا به هغه کلمه راوړي چې قافيه يې غواړي، که زه بهار ووايم بيا به په کومه کلمه پسې ګرځم؟!

په سينګار پسې به ګرځم. صرف هغه د کلام موسيقي تا مجبوروي چې يوه خبره وکړې، د زړه خبره به دې هغه نه وي، نو دغو خبرو ته چې سړی

ketabton.com - The Digital Library

وګوري ګومان کوم، حاجي صاحب چې په نوي انداز شاعري کوي دا په ځای کار دی او بهتره داده چې نور هم توجه ورته وکړي. په دې کې په هنري لحاظ ګټه ډېره ده، تر تاوانه. البته ځینې خلک هسې د فېشن په حساب باندې د نوي شعر ملګرتوب کوي، سړی پرې پوهېږي، دوی ګومان کوي چې ډېر نوي او وروستي نظریات چې په شعر او شاعرۍ کې دي. که مورږ د هغو ملګرتوب وکړو دا به مورږ پرمختللي معلوم شو. خو داسې نه ده په پرمختګ کې مورږ باید تېر نه وځو. یو په علم کې پرمختګ دی، بل په اقتصاد کې پرمختګ دی، بل په هنر کې دی.

په هنر کې پرمختګ هغسې نه دی د دا نورو.

په علم کې پرمختګ کېږي، مثلاً فزیک دی. فرضاً ارسطو د فزیک په حصه کې خبرې کړې دي، ارسطو لوی عالم و، ډېر لوی انسان و. خو د ارسطو نه وروسته اوولس اتلس پېړۍ وروسته د فزیک په باره کې اسحق نیوټن خبرې کړې دي، د اسحق نیوټن خبرې تر د ارسطو ډېرې مهمې دي، وروسته انشټین خبرې کړې دي، د انشټین خبرې د اسحق نیوټن تر خبرو هم د منلو وړ دي.

علم وده کوي، اقتصاد هم وده کوي، یو وخت د تولید وسایل ډېر ابتدایي وي، بیا ښه شي، بیا بهتره شي، دا ناممکنه ده چې مورږ ووایو هغه خلک چې په یوم باندې، په قولېې باندې، دهقانۍ او کر کرونده کوي، هغه دې په اقتصادي لحاظ تر هغو خلکو پرمختللي وي چې په تراکتور باندې کار کوي.

ketabton.com - The Digital Library

وسايل بدلېږي، ترقي کوي، علم بدلېږي ترقي کوي، ابن سينا ډېر لوی طبيب وو، خو د ابن سينا په نسخه باندې اوس مورږ علاج نه کوو، هغه د کوڅې د سر ډاکتر ته ورځو ځکه چې علم ترقي کوي. اما د هنر په حصه کې ګورئ خبره داسې نه ده او ضرور نه ده چې خامخا نن تر پرون بهتره وي. ځينې خلک د نوي شعر يا د نويو طرزونو يا د نويو مکتبونو ملګرتوب په دې خاطر کوي چې دا وروستی خبرې دي. که په دې بنياد يې کوي دوی دا د هنر په حصه کې اشتباه کوي.

يانې دا نوی شعر چې تر اوسه منل شوی هم نه دی، علت يې دا دی چې اکثره ملګري يې دې ته ګوري چې دا نوی شی دی. که يو بل نوی شی راشي بيا به د هغه ملګرتوب کوي. حال دا چې هنر د علم غوندې، يا د اقتصاد غوندې، نه دی چې د پرون تر شي دې د نن شی خامخا بهتره وي، داسې نه کېږي. هنر چې دی، شعر چې دی، د انسان د ارزوګانو، د انسان د جوهر، د انسان د ماهيت بيان دی. د انسان جوهر چې دی، په زرګونو کلونو کې فرق نه کوي او که کوي يې هم ډېر لږ يې کوي.

د پنځه زره کاله پخوا انسان او د اوسني انسان جوهر يو شی و، ماهيت يې يو شی و، په هغه کې تغير نه راځي او که راځي ډېر لږ تغير راځي.

د فرعون د زمانې پخوانې مصريان چې دي تر ټولو پخوانی تاريخ د دوی دی که تاسې هغه ولولئ، د هغوی ارزوګانې او زمورږ ارزوګانې چندان فرق نه سره لري او بلکې نه يې لري.

ketabton.com - The Digital Library

هغوی هم مينبدل، هغوی هم غوښتل چې مړه نه شي، هغوی هم غوښتل چې نوم يې په دنيا پاتې شي. حاجي صاحب کتابونه ليکلي دي په دې خاطر چې په معنوي لحاظ ژوند وکړي. دغه ارزو د خوشالخان هم وه، خو دا ارزو د هغو کسانو هم وه چې پنځه زره کاله پخوا يې په مصر کې ځانته اهرامونه جوړول او غوښتل يې چې بعد له مرګه هم ياد شي. دا د انسان د جوهر سره تړلې خبرې دي. هنر دغسې وده نه کوي چې د نن خبره خامخپځ د پرون تر خبرې غوره وي. خو ددې سره سره نوی شعر، د ګټې شی دی. د انسان د تجربې د بيان لپاره د انسان لاس او پښې ازادوي. شايد حاجي صاحب په همدې خاطر دې ته توجه کړې وي او دا يې هنر ته يو خير رسولی دی.

بله خبره داده چې: حاجي صاحب ساده غږېږي، حاجي صاحب داسې خبرې کوي لکه مور چې يې په ورځنۍ ژوند کې کوو. زما په خيال دا د ادب د ودې لپاره دا د فکر د دودې لپاره، دا ډېر لوی کومک دی. زمور روشنفکر چې دي، زمور تعليميافته چې دي، زمور ليکوال چې دي، ډېر وخت اکثره يې فکر کوي، که مور د خلکو غوندې ونه اوسو، مور به يو قسم ښه معلوم شو، مور به لوړ شو، مور به مهم معلوم شو، دا تېروتنه ده.

زه چې تاسې ته ددا اوس خبرې کوم، که تاسې دا فکر وکړئ، چې زه د زړه خبرې تاسې ته نه کوم، که تاسې فکر وکړئ، چې زه ځان يو بل قسم ګڼم، تاسې بيا زما خبرې نه منئ. خو که تاسې احساس وکړئ، زه تاسو ته ستاسو په ژبه غږېږم او په خبرو کې مې کومه تصنع نه شته او دا خبرې مې له زړه راوځی، بيا ممکن په تاسې اثر وکړي. زمور ليکوال، زمور

ketabton.com - The Digital Library

شاعران، زمونږه روشنفکران کله کله فکر کوي چې که د خلکو غوندې ونه اوسو په ليکنو کې د ليکلو په ستايل کې، نو دا به مو لوی کار کړی وي، خو له لويه سره په دې کار کې ګټه نه شته دی، هماغه لغاتونه، هماغه کلمې، هماغه طرزونه چې خلک وربانديې خبرې کوي او خلکو خپل کړې دي، هغه خلکو ته ډېر نږدې دي. که شاعر غواړي چې اثر پرېباسي له دې لارې يې ښه پرېږدي.

ما چې اول کار شروع کړ، په خپل ژوند کې، له نطاقي مې شروع کړ، اوولس کاله پخوا يا اتلس کاله پخوا په راډيو کې وم، په تهران راډيو کې، هلته چې مې کار شروع کړ، نو اول چې به مې نطاقي کوله تېزې، تېزې خبرې به مې کولې. ما به فکر کاوه چې دا اورېدونکي به ګومان کوي چې دا سړی څومره مسلط سړی دی. څومره باسواده سړی دی، دغه متن څومره ژر وايي، وروسته وروسته بيا زه پوه شوم چې زه اشتباه کوم.

که زما اورېدونکي فکر وکړي چې زه دوی ته خپل لياقت نښيم، بيا زما اورېدونکي ما نه مني، خو که زما اورېدونکي ګومان وکړي چې د دوی به ژبه خبرې کوم، ددا د ګټې کار دی.

درېيمه خبره چې ما د حاجي صاحب د شعرونو په برخه کې کوله داده چې: دده په اثارو کې د خپل وخت خبرې اورو او په دې کې ګټه ده.

حاجي صاحب د خپل وخت خبرې کوي، دا ډېره ضروري خبره ده، مورږ يو تصور لرو او زما په خيال هغه باطل تصور دی. مورږ ګومان کوو کومې خبرې چې پخوانو خلکو کړي دي او په ډېرو پخوا زمانو کې کمې خبرې

ketabton.com - The Digital Library

شوې دي، هغه ډېر ثابت حقایق دي. هغه که بیا بیا کوو، نو موږ به هم د هغو غوندې ابدي شو، موږ فکر کوو چې په شعر کې که د رحمن بابا غوندې خبرې وکړو، که د خوشال بابا غوندې خبرې وکړو، موږ که په فلسفه کې د ارسطو او افلاطون غوندې خبرې وکړو، نو موږ به هم د هغو غوندې ابدي شو. او د ابدیت له کاروانه سره به ملګري شو.

خو دا تېروتنه ده، که چېرته انسان په راتلونکو زمانو کې پاتېږي، نو صرف په یو شرط پاتېدی شي او هغه دا چې د خپلې زمانې خبرې وکړي.

له پخوانۍ زمانې، زه او راتلونکي خلک په یوه اندازه لرې یوو. راتلونکي هم هغومره لرې دی لکه زه چې لرې یم. نه زه څلور سوه کاله پخوا ته تللی شم او نه د سل کاله راتلونکې زمانې انسان څلور سوه کاله پخوا ته تللی شي او بلکې هغوی ورنږدې دي، هغوی ځکه ورنږدې دي چې ممکن وسایل پرمختګ وکړي او هغوی زما په نسبت هغه زمانه ښه درک کړي د پخوانۍ زمانې خبره خو داسې ده.

او پاتې شوه راتلونکې د راتلونکې زمانې په حصه کې خو خبره کول طبعاً عیب ګوییې غوندې ده په هغه کې به خبره نه کوو. لیکن یوه زمانه داسې ده چې هېڅوک زما غوندې نه شي وررسېدای، هېڅوک د تاسې غوندې نه شي ورسېدای او هغه دا اوسنۍ زمانه ده چې په کې اوسو.

راتلونکي خلک که موږ ته اهمیت راکوي په دې به یې راکوي چې د خپلې زمانې خبرې کوو.

ketabton.com - The Digital Library

حاجي صاحب چې د اوسنۍ زمانې په حصه کې خبره کوي لکه د تېرې توري غوندې ډېر شديد انتقاد کوي او هغه څوک چې د خپلې زمانې په ارزښتونو او اقدارو انتقاد نه شي کولای، هغه څوک چې د خپلې زمانې په مسايلو باندې انتقادي تبصره نه شي کولای، هغه په حقيقت کې فکر ه لري.

د فکر خاوندان هغه څوک دي چې د خپلې زمانې اقدارو ته د خپلې زمانې فکرونو ته د خپلې زمانې د خلکو مسلطو ارزښتونو ته په انتقادي نظر وګوري. حاجي صاحب دا کمال هم لري. د کتابونو د چاپ مبارکي ورکوم.

ketabton.com - The Digital Library

څېړونکی محمد نبي صلاحي:

د غضنفر صاحب له ښکلې او ژورې وينا نه مننه کوو. کوريې ودان، ډېرې ښې او پرځای خبرې يې وکړې. يو شاعر وايي:

يو غنم چې کرونده کې ځان قربان کړي

تک شين بوټی شي بيا زرداني غنم شي

((سليمان لايق))

د پروګرام په دې برخه کې د پښتو تکړه ليکوال او څېړونکي، زما هم نامي، محترم محمد نبي تدبير صاحب ته په ډېر درناوي بلنه ورکوو، چې د ستېج سر ته راشي، د حاجي صاحب د کتابونو په باب تاسې ته خپلې خبرې واوروي.

ketabton.com - The Digital Library

محمد نبي تدبير:

د دوستانو او مشرانو په اجازه !

زه يوه اوونۍ وړاندې هلمند ته تللی وم، کله چې د هلمند نه بېګاه کور ته ورسېدم، حاجي صاحب کارت کور ته لېږلی و ، د حاجي صاحب کتابونه څه ناڅه ما مخکې مطالعه کړي وو. مخکې له دې نه چې زه د حسام صاحب په کتابونو څه ووايم. د دوی خبرې هغه د الفت صاحب وينا له مخې چې هغه وايي: د کليوالو خلکو خبرې دومره سپينې او بربنډې وي، لکه د متمدنو خلکو مېرمنې، هغوی هېڅکله د خپلو زړونو سره منافقت نه کوي، څه يې چې په زړه وي، هغه يې په خوله وي.

نو حسام صاحب هم سپينې خبرې کوي څه يې چې په زړه و ، هغه يې په خوله ويلي دي، د زړه سره يې خيانت نه دی کړی. حاجي صاحب د پښتو خوږ ژبی او روان ليکوال دی، درنې سياسي او ټولنيزې موضوعګانې يې په خوږه ادبي ژبه ليکلي او د ترخو حقيقتونو ليکلو ته يې خواږه لفظونه موندلي دي. ده يو ځانګړی ادبي سبک رامنځته کړی دی. لومړی

ketabton.com - The Digital Library

یې په همدې خوږه ادبي ژبه (زه کابل یم) لیکلی، ژبه یې دومره خوږه وه چې که د کتاب په لوست به دې پیل وکړ، تر پایه پورې په لوستلو یې مجبورولې، او مطب یې دومره رسا و چې د افغانستان ټول لیکوالان یې د نوم په اخیستلو دې ته اړیستل او ویې هڅول چې د وران کابل په کنډوالو اوښکې تویې کړي او څه پرې ولیکي او د وران کابل له خولې هغه د پښتو ژبې خوږې محاورې او متلونه او نګه ولسي وینا په ډېر مهارت او په ښه انډول په ترسکوني ډول ځای کړې، لکه دده په دې درې کتابونو کې سرخلاصي لیکونه هغه د پښورو په اصطلاح بې رنګه لیکونه دي، چې دوه ټاکلې پتې لري، یوه یې د پاکستان او بل یې تا جامریکا ده. بې رنګه په دې مانا نه دي چې خدای مکړه مانیز رنګ او خوند ونه لري. د چا پسې ببکښې نه دی لګېدلای چې د چا شخصي جبونو ته لاړ شي، بلکې غوښتې یې دي چې ټول نړیوال د جفا او خیانت دا داستان ولولي او د دوستۍ په جامه کې د دواړو له خوا شوې دښمنۍ ورته په ډاګه کړي او د حمزه بابا په خوله دا غږ وکړي چې:

بې شکه ما دغه خطا کړې ده

چې تا جفا او ما وفا کړې ده

حسام صاحب له بلې خوا دې لیکونو کې نړیوالو ته د افغاني احساس هغه هېنداره هم په لاس کې ورکوي، چې افغانستان په دې هر څه پوه دي او هر څه یې درک کړي دي او بې شعوره نه دي، خو دوی د دوستۍ په احساس کې دا هر څه زغملي او منلي دي او اوس چې چاړه هډوکو ته

ketabton.com - The Digital Library

رسېدلې او د حوصلې او د زغم کاسه یې نوره ډکه شوې ده، نو د حسام صاحب همدغه سرخلاصي لیکونه یې ښه څرګندونه ده.

مطلب دا چې د حسام سرخلاصي لیکونه، د افغانستان د دریو لسیزو، هغه ټولې ناخوالې په خپله غېږه کې رانغاړي، چې د دوست او دښمن، خپل او پرېدو، د افغانانو سره یې کړي دي، او په افغانانو تېر شویدي، ټولې یادې کړي دي او خپله افغانانو ته هم د پند او عبرت درس دی او د رالتونکي لپاره د بدو پېښو یو دردناک داستان.

حسام صاحب په سرخلاصي لیکونو کې دومره وړاندې تللی دی چې ده په خپلو لیکونو کې ټکي ایښي، چې دا د سپینو ویناوو او نېغ په نېغه هغه وروستۍ تولګه کېدای شي. د حسام صاحب د لاهسکې شملې په هیله.

مننه

ketabton.com - The Digital Library

څېړونکی محمد نبي صلاحي:

د تدبیر صاحب له دغې ښایسته وینا نه مننه کوو، کوریې ودان.

خوشال خان خټک وایي:

ازادي تر پاچهی لا تبری کا

چې د بل تر حکم لاندې شي زندان شي

د پروګرام په دې برخه کې د حاجي صاحب یو انجنیر زوی محترم ذبیح الله حسام ته په ډېر درناوي بلنه ورکوو چې دلته راشي، تاسې ته د سایل صاحب یو شعر ووایي.

حاجي صاحب په کور کې خپل کتابتون لري او ټول زامن یې له ادبیاتو سره بلد او اشنا دي. دوی ټول د شعر او ادب مینوال دي. په دې برخه کې کار کوي د دوی په کور کې کتاب او قلم لاس په لاس ګرځي.

ketabton.com - The Digital Library

انجنیر ذبیح الله حسام:

بسم الله الرحمن الرحیم

چې په خندا ورته د خوږ زړه پرهرونه، نه شي
چېرې دې هم ستا د ښایست غوټې ګلونه، نه شي

راشه مظلوم زړه مې په یو نظر لمبه لمبه کړه
چې په ظالم زړګي دې پاتې ارمانونه، نه شي

بیا د جنون مستي ځواني غواړې د مستې مینې
بیا چېرې خیال د تورو زلفو زنځیرونه، نه شي

په دعاګانو مې د خوږ زړګي دردونه، نه شي
څو چې ښېرې د شونډو ترڅ ټکورونه، نه شي

ketabton.com - The Digital Library

وړي مې د روح جنازه چېرته د خندا په اوږو
په وینو سره دې ترې شینکي شینکي خالونه، نه شي

د نظر غشي مې په زړه باندې په پام اوروه
چېرته زخمي په کې دا ستا نازک یادونه، نه شي

خاموشې شوندې مې لوستې بیدارلې؟ ویلې
اورونه مه چېړه لووګي دې پرې فکرونه، نه شي

ویده دنیا ای د سایل قلمه مه لړزوه
د فریادي اوښکو مات ستوري تندرونه، نه شي

ketabton.com - The Digital Library

څېړونکی محمد نبي صلاحي:

دی انجنیر دی، اوس د ملګرو ملتونو په یوه اداره کې کار کوي، ده د کمپیوټر وړې - ویندوز- اکسل او نورو برخو په باب تدریسي پروګرامونه جوړ کړي دي. له دې پرته ده د پښتو او دري یو دوه زره لغات لرونکې ډکشنري لیکلې ده، له مورډ سره یې دا ژمنه هم کړې ده چې: دا به د پښتو، دري او انګلیسي ډکشنري وي. دا به پنځه زره لغاتو ته ورسوم، نو زمورډ دا کوښښ و چې تاسې له ده سره اشنا شئ. د سایل صاحب شعرونه او د نورو اشعار په ډېره مینه لولي. دی له سایل صاحب سره مینه لري او خاص عقیدت ورته لري، نو ځکه مو ده ته نوبت ورکړ چې تاسې ته د سایل شعر ووایي.

غني خان وایي:

ketabton.com - The Digital Library

ته لېونی نه شې لېونتوب ته جلال پرېږده

کېنه افلاطونه فلسفه دې سنبال پرېږده

ای د رښا زويه دلته لرې او خوبونه دي

ستا تله قطرې تلې او دلته دريابونه دي

د پروګرام په دې برخه کې د پشه يي او پښتو ژبې پيښاورې ليکوال ښاغلي ممد زمان کلماني صاحب ته په ډېر درنښت سره بلنه ورکوو چې د ستېج سرته راشي، تاسې ته د حاجي صاحب په دې نويو چاپ شويو کتابونو باندې رښا واچوي.

ketabton.com - The Digital Library

محمد زمان کلمانی:

بسم الله الرحمن الرحیم

د درنو مشرانو په اجازه !

اګر چې ما هېڅ تیاری نه درلوده، دا چې صلاحي صاحب لطف وکړ زه یې دلته راوبللم، یوازې دومره ویلی شم چې: دغه د حاجي صاحب حسام کتابونه که شعر بولئ، که نظم یې بولئ، که نوی شعر یې بولئ او که هر رقم یې بولئ، خو هغه کار یې وکړ چې:

ټولو لیکوالو او ټولو خلکو ته یې چې په زړه کې څه احساسول د ویلو لاره یې ورته پرانسته. کله چې شعر منځته راغلی دی. هغه وخت کې د شعر قالبونه نه وو. هر چا چې شعر جوړ کړی بیا پس له هغه نه نورو پرې څېړنه کړې ده، چې دا په کوم ډول او کوم قالب کې دی !

حسام صاحب دا قالبونه مات کړل او واقعاً دا ډېر لوی جرئت دی او د ستاینې وړ خبر دی. دې ته په دې برخه کې مبارکي وایم او واقعاً حسام

ketabton.com - The Digital Library

صاحب لوړ شخصيت لري، ډېر زړور دی او ډېر شهامت لري او د عالي غرور څښتن دی. نور استادان چې دلته ناست دي او خاصتاً رفيع صاحب او غضنفر صاحب کومې خبرې چې د حسام صاحب په کتابونو کې وکړې، ډېرې په ځای خبرې وې. زه له دې نه نور زيات ځانته اجازه او جرئت نه شم ورکولای چې څه ووايم.

بيا هم حسام صاحب په ډېر جرئت سره واقعيتونه ليکلي دي، په سپينه توګه يې حقيقتونه برملا کړي دي، مبارکي ورته وايم او له صلاحي صاحب نه مننه کوم.

ketabton.com - The Digital Library

څېړونکی محمد نبي صلاحي:

له محترم کلماني صاحب نه يوه دنيا مننه.

د خبرو لکۍ

چا وويشتو په کانړو

څوک شوو مړه

څوک په سرو وينو کې خولګۍ راته وهي

يوه خبره کم، بله لکۍ راته وهي

اې ارمانه د بابا !

ستا جانان هم ځوانيمرګ ش

اوس څيسکی له ماتو ستنو بيا مانۍ راته وهي

يوه خبره کم، بله لکۍ راته وهي

د ښکلا کلی برباد شو بلبلان شو بې وطنه

اوس بيزو په لنډه پزه کې نتکۍ راته وهي

يوه خبره کم، بله لکۍ راته وهي

ketabton.com - The Digital Library

د هر چا په لاس کې اور دی، د جانان حسن پرې سوځي

اوس ملخ لویو ښارونو کې، کېږدی راته وهي

یو خبره کم، بله لکۍ راته وهي

زمونږ له لاسه جام نسکور شو، شیدې ګډې شوې په خاورو

یتیمان په تورو خاورو کې، سلګۍ راته وهي

یوه خبره کم، بله لکۍ راته وهي

ای خالقه د دنیا، مونږ یې څو واړې پهانۍ کړو

اوس جلاد په سرو لاسو کې بیا رسۍ راته وهي

یوه خبره کم، بله لکۍ راته وهي

یوه خبره کم، بله رکۍ راته وهي

((د محمد نبي صلاحي طنزیه شعر))

د پروګرام په دې برخه کې د افغانستان یو لایق عنصر، پیاوړی شاعر او لیکوال محترم سلیمان لایق صاحب په ډېر درنښت سره خبرو ته رابولو. تېر ځل چې لایق صاحب ببرته خپل هېواد ته راغلی و، ویل به یې چې زه غواړم ډېرې خبرې له تاسې واورم، خو دا واړې مونږ غواړو چې یو څه خبرې له لایق صاحب نه د حاجي صاحب په کتابونو او یا نور څه چې په زړه کې لري، مونږ ته یې واوروي.

ketabton.com - The Digital Library

لایق صاحب:

بسم الله الرحمن الرحیم

نحمده و نصلی علی رسوله الکریم اما بعد:

ګرانو عزیزانو ! زه نه پوهېږم چې دلته د فرهنګي ټولنو داسې ناستې به په لومړي ځل نه وي، ډېرې به دایرې شوې وي. د دوی عرف څرنګه دی. یو چا چې د هېڅ په باره کې فکر نه وي کړی او دلته غږ پرې وشي، چې دلته لږ وغږېږه نو دا یو ستونزمن کار دی. که څه هم په ادبي مسایلو باندې غږېدل هغه د فارسي ژبې شاعر صاحب اصفهاني خبره ده چې کوم مشکل کار نه دی.

وایي چې:

دربند آن مباش که مضمون نه مانده است

یک عمر می توان شخن از زلف یار گفت

لیکن په دغو پېچلو اوضاعو کې چې په افغانستان کې روان دي، کوم پېچلتوب، کوم پرابلمونه، چې د سولې او امنیت په باره کې موجود

ketabton.com - The Digital Library

دي، هغه طبعاً په ټولو عرصو باندې خپل تاثیر واردوي او ټولې اجتماعي ستونزې او پرمختګونه یو په بل باندې متقابل اثر لري، بلکې ګډوډ کړي دي. ټول سُنن یانې پخوانۍ دودونه یې تر سوال لاندې راوستي دي. چې دا دودونه هماغسې چې پخوا وو او جامعه یې کنټرولوله او اداره کوله یې او د هرچا مکلفیت یې ټاکه، هغه ټول له منځه تللي دي.

نو په دې ځای کې په داسې غونډو کې، نن چې ما دغه غونډه ولیدله په ویناوو کې دا څرګنده شوه چې په هره غونډه کې چې ډېرې خبرې د یوې غونډې د موضوع سره ارتباط نه لري، طرح کېږي او طرحه کېدای شي.

زه ډېر وخت دباندې پاتې شوی یم، ښار تغییر کړی دی، ولسونو تغیر کړی دی، دودونو او عنعناتو چې مخکې ما تاسې ته اشاره وکړه زما له نظره بدلون موندلای دی او زه کله کله که رښتیا تاسې ته ووایم چې اوس ما پښه په اوه اویا کلنۍ کې ایښې ده، په خپله بې موازنې شم او په خپلو قضاوتونو کې حتی د شعر په لیکلو کې زه نه پوهېږم، کله داسې مطالب زما قلم ته راځي چې زه یې په صحت باندې ډېره عقیده نه لرم او لکه چې مخکې غضنفر صاحب په ښکلې تحلیل کې او په ډېر وارد تحلیل کې ددې ورځې په مناسبت وویل: چې ښه لیکوال هغه دی چې د خپلې زمانې په باب وغږېږي، د خپل وخت مسایل توضیح او تشریح کړي، دا هم ډېره ستونزمنه خبره ده، هغه سړی چې د جګړو له کتارونو او سختیو نه دلته راځي او دلته مورږ سره یوځای کېږي، د هغه وخت جلا دی. له بده مرغه

ketabton.com - The Digital Library

کاشکې د ټولو انسانانو غږيو وای، يو لا تراوسه هم په ډبرو پخوانيو پېړيو کې اوسېږي.

يو ل ده عفوه غواړم له غضنفر صاحب څخه ده وفرمايل چې سړی د خپل وخت ن مخکې مسايلو باندې نه شي غږېدلای، معلومه نه ده، د قران شريف آيت دی: ((وما تدری نفساً تموت)) هېڅوک نه پوهېږي چې چېرتهه به مړ شي.

يانې د اينده په باره کې څوک خبرې نه شي کولای، دې کې اوس مور داسې خلک وينو د علم او ټکنالوژی په باره کې هغه انکشافات په جهان کې وينو چې د څلورو پنځو پېړيو اينده محيط او طبيعت په باره کې او د انسان د اټکل شوي خصوصياتو په باره کې خبرې کېږي.

عفوه غواړم لرې لاړم، زه د يو بل محيط نه دلته راغلی يم په دې هم خوشاله نه يم چې هغه ځينې کسان دي په اروپا يا امريکا کې هستوګنه د يوې جلوې په توګه نورو ته وړاندې کوي، چې زه هغه جنتي يم چې هلته وم، تاسې جلا خلک هستئ، او مور جلا خلک يو، نو شرمېږم چې کله وايم چې ما څوارلس يا پنځلس کاله دباندې کې تېر کړي دي، ځکه: ددې خاورې د هر وګړي سره دا سوال پيدا کېږي، چې نو دا لافې دې ولې وهلې او په هغه شېبو کې دې دا خبرې ولې کولې، هغه وطن چې په تاګران دی هغه چېری دی؟ هغه څه شو؟ ته خو يو سړی يې، تاته فرق نه کوي چې دلته يې او که هلته يې (هر ملک، ملک ما است که ملک خدای ماست) په هغه پرنسيب باندې روان يې:

ketabton.com - The Digital Library

صحیح ده چې ټولې میندې، میندې دي، ولې په سړي باندې خپله مور ګرانه وي، دا خو د طبیعت حکم دی. بې له دې نه هغه دقیق مناسبات د میندو او نسلونو ترمنځ او د بچیانو ترمنځ، دا نه شي طبیعي کېدای او دا غیر طبیعي دی په هر حال.

ورونو ! دلته د بلل کوونکو نه چې زه یې ستېج سرته راوبللم، مننه کوم او زه ددغو ورونو په مخکې د خپل اوږده غیاب لپاره احساس د شرمنده ګی کوم، زه رااغلی یم چې تلافي وکړم، که په ادبیاتو کې وي، که په سیاست کې وي، کوم مسایل چې په یوه ټولنه کې انسان و هغه سره مواجې کېږي، په مقابل کې د یو اکشن یو عمل الزام ور ترغاړې وي، زه غواړم هغه وظیفه په ځای کړم.

نه پوهېږم تاسې به ووایئ چې:

په سپینه ږیره لېونی شوې

د لنګوټي پورې دې بنګ ټرلي دینه

زه ډېر نن خوشاله شومو ما ډېر څه دلته زده کړل، ما د خل یو استاد خبرې دلته واورېدې چې بختانی صاحب دی. په ځینو به درنېږي عفوه غواړم شاید دا وړ صفتونه به یې نه خوښېږي. ددې مانا هماغه د غضنفر صاحب خبره ده چې هغه په خپل زمان کې ده او لکه زموږ نسل زه او بختانی صاحب له دې دروازې شاید ووځو ، لیکن زموږ په دې خوارو خبرو کې به زه فکر کوم چې د ځنځیر د یوې کړۍ مانا پرته وي. موږ هم د یوې زمانې خلک یو وایږئ !

ketabton.com - The Digital Library

هغه په عربي کې يو متل دی چې وايي:

خو سما صفا و داما کا

واخله هغه شی چې دې ښه ايسي او درته پکار دی او پرېږده هغه چې هغه تاته ښه نه ښکارېږي او په درد نه درته خوري.

زمونږ په خبرو کې د بختاني صاحب په خبرو کې د هغو په تشو خبرو کې چې زمونږ استادان او زما په نظر او زما په تله کې ډېر لوی کسان دي، لکه الفت صاحب، الفت صاحب د پښتو ژبې يو لوی شاعر دی، ساده سړی نه دی ډېر لوی سړی و، لکه ببنوا صاحب يو ګرم طبيعته شاعر چې هر شي ته به ښه سترګه ګوري، د يو سړي چې سترګې هم ښکلې دي تفکر طرز او ليکل يې هم ښکلي دي.

مونږ د هغوی شاګردان يو، ليکن يقين لرم چې نوی سنل نه شي کولای چې زمونږه نه پرته استادانو ته سترګې په لاره ودرېږي او فکر وکړي هر څه چې دوی درلودل هغه واورو او په مخه لاړ شو، هره زمانه خپل وخت لري، لرې لاړو وبښئ.

مونږ سپين ږيري شو، کله چې موضوع تعقيبوو راځخه خطا شي، عرض مې کاوه چې دلته د دې خبرو نه مې ډېره لويه زده کړه وکړه، ما د بختاني صاحب خبره کوله، بختاني صاحب د هغو استادانو په ردیف کې يو سړی دی،لکه د الفت صاحب سره، د ببنوا صاحب سره، د حبيبي صاحب سره، د رشتين صاحب سره، د خادم صاحبب سره، د هغوی سره يې وخت تېر کړی دی او دا چې هغوی مړه دي، د پښتنو يو خصوصيات دی چې مړو

ketabton.com - The Digital Library

ته احترام کوي، ژوندیو ته په بله ستر ګه ګوري، بختاني صاحب د هغه خلکو هم ردیفه سړی دی او زه ډېر احترام ورته لرم. زه ډېر زلمی وم، دا سیاستونه دلته روان وو او مورږ به د مشرانو خبرې د الفت صاحب دوی د ویښو زلمیانو د سیاست رهبران وو، یانې یوازې ادب یې نه پاله، یوازې حکمت یې نه پاله، یانې د خپل زمان روان سیاست یې پاللی دی.

دوی نه به مورږ زده کړه کوله، هغوی کې د بختاني صاحب نویشتې هم وې او ما به لوستلې، چې داسې یو عجب سبک دوی ایجاد کړی و. چې هغه سبک له بده مرغه زه فکر کوم چې هغه ډېر یو مهم ادبي ژانر و، پ دوی ولې خوشې کړ، هغه یو به مبتدا وه او ورپسې به صیب په سلهاوو او حتی ویلی شم د سلهاوو نه زیات خبرونه به پسې لیکل کیدل. زه معذور الذهن نه یم، زه غواړم چې د اکاډمیک له مخې وخېړم، چې دا څنګه سبک و، که مورږ او تاسې دلته وو او عزرایل مورږ ته مهلت راکړ، نو انشاالله زه به په زړو خبرو باندې م په دې لحاظ چې د یوې لوی زینې یو مرحله ده او هغه به زه تاسې ته توضیح کړم. زه دلته که د ولسمل صاحب په باره کې یو څو خبرې وکړم، بیا هم هغه فرمول وړاندې کوم دا ما کدا.

یوه ورځ ولسمل صاحب ماته راغی ما په هغه وخت کې یوه شعبه کې کار کاوه، ډېر زلمی وم، د څلرویشتو یا پنځه ویشتو کلو به وم. دی نوی د فاکولټي نه فارغ شوی و، د شلو کلو به و، له اسمانه چې به کانې رالوېده ده به ورنه لاندې سر نیوه. چې هر څه به مې ورته عذر ووک چې:

ketabton.com - The Digital Library

ای ولسمل صاحب! د ژوند دا لاره نه ده، ته به خراب شې، ما هم دا لاره څه پالله او دا خپل تجارب به مې ورته ویل. دی به بیا بله ورځ رااغی، چې هغه وزیر نه ګوري، پلاني ځي کې یې رشوت اخیستی، په پلاني ځای کې خپلوان یې مقرر کړي ي. نن پس له ډېرو کلونو که څه هم په هره نقطه د جهان کې چې وم، ده خپل اخبار ماته رالېږه.

مورې د دوو متضادو جبهو کسان وو، دی یو جهادي مبارز و او زه په یوه سره نهضت کې صیب ورګډ شوی وم، لیکن زمورې ترمنځه یوه نقطه شریکه وه.

ده ولې دا کار کاو؟

دی زما په شخصیت معتقد و، دی که هره عقیده پالي خو داسې درک لري د هغه په سرتجارت نه کوي، په هېڅ جهت او سمت نه ځي. په جهادي سنګر کې دی یو سړی دی، چې د پیسو ټولولو ته او د خلکو د ووینو په قیمت، د لاتری ټکټونه نه ګټي یو سړی دی. کله چې زه دا خبره کوم او هغه ورونه چې دلته ناست دي فکرونه کړي چې زه جهادیان په دې مفهوم او په ډېر مهارت سره د ولسمل صاحب د خبرو د یادونې پر اساس په جهادیانو باندې حمله وکړم.

دا لاره ښې خواته نه وځي، مورې په تیاره کې د ورونو سره جنګېدلي یو او ورونه د مورې سره جنګېدلي دي. په هغو کې هم داسې نه ده چې ټول له مخې غله دي. په مورې کې هم داسې نه ده چې له مخې کافران دي. دا یو غلط برداشت دی، دا د هغو هلو ځلو چې تاسې ورته انقلاب وایاست، یا

ketabton.com - The Digital Library

جهاد وایاست امکانات پیدا کړي طبعاً هلته داسې حوادث رامنځته کېږي چې علمي نوم یې انقلاب دی. کله د ما نه څوک پوښتنه کوي، چې تاسې خپلې کودتا ته ولې انقلاب وایاستئ؟! او دې کې لا هم اختلاف دی او زه بیا دوی لپاره په داسې ځایونو کې چې څوک ترې بده اتنباه وانخلي، نو زه یې پاڅون ګڼم. پاڅون هماغه انقلاب دی چې هغه یې عربي ده او دا یې په اصطلاح پښتو کلیمه ده.

انقلاب بل څه نه دی وروڼو د ارامو شرایطو ګډوډ بده دي، که دا په نظامي کېږي او دا که په ملکي کېږي، یانې متخاصم طبقات یو د بل سره جګړه کوي متخاصمي منافعې یو د بل مخې ته راوځي، متخاصم فکرونه یو د بل سره د تبارز په حالت کې کېږي، په ارامو حالاتو کې دا نه شته. دا خرې چې نن دلته ولسمل ووکړي، که دا خبرې پنځلس کاله مخکې زمونږ د دولت او یا د هغه نه مخکې او یا وروسته یې کړې وای، وښه ولسمل صاحب! بې ادبي کېږي، دده خوله به یې تر غوږو پورې ورځیرلې وای.

لیکن نن یې وایي راځئ چې په دې اعتراف وکړو، د ټولو بدبختیو سره نن مونږ یو انکشاف هم کړی دی، لا یې تراوسه مونږ دده پرمختګ او انکشاف نه منو، یانې د دهقانانو او کلیوالو زامن راځي، ساده خلک چې چا د دفتر په خوله کې هم نه پرېښدل او په تاج د قدرت باندې حمله کوي دا ښه خبره دده.

ketabton.com - The Digital Library

ما دغسې يوه بله زده کړه هم وکړه، تاسې ګورئ غضنفر صاحب چېرته دی، زه ربښتيا درته وايم زه غضنفر ته خپله ټوله مينه تقديموم، چې ده په څه مهارت سره چې دی د زلمي نسل نماينده دی او زه ددا انتباه اخلم چې اوس زلميان څنګه فکر کوي. ده په هغه چوکاټ کې ځان وساته چې نه سياست نه ترې ووت، نه اقتصاد نه ترې ووت او نه د حسن حسام صاحب د ليکنو او نه ددې مطرح موضوع دی ووت. په دغه چوکاټ کې د يو عالم يو دانش مند، يو پياوړي صاحب نظر په څېر وغږېده. زه ستاسې نسل ته مبارکي وايم، تاسې له موږ نه واقعاً ښه شوي ياستئ، تاسې له موږ نه پياوړي ياستئ تاسې مه ډاريږئ.

په هر حال ددغې فرصت څخه به استفاده وکړم. د پراګنده خبرو چې ما هېڅ د خبرو کولو لپاره سکېچ نه درلوده او نه اماده وم، له تاسې نه مننه کوم، چې زما د پاشل شويو او غير منظمو خبرو ته مو غوږ ونيو.

موږ به د خپلو حکومتونو په وخت کې دومره خبرې کولې، چې چاته به مو وار نه ورکاووه، نننۍ خبرو زما کاذبه اشتها يو ځل بيا زياته کړه ډېره مننه کوم. ابد صاحب[۱۲] سره زه دلته نه غږېږم ځکه چې پخوا دده کتابونه ما نه دي لوستي.

پخوا چې به ايران نه څو ژانره نوي شعرونه دلته ورسېدل، زموږ دري ژبو ورونو په کابل کې د پارچه های ادبي ستون لاندې يو شی وليکه، چې ګويا قافيه او وزن به يې ضرور نه و، مفاهيم به يې ټول شاعرانه و، چې

[۱۲]- حسن حسام پخوا د (ابد) تخلص کاوه، نو لايق صاحب هماغه پخوانی کليمه کارولې ده.

ketabton.com - The Digital Library

اح، اوخ کله به داسې کېدل چې هېڅ مانا به يې نه درلوده. (اح تومرا ديدی، و من سرګردان شديم.) داسې قيصې به وې، بيا به يې يو څو ټن پسې و. بيا به يو سوالیه پسې وه او زه تاسې ته ووايم چې د دې خبرې مانا دا نه ده چې غلط برداشت ونه کړئ، چې د فارسي د ښکلې ژبې چې د دې وطن ژبه ده چې زه په دې باندې کوم انتقاد ولرم او غواړم طنز پرې ووايم، او يا تمسخر وکړم، موږ د فارسي نه ډېر څه زده کړي دي او زه ډېر افسوس کوم چې د فارسي او پښتو په نوم د دې ملت د تفرقې لپاره کار روان دی.

مګر نن زه په هغه مسلې نه غږېږم، زه تصميم لرم چې د خپلو ځوانو، شاعرانو او ليکوالو سره په دې باره کې په دغو سازمانونو کې چې دي. لکه بهير، لکه قلم يا لکه نور يا ډېر مکتبونو او يا په فاکولتو کې. دا فرصت پيدا کړم چې يو درسګی واخلم او خپل نظريات وړاندې کړم، دا هم نه ورته ووايم چې دا به دقيق او صحيح وي، خو د يو مسول سړي په حيث باندې چې د جامعې په مقابل کې او د پښتو د ښکلو او ځوانو ادبياتو مقابل کې احساس د مسوليت کوم، په دې ټولو ساحو کې به زه خپل نظريات ووايم.

ما د دغو افکارو تر تاثير لاندې موږ هم ځوانان وو، زه نوی راډيو ته راغلی ووم، يو پراخ ميدان کې مې خپل اثار خواره کړل او زه تاسې ته اعتراف کړم چې دومره لوی شاعر نه يم، لکه خلک چې ماته په دې سترګه ګوري. ماته فرصتونه په لاس راغلل، او ما د هغه نه وسيع استفاده وکړه، نو په هغه وخت کې صيب چرت راته راولوېده چې راځه ته

ketabton.com - The Digital Library

يو نوی شعر وليکه، د ځوانو معلمينو له طرفه دا وړ شعرونه، غزلې چون د اروپا نه به راتلل او د هغه د فرهنګ د تاثيء لاندې و، ما نو لومړنی شعر دا وليکه:

سپوږمی د لوړو غرو له شا انه

راخته، راخته

سپينه رڼا په لويو دشتو

خورېده، خورېده

وږمې د ګلو له عطرونو سره

شپې د شپنو د اوازونو سره

او نشې د ميو د جامونو سره

زما په لاس کې ځنځيرونه د ګونا اچول

او توبه و ماته

دغسې شيان به ما ليکل، کله به قافيو ته تلم، کله به مې رالنډ کړل، ما فکر کاوه چې دا نوی شعر دی.

او په دې اخته شوم.

زه بايد ووايم:

چې ايراني ازاد شعر په کوم نامه چې زمونږ ادبياتو ته راننوځي، زمونږ له ژبې سره سر نه خوري، زه اوس هم دغسې فکر کړم. زمونږ ځينې ليکوال

ketabton.com - The Digital Library

لګيا دي، هماغه سبک دغو ژبو ته رانقلوي زه ددې په مقابل کې تعصب نه لرم، ليکنی نظر لرم چې دغه مجلس ددې لپاره ډېر وخت نه لري او خت تنګ دی، د نوي شعر د بحث د باب نه د اوس لپاره تېرېږم.

په دې وروسته کلونو کې ما يو کتاب هم ليکلی، چې هغه ټول بې قافيې او ازاد شعر دی او يو به يې د تبرک لپاره په اصطلاح سره تاسې ته ولولم:

موږ د اختر ګډوري نه يو

چې په سپينو چړو

بې له فريادە قرباني شو

او د چا لپاره؟

په دوزخونو باندې لاره د جنت

وباسو

موږ وژل شوي غلامان يو

د لرغوني مهال

چې پاڅېدلي يو د غچ لپاره

زموږ له ټپه چې بهېږي

دا هغه وينه ده

چې سپارتاکوس د رم په

ketabton.com - The Digital Library

تور مخ باندې وشيندله

نو دا وګورئ مطلب په کې راځي، عفوه غواړم که ما په ډېر مهارت سره د ځان صفت کړی وي، زه هم انسان يم، مور په خپلو خودخواهيو، ځوواړې ځانونه ډوب کړي دي او لا معلومه نه ده چې کومې خواته به وځي.

نو نوي شعر کې قوت شته، ژبه شته، زه فکر کړم چې نېه شاعر باندې حکم کول، چې نوی يې ويلی دی او که زوړ يې ويلی دی، زه ددې طرفدار نه يم. زه وايم چې خپل مطلب يې څنګه افاده کړی دی، قالب يې چې هر څه ددی، شاعر که په نوي سبک وايي لکه په غضنفر صاحب چې لږ په قهر شوم، چې اورم له هغه نه لذت اخلم، ټول مهم دي، چې دلته پورته ياد شول، ماته يې نومونه نه راځي، دغه احسان يې چې په ما کېښوود خپلې خبرې يې واورولې، ټولو ته شاد باش وايم.

او حسن ابد صاحب ته له خدايه دا غواړم چې په دې لاره کې نور ګامونه هم واخلي او وعده ورکوم چې د دې اثار به مطالعه کړم او هغه به بې طرفانه بې له کوم رعايت نه وځېړم.

ketabton.com - The Digital Library

څېړونکی محمد نبي صلاحي:

لـه محتـرم لايـق صـاحب نـه د هغـه د لنډې، د ادبـي ځيرکـي او فرهنګـي بصيرت نه ډکې وينا نه يوه دنيا مننه کوو او خدای تعالی دې زمونږ دغـه سـپين ږيری اکاډميسـين شـاعر او ليکوال د ډېر وخت لپـاره روغ رمـټ ولري.

روهي صاحب ويلي دي:

((شـاعران بې ازاره موجودات دي، دوی پرېږدئ چې خپلـه لاره ووهـي، هغوی د هېڅا د خوشالي او نېکمرغي جام په لغته نه وهي.))

د پروګرام په دې برخه کې د حاجي صـاحب لمسـي تـه چې يـو ماشـوم دی، ښاغلي امين الله حسام صاحب ته پـه ډېر درنښت بلنـه ورکوو، چې دلتـه راشي او تاسې ته د ماشومانو يو دوه بيتـه شعر ووايي.

که کوم پيغام لري، هغه هم ويلی شي، دا ماشومان لـه تاسې ليکوالـو نـه څه غواړي. دی په سبق کې هم ډېر تکړه دی، له شعر او ادب سره هم مينـه لري.

ketabton.com - The Digital Library

امین الله حسام:

بسم الله الرحمن الرحیم

محترمو مشرانو السلام علیکم.

ستړي مشئ.

خوښ یم چې مورږ ماشومانو ، تاسې مشرانو ته د خپل بابا کتابنه درکړل. زمورږ هیله داده چې پس له دې نه، تاسې مشران مورږ ماشومانو ته کتابونه ولیکئ او په مورږ ماشومانو باندې یې وویشئ. تاسې زمورږ پوروړي یاست. ګورئ چې مورږ هېر نه کړئ. دا چې نن باران اوري نو زما د شعر عنوان هم اوري دی.

اوري، اوري باران اوري

د پیشې لکۍ ښوري

مورږک په غونډۍ ناست دی

د مستو بدلې بولي

ketabton.com - The Digital Library

څېړونکی محمد نبي صلاحي:

له ښاغلي امین الله حسام نه ډېره زیاته مننه کوو چې په ډېر جرئت سره یې د لومړي ځل لپاره د سټېج پر سر باندې قدرمنو لیکوالو او شاعرانو ته خپل پیغام ورساوه.

ده په پیغام کې دا لیکلي و چې: شاعران او لیکوالان، ټول زموږ پوروړي دي، نن ما ځکه په خپل لاس باندې کتابونه په دوی ووېشل، چې په راتلونکي کې دا لیکوال او شاعران موږ هېر نه کړي، موږ ته کتابونه ولیکي، موږ ته د ماشومانو کیسې ولیکي، موږ ته شعرونه ووایي، تر څو په راتلونکي کې د دغو ماشومانو له منځ نه، د افغانستان د ادبیاتو لپاره یو څوک را اوچت شي.

د پروګرام په دې برخه کې د امین الله حسام پلار محترم ډاکټر صاحب احمد همدرد حسام ته چې د حاجي صاحب مشر زوی دی اوس فکر کوم د سره صلیب په یوه روغتون کې کار کوي، ډاکټر دی او په ضمن کې د حاجي صاحب د شخصي ځانګړتیاوو په باب باندې یوه (رساله) هم لیکلې ده، چې دلته راشي، خوښه یې چې خپله رساله وایي او که تاسې ته څو خبرې لري.

ketabton.com - The Digital Library

ډاکتر احمد همدرد حسام:

د ژوندي ليکوال ځانګړنې دانشمندانو ته دده د زوی له خوا د مينې ډالۍ.

ددې غونډې اغلو او ښاغلو درنو مشرانو دانشمندانو، اندښمندانو ليکوالانو د قلم د بلې ډيوې تل پاتې مشعل دارانو او مخورينو !

السلام عليکم ورحمة الله وبرکاته !

په سر کې اجازه راکړئ چې د مقدمې يو څو کرښو په ليکلو بس والی وکړم.

دوستانو !

زه يوازې نه، بلکې تاسې به هم په دې باور ياست چې که د پخوانيو مثبتو ښو دودونو سره نوی ښه دود يوځای شي، نو ژوند او ماحول ته ښکلا ببنې، زاړه چوکاټونه پراخوي او کله ناکله يې ماتوي او د نوي په لور ګامونه اخلي.

مشرانو ! زمونږ اندېښمند مړ شي، دانش مند مو خاورې شي، د ليکوال په مړي مو کلونه او پېړۍ تېرې شي، تاريخ زمونږ نوم ورکي شاعران، هنرمندان او حتی نوابغ لاپسې هېر کاندي.

بيا نو زمونږ محققين، مورخين او څېړونکي ورپسې سرګردانه او لالهنده ګرځي چې نه يې کورنۍ ومومي، نه د هغه د شخصي ژوند په

ketabton.com - The Digital Library

ارتباط کوم سند پيدا کړي، هسې خوشې د خاورو ډبريو ته يې ليکوالان راټول شي، څوک يې ښه ليکوال وبولي څوک يې ښه شاعر او هنرمند، څوک يې څنګه او څوک يې څنګه؟!

دا به لومړی ځل نه وي، نورو به ه دا کار کړی وي، خو نن د يو بل ځل لپاره د زاړه دود سره دا نوی دود يوځای کوو، حاجي صاحب شکر ژوندی دی او ستاسې په منځ کې ناست دی.

تاسې محترمو دانشمندانو د حاجي صاحب په ليکوالۍ، په شعر او شاعرۍ، د هغه د نثر او نظم په شکل او محتوا ډېرې خبرې وکړې. دا تله او کانۍ ستاسې په لاس کې دی، څنګه يې چې تلئ هغسې به يې تلئ خو:

درنو ليکوالو! زما پلار په خپله کورنۍ کې په لالا بابا شهرت لري. زه د طب او طبابت ډاکتر يم نه پوهېږم چې زما پلار څه قسم ليکوال دی، د نظم او نثر په هکله يې هېڅ نه شم ويلای، خو دومره ويلای شم چې:

زه د هغه د مشر زوی په صفت ويارم او ستاسې په موافقه نن دده د شخصي او کورني ژوند په هکله دده ځينې ځانګړتياوې درخېږم، حاجي صاحب په پښتو، دري او پشه يي ژبو پوره مسلط دی.

د خپل اولاد په تربيه کې چې زه ډاکتر او بل زوی يې انجنير دی، ښه مثال کېدای شي.

ketabton.com - The Digital Library

حاجي صاحب که تاسې ته ښه ليکوال او شاعر دی، مور ته ښه پلار او نورو ته د ملمنو ښه مينو جوړونکی، په خپله رشته کې حاکم معلم او د وخت ښه اداره چي، طالع مند او بې باکه سوداګر دی.

د پيسو سره يې مينه کمه ده، د محترم ولسمل صاحب خبره زه دلته بالکل تائيدوم چې دی د نورو په څېر د سرمايې د ورېښمو په غوزو کې نه دی ننوتی.

حاجي صاحب! په خپل کور کلي ولسوالۍ او حتی په خپل ولايت کې يو کلک دهقان ښه ملک او د ملک زوی دی. دی چې په خپل ولس کې جرګه او مرکه کوي، دده د جرګې فيصلو ته هر څوک په درنه سترګه ګوري او هېڅوک دده مخې ته نه وځي، د مظلوم حق يې هېڅ وخت نه دی تلف کړی.

زما په پلار د دهقان قشر ډېر ګران دی او دهقانان يې ښه ايسي، د خلکو په ځمکو کې د تراکتور په ځای، حلتې او چابکې د سرو (اچو) غويانو قولبې او د شيدو غوګانې يې ډېرې خوښې دي.

حاجي صاحب د ۱۳۷۲ل کال نه راپه دې خوا، د دريشۍ اغوستل پرېښي په لنګۍ او سپينو جامو کې ګرځي، خو د معمول په خلاف اوس په دې اخرو کې حاجي صاحب دوه درې جوړه دريشانې ځانته ګنډلي، خو اغوستې يې نه دي.

نه پوهېږم؟ يا کوم لوی ماموريت ته يې پتيالې او يا د کوم لرې هېواد د سفر په تکل کې دی.

ketabton.com - The Digital Library

حاجي صاحب د ډېر پخوا نه د تورو پښتورو څپلیو او د عادي ورکوټي کورلا ګاډي شوقي دی، ډېرېوران لري خو ډېرېوري په خپله کوي.

حاجي صاحب هېڅ وخت ځانته خواړه نه خوري، د ناستې لپاره هوجره، د ډېره او جومات غوره ګڼي.

خیر، خیرات زیاته برخه یې د جوماتونو او د مکتبونو په جوړولو پېرزو ده.

حاجي صاحب د تل لپاره په یو خیاط ځانته ډېرې د غاړې جامې ګنډي، خو د یو یا دوو جوړو نه زیاتې نه اغوندي او خلکو ته یې ښیي.

حاجي صاحب په کور کې په ښځو باندې درې وخته تاوده خواه د خپلې اندازې نه زیات پخوي، خو خپل خوراک یې یو مشقاب سابه او یا کوم (شومی) شوروا ده.

حاجي صاحب مشاق او خطاط نه دی، خو خط یې ډېر ښه دی.

دی په عام ډول غیر شعوري، په بعضې وخت کې املایي غلطي کوي، د خپلو اثارو خطي نسخې په خودرنګ تور رنګ او په ګیا کاغذ لیکي، په داسې مواردو کې د بل رنګ قلم او کاغذ نه کار نه اخلي. د حاجي صاحب نه ما تراوسه کمزورې او کمزړې خبره نه ده اوربدلې.

حاجي صاحب د ژوند په ټولو لوړو او ژورو کې کلک زړی سړی دی، خو دی ما په دوو وختونو کې په ژړا لیدلی، یو د کابل په تنظیمي جنګونو کې او بل د بامیانو د بتانو د ورانولو په وخ.

ketabton.com - The Digital Library

د حاجي صاحب د خوشالۍ ورځ هغه وه چې ده خپله ټوله شتمني او دارايي زما په سر په يو (داو) کې کښوده او زه يې د يوويشتمې پېړۍ د انساني دلالانو د (۴۷) ورځني اختطاف د کوټې قلفۍ نه خلاص او د مرګ نه يې وژغورلم، زه چې کله کور ته ورسېدم. نيمايي دده په غېږ کې او نيمايي د خپلې مور بي بي حاجي په غېږ کې دوه ساعته پروت وم، د ډېرې خوشالۍ نه نړدې و چې دده زړه ودرېږي.

حاجي صاحب د لمانځه قوي او کلک پاند دی خو د نورو په څېر تظاهر نه کوي د جومات د ملا مصارف په پټه خوله په غاړه اخلي خو چې مړ يې کړي د جومات د ملا وعظ ته غوږ نه ږدي او نه ورته کښني.

دی تل لپاره د ماسخوتن د ډډې وخته ويده کېږي او چرګ بانګ وختي د خوب نه پاڅېږي، خپلې ليکنې د شپې د دريو بجو نه وروسته تنظيموي، دی په خپلو کارونو کې د سهار له مخې ډېر اکتيف او فعال وي او په همدې وخت کې په پخواني چيني چاينک او پياله کې يو يا دوه ځل تريخ شين چای څښي.

خپل ورېرونه او خوريونه پرې ډېر ګران دي. د خپلې کورنۍ د ښځو په هکله د نرم زړه خاوند دی. په مور نارينه وو کلک زړی، سخت ګير او منظبط دی، په کومه خبره کې چې منطق موجود نه وي، د مخاطب په هکله زر جدي کېږي.

د اخرو څو کلونو د قوماندانانو، وزيرانو، اتلانو او قهرمانانو د نومونو سره حساس دی.

ketabton.com - The Digital Library

حاجي صاحب کله کله په وړو وړو خبرو د کورنۍ غړو سره سلا او مشوره کوي او کله بيا په ډېرو لويو خبرو، د هېڅا پروا نه ساتي او په خپل سر هغه کار سرته رسوي، انجام يې هم ښه وي. خو زه په دې اخرو کې لږ څه پرې شکمن شوی يم، د لويو کارونو سرته رسولو په موقع، دده ترشا زما د مور بي بي حاجي لاس وي.

په حاجي صاحب باندې داسې وخت راځي چې د چا سره په لکونو حساب نه کوي، کله ناکله بيا د يوې روپۍ پورې ننښتی وي.

ګرچې مورِ ټول د معاشونو او کاروبار خاوندان يو او په خپلو متو متکي يو، خو حاجي صاحب د کورنۍ د خوشالۍ په ورځ په اخترونو او جشنونو کې مورِ ته او زمورِ ماشومانو ته په خلاص لاس پيسې او سوغاتونه راکوي. حاجي صاحب ډېر سفرونه کړي دي د عادي سفرونو په هکله يې ماته دومره ډېر څه نه دي ويلي، خو د حج د اداکولو د سفر نه يې ډېره مزه اخيستې او په دې هکله يې ماته ډېرې ژورې او فلسفي خبرې کړي دي.

حاجي صاحب ډېر څه له ما او د مشورا ره نه يې نه پټوي او خداى شاهد دی چې مورِ دواړه پرې ډېر ګران هم يو، خو دده په څو رمزونو زه هېڅ نه پوهېږم.

حاجي صاحب خپل ورېرونه، خويونه او نور خپل خپلوان تجارت، دهقانۍ او مالدارۍ ته هڅوي خو شخصاً د خپل کور غړي، کهنارينه

ketabton.com - The Digital Library

دي، کـه ښـځينه کـه زامـن يـې دي او کـه لـونې، د سـرکار کـار تـه يـې تشويقوي.

زه په دې نه پوهيږم چې حاجي صاحب ولې په يو وخت کې په يوه وړه او کوچنۍ خبره له مورِ ټولو نه مشوره اخلي او ډېر سوچ پرې کوي. کله ډېر لوی کار بې له سوچه او بې مصلحته سرته رسوي.

حاجي صاحب وولې کله په لکونو ډيل نه وي او کله د يوې روپۍ پوښتنه کوي.

د حاجي صاحب د وينا او د اوږدو توازن يو قسم دی، څومره چې د چا نه اوري هغومره ورته وينا کوي.

د حاجي صاحب د خبرو د تلفظ طرز په اول کې ځيګ او تريخ، د نورو انسانانو برعکس، خپله وينا د يو جالب او ورک ټکي نه په ډېره تېزۍ او تندۍ شروع کوي او په کراره کراره خپله وينا خوږوي او سړوي چې نابلده سړی ورته په اول وخت کې وارخطا کېږي، بيا وروسته د نا اشنا سړي ورنه زړه نه کېږي چې جدا شي، په دې هکله مورِ هېڅ نه شو ويلای، دا به د اروا پوهانو کار وي.

حاجي صاحب د هر چا سره د هغه په سطحه خبرې کوي د مخاطب د پوهې او دانش په هکله ډېر ژر پوهېږي، خو حاجي صاحب د خپلو يو څو ډېرو نږدې دوستانو لکه د رئيس صاحب سيد محمد خان سره، جنرال صاحب اختر محمد خان سره، جنرال صاحب عبدالواسع خان سره، حاجي صاحب ورث خان سره، ګل اقا خان او اکبر شاه خان سره ډېرې پټې او ظريفې

ketabton.com - The Digital Library

ټوکې تبادلـه کـوي، دوی چې کلـه پـه خپلـو منځونـو کـې ناسـت وي، د پخوانو عربو په دود یو بل ته د نوم پرځای د پلرونو نومونه اخلي.

حاجي صاحب په اول کې په اسانۍ دچا سره خوی او بوی نه اخلي، کله یې چې د چا سره خوی واخیست هغه سړی تر اخره پالي.

د حاجي صاحب سلیقه ساده ده، بعضې تزیني او تشریفاتي کارونو ته ما مخامخ کوي. د غم او ښادۍ په ورځو کې یې حالت عـادي نـه وي، خـوب یې کم وي، د کورنۍ ښځینه وو سره یې ملاقات قطع وي، ده ټولـه توجـه راغلو مېلمنو ته اړولي وي، له مانه او له مشر وراره نه یې حاجي صـاحب نعمت الله خان نه ډېر جدیت او اکتیف والی او د مېلمه خدمت پـه هماغـه وخت او زمان کې غواړي.

زمـوږ د لـرې تنبلۍ او بـې پروایـۍ پـه صـورت کـې مـوږ تـه د مېلمـه نـه پسیشا، سخت ګوربږي حتی خوله لا کله ناکله ښکنځل ته هم سازه کړي، خو زه او حاجي صاحب نعمت الله خان دا موقع ده تـه نـه ورکوو پـه داسې اوقاتو کې زه او حاجي صاحب نعمت الله خان ډېره بې خوبي ګالو او د ډېر فشار لاندې یو.

دده په مخ اړولو مورِ دواړه ښه پوهېږو، چې دی څه غواړي؟!

حاجي صاحب په دې وختونو کې د بل هر کار نه خپلو فرهنګي کارونو تـه لومړیتوب او اولویت ورکوي او پـه خپلـه کـورنۍ کې خپـل ځای ناسـتی لټوي، خو تراوسه یې زړه په هېڅا اوبـه نـه دي ځښلي، د انتخـاب پـه لټ کې دی، چې خپله لنګی به د چا په سر ږدي.

ketabton.com - The Digital Library

حاجي صاحب چې کله د مېلمه سره ناست وي، دده ځای د هوجرې د وره په خوله کې وي.

له مورِ سره نه خو د خپلو لمسيانو سره کله ناکله لاندې کولې (غېږې) نيسي او مستي ورسره کوي، يو د بل سره همزولي لمسيان په خپلو منځو کې په غېږه ننه باسي او دی په کې پرې او اوړ معلوموي.

حاجي صاحب د کوور په سودا کې غله او غووړي په خپل لاس د بازار او يا د خپلو ځمکو نه په دومره ډېره پيمانه کور ته راوړي چې زمورِ د دوه دريو کلونو تکافو کوي.

حاجي صاحب د خپلې ټولنې د هر قشر خلکو سره ناسته او ولاړه لري، يا د غريب سړي ډوډۍ خوري او يا په خپل کور کې.

ډېر لږ نه شپېتمې لسيزې ننه را په دې خوا کله چې زه په ښو او بدو پوه شوی يم، زه مې د پلار سره د ژوند په ټولو لوڅو پوڅو، تودو او سړو کې يوځای پاتې شوی يم.

حاجي صاحب د ژوند په ټولو لورِو او ژورو کې قانع، صابر او شاکر سړی دی، خو دده قناعت ما په دوو وختونو کې نه دی ليدلی، يو په شپېتمه لسيزه کې چې ده د قومونو او قبايلو په وزارت کې فعال کار کاوه، زه په هغه وخت کې د اسې هلک وم او دده د ځوانۍ جوش و، د ماموريت په يومېه کار يې قناعت نه کاوه، دی به د سهار په شپږو بجو دولتي کار ته، ته او د ماسخوتن په نهو لسو بجو د کار نه کور ته ستنېده، خو بيا به يې

ketabton.com - The Digital Library

هم سوړ اسوبلی وویست او ویل به یې چې نن ما د خپلو خلکو لپاره هېڅ مثمر کار ونکړای شو.

په شپېتمه لسیزه کې ده چې کوم د ډیورنډ خط دواړو خواوو پراته پښتنو قومونو ((باجوړ د سالارزو د لرامدک او برامدک د لر سدین او برسدین نه نیولې د کمرالدین کارېز، د مندوخېلو پورې)) او بیا د همدې کارېز نه نیولې د ((چمن د اڅکزو او د رباط پورې د بلوڅو شیرانیو، براهویو، مینګلو مرغیو او بګټیو)) قومونو په اړه پوره متخصص، د هر قوم په دود، دستور، تړه، تیږه، برمته، ناغه، نرخ او د هرې قبایلي تپې جغرافیوي موقعیت او د هغوی په کرونولوژۍ د قومونو د موثره مشرانو په بیوګرافیو باندې ډېرې قلمي لیکنې کړې دي، زه نه پوهېږم چې ددې لیکنو په ترتیب او تنظیم کې ولې سست او په چاپولو کې یې متردد او زړه نا زړه دی او بل دا اوس اوس د روان کال په اخرو ځلورو میاشتو کې د دوو اثارو پنځونې یې وکړې، خو بیا هم قانع نه دی.

حاجي صاحب په اویایمه لسیزه کې چې د دولتي کارونو نه فارغ و، په اولو پنځو کلونو کې په ډېره حوصله مندی، په پشه یي ژبه کې درې اثار ولیکل، چې په یو شعري اثر کې یې پشه یي ژبه د ازاد شعر په چوکاټ کې او یا ازاد شعر یې په پښه یي ژبه کې ځای پرځای کړ، دا اثر یې ډېر د قدر وړ دی.

خوشبختانه د پشه یي درېواړه اثار یې چاپ شوي دي. د حاجي صاحب د ځلورو پښتو اثارو د جملې نه جاویدان اثر یې (زه کابل یم) او په دې دوو نورو یې نن تاسې مخ کتنه لرله، نتیجه به یې وروسته معلومېږي، چې لوستونکي او علاقمندان پیدا کولی شي او که نه؟

ketabton.com - The Digital Library

د یو یشتمې پېړۍ انساني دلالان چې زما د اختطاف ژوندۍ او تراژیدي کیسه ده، په خطي شکل کې حاجي صاحب یو شمېر لیکوالو مخې ته اینبودی چې دا ځل یې د چاپ نوبت دی، که ژوندي وو سره همدغسې یو مخ کتنه به پرې ونیسو او کومه کتابخانه چې ما حاجي صاحب ته په کور کې جوړه کړې ده، د بل ځل لپاره به په تاسې دانشمندانو باندې پرانیزم.

په اخر کې وایم ددې ویاړلي او سرلوړي هېواد محترم دانشمندانو، اندېښمندانو څېړونکو او محققینو زما په اند چې ستاسې څېړنې او تحقیق ځانته د مړو لیکوالو پورې محدود نه شي، ژوندي لیکوال هم باید د تحقیق او څېړنې لاندې ونیسئ، د هغوی په هکله همداسې د هغوی د فامیل د غړو پواسطه مواد جمع کړئ، که د رسالو توان یې نه رسېده، مواد یې په قلمي شکل په مشخصو دوسیو کې قید کړئ، د اوس او د راتلونکي دانش مندانو او محققینو کار به اسانه کړي، څه چې ما پورته ستاسې د لیکوال په اړه چاپ کړي ومې ویل، چون زما پلار دي، په بعضې مواردو کې به مې ورته اسره او لحاظ کړی وي خو تاسې ورته لحاظ مه کوئ، بې اسرې یې کنټرول کړئ.

چې زما حاجي لالا بابادا پورته صفات لري او که څنګه؟!

په درناوي

ketabton.com - The Digital Library

څېړونکی محمد نبي صلاحي:

زمونږ ننۍ غونډه د پای ته د رسېدو په حال کې ده. یو بل سپین ږیری لیکوال محترم شادمان صاحب غواړي د عبدالغفور لېوال صاحب هغه سریزه ولولي چې د حاجي صاحب په کتاب باندې یې لیکلې ده.

ketabton.com - The Digital Library

شادمان صاحب:

په کوم ویاړ؟!

د قهرمانیو او اتلولیو، لاپو، پر لوړو غرونو قسمونو او پر تورې او مېړانې ویاړونو، له پېړیو پېړیو راهیسې، لکه د بنګو نشه او لکه د چرسو دود، زمور عامه ذهنیت تخدیر کړی دی.

یوه ورځ تنکي نسل وپوښتل، پلاره! بابا! زما په کتابونو کې توره شته، اتلان شته، وینې شته، خو ډوډۍ نه شته دا ولې؟

کوچني نسل بیا وپوښتل، پلاره! بابا! دا وران وطن ولې پر تا ګران دی؟ او که ګران دی نو ولې وران دی؟

هېڅا ځواب ور نه کړ، له کوم ځایه غږ راته:

دا مو د بابا وطن...

... توره لرم، زغرې لرم

... سترګې به دې وباسم

او...

ketabton.com - The Digital Library

زما تخلیقي ادب، زما هنري ادب هم د همداسې افراط او تفریط ترمنځ سرګردانه و، کله به چې له التزام او تعهد څه تښتېده نو می، میخانه ساقي، بادامي سترګو او... ته یې پنا وړه، صوفیانه او عرفاني سولېدلي اصطلاحات یې د تېښتې فکري دروازه وه، خو کله به چې تعهد او التزام ته راوګرځېد نو داسې به د تورو په وهلو بوخت شو چې سترګې به د وینو په ډنډ بدلې شوې او یا به د وطن د لوړو غرونو په ستاینه کې داسې ورک شو چې خبره به یې جغرافیې ته ورسېده.

هېڅا ددې وطن د وړې ماشوم له اوښکې څخه غمی جوړ نه کړ او پر دغه الماس یې کونډې ته د ډوډۍ ګانه وانه خیسته، د قهرمانیو نظمونو همداسې دوړې بادولې چې سترګو رو وینا والو حقیقتونه وموندل او هغو ته یې د ویلو لارې ولټولې چا په کیسه، چا په شعر، چا په تحلیل او چا هم په شاعرانه طرحو کې یوه نیمه سپرغۍ وموندله، چې زموږ حاجي صاحب حسام هم له همداسې وینا والو څخه دی له هغې ورځې څخه یې چې په یوه نوي قالب کې ددغو طرحو لیکل پیل کړل، یو شمېر یې ماته لوستې او دادی اوس یې بشپړ کتاب زما ترمخ پروت دی چې ده ته او درنو لوستونکو ته دې مبارک وي. ښاغلي حسام صاحب هغو ترخو حقایقو ته متوجه شوی چې زموږ ډېرو هنرمندو وینا والو لاتراوسه پرې څه نه دي لیکلي، وګورئ:

موږ هغه ولس یو

چې سوله په

ketabton.com - The Digital Library

سوال غواړو

جنګ څټو په ژبه

بیا له جنګه

وبال غواړو

هسې تش ځانونه

ستایو

په تبرو ځان تېرباسو...

ترپایه...

یا:

مورږ هغه ولس یو

چې دښمن نه دوستي غواړو

بیا هم د اوبو په ځای

د وینو لښتي غواړو

ښه ځانونه کاندو ستړي

شیروار وشاربو له شګو

ترپایه...

ketabton.com - The Digital Library

د ښاغلي حسام په وینا کې د شاعرانه تصویر جوړونې هڅې شته، استعاره، سمبولونه، تشبیهات او د بلاغت یو شمېر فنون لري خو تر هر څه مهم د پیغام له اړخه زمونږ د پېړیو، پېړیو معتادو وطنپرستو(!) ناظمانو ته هغه د استاد شپون خبره غاښ ماتوونکی ځواب له ځانه سره لري ځکه خو زه دده وینا ته د پیغام وینا واړیم او دا ارزښت یې د قدر وړ ګڼم.

د ښاغلي حسام په وینا کې هغه تریخ اجتماعي درد تر سترګو کېږي چې په حقایقو رنګ تمثیلونه له ځانه سره لري په لیکنو کې ولسي متلونه، اصطلاحات او ترکیبونه د وینا وال له خپلو ترکیبونو او تشبیهاتو سره په یوه ساده او ټ،لو ته د پوهاوي وړ ژبه داسې ښکلې طرحې رامنځته کوي چې هر لوستونکي ته د دغې ټولنې د بدمرغۍ، ځانځانۍ او وروسته پاتېوالي عوامل او ځانګړتیاوې معرفي کولای شي، زه د خپلو دغو ګډوډو کرښو په پای کې خپل درانه دوست حاجي صاحب حسام ته وایم، چې راځه په یوه سوځېدلي مکتب، خپل کنډر ښار او خپل وران ویجاړ ژوند ټولو افغانانو ته ور وښیوو او بیا د ماشوم نسل په شان ورځخه وپوښتو چې:

پلاره! بابا!

په کوم ویاړ؟!!

عبدالغفور لېوال

کابل- میرویس میدان

۸ لیندۍ، ۱۳۸۵ل کال

ketabton.com - The Digital Library

د ملي وحدت ټینګول زما عقیده ده:

د ۱۳۸۵ل کال د چنګابښ په اوومه نېټه، د افغانستان د قلم ټولنې له خوا د همدې ټولنې په انګړ کې، د ښاغلي الحاج محمد حسن حسام د شعرونو د مجموعې مخ کتنه وه، چې یو شمېر لیکوالو شاعرانو په کې برخه اخیستې وه، د شعرونو دغه ټولګه په پشه یي ژبه ده او (ایم ورګ) نومېږي په غونډۍ کې د افغانستان د علومو اکاډمۍ مشر، علمي غړي او د افغانستان نډ سولې د جایزې وړونکي استاد عبدالله بختاني خدمتګار یوه په زړه پورې شفاهي وینا وکړه چې لنډیز یې دلته وړاندې کوو.

سرمحقق عبدالله بختانی خدمتګار

بسم الرحمن الرحیم

الحمدلله وکفی والسلام علی عباده الذین اصطفی

اما بعد:

ګرانو وروڼو السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

ketabton.com - The Digital Library

شاعر وایي:

هر دم از این باغ بری می رسد

تازه تر از تازه تری می رسد

پرون هم د قلم د ټولنې له خوا ادبي غونډه وه. د افغانستان د ښځو د ادبیاتو په باره کې هلته بحثونه روان وو او نن هم دا غونډه ده ادبي غونډې دي چې روانې دي. نن د پښتو کتاب مخ کتنه ده او صبا د پښتون شاعر لمانځنه، نن د دري کتاب مخ کتنه او سبا د دري شاعر لمانځنه او سنۍ غونډه د پشه یي شعرونو د کتاب مخ کتنه ده. شابس ! ددې کتاب نوم (ایم ورګ) دی. لکه چې وویل شو، مانا یې (د واورې اوبه) کېږي دا نوم پرما ډېر ښه ولګېد. د کتاب پر لومړۍ پښتۍ واورې. زه د ننګرهار د سره رود یم.

ننګرهار په تېره بیا په دې موسم کې ډېر تود دی. سور رود بیا کله کله سور اور کېږي. د سپین غره د ویلې شویو واورو یخې اوبه زمونږ تنده ماتوي. د کتاب نوم او د پښتۍ انځور زما دا احساس راویښ کړ:

پر لویو غرو د خدای نظر دی پر سر یې واورې وروي پای کې ګلونه، د کتاب د چاپېدو له املې د هغې شاعر جناب حاجي محمد حسن خان حسام ته د زړه له کومې مبارکي وایم. الله پاک دې ورته د دغسې اثارو د لیکلو او د وطن د نورو خدمتونو زیات توفیق ورکړي. روغ رمټ دې واوسي. د اوږد عمر خاوند دې شي. د ډېرو خدمتونو افتخارات دې ور په برخه شي.

ketabton.com - The Digital Library

همدارنګه ددې کتاب د خپرولو لامله د قلم ټولنې ته هم مبارکي وایم. د قلم ټولنه نن سبا داسې ځلېږي، لکه چې واقعاً د قلم ټولنه وي. قلم نازوي د قلم ایجادات ځلوي او خپروي. الله پاک دې دوی ته هم خیر ورکړي.

دا چې د ښاغلي حسام د شعر دا ټولګه په داسې وخت کې د قلم ټولنې له خوا چاپېږي چې د افغانستان د قلم ټولنه، د قلم د نړۍ والې ټولنې یوه برخه یا یوه څانګه ده، ددا هم د خوشالۍ ورځ ده. دې سره زه یو څو خبرې کوم:

کله چې جناب حسام صاحب دلته خپل شعرونه په ډېر فصاحت او بلاغت سره واورول او هره مصرع یې په پښتو ژباړله، د شعرونو رنګینې او د هغو هر اړخیزې محتوا، زه ځاانته ډېر کش کړم. زما احساسات یې ځان پلو کش کړل او زه یې د تېرو خاطرو یو لوی جهان ته بوتلم. ماته هغه وخت رایاد شو چې زمونږ د ویښ زلمیانو حزب، په خپل مرام کې یوه ماده لرله چې هغه په هېواد کې د ملي وحدت د ټینګولو لپاره مونږ ته د هڅې او وظیفې ماده وه. په هغه وخت کې د ملي وحدت د ټینګولو د عملي شکل په باب مونږ سره یوځه برداشتونه وو. زمونږ یو تحلیل دا و چې افغانستان ددې خاورې د ټولو اوسېدونکو کور دی، نو ددې هېواد ټولې ژبې د هغه د ټولو خلکو ژبې دي. د افغانستان د ټولو قومونو ادب، فرهنګ او مدنیت د افغانستان د ټولو خلکو افتخار دی او د افغانستان ټول خلک ټولو ته د خدمت دنده لري.

ketabton.com - The Digital Library

په دې لړ کې زمونږ هڅه دا وه چې پښتو او دري ژبې چې زيات تر کار لاندې دي په مساويانه توګه پرمختګ او پراختيا ومومي. نورې ژبې هم په علمي، تعليمي، ادبي او فرهنګي ډګر کې د رکود او سکوت حالت څخه ووځي. په دې لار کې بايد کار وشي، مونږ په خپله هم کار وکړو، خلک او دولتي مقامات هم ورته متوجه کړو.

له نېکه مرغه، په وينې زلميانو کې زياتره پوهان، ليکوال او شاعران شامل وو. په هغه دور کې زه په خپله په ننګرهار کې وم. د دې حزب د ننګرهار د ولايتي کمېټې منشي هم بدلېده، مګر زه مجدداً انتخابېدم. رئيس به کله الفت صاحب او کله به خادم صاحب انتخابېده. له دوی څخه به هر يو چې په ننګرهار کې تشريف درلود هماغه به انتخابېده، تصادف داسې وشو چې د دوی ترمنځ وار او نوبت غوندې جوړ شو.

زه په ننګرهار کې تر هر څه دمخه دې خبرې ته ملتفت وم. په دري ژبه مې هم مقالې او شعرونه ليکل. د مرکز او ولايا تو هغو خپرونو ته مې لېږل چې په هغو کې دري مضامين خپرېدل. په ننګرهار کې پښتو ژبه عامه وه. تقريباً د ټول ولس ژبه وه او ده. ځوک چې هلته اوسي که بله ژبه ولري هم، په پښتو غږېږي. که باسواده يا ليکوال او شاعروي پښتو ليکي. هلته پښتو عامه ده. يو شمېر کسان په دري ژبه هم غږېږي او بيا هلته نورستاني او پشه يي ژبې هم موجودې دي. په هغه وخت کې دا څلور ولايتونه، ننګرهار، لغمان، کونړونه او نورستان، يو ولايت و. دمخه د (سمت مشرقي) يا (مشرقي ولايت) بيا وروسته ((ننګرهار ولايت) په

ketabton.com - The Digital Library

نامه يادېده. هلته يو شمېر سکهان او هندوان هم وو او اوس هم شته موږ د هغو ژوند او کلتور ته هم متوجه وو.

د پشه يي ژبې په برخه کې بايد ووايم چې موږ زياتره په ښار کې ګير او بند وو. د کارونو له امله، د مېزونو او چوکيو ترمنځ بنديان وو.

پشه يي ورونه په غرونو کې او سېدل تماس ډېر کم و، يا نه و. يوازې ما به کله کله د سندرو په محافلو کې لټه کوله چې کوم سندرغاړی د کوز کونړ دی؟ څوک د دره نور يا کلمان يا د لغمان او کونړونو د هغو درو دي چې پشه يي يا نورستاني ژبه په کې رواج لري؟

هغه هنرمند نه به مې پوښتنه کوله چې هلکه! يا استاده! د پشه يي ژبې کوم شعر دې زده دی او که نه؟ ډېرو به ويل: نه! ځينو به ويل: هو! په محفل کې حاضرو ځوانانو به د خپلې خوښې کړيو سندرو او فرمايشونه ورکول او ما به سندرغاړي ته ويل: ماته يو يا څو د پشه يي ژبې سندرې ووايه!

په دې کې د کوز کونړ د شګې تکړه سندرغاړي، استاد هنرمند، وطنپال هنرمند، استاد بسم الله زما دې فرمايش ته ډېر خوشالېده او هغه يې په ښه توګه ترسره کاوه. ورو ورو خبره دې ته ورسېده له کله چې هغه په کوم مجلس کې چېرته سندرې ويلې او هلته به يې زه وليدلم چې چېرته د نندارچيانو په... کې ناست يم نو بيا به يې زما د فرمايش انتظار نه کاوه او په پشه يي ژبه يې سندرې وويلې...

ketabton.com - The Digital Library

اوس کله چې په مجلس کې زه د ښاغلي حسام د شعرونو په اورېدو مست شوم هغه وختونه رایاد شول چې زه به د بسم الله استاد په پښه يي سندرو مستېدم. نور ناست کسان به هم مستېدل. د امیر حمزه شینواري یو بیت، د شعر په باره کې رایاد شو چې وایي:

څوک پرې پوه شي په یو رنګ

څوک پرې پوه شي په بل رنګ

که څوک پوه پرې نه شي هم

شي پرې مست لکه پتنګ

زه هغه وخت هم، د پتنګ په شان مستېدم او اوس هم مست شوم. هلته د ځوانۍ مستي هم وه او اوس د تجربې او د شعر د ژباړې د پوهېدو مستي ورسره شوه...

بل قدم چې موږ واخیست هغه دا و چې زه د (۱۳۲۲ل) کال په میزان کې د (ننګرهار) د ادبي ثقافتي پښتو مجلې د مسول مدیر په توګه وګمارل شوم او دوه کاله مې دغه مجله وچلوله. د ننګرهار د مطبوعاتو د مدیریت د مطبعې آمر (طباعتي مامور)، د کوز کونړ د قلعټک اوسېدونکي ښاغلي عبدالحسین په پښه يي ژبه پوهېده. هغه ته ما وویل: راشه یو کار وکړه. زه غواړم چې په دې مجله کې د پښه يي ژبې یو مخ پیل کړم. یو څه شروع کوو. هغه دالله پاک ارشاد دی چې ((والذین جاهدو فینا لنهدینهم سبلنا)) یانې ((څوک چې زموږ په لار ځي مجاهده کوي موږ ورته لار

ketabton.com - The Digital Library

ښییو)) هر څنګه چې وي مړ د پشه يي ژبې لپاره يو کار پیلوو. کېدی شي چې عکس العمل پیدا شي.

ملګري پیدا شي موږ په سمه لار سم کړي او يا په خپله څوک مرسته وکړي. هلته سید محمد طاهر بینا، د پښتو ولسي شاعر د مجلې مسلکي غړی هم و. د کار نقشه مې دا سې جوړه کړه چې بینا صاحب به د پښتو ساده الفاظ د ورځنیو مسایلو، د سلام، ادابو، ستړي مشي، د کوروکلي، هوجړې او جومات عادي الفاظ ولیکي او د هغو سمه ترجمه عبدالحسین خان ووایي او بینا صاحب يې د پښتو الفاظو په مقابل کې ولیکي. د يو ((خود آموز)) غوندې کار پیل شي. په اخر کې به يې زه هم وګورم او نشر ته به يې وسپارم.. کار مو پیل کړ.

په دې صورت د پشه يي ژبې څېړندوی، ژبپوهان حق لري چې وليکي:

خدمتګار هغه خدمتګار دی چې پشه يي ژبه يې د افغانستان د مطبوعاتو په پاڼو کې لومړي ځل لپاره چاپ او خپره کړه.

ماته خو په یاد نه راځي چې د هېواد په بله خپرونه کې تر دې دمخه دا کار شوی وي. له بهر او بهرنیو څېړندویانو څخه خبر نه يم چې هغوی دا سې کار کړی دی او که نه؟ که نه وي کړي نو زما کار د ټولې نړۍ په مقیاس لومړنی کار دی دا زما لپاره افتخار دی او زما د خوشالۍ خبره داده چې د حسام صاحب له خوا د خپلو شعرونو د لوستو په وخت دا ټولې خبرې او خاطرې رایاد بدلې او دا خبرې مې ځکه وکړې چې د پشه يي ژبې د چاپ هغه ډېر ورکوټی کار يا د پشه يي سندرو په ارتباط هغه ډېر ورکوټی

ketabton.com - The Digital Library

احساس يو منشا درلودله. هغه منشا د ويښ زلميانو مرام او د هغه مرام د عملي کولو لپاره زمونږ تعهد و چې مونږ به د ملي وحدت د ټينګولو لپاره تبليغ ه کوو ، کار هم کوو ، هسې خبره نه وه.

اصولي بنياد يې درلود. دا زمونږ عقيده وه او دا زمونږ ژمنه ده چې د ملي وحدت د استحکام لپاره خدمت کوو. په خدمت کې خو دغسې خبرې راځي. د خولې په تشه وينا خو څه نه کېږي. لکه نن ورځ چې د هر چا په خوله کې ((د ملي وحدت)) ناره ده، مګر په دې کې ډېر داسې کسان هم وي چې په دې نامه او ناره، ځان ته کړېږ بټ غواړي ولې هغه بنياد ته هېڅ توجه نه کوي، په دې نامه او ناره په ټولنه کې ځان وړاندې کوي مګر کله د دې مخالف عمل هم ترې صادرېږي، متاسفانه چې دا کسان دروغ وايي. منافقت نه بايد لاس واخلي. ملي وحدت چې ټينګېږي، دا يوازې د يو قوم يا يو شخص لپاره ګټه نه ده، دا د دې وطن د ټولو اوسېدونکو او ټولو قومونو په ګټه ده. نو په دې کې د منافقت هېڅ ضرورت نه شته. دې موضوع سره بايد ټول مينه ولري او ټول د خپل همت او قدرت په اندازه ورته خدمت وکړي.

اوس چې هغه وخت رايادېږي، چې په پشه يي ژبه د بسم الله استاد د خولې يوه سندره مې هم غنيمت ګڼله او د مرحوم سيد محمد طاهر بينا او مرحوم عبدالحسين په ملګرتيا ، د ننګرهار مجلې په يو مخ خپرنه هم خوشالېدم او زړه مې باغ باغ کېده او اوس شکر داسې وخت راغلی دی چې پشه يي ژبه د ژورنالېزم په ساحه کې داخله شوه. پشه يي ژبه د څېړنې او ليکوالۍ په ساحه کې فعاله شوه. پشه يي ژبه د شاعرۍ، حتی د ((نوي

ketabton.com - The Digital Library

شعر)) په ساحه کې کتابونه لري. په داسې حال کې چې په پښتو او دري ژبو کې لا هم ((نوي شعر)) نوي دي اوږد تاریخ نه لري. د همدې زمانې او همدې کلونو پیدا وار دی. پشه یې ژبې هم ځان وررسولی دی او په ډېر ښه معیار یې ځان ور رسولی دی.

د حاجي صاحب دا شعرونه چې ما واورېدل، اوچت معیار لري او شاعر یې حق لري چې په دې لار کې نور پراخ او ګړندي ګامونه اوچت کړي.

په پشه یې ژبه داسې کتاب، ددا سې ټولنې له خوا چاپ شو، چې دا یوه نړیواله ټولنه ده. پشه یې ژبه د قومي ساحې نه ملي ساحې ته ننوتې وه، دې کتاب سره نړیوالې ساحې ته هم ننوتله، مبارک دي وي!

زه دې ته ډېر خوشاله یم، ځکه چې دا زما د مرام او عقیدې د ګلونو خوشبویي ده زه ستاسو په حضور کې اقرار او اعتراف کوم او که د شهادت ځای راغی، تاسو په دنیا او اخرت کې راباندې شاهدي ورکړئ، چې د ملي وحدت د ټینګولو خبره زما د عقیدې خبره ده، زما د وجدان خبره ده او زما د ایمان خبره ده. زه د الله پاک له درباره په دې باندې اجر غواړم او که اشتباه مې کړي وي، تر ې د عفوې هیله لرم. او فکر کوم چې اشتباه مې نه ده کړې ځکه چې دا د الله پاک د بندګانو د خیر خبره ده.

دې عقیدې لاندې ما ژوند تېر کړی دی او ژوند تېروم او کوم کار چې زما د عقیدې سره سم وي زه په هغه خوشالېږم او وایم:

اخر شکوفه کردنهالی که کاشتیم

ketabton.com - The Digital Library

دې غونډې ته زما راتګ په ظاهري دنيايي حساب ضرور نه و. ځکه چې زه په پشه يي ژبه نه پوهېږم، نو زه څله راغلی يم؟ زه ځکه راغلی يم چې زمونږ د مرام او عقيدې او تحليل له دغې پشه يي ژبه هم زما ژبه ده او نورستاني، ازبيک او ترکمني د وطن نورې ژبې هم. نو زه د خپلې ژبې لپاره راغلی يم، نه د بل چا د ژبې لپاره او د خپلې عقيدې له مخې راغلی يم نه د کومې پاليسۍ يا ديپلوماسۍ په خاطر دلته يوه بله خبره هم رايادە شوه، هغه هم ستاسو په اجازه کوم.

په ځينو ويناګانو کې پشه يي او د وطن ځينو نورو ژبو ته (وړه ژبه) وويل شوه. زه دې اصطلاح سره موافق نه يم. زما په نظر يوه ژبه هم وړه نه ده.

که لږ خلک پرې غږېږي او که ډېر.

ژبه اصلاً او اصولاً د انسانانو ترمنځ د پوهېدو وسيله ده. ژبه د يو انسان تفکر بل ته لېږدوي. انسان خو اشرف المخلوقات او د کرامت خاوند دی. انسان د ژبې په واسطه د خپلې عقيدې اظهار کوي او الله پاک يادوي نو ژبه، هره ژبه چې وي لويه ده، وړه نه ده.

زمونږ په هېواد کې (اورمړي) ژبه ډېر لږ ويونکي لري، مګر زه ورته وړه ژبه نه شم ويلی. (تيراهي) ژبه له منځه تللې ده. بيا هم زه يې وړه ژبه نه بولم. شل دېرش کاله دمخه د ننګرهار په (تيراهي کوټ) کې يوازې يو سپين سرې نښځه پاتې وه چې دا يې ژبه وه. الله پاک دې ډاکټر مجاور احمد زيار ته خير ورکړي چې د افغانستان د ژبو د اتلس د جوړولو په

ketabton.com - The Digital Library

ترڅ کې يې د هغې بوډۍ وينا هم ثبت کړې ده او ددې ژبې يو بېلګه يې د ژب څېړونکو لپاره محفوظه کړې ده.

سانسکريت ژبه اوس نه شته خو چې وه د مندرونو د ديني مسايلو او مناسکو ژبه وه او مقدسه ګڼل کېدله. همدارنګه سوريانې ژبه يوه لرغونې ژبه ده چې ډېر پخوا له منځه تللې ده. دا هم ديني او مقدسه ژبه وه. د هغې په باره کې ويل شوي دي چې هغه ډېره لرغونې ژبه ده چې ډېر پخوا له منځه تللې ده. دا هم ديني او مقدسه ژبه وه د هغې په باره کې ويل شوي دي چې هغه ډېره لرغونې او زړه ژبه او د ټولو ژبو مور ده. که سانسکريت، سوريانې او نورې له منځه تللې ژبې زړې ژبې وبولو، بولو يې، مګر وړې ژبې يې نه بولو. ځکه چې ژبه د انسان د تفکر او عقيدې اظهار او انتقال وسيله ده او انسان په خپله د کايناتو ((لويه هستي)) ده چې زمونږ صاحبدلو عارفانو ((عالم کبير)) بللی دی. زما خبرې پای ته ورسطدې، يو ځل بيا د (ايم ورګ) کتاب د چاپ او خپرېدو لاملـه د هغه شاعر ته د عقيدت ګلونه او ناشر ته يې شابسی وړاندې کوم. مننه

د (زه کابل يم) د کتاب ليکوال، ښاغلی م. ح. حسام په ادرس بنندې کاوون توفاني په دوه زرم ميلادي د مې په مياشت کې د باد په کنډوالو کې د ((يو ليک يو پيغام)) تر عنوان لاندې په (۱۱) مخونو کې يو شعر ليکل چې ما هماغه شعر دې ادبي رپوټ ته رانقل کړ.

ketabton.com - The Digital Library

کاوون توفاني (باد په کنډوالو کې)

يو ليک، يو پيغام:

په د وطن د ارمانونو ياره

په د ولس د فريادونو ياره

زما د غم او د قلم شريکه

په د کابل د ماتمونو ياره

+++

تا مې د زړه په سوځېدلې دښته

بيا د يادونو اغزي وتوکول

تامې د ذهن رژېدلي باغ کې

بيا د غمونو ګلان وغوړول

+++

تا مې د سترګو د اسمان لمنې

ketabton.com - The Digital Library

بیا د ماتم په وربځو ولړلې

تا مې بې وسه بې فریاده اوښکې

بیا د ارمان په مزار وشیندلې

+++

تا مې د ذهن وزر ماتي مرغه

بیا د کابل د کنډوالو مېلمه که

تا مې د ژوند د امیدونو قاصد

بیا د وطن د هدیرو مېلمه که

+++

لاړم د خیال په وزرو والوتمه

په سوځېدلي کابل وګرځېدم

د ورکو هیلو د لټون په تمه

په نړېدلي کابل وګرځېدم

+++

پیدا مې نه که هغه ښکلی کابل

د افغانانو نازولی کابل

زما کابل، زما منلی کابل

ketabton.com - The Digital Library

ښکلی کابل، د ګلو ځلی کابل

+++

د ښایسته کابل د زړه په سر مې
د سپېرو خاورو ډېری ولیدلې
په هر قدم او هره لوښته کې مې
د سوو هیلو غونډی ولیدلې

+++

هغه د مینې په شور مسته سیمه
لکه خاموشه هدیره ښکارېږي
دا کاسي او نسترونو باغچه
له ګلو تشه ده، سپېره ښکارېږي

+++

چا یې هوس د سوزېدلو کاوه
چا یې ارمان د نړېدلو درلود
چا یې په زړه یو زر زخمونه غوښتل
چا یې امید د پرزېدلو درلود

+++

ketabton.com - The Digital Library

چا یې په څیرې ګرېوان اور پورې که

چا یې لمن چا یې لونګی پټه کړه

چا یې تاریخ ترښه ځولی کې یووړ

چا یې د هیلو ناوه کی پټه کړه

+++

چا یې ویاونو ته کتلای نه شول

چاته یې جګ سره د منلو نه و

څوک یې ړانده وعظمتونو پسې

چاته یې برم د لیدلو نو

+++

چا یې پګړی له سره کوزه کړله

چا پرې لمبې د انتقام بلې کړې

چا یې ګرېوان ریښې ریښې که ورته

چا ورته شمې د انجام بلې کړې

+++

نه یې سهار دی د شغلو ملګری

نه یې ماښام، رنګین رنګین ښکارېږي

ketabton.com - The Digital Library

نه یې سپورمۍ د لمر په مینه مسته
نه خو یې ستوري ګلورین ښکارېږي

+++

نه یې باغونه په ګلابو سینګار
نه یې دښتونه په غاټولو ښکلي
نه یې مانیو کې پرتم پاتې دی
نه یې جونګړې چا په ننګ پاللي

+++

په وینو سره ښکاري لمنه د ښار
پرهر پرهر یې مړه ننګونه ژاړي
له زخمي زړه نه یې څڅېږي وینې
ویرژلې سا یې تاریخونه ژاړي

+++

د شنه اسمان مخ یې په وریځو ککړ
شپه یې بهېږي په کوڅه کوڅه کې
هر لور اوږده دي د ستم لاسونه
مرګ یې نڅېږي په کوڅه کوڅه کې

ketabton.com - The Digital Library

+++

په هر څپک خاوره يې وينې پرتې

په هر قدم يې رژېدلي ګلان

په هره لښته يې زموللي غوټې

په هره څانګه سوځېدلي ګلان

+++

اسه مايي، دغه زخمي پهلوان

نور د رزمونو افسانې نه وايي

دغه د تېرو پرتمونو راوي

د سترو سوبو ترانې نه وايي

+++

نور يې (مهراب) او (رودابه) هېره ده

نور يې د (زال) زاړه رازونه نه شته

اوس يې په ذهکې (شغاد) پاتې دی

نور يې (رستم، رستم) يادونه نه شته

اوس په کې مړه دي د مردۍ رسمونه

اوس په کې ماتې دي سپېځلې تورې

ketabton.com - The Digital Library

اوس په کې ورک دي د دستار سرونه

+++

نور يې (اکبر، اکبر) غيرت ويده دی

نور يې (امان، امان) ننګونه نه شته

نور يې (مشکي، مشکي) شملې ټيټې دي

نور يې (طرزي، طرزي) فکرونه نه شته

+++

حسامه، تا خو د کابل په لوټو

د اوښکو ډېرې ډيوې بلې کړلې

تا د بې ګوره شهيدانو په ياد

د خلکو هېرې شمې بلې کړلې

+++

تا د قلم په هنرمنده ژبه

وطن، وطن سندرې وويلې

تا د سرو وينو د درياب په غاړه

د مرغلرو مرۍ وپېيلې

+++

ketabton.com - The Digital Library

تا د قدرت د لېونو له مخه

د دين (سپېځلي) نقاب وغورځوه

تا د منکرو زاهدانو جرم

په خپلو چيغو چيغو ولړزاوه

+++

ته د ريا خرقه پوشانو پسې

د ننګ پېلوځې په لاس وګرځېدې

ته له دروغجنو اتلانو سره

د خپل قلم په توره وجنګېدې

+++

دا هورا په نوم راغلي ياران

ګوره زامن دا هريمن وختل

د پرښتو جامه کې پټ شيطانان

وحشي سرتېري د دښمن وختل

+++

د شپې برېښې د رڼا دښمنان

د زرو غله دي هنر څه پېژني

ketabton.com - The Digital Library

دا له کتاب او له قلمه پردي

د علم او پوهې سنګر څه پېژني

+++

له غلو نه تمه د انصاف مه کوه

له قصابانو قضاوت مه غواړه

د بې عزتو ، عزت نه خوښېږي

له بې غيرتو نه غېرت مه غواړه

+++

دا د سرو وينو د ثروت سوداګر

د محبت په ژبه، نه پوهېږي

دا د مرګونو د ښامار قاصدان

د ژوندانه په مانا څه پوهېږي

+++

دا د پرون د معرکې (اتلان)

د خپلو خلکو قاتلان وختل

دا د (وطن د ازادۍ) جنګيالي

خپله د نورو غلامان وختل

ketabton.com - The Digital Library

+++

دا د بربنډو پربښتو مینان

د دنیایي جنت خوبونه وینې

دا له هېنداره نه ببزاره شیخان

تورو کوودړو کې مخونه وینې

+++

راځه چې لوڅې کړو ناولې څېرې

راځه رسوا کړو درواغجن اتلان

دا د ګناه او د ثواب مالکان

دا د جنت او د دوزخ واکداران

+++

راځه په چیغو کې لمبې وکړو

راځه تاده کړو یخ وهلي زړونه

راځه د هیلو غوټې ونازوو

راځه چې ایل کړو خزاني بادونه

+++

راځه وړمه شو باغ په باغ وګرځو

ketabton.com - The Digital Library

په سپېرو لښتو کې غونچې وکړو
راځه د ډوال د سکوت ونړوو
په وچو شونډو ترانې وکړو

+++

راځه د تور مانښام په توره دړه
ښکلي تصوير د سباوون وکاږو
راځه د مرګ د هيولا په تندي
ځلانده ليکه د ژوندون وکاږو

+++

باور مې نه شي چې د وربځو مور به
د شنه اسمان په مخ خپره پاتې شي
باور مې نه شي چې دا توره شپه به
د لمر په کلي کې د ډېره پاتې شي

+++

دا د سرکښو توفانونو وطن
سر د ستم مخې ته نه ټيټوي
دا د رزمونو په بټيو کې پوخ

ketabton.com - The Digital Library

د بې ننګیو زنځیر نه قبلوي

+++

بیا به راپاڅېږي دا سترې ولس

بیا به راویښ شي دا ویده ننګونه

بیا به پخلا شي مرور اشنایان

بیا به تازه شي پخواني هوډونه

+++

بیا به نو توري تلانګري څېرې

په تکو سپینو جامو نه پټېږي

بیا به لوټماري ستمګري ډلې

د عدالت په ګدۍ نه برېږي

+++

بیا به د لمر ګلونه وغوړېږي

بیا به سحر په ځلېدلو راشي

شپه به، د شپې کلي ته کډه وکړي

بیا به سپېدې په برېدلو راشي

+++

ketabton.com - The Digital Library

بيا به مو تاج شي د غنمو وړي

بيا به سپرلي شي د بابا په وطن

بيا به جارړو يو له بله ځني

بيا به راپلنه شي رڼا په وطن

+++

بيا به کابل شي د ننګونو کابل

د تل ژوندیو پرتمونو کابل

د ټول افغان د امیدونو کابل

د بریالیو ارمانونو کابل[1]

[1] جنرال اختر عبدالرحمن له ۱۹۷۹ څخه تر ۱۹۸۷م کال پوري د پاکستان د استخباراتي سازمان ISI رئيس و، چې لوی ارمان يې د کابل سوزول او ويجاړول و او د (زرګونو زخمونو...) تر نامه لاندې د جګړې نقشه يې په سر کې درلوده.
(۲) وزیرمحمد اکبر خان
(۳) اعلیحضرت امان الله خان
(۴) ملامشک عالم
(۵) محمود طرزي

ketabton.com - The Digital Library

لړلیک

سرلیک	مخ
زه کابل یم	۱
پیلامه	۲
قومندان صیب	۹
د پساتونو مور	۲۰
لوونه	۲۸
د قلم ملګري ته یو لیک	۳۲
خوب	۳۵
جګړه، جګړه وه!	٤۱
نړیوالو!	٤۷
زموږ مشران څه وایي؟	٦٦
زموږ پوځونه	۷۳
قوماندان مُلك	۸٥
د فکر ازادي او سوله	۹۱
ببوسه کوچی	۹٤
زموږ د زمانې ښامارن	۹٦
دلته د ټوپك قانون حکم فرما دی	۹۹
زورور او کمزوری	۱۰۲
اوس څوك دیوث ((دووس)) شو	۱۰۸
یو بازار او دوه نرخه	۱۱۱
درې فقره ییز اساسي قانون	۱۱٤
مرکه	۱۱۸
د شاعر واك	۱۲۲
ښکلي دوه ځل مري	۱۲٥
د شلمې پیړۍ جلاد	۱۲۸
پښې	۱۳۳
زه کابل یم!	۱۳٦
مبتکر، مخرب او که بت شکن	۱٥٦

ketabton.com - The Digital Library

کابله ۱۵۹
پاڅون ته ۱۷۰
انساني دلالان ۱۸۵
د یوویشتمې پېړۍ انساني دلالان د یوه جنایي ((ناول)) په توګه ۱۸۶
سریزه ۱۹۱
د جګړې له ناخوالو نه ۱۹۴
لنډې خبرې ۱۹۸
هېنداره په هېندارو کې ۲۷۲
هېنداره په هېندارو کې ۲۷۳
څېړونکی محمد نبي صلاحي ۲۷۶
دوست محمد خان: ۲۷۸
سرمحقق عبدالله بختاني خدمتګار: ۲۸۰
حاجي محمد حسن حسام: ۲۹۲
استاد حبیب الله رفیع صاحب: ۲۹۸
محمد حسن ولسمل: ۳۰۴
استاد اسدالله غضنفر: ۳۱۱
محمد نبي تدبیر: ۳۲۰
انجنیر ذبیح الله حسام: ۳۲۴
محمد زمان کلمانی: ۳۲۸
لایق صاحب: ۳۳۲
امین الله حسام: ۳۴۶
ډاکتر احمد همدرد حسام: ۳۴۸
په کوم ویاړ؟! ۳۶۰
د ملي وحدت ټینګول زما عقیده ده: ۳۶۴

ketabton.com - The Digital Library

د تحريك يادښت

د افغانستان ملي تحريك د (۱۳۹۳ ل) كال په پيل كې له خپلو ګرانو هېوادوالو سره ژمنه كړې وه چې د دې كال په بهير كې به (شل عنوانونه) بېلا بېل ديني، علمي، ادبي او ټولنيز اثار خپلې ټولنې ته وړاندې كوي. ملي تحريك دا ژمنه د ياد كال د كب پر (۲۸)مه نېټه پوره او د يوې پرتمينې غونډې په ترڅ كې يې شل عنوانونه علمي اثار هېوادوالو ته وړاندې كړل. ملي تحريك په يادې غونډه كې ژمنه وكړه چې د (۱۳۹۴ ل) كال په بهير كې به انشاء الله د خداى (ج) په نصرت ټول ټال سل (۱۰۰) عنوانه بېلابېل علمي اثار ټولنې ته وړاندې كوي. طبيعي خبره ده چې دا اسانه كار نه دى، ډېر زيات زيار او زحمت ته اړتيا لري، خو ملي تحريك ټينګ هوډ كړى چې خپله دا ژمنه به هم د تېرې ژمنې په څېر عملى كوي. دا اثر چې ستاسو په لاس كې دى د همدې (سل عنوانونو) ژمنه كړو اثارو له جملې څخه دى، چې د چاپ جامه اغوندي. ملي تحريك هيله لري چې له دې اثر څخه به زمور هېوادوال په زړه پورې ګټه پورته كړي. ملي تحريك له ټولو هغو ليكوالو، ژباړونكو، سمونچارو، مالي او معنوي مرستندويانو او چاپ چارو څخه چې ددې اثارو د چاپ په دې ټول بهير كې يې يو بل سره مرسته او ملګرتيا كړې او دا فرهنګي بهير يې بريالى كړى، د زړه له كومې مننه كوي او كور ودانې ورته وايي.

د هېواد د فرهنګ د ښېرازې په هيله

د افغانستان ملي تحريك فرهنګي څانګه

ketabton.com - The Digital Library

د الحاج محمد حسن حسام
نثري کلیات

۱۳۹۴ل کال

ketabton.com - The Digital Library

کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم: د محمد حسن حسام نثري کلیات

لیکـــوال: الحاج محمد حسن حسام

خپروندی: د افغانستان ملي تحریك، فرهنګي څانګه

ویـبپـاڼه: www.melitahrik.com

کمپوز/ډیزاین: ضیاء ساپی

پښتی ډیزاین: فیاض حمید

چـاپشمېر: ۱۰۰۰ ټوکه

چـاپکـال: ۱۳۹۴ ل کال/ ۲۰۱۵م

د تحریك د خپرونو لړ: (۱۰۱)

یادونه: د چاپ حقوق له ملي تحریک سره خوندي دي او د کتاب د محتوا مسولیت لیکوال پورې اړه لري.

ketabton.com - The Digital Library

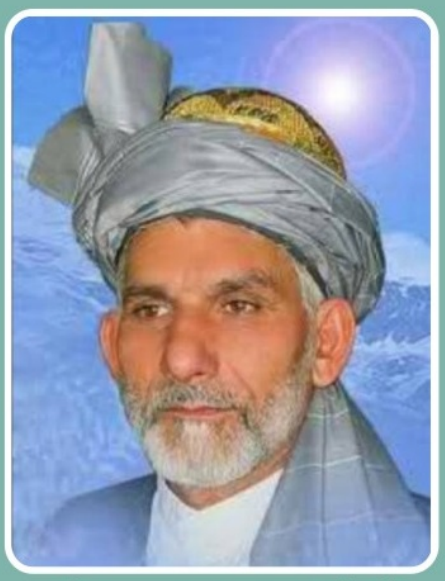

الحاج محمد حسن حسام

چاپ شوي اثار:

- زه کابل يم
- اوړا پرنځی
- تارينا لوشه
- ايم وړی
- سپيني وينې
- سرخلاصي ليکونه
- يوه شپه دوه خوبونه
- د يوويشتمې پېړۍ انساني دلالان
- اشيل
- يو خوب دوه انځوره
- څار

د خپرونو لړ: ۱۰۱

Thank you for reading

Find more e-books and articles on Ketabton - your multilingual digital library.

www.ketabton.com

Ketabton - Pashto, Farsi, Arabic & English